A

1412

I

BIBLIOTHECA ACADEMIAE SCIENTIARVM HVNGARICAE
MDCCCXXVI
1964
FOTO
NR

MTA KÖNYVTÁRA
KÉZIRATTÁR
AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1912

KÉZIRATOK

FOLYTATÁS

362.
1912

387/
1913

Hochverehrter Herr Präsident!

Auf Ihre gütliche Zuschrift vom ~~17. Juni~~ 9. Juni d. J. beehre ich mich Sie mit vorzüglicher Hochachtung zu ersuchen, dass die Ungarische Akademie der Wissenschaften und jedes einzelne Mitglied unserer Gelehrtengesellschaft die wissenschaftliche Expedition der Kaiserlichen Akademie in Krakau wie der grössten Bereitwilligkeit und vollem Eifer ~~zu~~ unterstützen bereit sein wird. Nur bitten wir, uns von Fall zu Fall zu schreiben, wo und wann unsere Mitwirkung der Expedition von Nutzen sein kann, damit wir Lotsen und an den entsprechenden Stellen nützliche Einblicke im Sinne der geplanten Forschungen geben können.

Mit vorzüglicher Hochachtung

Budapest, ~~26. Juni 1912.~~ 11. Juni 1913.

ergebenst

Generalsekretär.

An des hochlöbliche Präsidium der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften

Krakau.

Igen tisztelt Barátom!

A M. Tud. Akadémia mai ülésén Goldziher Ignác r. t. bemutatta „Ruins of Desert Cathay" c. nagyszabású munkáját, melyet Kőrösi Csomának megszerzett vázlatok, adatok, és százezrek fáradságos kutatásait, melyeknek rajzát e kötetben mutatja adja. Az Akadémia kebelében, közelebbről nagyigazgatósága fáradozásainak teljes elismerése alatt, kalauzából mellette működött művének szóló megbízásából, Körösi Csoma sírjánál emlékünnepet tartok.

Mindőn az Akadémia ez ünnepélyről jegyzőkönyvileg is értesítem, őszinte nagyrabecsülése tudtára adom.

Budapest, 1912. június 17.

R. 20/6

Vesey elnök.

Ngos Dr. Stein Aurél úrnak, a M. Tud. Akadémia tagjának

H63.02.

1912.

Nagymélt[illegible]ú Elnök úr!

Szerencsém van Nagymélt[illegible]ságodat mély tisz-
telettel értesíteni, hogy a M. Tud. Akadémia
~~a~~ ~~Akad~~ a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók
vándorgyűlésén képviseletével mél-
tóságos Lengyel Béla v. tagját Bécsbe meg, a
ki a gyűlésen Akadémiánk melegen ápolandó
tudományos [illegible]
Fogadja Nagymélt[illegible]ság kitűnő tiszteletem
kijelentését.
Budapest, 1912. június 17.

Kiadandó
20/6

elnök

Nagymélt[illegible]ságú
Báró Hornig Károly úrnak v. b. t. t. ta-
gnak a M. Orvosok és Természetvizsgálók vándorgyű-
lésére elutazása

Veszprém.

364 ac.
1912.

Vélemények jelentés

Zaffery Károly „A magyar nyelv Kincse"
című munkájáról.

Zaffery Károly dr., a tiszinei főgimnázium ny.
igazgatója, „A magyar nyelv Kincsei" címen
2611 írott lapra terjedő művet nyújtott be a
M. T. Akadémiához.

A tárgyalás nagyobbrészt szerkezetes munka
benyomását kelti, hogy népszerű módon és könnyen kezelhető alakban
minden irányban kimeríthetetlenné tegye a magyar nyelv
szókincsét, nálásmódját, nyelvbeli fordulatait, szó-
kapcsolatait. — A mű két részből áll. Az I. rész I. fejezete
a betűrendben felsorolt címszók mellé a rokonértelmű
szavakat és kifejezéseket tesri ideérő forrásokból (írók,
közmondás- és nálásgyűjteményekből, szótárakból) vett idézetekben;
közbe-közbe egy-egy népszerű magyarázat, adoma, történet
tájékoztat a kifejezés eredetéről. — A I. fejezet 306 nálló
igét sorol föl rövid magyarázattal. — A II. rész címe
szerint, valóban pedig igen bő példatár, mintegy 6000
idézet a határozók rokonértelmű használatának bemutatására. —
Ezt követi egy mutató cikk a nélvészről, annak igazolására,
hogy a mű rengeteg idézete alapján bárki bármiről is könnyen
megírhat egy-egy kis cikket. — Befejezésül egy próbafejtegetés:
a magyar nyelv népszerűen írt története, a nyelvek elterjedéséről,
rokonságáról stb. — Az egész műben öt részlet. Értelmes mutató
tájékoztat.

A mű tehát nem egyéb, mint gyakorlati phraseologia,
ámbár foglalkozó emberek segítségére. Magának a rokonértelmű
határozók kifejtésének is, nem tudományos, hanem
anyanyelvi gyakorlati célból készült. Nem törekszik sem

tudományos rendszerre, sem tudományos módszerek alkalmazására, hanem megelégszik a forrásainak külső értelmezésével, melyet kívül megelégszik a legtetszetősebbel, remélvén, hogy többnyire arra, megálljon-e a helyén vagy sem.

Kiadásra azonban annyiban az I. rész I. fejezetét tartom, melybe bele kellene vonni a II. rész nyelvtani példáinak a általuk találtakat. Az I. rész II. fejezete elmaradhat, minthogy abban csak Tótt Réh szójegyzéseinek kivonatai. A nyelvtudományi részlet is elhagyandó, mivel ez nem más mindenki számára könnyen hozzáférhető rendszerek és alapvető könyvekben.

Az a kiadó, aki [a mű] közzétételére vállalkozni nyújt, valószínűleg nem vesztene belé, mert a könyv alkalmasint népszerűvé válnék; a M. T. Akadémián azonban e nagy terjedelmű és puszta népszerű munka kiadására nincs illetékesség.

Budapest, 1912, május hó 17.

Volf Vilmos
e. t.

Simonyi Zsigmond
v. t.

Vélemény, jelentés

Zoltány Károly dr.-nak

„A magyar nyelv kincsei"

cz. munkájáról.

365/1912.

Tekintetes Akadémiai!

Tisztelettel jelentem, hogy megbízatásomhoz képest
június 16-án Aradon tőlem a M. T. Aka-
démia ügyében kihallgatott Fábián Gábor és
Siky Gergely pécskai r. tagtársaink megfelelő-
nek találtatván. Mellékelem az Aradi
Közlönynek a fentírt szoboravatásról tárgyú
cikkét és Fábián Gáborról az ünnepélyen
mondott beszédemet; ez utóbbit azzal a kér-
eléssel, hogy azt, ha megérdemli, az Aka-
démiai Értesítőben közrebocsátni méltóztassék.

Mély tisztelettel

Kolozsvár, 1912. június 23.

Dr. Márki Sándor
r. tag.

Gvk. 1912. június 24.

Vtl. Ak.

1912.

geztetett le, s mi el tudjuk képzelmi Mülek Lejos dr.-nak, a népgyülés elnökének kinos meglepetését, ha a lemondó levél záros határidőn belül nem érkezik az ő kezeihez.

Hasonló felhivások egyébként már megestek a világtörténelemben. Az egyiket a vidám emlékü, boldogult budapesti publicista, Tenczer Pál követte el, aki a Politisches Volksblattnak egyik számában föl-

kal több oka lett volna a koaliciós kormány idejében. Az ország, a hazafias kerületek tulnyomó része választott egy csomó negyvennyolcas képviselőt, megrakta őket osztrákgyülölettel, önálló vámterületes, magyar jegybankos, vezényszós követeléssel, — és ezekből lettek Bécs engedelmes szolgái, ők szavazták meg a leggyorsabban a fölemelt kvótát és egyebeket. Akkor talán

rend helyreállitása. az obstrukció kiirtása, a törvényalkotás nyugodt menetének biztositása. Hogy Tisza ezzel a programmal ellenkezően cselekedett volna, azt csak nagy merészséggel lehetne állitani.

Naiv népmesében áll valahol irva, hogy az országából elüzött királyfi kiáll a keresztutra, azzal az eltökéléssel, hogy addig el nem mozdul, amig nem jön a hirhozó,

Kettős szoboravatás.

— Arad kulturünnepe. —

*

Verőfényes napsugaras délben nemzeti szinü zászlók között folyt le vasárnap Arad kulturünnepe: a Csiky- és Fábián-szobrok felavatása. Csiky Gergelynek a magyar dráma irásmüvészet hallhatatlan mesterének és Fábián Gábornak, a legkiválóbb magyar müforditónak ércből megformált mellszobrát adta át az emlékműveket készittető Kölcsey-egyesület. A szobrokat, amelyek a József főherceg-uton lévő ujjáteremtett Kossuth-parkot diszitik, Philipp István aradmegyei származásu budapesti szobrászmüvész készitette. A szoboravató ünnepség intim hangulatát néhány, diszszonánciát szülő jelenet rontotta. Ezek közé tartozik az, hogy a kordont alkotó rendőrök nem engedték az avatás szinhelyére Csiky Gergely fiát, Csiky Ödön dr. aradi ügyvédet. Amikor az ügyvéd háromnegyed tizenegykor a szobrok közelébe akart menni, egy rendőr a parknak Szent László-utcai oldalánál elébe állott:

— Nem szabad tovább menni.

— Nekem se? — kérdezte Csiky csodálkozva.

— Senkinek. Ez a parancs.

Csiky dr. haragosan távozott el. Később a feleségével ujból megjelent s megpróbált bejutni. A rend szigoru legénye nem engedett zordságából.

— Mondtam már, hogy nem szabad bemenni. De nehezen ért meg az ur.

Csikyék szerényen huzódtak meg a háttérben, mig végre az ünnep kezdetekor valami befolyásos férfiu felfedezte őket és bevezette az ünneplők közé.

Az aradi előkelő társaságok tagjai közül keveset láttunk az ünnepélyen. Nem voltak ott azok, akik elővételi áron. „koszt vasz koszt“ veszik a szinházi jegyeket, ha egy-egy ismertebb primadonna trikós szerepben produkálja magát. Az ugynevezett intelligens társadalomnak ez a ténye minden, csak nem kulturcselekedet. Ugyanebbe a kategóriába tartozik annak a konstatálása is, hogy az aradi főgimnázium tanári kara és növendékei hiányoztak az ünnepségről. Az ok? Tessék mosolyogni: a figyelmetlen rendezőség — a város rendezte — elmulasztotta a gimnázium igazgatóját *külön* meghivni, hanem csak a tanári karnak küldtek meghivót. (Mintha a direktor nem volna tagja a tanári karnak.) Arról is hallottunk panaszhangokat, hogy az ideérkezett vendégekkel nem foglalkozott senki, a város vezetői legkevésbé. (Ez a jelenség egyébként nem uj keletü.)

Az ünnepélyen különben megjelent Aradváros törvényhatósági bizottságának számos tagja Varjassy Lajos polgármester vezetésével és a tanács tagjai, Aradmegyét több bizottsági taggal *Dálnoki Nagy* Lajos alispán képviselte, a törvényszék és járásbiróság birói kara az Aradon tartózkodó *Szentkereszthy* Zsigmond báró táblaelnök vezetésével jelent meg. A Magyar Tudományos Akadémia képviselője Márki Sándor dr. egyetemi tanár, a Kisfaludy Társaságé Hegedüs István dr. egyetemi tanár, a Nemzeti Szinházé és az Országos Szinészakadémiáé Gál Gyula, az Országos Közmüvelődési Tanácsé Árkay Kálmán ügyvivő alelnök, Csiky Gergely szülőhelyéről, Pankotáról Gherba jegyző és többtagu küldöttség, az aradi szintársulaté Várnai Jenő, a Kossuth asztaltársaságé Tumó Lajos és Török Árpád, az aradi hirlapirók segitőegyesületéé Faragó Rezső. A középiskolák tanárai és növendékei — a gimnáziumé kivételével — továbbá az állami tanitóképző intézet tanári kara és ifjusága is megjelent Természetesen ott voltak a Csiky- és Fábián családok is.

Az ünnepélyt az aradi tanitóképző ifjuságának énekkara vezette be, majd pedig *Márky* Sándor dr. kolozsvári egyetemi tanár mondotta el nagy tudásra és a Fábián Gábor müködésének abszolut ismeretére valló tartalmas emlékbeszédét.

Megvallja, hogy nagyon fiatalon, ezelőtt majdnem negyven esztendővel, a Pesti Naplóban ő is nagyon szigoruan itélt Fábiánnak egyik müforditásáról. Azonban — ugymond — ha egy Kölcsey bevallhatta önmagáról, ő még inkább bevallhatja, hogy birálatát korlátolt, kicsiny erővel irta meg; s az elköltözöttnek árnyéka bizonyára meghall-

annak megtekintését, tartózkodott a képviselőház autonom jogkörébe való beavatkozástól és hozzájárult az égetően sürgős véderőreformnak az állam és a népesség érdekében való megoldásához. Ezzel szemben minden méltóság és izlés hiján

tulajdonit annak, hogy a császár a külügyi államtitkárt északi utjára magával viszi.

Cserhoch János kalocsai érsek szükségesnek tartja hangoztatni azt a reményét, hogy a tanitás szabadsága, melyről a javaslatok megokolása is megemlékezik, nem abban fog állani, hogy az egyetemi tanszékekből az állami és vallási rendet

---

gatta a sirja fölött, most pedig szobra tövében zengő, engesztelő szózatot.

— Mig ez a szobor áll — szólt végül — azok az erények és tulajdonságok, amik Fábián Gábort fáradhatatlan, hazafias munkára ösztönözték, a fiatalabb nemzedéket mindenkor csöndes munkára, polgári erényekre lelkesitik. S azon a napon, amikor a M. T. Akadémia megbizásából Arad két nagy fiának, Fábián Gábornak és Csiky Gergelynek szobrát egyszerre koszoruzhatjuk meg, bizonyára teljesedve látja Fábián barátjának, Vörösmartynak óhajtását, hogy magyar szellem lobog e városon, felvirult és továbbra is virul az ifju, szép Arad!

Nagy tetszéssel fogadták Márky dr. emlékbeszédét, amelly után *Gál* Gyula, a Nemzeti Szinház müvésze, Csiky Gergely egykori titkára mondott lendületes beszédet, amelyben Csiky Gergelyt magasztalta.

Miután Csiky szindarabjait fölsorolta, igy folytatta Gál:

— Ezeket a darabokat nem az irodalomtörténeti megállapitások fogják fenntartani, hanem az az életerő, amely jelleméből kibugyan és amelyek minden egyes felujitáskor igazolják szerzőjük tehetségét. És milyen sok oldalu ez a tehetség! Drámairói terveken kivül elsőrangu müforditó, akihez foghatóval Arany Jánoson kivül alig dicsekedhetünk. Ott vannak Sophokles Plautus munkái és hogy eredeti müveiben meg tud rikatni, vagy nevettetni, ugy elragadtat nyelvmüvészetével is, amellyel tőlünk teljesen idegen költőket magyarra ültet át és a modernek forditása neki gyermekjáték. Irt dramaturgiát, mithologiát, lélektant, novellát, regényt, magyarázza Shackespearet, elvégzi a Kisfaludy Társaság titkári teendőit, tanit a szinésziskolában és hivatalos birálója a Nemzeti Szinháznak. És ime ez a sokoldalu és néhol bizony terhes elfoglaltság nem teszi különccé, idegessé! Ez a nagy lélek, mely nemességét mindenkivel egyformán éreztette, aki valaha a közelébe került, a legszeretőbb és leggyengédebb férj, a leggondosabb és legönfeláldozóbb apa. Mint barát hü és megbizható, szinészeinek szeretetéért mennyi gáncsot és kicsinylést kellett türnie! És miért? Mert a már kigondolt, vagy az életből vett alakjait hozzáférhetővé tette azáltal, hogy számolt az előadó egyéniségével is. Istenem, hiszen ezen a jogcimen Shakespearét ép ugy illetheti vád, mint Mollieret, mert ezek nemcsak kollégáik képességére voltak tekintettel, de Molier minden darabjának főszerepét egyenesen önmagának irta. Csiky e szokásával nemcsak kedvezni akart szinészbarátainak, nemcsak szerepet irt, de közelebb hozta a nézőnek a szinpadot, egy-egy kedves szinésze hóditó tulajdonságainak felhasználásával. Irószobája karosszékének hátán egy hatalmasan kikopott, besüppedt pont volt. Ide szokta a fejét hajtani, mig megkapta azt, amire épen szüksége volt: ihletet és szent hangulatot. Ez a pont jellemző egész életére. Fegyelmezni tudta magát, volt életrendje, megszabott munkaideje és ha nem jött meg mindjárt a kedve, nem hagyta ott iróasztalát, hátradütötte fejét és várt. Szóval tudott gondolkozni, tudott akarni. Lángeszén kivül a hasznos tevékenységre való ösztönzés e formájának köszönhetjük a sok értéket, a melyet ránk hagyott. Nem távol, de nagyon közel állunk a még csak 21 év előtt meghalt iróhoz. Még sajongnak a sebek, amelyeket kapott és osztogatott, hogy sem értékével szemben elfogulatlanok lehetnénk. Mint embert pedig csak a feltétlen hódolat illetheti meg azért az egyszerü, hivalkodás nélküli életért, amely többet adott nekünk, mint amennyit valaha meghálálhatunk. Szülőföldje, hazája, nemzete nevében köszöntöm tehát Csiky Gergely halhatatlan emlékét. (Hosszantartó taps.)

Azután *Krenner* Miklós dr. főreáliskolai tanár, a Kölcsey-egyesület alelnöke rövid, tartalmas beszéd kapcsán átadta a szobrot Arad városának, amelynek nevében *Varjassy* Lajos polgármester átvette s igérte, hogy hiven gondját viseli.

Most a koszorukat helyezték el a szobrokon. Elsőnek Márky Sándor dr. tette el az Akadémia babérkoszoruit, azután *Hegedüs* István egyetemi tanár a Kisfaludy Társaság koszoruinak elhelyezése alkalmából lendületes szónoklatban adott kifejezést a társaság hódolatának a két iró nagysága fölött. Gál Gyula a budapesti Nemzeti Szinházét és a sziniakadémiáét *Dálnoki-Nagy* Lajos alispán Aradmegye, *Várnai* Jenő az aradi szinház, Gherba jegyző Pankota község koszoruját, *Szabó* Ernő dr. tanár a főreáliskola és Tumó Lajos a Kossuth-asztaltársaság koszoruját helyezte el.

Az ünnepség után déli egy órakor ebéd volt, amelyen az első pohárköszöntőt Varjassy Árpád mondotta az ünnepély vendégeire, Hegedüs István, Varjassy Árpádra üritette poharát. Pohárköszöntőt mondtak még: Márky Sándor, Gál Gyula, Szőllősi István, Fábián Lajos és Dálnoki Nagy Lajos.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

367 sz.

1912.

Nagyméltóságu Elnök Ur !

Mély tisztelettel szerencsém van jelenteni,hogy szabályszerü szabadságidömből az idén csupán julius hónapot szándékozom igénybe venni és ezt Karlsbadban fogom eltölteni. Augusztusban Budapesten leszek /I.Svábhegy,Müvész-ut 6./. Távollétem alatt ifj. Szinnyei József osztálytitkár ur hajlandó engem helyettesiteni.

E jelentésem jóváhagyó tudomásulvételét kérve, kitünő tisztelettel vagyok Nagyméltóságodnak

Budapest,1912.junius 25.

alázatos szolgája

Heinrich
főtitkár.

Nagyméltóságu

Dr.Berzeviczy Albert v.b.t.t.urnak,

a Magyar Tudományos Akadémia

elnökének

Budapest
---

367 re

1912.

A Claus in Helsenhagen.

Fe. L.

RECTOR ET SENATUS UNIVERSITATIS
LEOPOLIENSIS S. P. D.

Sollemnia semisaecularia quinta UNIVERSITATIS nostrae cum nuper intra parietes celebraremus, tot undique studii et benevolentiae signa accepimus, ut ea communione laetitia nostra duplex fieret. Memori igitur mente laudes gratesque omnibus agimus, qui gaudia nostra gavisi sunt, singulares vero gratias Vobis, Viri illustrissimi, persolvimus, quod optimis ominibus sollemnia nostra prosequi voluistis. Pro isto Vestro in nos officio nos quidem gratiam et habemus et habituri sumus semper quam maximam vicissimque Vobis omnia bona precamur. Valete ac nobis favere pergite.

RECTOR UNIVERSITATIS.

Datum Leopoli, mense Junio a. 1912.

Gr. R. 1912. junius 28.

373. 52.
1912.

18798 szám. I

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

Méltóságos dr. Heinrich Gusztáv urnak

Budapest. Akadémia palota.

Budapest, 19 12 junius 28.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Méltóságod

~~*megbizásából*~~ *mai napon* ~~*elismer-*~~

~~*vény ellenében*~~ *készpénzben* K. 506.58 ft azaz

Ötszázhat *kor.* 58 *fill' fizet* ett *pénztárunknál, mely összeget*

a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása **javára** *könyveztük.*

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1912. III/16. 2000. — Franklin-Társulat nyomdája

375.

376. Pz.
1912.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Elismervény

585. K. azaz ötszáz nyolczvan ötkoronáról melyösszeget mi alulirottak, az 1912 ér második felére esedékes drágasági pótlékot Pados Gulyás Trokán Klell eseri 75. Koronát személyenként Király Hegedüs Biger fizetés pótlék. Személyenként 45 Koronát és Drágasági pótlék 25. Korona személyenként

Bpest. 1912. ér Juni 27. én

Gulyás István	75. Kor
Trokán János	75. "
Rieger Peter	70. "
Király István	70 "
Hegedüs József	70
Eseri József	75
Pados István	75
Klell Istvan	75

A Sátoraljaújhelyi Főgimn. igazgatóságától

Ad 101 sz.-hoz.

Hivatkozással folyó évi jun. 28-án 101-ik szám alatt megküldött jelentésére tisztelettel értesítem a Magas Kir. Tanulói Akademicai Főigazgatói Hivatalt, hogy a Kapuczy minoritapáter pótalapjából jutalmazására a vonásos 5, drb cs. kir. arany at megküldeni szíveskedjék.

Kiváló tisztelettel
Sátoraljaújhely 1912 júl. 29.

Nyilassykáry
igazgató.

SÁTORALJA-ÚJHELYI
R. KATH.
FŐGYMNASIUM
IRATTÁRA

Av 377/1912. Oz.

A sátoraljaujhelyi róm. kath. főgymn. igazgatóságától.

101. sz.

A Magy. Tud. Akadémia
Nagyságtimetü Főtitkári Hivatalának
Budapest.

Tisztelettel jelentem a Nt. Főtitkári Hivatalnak hogy intézetünk ifjusága a tanárok vezetése alatt f. hó 22-én kivonult Szephalomra Kazinczy Ferenc sirjához hogy emlékének kegyelettel adózzon. A himnusz eléneklése után Bakács András VIII. oszt. tanuló mondott Kazinczyról emlékbeszédet, azután egy szavalat volt a végül a Szózat eléneklésével végeztük be a kegyeletes ünnepélyt.

Bakács András VIII. o. t. részére tisztelettel kérem a Bokás 5 db. cs. és kir. arany jutalomdíj küldését.

Hazafias tisztelettel

Sátoraljaujhely, 1912. jún. 28.

Nyilassykáról
igazgató.

A SÁTORALJA-ÚJHELYI
R. KATH.
FŐGYMNASIUM
IGAZGATÓSÁGA

Ej. K. 1912. június 30.

Zzz/1912.

Nagyméltóságu Elnök Úr!

Kegyelmes Uram!

A Tordai Közművelődési Ház igazgatóságától megbízást kaptam, hogy a Báró Josika Miklós-pegeiny irónak, Torda város szülöttének arcképét az Akadémia Könyvtárának arcképcsarnokában őrzött eredeti festményről másoljam le – a Tordai Kultúrtanács részére. –

Ezen megbízásom érdekében bátyúlkozom – tisztelettel kérem Nagyméltóságodat kegyeskedjék az engedélyt megadni, hogy az eredeti festményről a másolatot elkészíthessem.

Budapest 1912 június hó 27-én

Nagyméltóságodnak

alázatos szolgája

Czapek Rezső

Budapest I. Hattyú utca 11 sz. festőművész

A megrendelésért igazolom:

Kamaltk Domokos

a Tordai Kultúrház igazgatója

Erk. 1912. június 30.

B. Z. B.

1912.

Nincs kifogásom ellene.

Dr. Wlassics

Aussig, 1912. június hó 28-án.

Tekintetes

M A G Y A R T U D Ó M Á N Y O S A K A D É M I A

nyelvészeti osztályának,

B U D A P E S T .

Jelen soraimmal bátor vagyok Önökhöz azzal a kérelemmel fordulni, méltóztassanak az ide mellékelt magyar fordítást pontosan átvizsgálni, minden szükséges vesszőt kitenni, továbbá minden nyelvbeli hibát, germánizmust és szórendet szabatos jó magyarságra kijavítani, s a kifogástalan fordítást minél hamarább címemre visszaszármaztatni, minthogy arra sürgős szükségem van.

Esetleges költségek fedezését szívesen veszem magamra.

Szívességökért fogadják előre is leghálásabb és hazafias köszönetem nyilvánítását s maradok

kitünő tisztelettel

Stein János

Aussig, Elbestrasse 80. 1. Stock.

1 boriték.

1 melléklet.

3792.
1912. T. Ék. Stein János úrnak.
Aussig.

A csatolmányok ide küldésénél értesítem, hogy a Magy. Tud. Akadémia nincs hivatva fordítások átvizsgálására.

Tisztelettel

h. főtitkár

Ell. K. 1912. július 1.

379. ex
1912.

E. R. 1912. julius 1.

Berlin W 8, 28.6.12.

382. Fz/1912.

Der Ungar. Akademie der Wissenschaften in Budapest übersende ich heute einliegend die Quittung für 1. Juli 1912, sowie das gewünschte Lebenszeugnis des Herrn Fletzer in

Sonnkathely.

Mit höflicher Empfehlung

Frau Hedwig Wolf

-geb. Ravengel.

P. S. Wollen Sie mir gütigst das Geld nicht nach Berlin, sondern nach Gr. Tabarz (Tabarz) in Thüringen, Pension Waldhütte, zu-

weisen lassen, da ich morgen zur Erholung dorthin übersiedele.

d. O.

Fletzer Ignácz nyug. állami vasuti felügyelő, lakik Szombathelyen Rákóczy Ferencz utcza 37 sz. a. / életbenléte ezennel hivatalosan igazoltatik.

Szombathely 1912 julius hó 1jén

Kerkovits
Főjegyző
Polgármester helyettes

SZOMBATHELY RENDEZETT TANÁCSÚ VÁROS • 1902 • VAS VÁRMEGYE SZOMBATHELY RENDEZETT TANÁCSÚ VÁROS • 1902 • VAS VÁRMEGYE

Glass-Fabarz (Thüringen)
Pension Waldhütte, 8.7.12.

Der ungarischen Akademie der
Wissenschaften
Budapest

teile ich höflichst mit, dass
ich Ihnen am 28. Juni die
Quittung über 500 Mk und
das Lebenszeugnis des Herrn
Ignaz Fletzer in Semlathely

4384/1912

ihn eingeschriebenen Brief über-
sandte. Gleichzeitig bat ich,
mir den Geld hierher zu über-
weisen.

Ich bin nun bis heute noch
nicht im Besitz des Geldes und
bin in einiger Sorge darü-
ber, da ich es bisher immer
so pünktlich erhalten
habe.

Mit höflicher Empfehlung
Frau Dr. Hedwig Wolf
geb. Ravengel.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

_____szám.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

_____szám.

Academia Scientiarum Hungarica

Societati Regalis Praesidi Concilio et Sodalibus

Salutem!

Magno cum gaudio accepimus Vestrae Societatis in scientia promovenda laudibus immortalibus dignissimae litteras quae et Nos ad concelebrandum natalem Vestrum hoc anno iam ducentesimum ~~quinquagesimum~~ quinquagesimum.

Libentissime parati sumus ex nostro numero unum sodalem legare et quidem doctissimum virum Isidorum Fröhlich, sodalem Academicae Nostrae ordinarium, professorem physicae in literitate scientiarum Budapestinensi, qui gratulationes Nostras ex intimo corde natas Vobis praesenti oratione exprimat. Quum de hac legatione Vos certiores facimus simulque salutationem Nostram mittimus. Gratias Vobis agimus magnas, maiores habemus pro honore quo Nos obligavistis. Quinquaginta lustris gloriose peractis per innumerabilem annorum seriem vivat, crescat floreat Sodalitas Vestra.

Datum Budapestini die 7 mensis Julii anno MCMXII. in nomine Academiae Scientiarum Hungaricae

Praeses.

Doctissimo Viro Doctori Isidoro Fröhlich, professori Universitatis, sodali ordinario Academiae Scientiarum Hungaricae

Salutem!

In nomine Praesidii rogamus Te, clarissime Vir, ut ad dies festos Societatis Regalis pro Scientia naturali promovenda natalem suum post quinquagesimum lustra[illegible] maximâ cum laude peracta celebrantis Londinum proficisci ibique in persona et imagine Academiae Scientiarum Hungaricae adesse eiusque salutationem ex intimo corde ortam praesenti oratione pronuntiare velis.

Huic epistolae adiunctas habebis litteras, quae societatem jubilantem certiorem faciunt Te ex Nostra parte legatum esse. Vale.

Summâ cum reverentia

Budapestini die 1. mensis julii anno MCMXII.

Praeses.

Ides Jóska! Heinrich küldte az idemellihelt
~~ez~~ leveleket fordítás, illetve át ala-
kítás vegett. Én Pápán voltam az egész
héten, tegnap este jutott keresztre
Heinrich megbízása. Mintheg sur-
gósnek tartottam (a kiseddelemért
senkisem hibás) rögtön megcsinál-
tam. Lég hives, ha már más sint
nem intéskedett Heinrich, lemásol-
tatni és Fröhlich kezébe juttatni

a megbiró levelet és sürgősen tondonka küldeni az értesítő levelet, mely mintegy hivatalos üdvözlet. Arthúsz

DR. HEGEDÜS ISTVÁN

EGYETEMI TANÁR

Fröhlich elintés mindent az egyetemen. Szeretettel üdvözöl régi hű barátod.

a nap és holnaptetét töltesd ki!

Kedves Apa!

Most megint kaptunk
egy kis a családból
két akvarellt (egy kastélyt
és a tengert), — tegnapelőtt
meg fordítva. Azt nagyon
szép megjegyezni, hogy ami le
nem festhető.
Ma van Pünkösd napja!
Sok jót és szép
gyönyörűséget
kíván
Heinrich

1912. június 24.

Mélyen tisztelt Elnökség!

Folyó évi január 8. kelt megtisztelő megkeresésükre bátorkodom van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy nagyérdemű társaságunknak jubiláris közgyűlésén tartandó előadásomra a M. Tud. Akadémiát vendégtársaságában, dr. Fröhlich József, a physika előadójának képviseletében, kérni méltóztatott.

Előadásomat a Magyar tudományos haladás tárgyából fogom tartani.

Budapest, 1912. június 26.

Tisztelettel.

fr. Fröhlich.

A Royal Society of Natural Sciences
tek. Elnökségének
London.

Igen tisztelt társaim!

Az Elnökség megbízásából van szerencsém
önöket tudtára adni, hogy a Royal
Society of Natural Sciences London-ban f. é.
június hóban tartandó ünnepélyes jubileumi
negyvenedik alakuló közgyűlésére és
a nagyszámú társaság előtt a M. Tud.
Akadémia legmelegebb üdvözleteit tolmácsolni
és kartársi üdvözletét tolmácsolni szí-
veskedjék.

Kiválò tisztelettel

Budapest, 1912. június 26.

– – .

Fodor.

Mélyen tisztelt Dr. Fodor Józsefnek
titkár úrnak, a M. Tud. Akadémia részére
Budapest.

franco 318 fillér

58 1/2 grm

Olvasott

Nagytekintetű

Magyar Tudományos Akadémia

nak

MEZŐTÚR
912-JUL-5 N10
C

Ad 384 rz/1912

Budapest

8	db	1000 K-s	=	8000. K
9	„	100 „	=	900 „
1	„	20 „	=	20 „
1	„	10 „	=	10 „
	„	„	=	„
	„	„	=	„
	„	„	=	„

váltópénz . . . . 8930 K f

Összesen . . . . 8930 K f

azaz Nyolczezer kilencz száz harminczkorona.

Magyar Tud. Akadémiának

Budapest

Néhai Takács Lajos és neje Kömery Eszter örökhagyók hagyatéki tömegének a mezőturi kir.járásbíróság 1911.évi 6/57.sz.hagyaték átadó végzése alapján mai napon eszközölt felosztása szerint örökhagyók közös végrendeletének 5. pontja értelmében az ott megirt rendeltetéssel jutott Önöknek 160/2740 részben ..... arányában 8960 kor.—.fill.-

Az összeget van szerencsém tisztelettel azon réssel megküldeni, hogy miután az átvételi nyugta bélyegilletékét 30.kor.—.fill.értékü bélyegjegynek a felosztási jegyzőkönyvre felragasztása által leróttam és ezt a jutalékból levontam, engemet az összeg beérkeztéről postafordultával bélyegtelen elismervénynyel értesiteni méltóztassék.-

~~Az ezen jutalékra kiszabott örökösödési illetéket befizetvén, a vonatkozó illetékjegyzőkönyvi kivonatot mellékelem.~~ Nem szabatott ki.-

Mezőturon 1912.évi julius hó 4.én.-

Tisztelettel:

dr Bacsa József

kir.közjegyző, mint

végrendeleti végrehajtó.-

Érk. 1912. június 6.

8930 Koronaőrl.

384. sz.

1912.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, V., Bálvány-utcza 7. sz.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál: 16117. szám.
Girószámla az Osztrák-Magyar Banknál.

20849 szám. K

Nagyságos Szinnyei József urnak

Budapest. Magyar Tudományos Akadémia.

Budapest, 1912 julius 6.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Nagyságod _____ főpénztárunk ~~kettős~~ egyszeri el-

ismervénye ellenében — mely ~~eknek~~ nek érvénye jelen értesitő levelünk által megszünik —

~~megbizásából~~ mai napon a Takács Lajos és neje hagyatéki ügyében dr. Hajdu József mezőtúri közjegyzőtől a Magy. Tud. Akadémiának küldött összeg címén 8,930 kor. — fillért fizetett pénztárunknál, mely

összeget a Magyar Tudományos Akadémia _____ folyószamadása

javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nagy Simon

Nyomtatvány-szám 339. 911. IV/29. 1000

Ad 3874. sz./1912.

A k. Földhitelintézet f. pénzügyi osztályát

Közzel tel jelentem, hogy a mélt. Takács Lajos és neje hagyatéka ügyéből kifolyóan e hó 6-án, folyó sz. a. átküldött 8930 Korona készpénzben gyümölcsöző csöntessze, mert ennek a hagyatéknak tárgyában az Ig. Tanács végleg még nem döntött.

Bp. 1912. julius 8.

k. Földhitelintézet

384 n.

1912.

385. 2.
1912.

Ajánló-levél.

Dr Lengyel Géza urat a Magyar Tudomá-
nyos Akadémia megbízta az Alsó Tátra
(Alacsony Tátra) flórájának kikutatásával.
Kérem az illető urakat, hogy tudományos
célokra szolgáló munkálkodá-
sában az illető körök készséges támogatá-
sát ajánlani szíveskedjenek.

Budapest, 1912. július 5.

A. Jósittkár

Bp. II. Kisrókus u. 15.

385

1902

KIR. MAGYAR TUDOMÁNY EGYETEM
II. sz. CHEMIAI INTÉZETE
BUDAPEST, VIII., ESZTERHÁZY-U. 7.

385 sz.

1912

Tisztelt Titkár Úr!

A m. tud. Akadémiától kapott megbízatása „Az alsó Tátra flórájának megírása" című dolgozat elkészítése végett szükséges hivatalos iratot, melyet a hatóságoknál kívánok bemutatni, a m. tud. Akadémia főtitkári hivatalától kérem.

Méltóztassék tehát levelem felmutatására nézve a hivatalhoz forduln

Budapest 1912. VII. 3

tisztelettel

Lengyel

XX. számu minta a 177. §-hoz.

Temes vármegye alispánjától.

Szám: 1631/1912.

Határidő: —

A válaszirat alapjául szolgáló megkeresés száma: 537/1901.

Tárgy: Temes vármegye monográfiája.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkári Hivatalának

Budapest.

Tenti szám alatt 1901. évi november hó 18. napján kelt főlkérésére a vármegye közönsége 19/közgy. 1902., 46835/ajtk. 1901. szám alatt úgy határozott, hogy az 1906. évi végéig Rivális Sándor dr. Borovszky Tivadar úrnak, Temesvármegye és Temesvár szab. kir. város monográfiája megírásával megbízott akadémiai tagnak megadja.

Minthogy azóta a monográfia I. és II. kötete nem készült el, tisztelettel jelentem, hogy ez úgy állásáról értesíteni szívesked jék.—

Egyúttal értesítem, hogy időközben a m. kir. Belügyminister úr több rendbeli ajánlásától a „Magyarország Vármegyei és Városai" czimü monográfia kiadó vállalatának közreadásából indíttatva a vármegye közönsége

1591/kgy. 1912., 32991/1911. ajtk. számalatt elha-
tározta, hogy ez Országos Monographia vál-
lalatnak Temesvármegyéről legalább 400
oldalon megjelenő és 50 példányban a vár-
megyének szolgáltatandó kiadványára
800 Korona segélyt.-

Minthogy erre a vármegyének a
monographia alapon kívül egyéb feladata
nincsen, ezek az alapot pedig az 1892.
évben csupán 5000 forint, azaz 10.000 Ko-
rona összegben a Magyar Tudományos
Akadémiának pénztárába szolgáltat-
ta (: a Magyar Történelmi Társulat :), kösz-
letlenül megkérem, hogy ez összeget az
alapból és kamatjövedelméből rendel-
kezésemre bocsátani méltóztassék.-

Temesvár, 1912. július 3.

alispán.

P. H.

Érk. 1912. július 6.

386. sz.

1912.

Temes vármegye tek. főispáni
Hivatalának
Temesvár.

F. hó 3-án 16314. sz. a. kelt b.
~~kede~~ átiratára válaszolva van szerencsém értesíteni, hogy
~~a kérdéses tolmácsvizsgálat engedélyezése~~
~~iránti kérelem~~ az Akadémia
július, augusztus és szeptember
havában szünetel, s így a
soron következő ülésben is csak
a szünet után történhetik intézkedés.

Budapest, 1912. július 11.

Kiváló tisztelettel
Főtitkár
h. főtitkár.

Budapesten, 1912. évi junius hó 28-án.

Kegyelmes Ur!

Tudomásom szerint az Akadémia az elhunyt török főkonzulnak nagyobb alapitványát kezeli, melynek rendeltetése az, hogy mohamedán ifjaknak Magyarországon leendő kiképzését lehetővé tegye.

Mint a boszniai és hercegovinai magyar iskolák fenntartójához, mind gyakrabban fordulnak hozzám boszniai mohamedán ifjak, hogy magyarországi szak- és különösen főiskolákban leendó továbbképzésüket elősegitsem. A Julián-Egyesület anyagi erejét a Szlavóniában, Horvátországban, Boszniában és Hercegovinában élő rendkivül nagyszámu magyarság nemzeti védelmének szervezése teljesen leköti. Több,mint 50 magyar iskolát kellene még állitani.

A boszniai mohamedán ifjak dolgát az alább kifejtett okokból még sem szabad elejtenünk s ezért kénytelen vagyok mint a Julián-Egyesület elnöke egyéb anyagi forrásokat keresni.

Az okkupáció óta eltelt harmadszázad alatt a bosnyák mohamedánok dolgával mit sem törődtünk. A mohamedán ifjuság osztrák és horvát főiskolákon nőtt fel s igy csak természetes, hogy magába szivta a magyarság féktelen gyülöletét. Az öregebb bosnyák mohamedán nemzedék, amely még a török világban nőtt

./.

fel, magyarbarát, de az ifjabb, a müveltebb a trialista horvátokkal tart és támogatója annak az állambontó törekvésnek,mely Horvátországot és Szlavóniát el akarja szakitani tőlünk, hogy azután bekebelezze a tervezett délszláv birodalomba.

Ha a jelen bosnyák mohamedán nemzedéket politikai rövidlátásból elveszitettük, serényen azon kell dolgoznunk, hogy a jövő nemzedék rokonszenvét a magyarságnak megnyerjük. Ezt a célt pedig csak ugy érhetjük el, ha a felserdülő ifjúságnak legalább egy részét magyarországi főiskolákra hozzuk.

Az actiót kis méretekben kellene kezdeni. Ha eredmények mutatkoznának, akkor ezekre hivatkozva nem lenne lehetetlen egy szélesebb körü müködésben a kormány támogatását is megnyerni.

Az előadottakra támaszkodva azzal a kéréssel fordulok EXCELLENTIÁDHOZ, mint az Akadémia elnökéhez, méltóztassék tájékozódni s engem tájékoztatni abban a tekintetben, hogy a szóban lévő alapitvány alapitó levele megengedné-e az alapitvány jövedelme egy részének a jelzett célra való forditását és ha igen, támogatná-e NAGYMÉLTÓSÁGOD az Akadémiánál a Julián-Egyesület jelzett célu actiójának anyagi segélyezését.

Fogadja NAGYMÉLTÓSÁGOD kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

elnök.

Budapest, 1912. június 8.

Tisztelt Uram!

Vettem Mélyszívű Uramnak múlt hó 28-án kelt nagybecsű levelét, melyben Ön arra kér, hogy az Akadémia a néh. Ferdinand herceg alapítványából segélyezni a Julián-egyesületet, hogy annak Magyarországon levő kiküldöttei a mohamedán ifjaknak Magyarországon levő kiküldöttei a mohamedán ifjaknak

Erre van szerencsém válaszolni, hogy — mint arról az Akadémiai Ügyrend 7. §-ának megjegyzése (7. lap) a Ferdinand-alapítvány rendeltetése (az, hogy) mohamedán hitű török honos ifjak felsőbb kiképzésben részesüljenek magyar tanintézetekben. Miután Bosznia-Hercegovina most már a monarchiához tartozik s az oltani Carnoval török honosaiaar nem tekinthetők tanulmányaikra nem lévén tekintettel arra, hogy az alapítvány a Julián-egyesület kiadásai és nemes törekvéseivel hazafiúi kapcsolatba.

Fogadja stb.

Nagyon

Gróf Széchenyi Béla úrnak, mint a Julián-Egyesület elnökének,

Budapesten.

387. sz.
1912.

tekintik megalapozására, az emlékoszlopot övezendő kő-alapzatok rajzozatnak is a helyi temetői viszkert-ben emelendő nyílás sírem-lékének elkészítésére s felállítására nézve a szerződéstervű rendelés-két ténylég megtekintette, a mondott jegyzőkönyvi hiteles kivona-tot Méltóságos Urunkhoz azzal a kérésünkkel terjesztjük fel, hogy azt a Tudományos Akadémia magas szine elé bocsátani és ott községünk közönségének az emlékoszlop állításának meg-történtéről elhatározásáért hálás köszönetét először is tolmácsolni méltóztassék.

Egyben tisztelettel jelentjük Méltóságodnak, miszerint ne-vezett végrehajtóbizottságunk a mai napon tartott összejövete-lén vállalkozókkal a fent elősorolt kegyeleti célú tárgyak és munkálatok elkészítésének, felszerelésének és a helyszínen való fel-állításuknak záros határidejét az évi szeptember hó 10-ik napjá-ban állapította meg, - és minthogy nem csak kívánatos, de szük-séges is, miként az emlékoszlop is azok egyazon időben helyez-tessenek és állíttassanak fel, ezért Dalotti Ödön úr, ugyis mint végrehajtó bizottságunk egyik szintén jelen volt tagja, az em-lék felállítására nézve az illető, már annak idején Méltóságod-hoz be is jelentett vállalkozóval ugyancsak a most jelzett határ-időben állapodott meg.

Végül, kegyes tudomásul vétel végett, értesítjük Méltóságo-dat, miszerint a munkálatok teljesítésének ellenőrzésében is eljáró végrehajtó bizottságunk ugyan e mai napon tartott összejövetelében az összes emléktárgyak felállításának megjelenési megtörténtéről a jelentésnek megtételével s általá-ban a feladattal, melynek célja az ügy további sorain felmerülhető s felmerülendő intézkedések végett tudomá-sok tekintetében Méltóságod és a község illetve végrehaj-tó bizottsága közölt az érintkezést közvetítsem, végett kebelé-ből Pogrányi József városmegyei tiszti főügyész- és dr. Alapi

Gyula s-ármegyei levéltárnok urakat - lakhelyük Komáromban - üdvözli meg.

Ekel község közönségének nevében mély tisztelettel maradtunk

Hűséges Főtitkár Urnak, mélyen tisztelt Urunknak

Ekelen, 1912. évi július hó 7. ik napján

alázatos szolgái:

Jeszenszky István jkör.

KOMÁROM VÁRMEGYE EKEL KÖZSÉG 1908

Sárközy Dénes bíró

Méltóságos

Dr Heinrich Gusztáv Úrnak, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának

Budapesten.

Akadémia-palota

É. K. 1912. június 13.

Ipsz.

388. Gr.

1912.

Ekel nagyközség Előljáróságától

erant secretis egyes nagy erdőrészek elmocsarasodása megakadályozása végett szükséges
el.

A jegyzőkönyv tartalmát azonban mellőzött kérdésnek, jelesül a jogtalanul fogyasztott
a Hagymás-Szurdokban okozott nagyobb
arra következtetésre juttatták, miszerint vagy egy
lehetséges emberölésről, vagy pedig valamely
bűntényes megtámadásról lehetne szó. Ezért
még az esetleges gyilkosság eldöntése végett
elrendelte a helyszínen való szemlét is.

Ezzel fogyott a képviselő testület az előterjesztett indítványok egyszerű tudomásulvételére, a legközelebbi ülésnek egy
időre való elhalasztására, végül a tanácsnak
a Hagymás-Szurdokban okozott nagyobb
károknak egy bizottság által leendő helyszíni megvizsgálására.

Az ezután következő napirendi pont, amely
a nagyközség idei víziportáljának egyötödét
képezte, a Hagymás-Szurdokban egy új vízmosások megakadályozása végett szükséges
intézkedésekről szólt. Ezt követően a tanács
elnöke ismertette a tanácsnak a Hagymás-Szurdokban okozott nagyobb károkról szóló
jegyzőkönyvet, amely szerint a tegnapi napon
a Hagymás-Szurdokban okozott nagyobb
károknak egy bizottság által leendő helyszíni megvizsgálására.

Az előterjesztő testület a jegyzőkönyvet
tudomásul vette, végül a tanácsnak a Hagymás-Szurdokban okozott nagyobb károknak egy bizottság által leendő helyszíni megvizsgálására.

TOLNA-BARANYA VÁRMEGYE
EKEL
KÖZSÉG
1908

[illegible]

KOMÁROM VÁRMEGYE
EKEL
KÖZSÉG
1908

†//

Madame Henri Poincaré,

Mesdemoiselles Jeanne Yvonne et Henriette Poincaré, Monsieur Jean Poincaré;

Monsieur Emile Boutroux de l'Institut Directeur de la Fondation Thiers Officier de la Légion d'Honneur et Madame Emile Boutroux;

Monsieur Paul d'Andecy Chef du Service des Ordres de Bourse à la Banque de France et Madame Paul d'Andecy, Monsieur Maurice d'Andecy Chef de Division au Crédit Foncier de France Chevalier de la Légion d'Honneur et Madame Maurice d'Andecy, Monsieur et Madame Stephane d'Andecy;

Monsieur Alfred Fichon, Professeur au Lycée de Chartres et Madame Alfred Fichon, Monsieur Pierre Boutroux, Professeur à la Faculté des Sciences de Poitiers, Monsieur Pierre Villey, Professeur Adjoint à la Faculté des Lettres de Caen et Madame Pierre Villey, Messieurs Robert et Raymond d'Andecy Ingénieurs Agricoles, Mesdemoiselles Elisabeth, Diane, Edmée, Edwige et Edith d'Andecy, Messieurs Stephane et Albert d'Andecy, Mesdemoiselles Louise, Jeanne et Laure d'Andecy;

Monsieur Daniel Villey;

Madame Antoine Poincaré, Madame Charles Comon, Monsieur Adrien Saunois Ancien Percepteur, Monsieur Albert Geoffroy-Saint-Hilaire

Monsieur Raymond Poincaré de l'Académie Française, Président du Conseil, Ministre des Affaires Etrangères et Madame Raymond Poincaré, Monsieur Lucien Poincaré, Directeur de l'Enseignement Secondaire, Officier de la Légion d'Honneur et Madame Lucien Poincaré, Madame Trébillot, le Colonel Lombard, Officier de la Légion d'Honneur et Madame Edmond Lombard, Monsieur Louis Comon, Inspecteur Général de l'Agriculture, Chevalier de la Légion d'Honneur et Madame Louis Comon, Monsieur Albin Haller de l'Institut, Professeur à la Faculté des Sciences Commandeur de la Légion d'Honneur et Madame Albin Haller, Monsieur René Jacques Secrétaire Adjoint de la Caisse Départementale des Incendies de la Meuse et Madame René Jacques, le Capitaine Fondeur, Chevalier de la Légion d'Honneur et Madame Jean Fondeur, le Docteur et Madame Antonin Gousset, Monsieur Georges Saunois Garde Général des Eaux et Forêts, Madame André d'Audeville, Monsieur et Madame Etienne Geoffroy-Saint-Hilaire, le Docteur et Madame Pierre Geoffroy-Saint-Hilaire, Monsieur Henry Geoffroy-Saint-Hilaire Inspecteur de l'Elevage en Camisie et Madame Henry Geoffroy-Saint-Hilaire, Monsieur et Madame Auguste Remondet,

Monsieur Maurice Mougenot, Avocat, Madame Maurice Mougenot et leurs enfants, Monsieur Jean Trébillot, Ensigne de Vaisseau, Madame Jean Trébillot et leurs filles, Mademoiselle Jeanne Lombard,

Mademoiselle Marguerite Comon, Monsieur Pierre Comon, Ingénieur Agricole, Messieurs Marcel et Jean Comon, Mesdemoiselles Madeleine et Geneviève Hallet, Monsieur Georges Hallet, Mesdemoiselles Hélène, Anne Geneviève, Élisabeth et Charlotte Jacques, Messieurs Pierre et Michel Fondeur, Mademoiselle Andrée Fondeur, Mademoiselle Madeleine Gousset, Monsieur Henri Gousset, Monsieur Pierre d'Andeville, Mesdemoiselles Lucienne et Férida Geoffroy-Saint-Hilaire, Monsieur Gérard Geoffroy-Saint-Hilaire, Mesdemoiselles Martha, Marguerite et Anne Marie Rémondet,

Et toute la Famille,

Ont l'honneur de vous faire part de la perte douloureuse qu'ils viennent d'éprouver en la personne de

Monsieur Jules Henri Poincaré

Membre de l'Académie Française et de l'Académie des Sciences,
Membre du Bureau des Longitudes,
Inspecteur Général des Mines,
Professeur à la Faculté des Sciences,
Professeur Honoraire à l'Ecole Polytechnique,
Membre du Conseil de l'Observatoire de Paris
et du Conseil des Observatoires de Province, etc.,
Membre Associé Lorrain de l'Académie de Stanislas à Nancy,
Membre Etranger de la Société Royale de Londres,
de l'Académie des Lincei, des Académies de Stockholm, Copenhague,
Budapest, Gottingue, Upsal, Bucarest, etc.,
Membre Honoraire Etranger des Académies de Vienne, Edimbourg,
Dublin, etc.,
Membre Associé des Académies de Bruxelles, Washington, etc.,
Membre Correspondant des Académies de Berlin, St. Pétersbourg,
Amsterdam, Munich, etc.,
Commandeur de la Légion d'Honneur,
Officier de l'Instruction Publique,
Commandeur de 1re Classe de l'Etoile Polaire de Suède,

leur époux, père, frère, beau-frère, oncle, grand oncle, neveu, cousin germain et cousin, décédé à Paris, le 17 Juillet 1912, à l'âge de 58 ans, muni des Sacrements de l'Eglise.

Priez pour Lui!

Paris, 63, Rue Claude Bernard.

Administration Spéciale des Funérailles, 70, Rue des Saints-Pères, Maison Veuve de Bonnot

ÉE. 1912. aug. 10.

389

1912

23006. szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

K

Méltóságos dr. Heinrich Gusztáv urnak

Budapest. Akadémia palota.

Budapest, 19 12 julius 31.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Méltóságod

~~*megbizásából*~~ *mai napon* ~~*elismer-*~~

~~*vény ellenében*~~ *készpénzben* K. 865.62 ft azaz

Nyolcszázhatvanöt korona 62 fillért

~~*kor.*~~ ~~*fillt*~~ *fizet* ett *pénztárunknál, mely összeget*

a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára *könyveztük.*

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1912. III/16. 2000. — Franklin-Társulat nyomdája

391 r

1912

Kőhalom 1 August 1912.

An
Die Akademie der Wissenschaften
Budapest.

Ich glaube das Perpetuum mobile gefunden zu haben, zu dessen Ausarbeitung ich aber Hilfskräfte der Physik – Mechanik und Mathematik benöthige und bitte mir unter Wahrung strengster Discretion gütigst die Herrn Professoren zur Seite stellen zu wollen, damit diesen Herren meine Idee weiter verfolgen und wenn es sich bewährt auch Verwerthen und zur Durchführung bringen.

Wohlgeneigter Antwort entgegensehend
in Hochachtungsvoller

Ergebenheit

Michael Falk

Ér. 1912. aug. 2.

392.

1912.

VIII/2. Volapük-Deutsch: Eötvös & Fröhlich.

Sehr geehrter Herr!

Auf Ihre gefällige Eingabe vom 20. Juli d. J.
kann Ihnen eine offizielle Antwort erst im Oktober
d. J. zugehen, wenn die Unterzeichnete Akademie der Wissen-
schaften nach Ablauf der Ferien ihre Wirksamkeit
wieder aufnimmt.

Aber schon heute kann ich Ihnen zu meinem leb-
haften Bedauern mitteilen, dass die Erfüllung Ihres
Wunsches nicht möglich ist, da weitere Statuten die
Unterstützung ausländischer Gelehrten nicht gestatten, wo-
fern nicht die Kooperation mit einer Akademie des
Auslandes, falls diese sich mit einer entsprechenden
Aufforderung an unsere Akademie wendet, ermöglichen.
Der offizielle Beschluss der Unterzeichneten Akademie
der Wissenschaften wird Ihnen demnächst selbstver-
ständlich zugehen.

Mit vorzüglicher Hochachtung
ergebenst

Beiliegend Manuskript zurück.

Generalsekretär

Prof. Dr. A. Hoffmann-Kutschke, Stellv.
Vorsteher beim Magistrat der Stadt
Berlin
S.O. Franzstraße 19. IV.

393

1912.

Kivonat az I. ötvöskönyvből
1912. évi 42. tétel.

Hencsik
főtörzsőr.

Az ötvös Lovrai tanuk
a főtisztnél vélemények.

Berlin, S. W. Franzstr. 19. II
Den 20. VII. 1912.

Der Hohen Ungarischen Akademie der Wissenschaften erlaubt sich Unterfertigter ergebenst dieses Gesuch zu unterbreiten:
Da von der Kgl. Bayrischen Akademie der Wissenschaften im September eine Expedition auf 2 Jahre nach Persien geht, zwecks naturwissenschaftlicher, archäologischer, epigraphischer Untersuchungen, möchte ich mich anschliessen als Iranist (altpersische skythische und elamische Sprachenwissenschaft ist mein Hauptfach), und bitte daher, als Privatmann mich der Expedition anschliessen zu können, um ein Stipendium da ich von der Kgl. Preuss. Akademie der Wissenschaften nichts erhalten kann. Herr Prof. Dr. B. Munkácsi

393.
1912.

kennt meine Arbeiten und Interessen näher und dürfte so gütig sein, über mich Auskunft zu geben. Ich füge auch ein Gutachten des Universitätsprofessors Dr. Jos. Marquart, dessen Name ja nicht unbekannt ist, bei, da Prof. Marquart es befürwortet dass ich mich anschliesse. Jedoch habe ich jetzt anders beschlossen, da die Kgl. Preuss. Akademie der Wissenschaften für die Recognoscierungsreise in Persien nicht zu gewinnen ist, hauptsächlich weil einige ihrer Mitglieder sehr dagegen sind, wie ich aus bester Quelle weiss, so bitte ich die Hohe Ungarische Akademie meine Recognoscierungsreise zu unterstützen, da ich auch sehr gern später für Hochdieselbe nach erfolgreichen Erkundigungen dort ausgraben würde und mein Leben und Arbeitskraft dieser Idee zu opfern beschlossen habe. Indem ich nochmals auf Prof. Dr. Marquarts Gutachten verweise und ergebenst bitte, sich zu meinen Gunsten bald entscheiden zu wollen,

Zeichne ich

ergebenst

A. Hoffmann-Kutschke,

Dr. phil.,

Bibliotheksverwalter beim

Magistrate der Stadt Berlin.

Für die Erforschung der altiranischen Kultur - und Religionsgeschichte und des mächtigen Einschlages, welchen die iranische Nation zum Gewebe der allgemeinen Entwicklung der Menschheit beigesteuert hat, den wir aber heute mehr ahnen als handgreiflich beweisen können, ist eine Untersuchung der Reste ihrer Vergangenheit dringendstes unaufschiebbares Bedürfnis. Allein wirkliche Ausgrabungen sind auf dem Boden des eigentlichen Iran überhaupt noch nie unternommen worden, -selbst die Franzosen, die das ausschließliche Anrecht darauf beanspruchen, haben ihre Tätigkeit auf Susa, die auf nicht iranischem Boden gelegene Residenz der altpersischen Grpßkönige beschränkt, -ja sogar die längstbekannten und zu Tage liegenden Denkmäler und Inschriften sind noch nicht einmal sämmtlich in einer wissenschaftlichen Ansprüchen genügenden Weise aufgenommen worden.

Auf eine große Ausbeute an Inschriften wird allerdings von Ausgrabungen in Iran nicht zu hoffen sein. Denn so schreibselig wie die Ägypter und Babylonier sind die Iranier nie gewesen. Aber es muß schon in altpersischer Zeit nicht bloß eine religiöse, sondern auch eine weltliche Literatur - geschichtliche Aufzeichnungen, Legenden, Romanzen etc. - gegeben haben von der wir noch einige Kunde besitzen. Das Schreibmaterial war nicht Backstein wie in Babylonien und Susiana, sondern Lederrollen; allein das iranische Klima gibt an Trockenheit dem mittelasiatischen wenig nach und ist an sich in direktem Gegensatze zum babylonischen und zum indischen Tieflande der Erhaltung auch vergänglicherer Schreibmaterialien ungemein günstig. Es gilt daher vor allem alte Ruinenstätten aufzufinden, die in sehr früher Zeit verlassen und seitdem nicht wieder besiedelt worden sind. Gelänge es zum Beispiel Manuskriptfragmente des Avesta aufzufinden, die in frühsasanidische Zeit oder gar in noch ältere Zeiten zurückgingen, so wäre dies von unschätzbarer Bedeutung, wenn man bedenkt, daß die ältesten erhaltenen Avestahandschriften nicht über das 14. Jahrhundert zurückreichen und die jetzige Avestaschrift nicht vor dem 5. Jahrhundert entstanden ist.

Es wird sich also zunächst um eine Erkundungsexpedition handeln, eine vorbereitende Orientierung, wo alte Ruinenstätten vorhanden und an welchen voraussichtlich mit Aussicht auf Erfolg Ausgrabungen unternommen werden können. Gerade jetzt scheint sich Gelegenheit zu bieten, eine solche vorbereitende Expedition ohne allzugroße Kosten auszuführen. Durch die Zeitungen läuft die Nachricht, daß sich Anfangs September d. J. eine unter dem Protektorate der Prinzessin Therese von Bayern und unter der Bayrischen Akademie der Wissenschaften stehende größere Expedition nach Persien begibt, die hauptsächlich geographische, geologische, ethnographi-

sche,

sche, archäologische und epigraphische Untersuchungen anstellen will. Die Expedition,an welcher auch Professor Reichelt aus Czernowitz als Iranist und Dr. Dietz als Kunsthistoriker teilnehmen,beginnt ihre Forschungen im östlichen Teile des Elburzgebietes,begibt sich dann nach Mäschhead zur Untersuchung von Ruinenstätten,worauf sie zur Erforschung der Flora und Fauna nach der Salswüste Kävir ziehen will.Von Kohistān wendet sie sich schließlich zur Untersuchung der Ruinenstätten in Südpersien.Herr Dr. Hoffmann-Kutschke in Berlin,der schon lange den sehnlichsten Wunsch hegt nach Persien zu gehen und dort Ausgrabungen zu veranstalten und große Begeisterung für die iranische Philologie und Altertumskunde zeigt,wäre nun sehr gern bereit,sich dieser Expedition in obengedachtem Sinne anzuschließen. Derselbe hat sich bereits mit den altpersischen und anzanischen Inschriften eingehender beschäftigt und wäre somit in dieser Hinsicht genügend auf eine epigraphische Expedition vorbereitet.Er zeigt großen Lerneifer und guten Willen,und unter Leitung von Professor Reichelt,der bereits vor 10 Jahren in Persien war,dürfte es ihm nicht schwerfallen,sich praktisch in die epigraphische Technik einzuarbeiten.evtl. wäre ihm aufzugeben,sich bis zum Antritt der Reise noch in die Technik des Abklatschens und Photographierens einführen zu lassen.Im Neupersischen glaubt er soweit gefördert zu sein,daß es ihm gelingen werde,sich im Laufe der zweijährigen Expedition die Umgangssprache gut anzueignen,um später evtl. selbstständig mit den Einheimischen verkehren zu können.Den Strapazen einer solchen Expedition dürfte Herr Dr. H.-K. körperlich genügend gewachsen sein,da er gedient hat und, wie mir versichert,mit dem Reiten auch durchaus vertraut ist.Es wäre daher m. E.,zur Vorbereitung einer künftigen Preußischen Forschungsexpedition nach Persien sehr wünschenswert,wenn Herr Dr. H.-K. die nötige finanzielle Unterstützung fände,um sich dieser bayrischen Expedition anschließen zu können.Sollte es soweit kommen,so wird es sich empfehlen, ihm,abgesehen von dem allgemeinen Zwecke der Orientierung und Berichterstattung,einige spezielle Aufträge mitzugeben,soweit sie nicht schon von der bayrischen Expedition in ihren Arbeitsplan einbezogen sind und sich ohne zu große Kosten,nur mit Einsatz etwas größerer körperlicher Ausdauer und Energie erreichen lassen.So könnte Herr Dr. H.-K. während der Tour der Expedition nach dem Kävir einen Abstecher nach Chiva machen und sich daselbst nach alten Ruinen umsehen.Bei der Aufnahme von Inschriften, z. B. von Naqš i Rustam und Naqš i Raǧab -bei Persepolis -,die diesmal hoffentlich im Ernste durchgeführt werden wird,dürfte er gute Dienste leisten können. Vor allem denke ich aber an die Aufnahme der bilinguen Pahlavī-Inschriften von Pāi Kūli bei Suleimānija .

Wir sollten nicht vergessen,daß es ein Deutscher,der Hannoveraner Grotefend war, welcher den Grund zur Entzifferung der persischen Keilschrift legte,daß die wissenschaftliche Erklärung des Pahlavi den Deutschen verdankt wird und daß die iranische Philologie ,trotzdem sie bei

uns

uns so unwürdig stiefmütterlich behandelt wird bis heute, dank dem bei uns glücklicher Weise immer noch nicht ganz ausgestorbenem Idealismus eine deutsche Wissenschaft geblieben ist.

Wilmersdorf, Bingerstraße 88, den 17. Juli 1912

(gez.) Prof. Dr. Jos. Marquart,

Professor der iranischen und armenischen Philologie.

M 393/912

A kerületi őrjeit és a Tudományt egyik jeles előharcosának méltányló ~~[illegible]~~ közönsége

Nagyságos Uram!

Kalsbattól tapasztalva az Ethel nagyságos ~~[illegible]~~ özvegyének 1912. március-hó 17-én tartott vendégi közgyűlésének [33. számú jegyzőkönyvi pontját és július 7-ik napján 928. alatt kelt] B. határozatát, mely két okmányból örömmel értesülem, hogy Ethel nagyságos ~~[illegible]~~ különleges örömmel és áldozatkészséggel gyűjtötte a nébai Tudományi Társ. alapszabályainak megfelelő emlékét gyűjtő ~~[illegible]~~ bizottság, mely az emlékek gyűjtésére, rendezésére a temetőben és emlékének helyre állítására és Ethel egyik főtisztelőjének emlékoszlopának fölállítását. A M. Tud. Akadémia, melynek nagyon a gyűrűdő útban található első ülésében erről jelentést fogok tenni, bizonyára a legnagyobb elismeréssel és hálával fogadja a bizottság tettét, közönségének ~~[illegible]~~ nemes elhatározását (és utánzásra méltató).

A 928. sz. határozat ~~[illegible]~~ szerint a bizottság megbízatása a fent említett kegyeletes, szép tárgyra és munkálatok elkészítésének és a kőnek bécsi való szállításának határidejét az évi szeptember hó 10-ik napjában állapítottam meg — a mi, ha nem csalódom, még nem telt el, hogy a síremlék és emlékoszlop ezen napon fogna ünnepélyesen leleplezetni. Minden esetre kívánatos lenne, ha Akadémia tagjainak ideje korán értesítve lenne végett, ~~[illegible]~~, hogy az ünnepélyes leleplezés napjáról

Tisztelettel vagyok

~~[illegible]~~ Nagyságos Uramnak

~~[illegible]~~ Komáromban.

alázatos szolgája
főtitkár
~~[illegible]~~

394
1912.

Méltóságos Uram !

Néhai,bold.emlékezetü Heténvi János akad.tag emlékoszlopa és siremléke ügyében hozzám e hó 4 éről 394/1912 szám alatt intézett nagybecsü levelében foglaltakra vonatkozólag sietek Méltóságos Uramat értesiteni,a szeptember 10-iki határnapnak kitüzése valóban és csupán az emlékmüveknek elkészitésére,helyszinen való felállitására és átadására szól.

A mi pedig az emlékoszlop és a siremlék ünnepélyes leleplezésének a napját illeti,e részben a község és a végrehajtó bizottság kezdettől fogva ugy értelmezi a dolgot,hogy ez a nap csak a M.Tud.Akadémiával,s illetve annak képviseletében csak a Méltóságoddal való kölcsönös megállapodás alapján lesz véglegesen meghatározható.

Ha bizonyosak lehetnénk felőle,hogy a felállitás és átvétel körül a mondott határidő bekövetkeztével semmi fenakadás nem lesz,ugy az ünnepélyes leleplezés napjára nézve a végrehajtó bizottság nevében már most merném Szeptember havának 22-ikét inditványozni:de ezidőszerint meg kell maradnom annak a jelzésénél, hogy az emlékmüvek felállitását és átvételét annak idején Méltóságos Uramnak azonnal meg fogom jelenteni és hogy ugyanazon alkalommal a leleplezés napjára nézve,leszek bátor az inditványt is,

Méltóságos

Heinrich Gusztáv Urnak a M.Tud.Akadémia főtitkárának

Budapest

elhatározás és döntés végett,a végrehajtó bizottság részéről megtenni.

Megkülönböztetett tiszteleteim nyilvánitásával vagyok

Méltóságos Uramnak

Komáromban,1912.évi Augusztus hó 6-án

kész köteles és alázatos szolgája

Pogrányi József

emlék-szobor-bizottsági megbizott.

395

1912.

A Magyar Tudományos Akadémia
levéltárának.

Nagytiszteletü Ferenczy Sámuel ref. lel-
kész úr - Akadémia tagja, tudományával kap-
csolatban, hogy ön történelmi adatokat
gyüjtene. - de arról is tudomása van. Ha
ön erre nyilatkozásra hajlandó - rokonai
megcáfolják az általa írott többkötetre
terjedő "Hodmezö Vásárhely történetét mutat-
ják. Ezért ön az "történetére nézve
fölötte kétes történelmi adatot egy időben két-
jelenthet meg. De arnyéit tudják, hogy
"Hodmezö Vásárhely multjának a kiter-
jes adatai az ön keresztnevén vannak!
És kérdésre őszinteen elmondják, illetve
megírják egy és mást róla. Ha bár az
Világosság közlésében említve van
hogy ünnepek a levéltárnokoktól lakjáik.
Hogy ez valósági: arra nézve is
meg dönthetetlen bizonyítékokkal
rendelkezem. A miről kérdésre
szívesen részemről adok információt.

Saraim őszinte fogadtatását remélve
maradok legmélyebb tisztelettel

Nagy Sándorné
Nagy Renée.

"Hodmezö Vásárhely
Petöfi utca 17.

1912. VIII 5.

397.
1912.

A Magyar Tudományos Akadémia
Főtitkári hivatalának.

Budapesten

Családi örökség révén sok olyan történeti adatok birtokába jutottam, a mik még teljesen ismeretlenek. Ezek közül különösen olyanokat, miket a mellékelt "Világosság" című értekezésben felhasználtam, mit ön a mai napig rokonaim terjedő "Monumentum ellen írtam.

Mert megbotránkoztató az a szenvedélytől eddig még nem ujjított rokonirányulat, a mikben a Galilei által tudományos tanításai az érdekben, tapasztalatlan fiatalságot belevonják. Ez ellen tiltakozni sellemi naiv kinek - ön a gondolat vezérelt engem, midőn a Tudományos elnökén, a birtokomban levő "Iratainak feltételét bizonyító, a mi ismeretlen történelmi adataink felhasználásának vajmi tiltakozó irását megírtam, amit azzal az aláírásos kérelemmel küldök be a Magyar Tudományos Akadémiának, méltóztassanak ezen adatokat tudományunk nevében, és felvilágosítani engemet, hogy valók e az ilyen történelmi titkok a nyilvánosságra - még az esetben is - ha azoknak egy nagy és igazán nemes célt érdekében előtérben is ?

Nekem minden szenvedélyem olyan okból ért megkeserítetlenül. Mint vük családi körben élő nőnek, soha sem volt még alkalmam olyanokkal összejönni, akiket ezen megkeresésre méltónak tartanék.

Ez csak élem a magam külön gondolatkodó világát, mint irónő" tárol az irói világtól. Bár magamon gyermekkoromtól fogva írok. Tréfáskönyvem legkorábban 1893-4-5-ben idefönt is tudtak rólam. amelyikben egy Életképek című novellás kötetem részletöb lap közölt tőlem tárcaik at. De aztán a családi körülményeknél fogva ennek nem írtam. Sokáig lapra írtam. már elfeledtek. Az óta csak mindig lapokban plenkek meg időnkint a dolgozóim. De az értékesebbeket a főkormak írom.

Sok tárcámmal mi a datok mellett még egy a nyilvánossig teljes kiráráseinak Semmáló Prabadkönyvben pályolg hiteles okmányait is árölkötem. Amnak a pályolgnak a megélt nek a megalapítója Groff Széchényi István volt. s tagjai az ásvers magyar magnásoli. Innek a pályolgnak az Haladás címen illetve Jam országgyűlés noltak főiskolai csoportjai. A Hodmező" Vásárhelyének a nagyapám Teleky Imre István volt a fő mestere. Innét a családi örökségünkben az ő" irásait. Szerencsek az alapján in már több feltünést "Kelte" dolgokat közöltettem. - de a mi viszonyaink csak nem kiadnyt pótló munka. - ma miólon a Prabadkönyvnyelvről annyira keves tanok vagy feltámadás című regényem a mi irodalmi Magyarország feltámadásának történetét 1834-től

a mai napig. Én a páholy bár a harmadik
éjjelre alatt működött, de az önálló Magyar
arcnál egyetlen tagja sem él, Gróf Károlyi
Sándor volt az utolsó. —
Én a Feltámadás című regényem is rend-
kívül aktuális volna most, a midőn a Szabad-
kőművesség minket életünk, - minek az alap-
ja egyaránt az Istentagadás lett. és a
keresztény ellen való lázítás. — de hogy
tulajdonképpen mi az igazi Szabadkőmű-
vesség? Arról alig van fogalma ennek
a mai Nyájnak.
A Feltámadás című regényem is annak
köszönhetem felmilágosítás volna. de én nem
vagyok a családomtól anyagilag független
anyagilag. hogy a munkáimat a saját
kiadásomban megjelentethetném. s mint
idefent is mesélem sokáig című könyv kiadót
nem kaptak rá. Több kalapba bár nem
ähitorom. de mégis fájdalmasan látom
miként pótolnak a dicőség magasalatára
értéktelen egyéniségek a protekció
révén. míg én több kötetre való értékes
munkáimmal az ismeretlenségben
maradok. Mert nincsenek szó barátaim
akik várt volnának.
Mint olyan. aki elfogadtatni érzem
hogy a Magyar Tudományos Akadémia
is méltányolni az én irodalmi tudásomat
különösen a történelmi adatok terén.
Birálommal fordulok hozzá a fentebb
említett kérdésemmel. valamint arra
kérésel. hogy: Ha erre Világosság
című munkát ugy találják. hogy
az kiadható. Vegyék pártfogásukba
és jelentessék ezt meg a könyvkiadó-
körben. mit szolgálni kívánok.
Ha pedig az nem lehetséges. Én a
kért adatokat feltétlen megőrzés végett

2660/ eln.szám.

./.

Nagyméltóságu Elnök Ur !

2 a.

Ő császári és Apostoli királyi Felsége folyó évi junius hó 16-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával J ó n á s K á r o l y n a k, a Magyar Tudományos Akademia gondnokának, sok évi buzgó müködése elismeréseül, a Ferencz József=rend lovagkeresztjét legkegyelmesebben adományozni méltóztatván, erről Nagyméltóságodat folyó évi január hó 16-án 32 szám alatt hozzám intézett fel terjesztése kapcsán azzal a felkéréssel van szerencsém értesiteni, hogy a legkegyelmesebben adományozott s mellékelten megküldött Ferencz József= rend lovagkeresztjét az illető alapszabályokkal és rendi oklevéllel együtt, nevezett kitüntetettnek kézbesiteni, illetőleg kézbesittetni s a szintén mellékelt téritvényt kellő aláiratás után hozzám visszajuttatni sziveskedjék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

Budapest, 1912.évi julius hó 30.

A miniszter helyett:

Károlyfalvy
államtitkár.

Nagyméltóságu

Dr. B e r z e v i c z y A l b e r t urnak,
v.b.t.t. a Magyar Tudományos Akadémia e l n ö k é n e k,
Budapest.

Ès. 1912. aug. 7.

399
1912.

Nagyméltóságú Elnök Úr!
Kegyelmes Uram!

Azzal az alázatos kéréssel járulok Nagyméltóságod magas színe elé, méltóztassék számomra a Magyar Tudományos Akadémia pénztárából némi segélypénzt utalványoztatni, hogy az orvos által rheumatikus fájdalmaim ellen, rendelt fürdőket használhassam.

Budapest, 1912. augusztus 8-án.

Nagyméltóságú Elnök Úrnak
Kegyelmes Uramnak

legalázatosabb szolgája
Pados István
a M. Tud. Akadémia kapusa

60 korona utalható,
9/12 aug. 8.

Èr. 1912. aŭg. 8.

400

1912.

Ismertető

a **Márton Géza**-féle magyar-, ausztriai- és németországi szabadalmaztatásra bejelentett találmánynak.

Ujitás sorvetőgépekén illetve egy önálló gereblye, borona tarackkiszedő szerkezet a vetőgép kapái előtt.

Ez, egy a vetőgép kapáit tartó részére felerősithető *gereblyeszerkezet, mely a vetőgép kapáival együtt emelhető és leereszthető.* Ugy hogy midőn a kapák működésbe lépnek, ezen gereblyeszerkezet is működésbe lép s amidőn a föld végén a kapák felemeltetnek, ugyanakkor ezen szerkezet is felemelkedik és a föld végén az összegyüjtött tarackot, kukorica és egyéb gyökereket egy rakásban otthagyja. Igy a vetendő területet a gyökerektől megtisztitja és a földet a kapák előtt megporhanyitja.

Mindenféle használatban lévő vetőgépre — bármilyen rendszerü is — könnyen felszerelhető s akármelyik ügyes falusi kovács elkészitheti.

A gereblye oly széles mint a gép keréktávköze és 4, esetleg 6 csuklóstartóval lesz felfoglalva, melyek a gereblyének függőleges és előrefelé felemelhető mozgást engednek. *A felemelése* ugyanazzal az emeltyüvel történik, amelyik a kapákat emeli, egyszerü háromszög alkalmazása által. Az alsó része a szerkezetnek *lánccal van összekötve* s igy miután a gereblye a rögeken, gyökereken rázkodásnak van kitéve, ezáltal ezt a rázkodást nem viszi át a gépre, de ez helyhez kötött marad.

Hosszu évek során át a vetés, a fejlődése és az aratásnál tett megfigyeléseim inditottak e találmányom szerkesztésére. Latva azt, hogy az elvetett magnak $^1/_5$, de sőt egynegyed része nem jut a földbe, ez a madarak tápláléka lesz. De meg ami oda jut is, ennek is $^1/_4$ része alig van egy ujnyira takarva. Igy ez nagyon természetesen *csak sarju kalászt adhat*, ami ha tömegesen van jelen, elfogja a szél járását s nagyban elősegiti a rozsda kifejlődését s igy a tényleg a gép által kiszort mag után nagyon csekély lesz a termés eredmény. A gazda azután csodálkozik, hogy lehet ez, *mikor ő a rendes mennyiséget elvetette.*

Természetesen azt hiszi, hogy *ha már géppel vetett, feltétlenül biztosnak kell lenni* a termésnek is. Pedig nem igy áll, mert mig a kapák között egész hegyek, torlódások keletkeznek és pedig folyton és folyton, ugy hogy némely földben ha hátul két ember menne is és a csáklyával a kapák közeit a megszakadásig tisztitanák, még sem volnának képesek megakadályozni, *hogy a kapák ne ugráljanak, ne táncoljanak.*

Nos tehát ezen találmányomnak első sorban az a célja, hogy *egy védfalat huzzon a kapák előtt.* Ez a védfal azután felfogja a tarackot, kukoricagyökereket, a rögöket összetöri, a földet megporhanyitja, ugy hogy a kapák között torlódás nem képződik, ezek simán futhatnak s kellőleg bemélyedve a porhanyossá tett talajba, nagyon természetes, hogy a *magot is a kellő mélységbe teszik le,* oda ahol a biztos csirázás feltételei megvannak. *Csakis igy lehet azután a vetés erős, gyökeres,* csak igy hozhat szalmát is, meg szemet is s igy állhat azután ellen eredményesen a rozsdának is.

Ilyen eljárás mellett, még ha holdanként *25—30 liter maggal kevesebbet is vetünk el, mégis 20—25%-kal több lesz a termés* úgy magban, mint szalmában. Igy az egész szerkezet, mely oly egyszerü, hogy minden falusi kovács megcsinálhatja

és alig jön többe, mint 40—50 koronába, már 6—7 hold elvetésénél csak a vetőmag megtakaritásban is *kifizeti az árát.* S ezen szerkezet, mely egyszerü s mégis kiszámithatlan előnyei vannak, éppen ezen előnyeinél fogva fontos nemzetgazdászati tényezővé válván, megtanitja a gazdát — akarva, nem akarva — a figyelmesebb, *a belterjesebb gazdálkodásra.*

De különösen értékes ezen találmány alkalmazása oly gazdaságokban, ahol a vetés a cselédségre van bizva. Mert ezek nem sokat törődnek azzal, hogy mi ment a föld alá és mi maradt a föld felszinén. El van vetve, punktum! Már most gondoskodjon a jó Isten róla. És ilyen esetben azután jogos a gazda panasza, hogy hitvány a vetés, pedig géppel van vetve!

Ezért kell a vetés müveletével nagyon figyelmesen foglalkozni. *Ezért jogosult azután sok gazdának az ellenszenve a vetőgépek iránt.* De tényleg ugy is áll a dolog, hogy bármenynyire fel is legyen az a vetőgép dicsérve, csak *mindig silány munkát végez az, mig a földtorlódás a kapák között megszüntetve nincs, mig a kapák ugrálnak.* Bármennyire is hengereljék, boronálják a kapák mögött a földet, bármennyire is meg legyen a föld munkálva mindez *csak kis részben javitja a termés eredményeket.*

Van azonban egy vetési eljárás, mely elég tökéletesnek mondható, a Zechetmayr-féle, amelyet egyenlő értékünek lehet mondani ezen általam feltalált eljárással. Azonban ez oly drága gép, annyi utána való munkáltatást igényel, hogy ezt kevés gazdaság birja meg.

Meg kell még emlitenem, miszerint ez a gereblye rendszer ugy van szerkesztve, hogy a kerék talpánál 2—3 cm-rel áll mélyebben. S miután a földben a kerék, a gép sulyától mintegy 3 cm-re szinte sülyed, de az állitó foglalványoknál is még 2 cm-rel lejebb ereszthető, igy egész 8 cm. mélységig porhanyitja a talajt, s igy a vetőmag mélysége is szabályozható. Azonban az alsóbb rétegeket 8 cm-nél mélyebben nem bolygatja meg.

Meg kell még azt is emlitenem, hogy igaz ugyan, miszerint ezen szerkezet alkalmazásával a gép vonó ereje mintegy fél lóerővel növekedik; de ha ez mindjárt egy egész lóerőt tenne is ki, *mégis elenyésző csekély kiadás ez ahhoz a haszonhoz képest, amelyet ez a szerkezet alkalmazása nyujt.* Feltéve azonban, hogy ezt a gazda használni nem akarja, egyszerüen kikapcsolható és felakasztható.

Az egész szerkezet sulya a gép nagyságához képest 12—16 kiló.

Gyárosoknak, uradalmaknak, gépészeknek, lakatosoknak, kovácsoknak egy-egy vidéki központon, megkeresésre *adok gyártási jogot és utasitást, amelynek alapján ezt elkészithetik.*

Kéretik T. Cim 1—2 jó, megbizható kovácsot, lakatost vagy gépészt megnevezni, kik ennek készitését elvállalni óhajtják. Esetleg ezen „Ismertetés“ tartalmát velük közölni sziveskedjen. Miután minden vidéken 40—60—80 darab vetőgép müködik, ezen szerkezetnek készitése által kitünő haszonra fognak szert tenni.

Bővebb utasitást, mindenféle felvilágositást készséggel küldök bárkinek.

Szabadalmi dij daraboként 10 korona.

Márton Géza
gazdasági gépraktára **Czegléd,**
VIII. ker., Sip-utca.

...NAY ELEK, CEGLÉD

MÁRTON GÉZA

LAKATOS, GÉPÉSZ

MEZÖGAZDASÁGI GÉPRAKTÁRA

CZEGLÉDEN, saját házában, a postának átellenben levő Sip-utcában.

Képviselet és bizományi raktár:

Gőzcséplőgépek, motoros cséplőgépek, malomszerkezetek, szivógázmotorok, szalmakazalozók, járgány hajtású szecskavágók.

Saját találmányú 3 államban szab. tarackkiszedő boronafogak,

melyek a vetőgép kapái előtt a földet kigereblyézik. Minden régi és új vetőgépre felszerelhető.

Községi

tűzfecskendők,

tolólétrák, tűzoltói felszerelések, kútak, szivó- és nyomóművek.

Technikai és gépfelszerelési cikkek.

Szőlőprések

és borászati eszközök.

Czegléd, 1912 Augusztus 8-án

Nagyságos Főiskolai Hivatala
a Magy. Tudományos Akadémiának.
Budapesten

Tisztelettel alulírottnak mint épitőmesternek tudomásom van arról – hogy a nagyságtok. Akadémiánál egy alapitvány van tévő folyó. évi. Wahrmann Mór által – oly értelmes gyakorlati találmány erélyes – mely az épitő terén a haladást előbbre viszi. –

Mellékelt „Ismertetőből" kitünik ez, hogy találmányom nemcsak határokban, de az összes államokban is a föltüntetési terén átalakuláson van hivatva teljesiteni. S igy mint épitő találmány – mintegy már 3 államban szabadalmaztatott. Bejelentve lett. De Budapesten mintán a német szabadalom elnyerése – a legszigoritóbb épitőmesteri vizsgálatokhoz és technikai

kakadáshoz van kötve – ezen alapítványra jogosítva é-
zen magam pályámat. –

Miért is tisztelettel esedezem a Tekintetes Akadé-
miához – méltóztassék nekem mint versény anyagi erő-
nyök közötti kis magyar apróságnak ezt lehetővé tenni. –
Egyben esedezem ez ezen alapítványra vonatkozó egyéb
adatoknak velem való érvényesítéséért. –

Mikor lesz ezen pályázat hirdetve?
Melyik a lapja a tkk. akadémiának?
Időközben nem lehetne ezt elnyerni?
Végre az egyéb feltételek?

Ezenfelül Nagyságos Titkár úr becses jóindulatáért
s kérve annak érdemítését. Kiváló tisztelettel maradtam

Kész szolgája:
Major János

1886. február.
1 n Szarvason.

401
1912.

Budapest 1912. aug. 10.

Tisztelt Uram!

F. hó 8-án kelt beadványára ide csatolva megküldöm Wahrmann Mór-alapítvány ügyrendi szabályzatát. Ebből kitetszik, hogy az ifjak segélyezett ösztöndíjának elbírálása 1915-ben tog történni. Míg beadványát iktattam, addig hozzám az annak idejében (1915) folyamodó tog érkezni.

Tisztelettel

főtitkár.

T. Méltóságos Gépészmérnök
Czeglédi, Sáj-utca.

At 401
1912.

Felhivás!

Böhm Károly emlékének megörökítésére.

Besztercebánya temetőjében egy uj sir, régi utcáin egy tisztes ház várja, hogy emlékjel diszitse, melyet nemcsak a névszerinti család kegyelete, nem is csak a szülőváros tisztelete, hanem a magyar nemzet hódolata emel annak a férfinak, kinek élete nemzetünk kulturáját a legbecsesebb kincsekkel gazdagitotta.

Ez a férfi Böhm Károly volt!

Nevét a hir nem vette szárnyaira, a köznapi hirességet annyira sem kereste, amennyivel eszméi hódító elterjedését megkönnyíthette volna, igazán mondhatta sirja fölött régi barátja, életének bizalmas ismerője: „Milyen kevesen ismernek. . . Ha kérdezzük magyar közönségünket, sőt még legtöbb tudósunkat is, hogy ki az, kinek ravatala előtt állunk, vagy mit sem tudnak Rólad, vagy csak azt, hogy egyetemi tanár és a Tudományos Akadémiának rendes tagja voltál!“

S mi mégis meg nem ingó meggyőződéssel hisszük, hogy Böhm Károly sirja mellett jogunk és kötelességünk felmutatni a magyar nemzetnek a dicsőségét, melyet Böhm Károly örökül hagyott reánk és a kötelességet, melyre ez az örökség felhiv.

Mert Böhm Károly élete gazdagabb, adakozóbb volt, mint sem a tanári hivatás iránt érzett hódolat — bár egyik leghivebb mértéke a nemzetek hálájának s a tudós életmüve iránti megbecsülés, — bár önmagában elég volna egy nemzet elismerését kiérdemelni — egész jelentőségét kimeríthetné. Kartársai, tanitványai, a magyar tanügy a legkitünőbb tanárt gyászolják benne, a tudományág, melyet halhatatlan müveivel, mint érett gyümölcsökkel gazdagított, uj hajtásokat uj termésre nevelt leghivatottabb mester pótolhatatlan elvesztését fogja sokáig érezni. S mégis Böhm Károly életmüve a magyar kulturának többet jelent, mint amit e veszteségek fölött való gyász kifejez.

Böhm Károly a szellem azon ritka hősei közé nyerte küldetését, kiknek hivatása egykor — mit mondunk? — korszakok élet és világfelfogását irányítani, a való világ alkatának hü és biztos ismerete alapján a szellem méltóságának érvényt szerezni, tétovázó keresőknek utat mutatni a bizonyosság felé. Nem lehet a véletlen müve, hogy Böhm Károly a filozófia örök kérdéseinek kutatására szentelte életét, soha égetőbb szükség nem volt arra, mint napjainkban, hogy az élet és világnézet végső kérdéseit a homályból kiemelve, állitsák tiszta látásu szellemek, tiszta szivek egy kor elé, mely már-már elvesztette a biztos talajt lábai alól a világ és élet megbecslésére és értéklésére.

Böhm Károly ezzel a munkával végzett korszakos hivatást a magyar szellemi életben. Életmüve méltatására, jelentőségének méltó megbecslésére nem vagyunk illetékesek, de hisszük, hogy midőn igaz értéke szerint fogják éreztetni hatásukat azok a müvek, melyeket irójuk nem szánt „csillogó diszmünek a pillanatnyi meghallgatás számára“, midőn „*Az Ember és Világa*“ megkezdi majd azt az üdvös forradalmat a gondolkodásban és értékelésben, melyre egy magasabb fejlődés érdekében szükségünk van — akkor az a kor igazolni fogja, amit ma is a legjobbak vallanak: hogy tudományos eredményei a gondolkodás történetének belső logikai eredőjét tették tudatossá, hogy oly pontokra vezette a gondolkozást, hová napról-napra halmozódó bizonyságok szerint tér- és időbeli különbség nélkül mind teljesebben jut a modern gondolkodás s hinnünk kell, hogy mint a jövő itélete igazolni fogja azt a dicsőséget, hogy a magyar szellem filozófiai géniusza Böhm Károly életmüvével vette ki legméltóbb részét az emberiség közös filozofiai munkájából, ugy meg fog óvni attól a fájdalmas sorstól, hogy idegenek fedezzék fel dicsőségünket és figyelmeztessenek arra, ami mellett közömbösen elhaladni nemcsak a lángelme iránt való hálátlanság, de magunk elleni bün is volna.

Ilyen meggyőződésben, a magyar tudomány iránt érzett szent rajongással fordulunk mindazokhoz, akik szivükön viselik szellemi hőseink méltó becsülését, ezek között is legelső sorban azokhoz, kiket személyes emlékeik, törekvésünk közvetlen munkatársainkká avattak: tanitványaihoz, eszméi természetes örököseihez, általuk a magyar kultura minden rétegéhez: a tudományos intézetek, városok, törvényhatóságok lelkes vezetőihez stb.: járuljanak adományaikkal az emlékjelek megalkotásához, hogy a *mester* „élje nemcsak az önzetlen munkának, hanem a dicsőségnek is életét" — hogy eszméi győzelmén kivül, melyben hinnünk kell, hirdesse emlékét oly mü is, szülőházán és sirja felett, mely egyaránt beszél az elköltözött szellem nagyságáról és a megértő nemzet hódolatáról.

Ebben a szent hitben és erős meggyőződésben kérjük, hogy a mellékelt gyüjtőivet szives adományokkal együtt Besztercebánya város polgármestere cimére folyó évi október hó első napjáig elküldeni kegyeskedjék.

Besztercebányán, 1912. május hó 1-én.

Besztercebánya város és a Madách-Társaság nevében:

Ferenczy Ödön,
a M. T. elnöke.

Csesznák Gyula,
kir. tan., polgármester.

Jeszenszky Sándor,
kir. közjegyző.

Keller Imre,
a M. T. v. titkára.

Jurkovich Emil,
kir. főigazgató.

HUNGÁRIA NYOMDA BESZTERCZEBÁNYA.

ÉÉ. 1912. aaaaffl. 16

402

1912

Felhivás!

Böhm Károly emlékének megörökítésére.

Besztercebánya temetőjében egy uj sir, régi utcáin egy tisztes ház várja, hogy emlékjel diszitse, melyet nemcsak a névszerinti család kegyelete, nem is csak a szülőváros tisztelete, hanem a magyar nemzet hódolata emel annak a férfinak, kinek élete nemzetünk kulturáját a legbecsesebb kincsekkel gazdagította.

Ez a férfi Böhm Károly volt!

Nevét a hir nem vette szárnyaira, a köznapi hirességet annyira sem kereste, amennyivel eszméi hódító elterjedését megkönnyíthette volna, igazán mondhatta sirja fölött régi barátja, életének bizalmas ismerője: „Milyen kevesen ismernek. . . Ha kérdezzük magyar közönségünket, sőt még legtöbb tudósunkat is, hogy ki az, kinek ravatala előtt állunk, vagy mit sem tudnak Rólad, vagy csak azt, hogy egyetemi tanár és a Tudományos Akadémiának rendes tagja voltál!“

S mi mégis meg nem ingó meggyőződéssel hisszük, hogy Böhm Károly sirja mellett jogunk és kötelességünk felmutatni a magyar nemzetnek a dicsőségét, melyet Böhm Károly örökül hagyott reánk és a kötelességet, melyre ez az örökség felhiv.

Mert Böhm Károly élete gazdagabb, adakozóbb volt, mint sem a tanári hivatás iránt érzett hódolat — bár egyik leghivebb mértéke a nemzetek hálájának s a tudós életmüve iránti megbecsülés, — bár önmagában elég volna egy nemzet elismerését kiérdemelni — egész jelentőségét kimeríthetné. Kartársai, tanitványai, a magyar tanügy a legkitünőbb tanárt gyászolják benne, a tudományág, melyet halhatatlan müveivel, mint érett gyümölcsökkel gazdagított, uj hajtásokat uj termésre nevelt leghivatottabb mester pótolhatatlan elvesztését fogja sokáig érezni. S mégis Böhm Károly életmüve a magyar kulturának többet jelent, mint amit e veszteségek fölött való gyász kifejez.

Böhm Károly a szellem azon ritka hősei közé nyerte küldetését, kiknek hivatása egykor — mit mondunk? — korszakok élet és világfelfogását irányitani, a való világ alkatának hü és biztos ismerete alapján a szellem méltóságának érvényt szerezni, tétovázó keresőknek utat mutatni a bizonyosság felé. Nem lehet a véletlen müve, hogy Böhm Károly a filozófia örök kérdéseinek kutatására szentelte életét, soha égetőbb szükség nem volt arra, mint napjainkban, hogy az élet és világnézet végső kérdéseit a homályból kiemelve, állitsák tiszta látásu szellemek, tiszta szivek egy kor elé, mely már-már elvesztette a biztos talajt lábai alól a világ és élet megbecslésére és értéklésére.

Böhm Károly ezzel a munkával végzett korszakos hivatást a magyar szellemi életben. Életmüve méltatására, jelentőségének méltó megbecslésére nem vagyunk illetékesek, de hisszük, hogy midőn igaz értéke szerint fogják éreztetni hatásukat azok a müvek, melyeket irójuk nem szánt „csillogó diszmünek a pillanatnyi meghallgatás számára“, midőn „*Az Ember és Világa*“ megkezdi majd azt az üdvös forradalmat a gondolkodásban és értékelésben, melyre egy magasabb fejlődés érdekében szükségünk van — akkor az a kor igazolni fogja, amit ma is a legjobbak vallanak: hogy tudományos eredményei a gondolkodás történetének belső logikai eredőjét tették tudatossá, hogy oly pontokra vezette a gondolkozást, hová napról-napra halmozódó bizonyságok szerint tér- és időbeli különbség nélkül mind teljesebben jut a modern gondolkodás s hinnünk kell, hogy mint a jövő itélete igazolni fogja azt a dicsőséget, hogy a magyar szellem filozófiai géniusza Böhm Károly életmüvével vette ki legméltóbb részét az emberiség közös filozofiai munkájából, ugy meg fog óvni attól a fájdalmas sorstól, hogy idegenek fedezzék fel dicsőségünket és figyelmeztessenek arra, ami mellett közömbösen elhaladni nemcsak a lángelme iránt való hálátlanság, de magunk elleni bün is volna.

Ilyen meggyőződésben, a magyar tudomány iránt érzett szent rajongással fordulunk mindazokhoz, akik szivükön viselik szellemi hőseink méltó becsülését, ezek között is legelső sorban azokhoz, kiket személyes emlékeik, törekvésünk közvetlen munkatársainkká avattak: tanitványaihoz, eszméi természetes örököseihez. általuk a magyar kultura minden rétegéhez: a tudományos intézetek, városok, törvényhatóságok lelkes vezetőihez stb.: járuljanak adományaikkal az emlékjelek megalkotásához, hogy a *mester* „élje nemcsak az önzetlen munkának, hanem a dicsőségnek is életét" — hogy eszméi győzelmén kivül. melyben hinnünk kell, hirdesse emlékét oly mü is, szülőházán és sirja felett, mely egyaránt beszél az elköltözött szellemi nagyságáról és a megértő nemzet hódolatáról.

Ebben a szent hitben és erős meggyőződésben kérjük, hogy a mellékelt gyüjtőivet szives adományokkal együtt Besztercebánya város polgármestere címére folyó évi október hó első napjáig elküldeni kegyeskedjék.

Besztercebányán, 1912. május hó 1-én.

Besztercebánya város és a Madách-Társaság nevében:

Ferenczy Ödön,
a M. T. elnöke.

Csesznák Gyula,
kir. tan., polgármester.

Jeszenszky Sándor,
kir. közjegyző.

Keller Imre,
a M. T. v. titkára.

Jurkovich Emil,
kir. főigazgató.

HUNGÁRIA NYOMDA BESZTERCZEBÁNYA.

803 szám.

A gyüjtés 85519/912. B. Ü. miniszteri rendelettel engedélyezve.

Gyüjtőiv

Böhm Károly siremlékének és szülőháza emléktáblájának költségeire.

Sorszám	Az adakozó neve és lakóhelye	Adomány korona	fillér	
1.	Bernreiter Albert	10,	—	fizetve
2.	Heinrich Gottlieb	10.	—	fizetve
3	Szilyskálmán	10	—	fizett
4.	Dr Entz Géza	10	—	fizett
5.	Dr. Fröhlich Izidor	10.	—	fizetve V/21
6	Dr Radvánszky	10	—	fizett
7	Goldzieher	10	—	fizett
8	Rikár B.	10	—	fizet.
9.	Angyal Dávid	10		fizetett
10	Dr Gerald Conrad	5	—	fizetett
11.	Köverliczky	5	—	fizetve.
12	Gyárfás Lajos	10	—	fizett
13.	Reiner János	5.	—	fizetve
14.	Schmidt	5	—	fizetve
15	Benczúr Gyula	5	—	fizett
	Pásztor Gyula	5	—	fizet
16	Darányi	10		fizet

402

1912.

akad. Chirurgie
Chirurgie 1906
15
6

Form. Nr. 243.

B. G. TEUBNER
LEIPZIG & BERLIN

B.He H. 9.

LEIPZIG, am 10. August 1912
POSTSTRASSE 3. — FERNRUF 19640—19643

An die Math. Naturwissenschaftliche Klasse
der Ungar. Akademie der Wissenschaften,

Budapest.

Hierdurch gestatte ich mir ergebenst mitzuteilen, dass ich heute im Auftrage der Euler-Kommission der schweizerischen Naturforschenden Gesellschaft in Basel, in einer Kiste signiert B.G.T. 25 unfrankiert 10 Exemplare von „Leonhardi Euleri opera omnia" ed. Rudio, Krazer et Staeckel, Serie II Band 1 Mechanica I und Serie II, Band 2 Mechanica II an die Adresse der Akademie zur Absendung gebracht habe.

Den Lieferschein über die Sendung füge ich in der Anlage bei.

Indem ich guten Empfang der Bücher wünsche, zeichne ich

in vorzüglicher Hochachtung
ganz ergebenst
für B. G. Teubner
Hermann

/Anlage: 1 Lieferschein !

NB. Liefers[illegible]rsehentlich mit dem Ballen an Sie ab.

Ér. 1912. aug. 16

403

1912.

Mellérlelet.

Kiadta a III. osztályunk.

Budapesten 1912. aug. 16.

Henrich
főtitkár.

1912

Méltóságos Főnök,

alulirottaknak a Magy. Tud. Akadémia nyelvtudományi Bizottsága megbízta a budai basáknak 1620-ig terjedő magyar nyelvű levelezése összegyűjtésével és kiadásával. Az anyagnak legnagyobb része a bécsi cs. és kir. házi, udvari és állami levéltárban őriztetik, a honnan az 1589-ig terjedő leveleket lemásoltuk, a mivel a kiadandó mű első kötetének bécsi anyagával elkészültünk. A kutatás kiegészítése kedvéért szeptember havi szabadságunkat arra szándékozunk felhasználni, hogy a Két pozsonyi, a Kismartoni és a budapesti levéltárakban található basa-leveleket gyűjtsük össze, hogy ilymódon az első kötettel még e télen elkészülhessünk. Ezen vidéki kutatásunk megkönnyítése végett kérjük a Méltóságos Főnök Urat, kegyeskedjék részünkre az első kötet sajtó alá rendezési díjából előlegként egyenként 300-300 korona kiutalványoztatni. Eddigi munkásságunk megjutalmazása kedvéért bátorkodjuk az eddig elkészített, 1589-ig terjedő levelek másolatait mellékelni.

Kérésünket Méltóságodnak kegyes jóindulatába ajánlva,

Méltóságos Főnök Urnak

alázatos szolgái

Bécs 1912 aug. 19.

Dr. Eckhart Ferencz.

Dr. Szekfű Gyula

Méltóságos

Dr. Heinrich Gusztáv egyet. tanár úrnak,

a M. Tudományos Akadémia főtitkárának

Budapest.

É. É. 1912. aug. 21.

404

1912

A Nyelvőrtanszéki Könyvtárnak.

A Feridun-alapból kiutalványoztam 600 K.

Nyelvőrtanszéki 1912. aug. 21.

Heinrich
főlibrár.

59911 szám. Határidő: 1913 január hó 1.

Nagyméltóságu

Dr. B E R Z E V I C Z Y

A L B E R T v.b.t.t. a M. tud. Akad.

elnök urnak folyó évi május hó 11-én

289/1912 sz. a. kelt nagybecsü átiratára van szerencsém tudomásvégett tisztelettel megküldeni.

Budapest. 1912 julius hó 20-án

A miniszter helyett:

Dr Balogh Lehel

államtitkár.

A vall. és közokt. m, kir, miniszt. 1912 julius hó 20-án 59911 sz. a. kelt s a dr. Mészöly Gedeon ref. gimnáziumi tanár urhoz intézett rendeletének másolata:

Folyó évi április hó 13-án kelt kérvényére értesitem a tanár urat, hogy az abban kérelmezett uti segély a folyó esztendőre kellő fedezet hiánya miatt engedélyezhető nem volt. Hajlandó vagyok azonban a tanár urnak a jövő esztendőre 2000 azaz kettőezer korona segélyt engedélyezni, mely összeg az 1913-ik évi állami költségvetés törvényerőre emelkedése után benyujtandó figyelmezteto kérvényére a tanár urnak ki fog utaltatni.

A hivatalos másolat hiteléül :

Ebergényi Károly
igazgató. k.

MAGYAR KIRÁLYI VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER

É. 1912. aug. 21.

405.

1912.

SZMRECSÁNYI LAJOS, egri érsek, a főszékesegyházi káptalannal együtt, mély fájdalommal jelenti, hogy

Főmagasságú

Dr. SAMASSA JÓZSEF ÚR,

a Római Szentegyház szent Márkról címzett Áldozár-Bibornoka, Egri Érsek, Valóságos Belső Titkos Tanácsos, a Szent-István-Rend Nagykeresztese, Hittudor, a Magyar Tudományos Akadémia Igazgató-Tagja,

1912. évi augusztushó 20-ának első órájában, a keresztény kötelességek teljesítésére az utolsó szentségek fölvételénél fönséges példát adva, áldásos életének 84-ik, áldozópapságának 61-ik, érsekségének 40-ik évében az Úrban elhunyt.

A nagy halott földi maradványai folyó augusztushó 24-én reggeli 9 órakor, ünnepi gyászmise után, az egri főszékesegyházban fognak eltemettetni.

Kelt Egerben, 1912. évi augusztushó 20-án.

Isten legyen az ő nagy jutalma!

1912—888. Egri érseki liceumi nyomda.

Ev. 1912-aug.-23.

406

1912

TÁVIRAT.

Lapszám: 56

Vezeték száma: [illegible]

Rosenberg Albert úr Ő Excellentiájának

A kézbesítőnek kiadatott:

191 évi hó

-n d. e. / d. u. óra perczkor.

Felvette: 730

hivataltól	hó és nap	óra, percz	napszaka

Távirdahivatal: Rosenberg

Hivatalos megjegyzések: [illegible]

Továbbitotta:

vezetéken	hó és nap	óra, percz	napszaka

A távirat osztálya	feladó hivatal	pénztari szám	szó	jegy	díjszó	hó és nap	óra	percz	napszaka
	Egyi	1582	19	[illegible]			6	30	

A nagy vesztesség felett kifejezett répvétért halál perczel kopánsin Excellentiádnak

Szerencsés Kossuth

1910. I. megr. 500 r., II. 500 r. = 20.000 tömb, 1 ívén 4 db., b) 42/52 pap. — Pesti Könyvnyomda-Részvénytársaság.

A czím előtt lévő rövidítések magyarázata:

= **D** = Sürgős.
= **RPx** = Válasz fizetve x szóért.
= **RPDx** = Sürgős válasz fizetve x szóért.
= **RPxRXP** = Válasz fizetve x szóért fizetett küldönczczel
= **TC** = Összeolvasandó.
= **PC** = Távirati veteljelentés.
= **PCD** = Sürgős távirati veteljelentés.
= **PCP** = Veteljelentés postán.
= **FS** = Utánküldendő.
= **PR** = Postán ajánlva.
= **XP** = Küldöncz fizetve.
= **XPT** = Küldöncz fizetve távirati értesítéssel.
= **XPP** = Küldöncz fizetve postai értesítéssel.
= **RO** = Nyitva kézbesítendő.
= **MP** = Saját kézhez kézbesítendő.
= **J** = Nappal kézbesítendő.
= **TR** = Távirdán átveendő.
= **GP** = Postán átveendő.
= **GPR** = Postán átveendő ajánlva.
= **TMx** = x czím.

2 1

Ekt. 1912. aug. 24.

406

1912.

Detaland 6.

Vetten 9/12 aug. 22.

Herreng

1 2

TÁVIRAT.

heinrich gusztav foetitkar
urnak bpest akademiautcza 2=

Lapszám: 25

Vezeték száma: 216

Özv. HAJDU PÁLNÉ

2 16 AUG. 1.

A kézbesítőnek kiadatott:

A kézbesítő-osztály bélyegzőjének lenyomata:

Felvette:

hivataltól	hó és nap	óra, percz	napszaka

Távirdahivatal: BUDAPEST 42.

Hivatalos megjegyzések:

Továbbitotta:

vezetéken	hó és nap	óra, percz	napszaka

A távirat osztálya	feladó hivatal	pénztári szám	szó	jegy	díjszó	hó és nap	óra	percz	napszaka
	berzevicze 60 20 11/40=								

egerbe innen kueldtem reszvettaviratot kerlek intezkedjel koszoru es kepviselet irant talan forster = berzeviczy'.

Koszorú elküldése iránt intézkedtem

Jónás

1912. I. megr. 500 r. = 20.000 tömb, 1 iven 4 db., b) 42/m pap. — Pesti Könyvnyomda-Részvénytársaság

A czím előtt lévő rövidítések magyarázata:

= D = Sürgős.
= RPx = Válasz fizetve x szóért.
= RPDx = Sürgős válasz fizetve x szóért.
= RPxRXP = Válasz fizetve x szóért fizetett küldönczczel
= TO = Összeolvasandó.
= PO = Távirati vételjelentés.
= PCD = Sürgős távirati vételjelentés.
= PCP = Vételjelentés postán.
= FS = Utánküldendő.
= PR = Postán ajánlva.
= XP = Küldöncz fizetve.
= XPT = Küldöncz fizetve távirati értesitéssel.
= XPP = Küldöncz fizetve postai értesitéssel.
= RO = Nyitva kézbesitendő.
= MP = Saját kézhez kézbesitendő.
= J = Nappal kézbesitendő.
= TR = Távirdan átveendő.
= GP = Postán átveendő.
= GPR = Postán átveendő ajánlva.
= TMx = x czím

406

1912.

1912 AUG 21

TÁVIRAT.

Lapszám: **51**

Vezeték száma: Ur

Nagymelt

Berzenczey Albert

Urnak

Berzenczé

A kézbesítőnek kiadatott:

191 évi hó

-n d. e. / d. u. óra perczkor.

Felvette: VIII/20 9 9 S

hivatalból	hó és nap	óra, percz	napszaka

Távirdahivatal: Berzenczé

Hivatalos megjegyzések: sarós mezőn

Továbbította:

vezetéken	hó és nap	óra, percz	napszaka

A távirat osztálya	feladó hivatal	pénztári szám	szó	jegy	díjszó	hó és nap	óra	percz	napszaka
	Eger M	2240	29	W			420		S

Mély fájdalommal tudatom hogy Samassa József bibornok ezek ha 6 Eminenciája a Magyar tudományos akadémiának tagja az éjjel meghalt

Szerencsénye ezek

1910. I. megr. 500 r., II. 500 r. = 20.000 tömb, 1 íven 4 db., b) 42/52 pap. — Vesti Könyvnyomda-Részvénytársaság.

A czím előtt lévő rövidítések magyarázata:

= **D** = Sürgős.
= **RPx** = Válasz fizetve x szóért.
= **RPDx** = Sürgős válasz fizetve x szóért.
= **RPxRXP** = Válasz fizetve x szóért fizetett küldönczczel
= **TC** = Összeolvasandó.
= **PC** = Távirati vételjelentés.
= **PCD** = Sürgős távirati vételjelentés.
= **PCP** = Vételjelentés postán.
= **FS** = Utánküldendő.
= **PR** = Postán ajánlva.
= **XP** = Küldöncz fizetve.
= **XPT** = Küldöncz fizetve távirati értesítéssel.
= **XPP** = Küldöncz fizetve postai értesítéssel.
= **RO** = Nyitva kézbesítendő.
= **MP** = Saját kézhez kézbesítendő.
= **J** = Nappal kézbesítendő.
= **TR** = Távirdán átveendő.
= **GP** = Postán átveendő.
= **GPR** = Postán átveendő ajánlva.
= **TMx** = x czím.

Ilyenkor mert: 21/8.

ÉrE. 1912. aug. 23.

Szmrecsányi érsek úr ő Excellentiájának

Eger.

406
1912.

Fogadja Excellentiád úgy magam, mint az Akadémia legmélyebb részvétét nagy elődje ravatala fölött. Az ő fényes, mindent átfogó szellemének lehúngta egész értelmi világunkat s vele Akadémiánkat is mély gyászba borítja.

Berzeviczy, elnök.

Vettem aug. 20. estve.

Berzeviczy

Nagyméltóságú Uram!

Vonatkozólag Nagyméltóságodnak f. é. július 30.
2660/eln. IX. a. sz. magyarul átiratára tisztelettel jelentem, hogy a Jókai Károly akadémiai gondnokság legrégebbikének adományozott Ferenczy József-~~medal~~lovagkeresztet az illető alapbabájoktól i rendi okleveléből együtt a nevezett kitüntetéshez tégbesítettem; együttal a megkívánt tértivevényt alázva itt mellékelem visszatértében.

Fogadja Nagyméltóságod a Magy. Tudományos Akadémia őszinte jókívánatainak és tökéletes tiszteletem mellyel Nagyméltóságodnak

alázatos szolgája.

Budapesten 1912. augusztus 30.

---

a M. T. Akadémia elnöke.

Nagyméltóságú Zichy János vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrnak

Budapesten.

408

1912:

A. C.

Magyar Tudományos Akadémia

tekintetes Főtitkári hivatalának

Budapest

Csatoltan van szerencsém „A Kossuth-bankók kora" czimü munkám egy példányát és két róla szóló birálatot megküldeni. Szíveskedjék a tek. Főtitkárság e levelet pályázatnak minősíteni s könyvemet valamely alkalmas díjra jelölni.

Budapest, 1912. augusztus 9.

Kiváló tisztelettel

Faragó Sikla

az Osztrák-magyar bank felülvizsgálója

V. Szabadság tér 8.

É. É. 1912. augusztus 29.

409
1912

A mellékelt
vis. kérvényt
a fenntartó.
1912 okt 15.

Kiadatik a K. törvényszék.
Kelt 1912. aug. 29.

Henrich
főtörzsőr.

a főtörzsőrök fenntartási
eltartásáról a kérvény
mellett beterjesztett
a törvényszéknek

Dr. Lichtig

Orvosi bizonyítvány!

Ezennel igazolom, hogy Frokán
Jánosné 1912 aug. 17-étől mai
napig kezelésem alatt állott, és előre
láthatólag még három napot igény-
be fog venni a gyógyulása. Betegsé-
ge, gépíróner a jobb hüvelykujj párnába
való jutásából támadt, melyet műtéttel
távolítottam el. —

Bpest. 912. aug 24-én

Dr. Kovács László
tüdő gőrhaási orvos rendelő.

410

1912

Elvált in 406. expedíciót.

40 kroma arkata.

Vervezz

magas kasmíri havasomon a turkesztáni és nyugat-kínai utazásom tudományos eredményeit tárgyaló több-kötetes művem kidolgozásának szentelhelem. Legfőbb reményem, hogy hivatalos alkalmazásom archaeologus jellege, meg az indiai kormány jóakarata még alkalmat fog nyujtani ujabb kutatásokhoz kedvelt munka-terepemen.

Nagy méltóságod valamint az igen tisztelt Akadémia további kegyes jóakaratába ajánlva magamat,

maradtam

legalázatosabb tisztelője és

hive

Stein Aurél.

Nagyméltóságu
Berzeviczy Albert Úrnak,
a M. Tud. Akadémia Elnökének,
Kb.. stb.

4.11

1912.

Mohand Marg Havasán,
P.O. Srinagar, Kasmír: 1912. aug 2 n.

Mélyen tisztelt Kegyelmes Elnök Úr!

Fogadja Nagyméltóságod szívem mélyéből jövő hálás köszönetemet junius 17-n kelt fölöttle megörvendeztető leveléért, melyel belső-ázsiai kutató utazásomról szóló könyvem átnyujtása alkalmából a M. Tudományos Akadémia nevében megtiszteltetni kegyeskedett. E fölöttle jóakaró fogadtatása annak a könyvnek, mely utam főbb tapasztalatait és élményeit a müvelt nagy közönség számára vázolja, igaz felbátorításul fog szolgálni azon fáradozásokban, a melyeket a tudományos eredmények teljes feldolgozása még több év során megkiván tőlem.

Őszinte örömet nyujt annak

tudata, hogy az indiai kormány aegisé alatt oly téren jutott alkalmam dolgozni, mely a régi magyar és török vándorlások tör-
téneti hátterére gyanánt a hazai tudo-
mányos kutatás érdekkörét is közelebb
érinti. Higyje el Nagyméltóságod, hogy a
távolban is mindig hálásan gondolok
vissza azon hathatós támogatásra, mely
ben részesült tanulmányain kezdetén úgy
a magyar K. Közoktatási minisztérium mint
Könyvtára révén és orientalista nagy tu-
dásai személyében, a M. Tud. Akadémia részé-
ről lett.

Engedje meg Nagyméltóságod, hogy
az Akadémia iránt hálám kifejezéséhez
csatoljam meleg köszönetemet azon
kegyes személyes érdeklődéséért is, mely
lyel munkásságomat annyi év óta kö-
veti és melyről őszi budapesti látogatá-
som alkalmából újra meggyőződhettem.
A téli hónapokban régészeti utazások
és ásatások jó eredményével foglalkoz-
tak az ind-afghán határon, a régi görög-
buddhista művészet színhelyén. A nyarat

A tiszáninneni református egyházkerület püspöki hivatalától.

1197 szám
1912

E számra hivatkozással kérek választ.

Kegyelmes Elnök Úr!

A tiszáninneni ref. egyházkerületnek itt csatolt határozatát azzal a kéréssel küldöm meg Kegyelmességednek, hogy a mennyiben annak célzata nézeteivel nem ellenkezik, méltóztassék azt az Akadémia elé terjeszteni.

Nekem reménységem van arra, hogy ha az Akadémia a kezdeményezést elvállalja, Tompa emlékének tisztelői, ezek közt a magyar számú ref. lelkészek közreműködése által, a siker néhány év alatt biztosítva lesz. Maga egyházkerületünk is a mely a nemzeti ügyet egyoldalúlag nem vehette kezébe, fog azért módot találni arra, hogy a cél elérését elősegítse.

Tompa Mihály szobrát a Kálvin-térre képzelem. Korai ötlet, érjen, a mit érhet.

Kéréseim megújítása mellett kiváló tiszteletem kifejezésével maradtam

Kegyelmességednek

Sátoraljaújhely, 1912 aug. 22

alázatos szolgája:

Tiszáninneni Ref. Egyházkerület Püspöki Hivatala

Fejes István
püspök

Érk. 1912. aug. 29.

412

1912

Kiadatik az I. oktályrol ely kérellel, hogy az októberi ülés ideiglen le-lelték legyen.

Erfurt 1912. aug. 29.

Heinrichs
főtitkár.

A tiszáninneni református egyházkerület püspöki hivatalától.

..... szám
191

E számra hivatkozással
kérek választ.

Kivonat

a tiszáninneni ref. egyházkerület 1912 évi június hó 4-5 napjain Miskolczon tartott tavaszi Közgyűlésének jegyzőkönyvéből.

22. A gömöri egyházmegye tavaszi Közgyűléséből 36. sz. alatt felterjesztést intéz Kerületünkhöz, kérvén Közgyűlésünket, indítson országos mozgalmat Tompa Mihály szobrának a fővárosban való felállítása érdekében. Erre a czélra az egyházmegye kebelében alakult bizottság munkálatának mellékelésével felkéri Közgyűlésünket a nevezett egyházmegye arra, hogy alakítson ország. Tompa-szobor-egyesületet. Egyszersmind az egyházmegye a maga részéről 1000 Koronát megajánl e czélra.

Egyházkerületi Közgyűlésünk azt a szép tervet, hogy a nagy Költő-papnak születése százéves fordulójára, 1917-ben az ország fővárosában hozzá méltó szobor állíttassék fel, a maga részéről is lelkesedéssel elfogadja s kész. akhoz erkölcsi és anyagi erejének megfeszítésével is hozzájárulni. Azt azonban épen a nagy ügy érdekéből nem tartaná szerencsés dolognak, hogy az országos bizottságot Kerületünk, mint egyházi testület alakítsa meg. Ez könnyen felekezeti jellegét adhatna a mozga-

lomnak, azt kizárólag egyházunk ügye gyanánt volna alkalmas feltüntetni s annak épen országos jellegét csorbítaná meg, vagy homályositaná el. Már pedig a magunk részéről is úgy vagyunk meggyőződve, hogy Tompa Mihály, a ki az elnyomás korában az egész magyar nemzet fájdalmának volt egyetemesen elfogadott talmása, az egész nemzet hálájára érdemes. Meg is van ennek kifejezésére a hajlandóság, mikor az ország első irodalmi társasága iratja meg a Költő népszerü s külön tudományos életrajzát, melyek egyszersmind az ország hangulatát és élő lelkiismeretét is ébresztgetik a Költő iránt tartozó kötelességek teljesitésére. Azért egyházkerületi közgyülésünk kimondván, hogy Tompa Mihály szobrának az ország fővárosában leendő felállitását országos feladatnak tekinti, felkéri a püspök urat, hogy az egyházkerület nevében és megbizásából kérje fel a M. Tud. Akadémia elnökségét, a Tompa Budapesten felállitandó szobrának létesitése érdekéből a szükséges mozgalom megindítására.

A Kivonat hiteléül:

Látóratjánjhely, 1912 aug. 22

Lenggel István
püspöki titkár

A TISZÁNINNENI REF. EGYHÁZKERÜLET PÜSPÖKI HIVATALA

Registered.

R 174
MULSHAIBAGH

Nagyméltóságú
Dr. Berzeviczy Albert Úrnak,
a M. Tudományos Akadémia
Elnökének, stb., stb.,
Berzevicze ~~Akadémia palota~~
Sáros megye ~~VIII ker~~ ~~Erzsébet körút 9~~
~~Budapest, V,~~
Hungary.

Küldi: from
Sir Aurel Stein,
Srinagar, Kashmir.

25374 szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál

K

Méltóságos dr. Heinrich Gusztáv urnak

Budapest. Magyar Tudományos Akadémia.

Budapest, 19 12 szeptember 2.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Méltóságod

~~*megbizásából*~~ *mai napon* ~~*elismer-*~~

~~*vény ellenében*~~ *készpénzben* K. 275.77 ft azaz

Kettőszázhetvenöt 77
kor. fill' fizet ett *pénztárunknál, mely összeget*

a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása **javára** *könyveztük.*

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1912. III/16. 2000. — Franklin-Társulat nyomdája

414

1912

Ek. 1912. sept. 2.

415/1912.

Méltóságos Főtitkár úr!

A Hetényi ovslop ekli bizottsága
júliusban ogyülést tartott. Erről bizonyosan
írt már Pogrányi József, de két olyan
határozat is hozatott, melyről nekem
kell méltóságodat értesítem.

1ör Mivel ón irásban fizetési kötelezett-
ségot vállaltam a hőfuvarozóval szemben
a bizottság további működésemet ki-
vánta. Belecsyeztem.

2or Pogrányi J. már korábban eről-
tette, hogy az emlékoszlop ne vörös

márványból, hanem fehér mész-
kőből legyen. Én hozzátam mintát,
de az annyira lyukacsos volt, hogy
én az anyag aserébe nem mehettem
bele. A júliusi ápülésen teljesen tömör,
erős minták mutatott be a kőfa-
ragó s mivel ez szakember vélemé-
nye szerint tartósabb a vörösmár-
ványnál, (mert ez rétegesés és a réte-
gek idővel elválnak) sőt szebb és
– jóváhagyás reményében bele-
egyeztem, de nagy, hogy az ára ma-
gasabb nem lesz és lesébe helyezkel-
lem a minták, kikötve, hogy az
emlékoszlop átvétele csak nagy kíván-

hadó, ha az a mûvekhöz helyesen
megfelel.

Azt hiszem, helyesen jártam el a
erről azért nem kívántam be eddig tudósí-
tást, mert legutóbbi soraimra felmentést
nem nyertem, azt közölhettem, hogy
méltóságod nyaral valahol.

Az emlékoszlop felállítása szeptem-
ber 10dikére meglesz s van szerencsém
kérni, hogy a M. Tud. Akademia
kegyeskedjék a 625 korona összegel,
mint az emlékoszlop árát f. é. szep-
temberi 8-ára kiutalni s hozzám
elküldetni, hogy lemenvén kifizethes-
sem a kőfaragot. Nagyon szerencsés,
hogy a kifizetést elismerő számlát
van-

Paaprányi unokatestvérem-mel és aláïrással - azonnal beküldöm.

Egyébiránt jólesem, hogy a munkát a napokban megtekintem.

Az emlékoszlopot beakarta a bizottság helyezni körbe, én azonban kívántam, hogy alkalmas helyre kerüljön s mivel hatalmas dombot hosszát a bizottság össze — az emlékoszlop imposzáns lesz.

Kiváló tisztelettel marad-

Igaz

Poksonyban 1912 aug. 24-én

Dalotti Odön

Méltóságos Főispán úr!

Van szerencsém ide mellékelni Pog-
ványi levelező lapjára, melynél fog-
va az átvétel szept. 8-ára lesz.
Lehát a 625 korona elküldését
nagy kérem, hogy azt legkésőbb hét-
fiken megkapjam.

Közöltetvén velem miszlatban
nagy Méltóságod, mint Pogyramp
levele – a beiratkozásra vonatkozó szept.
29-ére vagy október 6-ára hozom

javaslatba dr. Beöthy Zsolt
barátom ihajdúvá álanyjaéi.
Rivaló tiszteletel maradtam

Pozsonyban 1912 aug. 31

Palotás Odon

Komárom, 1912. Aug. 30.

Kedves Ödönöm! E pillanatban veszem Zechnertől a levélbeli tudosítást, hogy az emlékszobor, a séremlék és a kőfszegélyzet (: t. i. a vasrács kőalapzata :) szept. 6-án lesznek felállítva. Hogy félreértés ne legyen, válaszoltam nyomban neki, hogy mivel az átvételre és a munkadíjak fizetésére egyedül jogosult intéző bizottság csak szept. 8-án délután ül össze Ekelben, tehát ő és Pohlhammer akkor szintén jelen legyenek.

Ha Akademia 625 koronáját el ne felejtsed magaddal hozni, hogy a miatt fönakadás ne legyen. Ha Komárom felé vested utadat, tárt karokkal várunk s egy kis korai ebéd után innét megyünk együtt a bizottsági ülésre.

Szeretettel

Pogányi

MAGYAR KIRÁLYI POSTA

LEVELEZŐ-LAP

912 AUG. 31. N 10

KOMÁROM 912 AUG. 31. M

Czim Nagyságos

Balotti Ödön m. kir. állami föreál-

iskolai igazgatótanár urnak.

Pozsony

Gr. Andrássy-utcza 19 sz.

Oly külföldi államokkal való forgalomra, hova a levelezőlap díja 10 fillér, külön 10 filléres levelezőlapok szolgálnak.

MEGHÍVÓ

A MAGYAR FÖLDRAJZI TÁRSASÁGNAK DEBRECZENBEN

1912. SZEPTEMBER 21.—23.-ÁN TARTANDÓ

VÁNDORGYŰLÉSÉRE.

Indulás Budapest nyugati pályaudvarról 21.-én, szombaton délután 2^{05}-kor, gyorsvonattal. Érkezés Debreczenbe este 7 órakor.
Elszállásolás után társasvacsora.

A VÁNDORGYŰLÉS TÁRGYSOROZATA:

Szeptember 22., vasárnap d. e. 10 órakor (a Városháza nagytermében): *Ülés.*

BESZÁMOLÓK:

1. Elnöki megnyitó. Tartja: Dr. Lóczy Lajos, a Társaság elnöke.
2. Titkári jelentés. Előadja: Halász Gyula, a Társaság titkára.
3. A Balaton-bizottság jelentése. Előadja: Dr. Lóczy Lajos.
4. Az Alföldi-bizottság jelentése.

ELŐADÁSOK:

1. Dr. Ecsedi István: A Hortobágyról.
2. Dr. Déchy Mór: A nemzeti parkokról.
3. Timkó Imre: A magyar puszta és az orosz steppe (sztyep).

D. u. 1 órakor: *Diszebéd.* (Adja a Város). Ebéd után a város megtekintése.

Este 7 órakor a (Városháza nagytermében): *Ülés.*

1. Elnöki megnyitó. Tartja: Dr. Havass Rezső, a Társaság alelnöke, a gazdasági szakosztály elnöke.
2. Dr. Havass Rezső: Magyar gazdasági és hatalmi törekvések a tengeren.
3. Dr. Kogutowicz Károly: A térkép. (Vetített képekkel).
4. Dr. Milleker Rezső: Utazásom Kis-Ázsiában. (Vetített képekkel).

Este 9 órakor: *Társasvacsora.* (Adja a város).

Szeptember 23., hétfőn: Kirándulás a Hortobágyra. (Ellátásról a város gondoskodik). Indulás Debreczen pályaudvarról vonaton reggel 5^{20}-kor. Érkezés Nagyhortobágyra 7^{15}-kor. Visszatérés a d. u. 3^{12}-kor induló vonattal (Érkezés Debreczenbe d. u. 5^{18}-kor). Akik Füzesabony felé utaznak el, 1^{43}-kor indulhatnak. (Érkezés Budapestre, személyvonaton, este 8^{50}-kor).

Kedvezményes áru vasuti jegyről és egyéb kedvezményekről gondoskodunk. Kérjük tagtársainkat — és hozzátartozóikat — szíveskedjenek részvételüket a Társaság titkári hivatalának (Budapest, VIII., Sándor-utca 8.) jóelőre (lehetőleg szeptember 10.-éig) jelenteni. Hölgyeket is szívesen látunk. **Megjelenés — a diszebéden is — utiruhában!**

Budapest, 1912. augusztus 10.

GRÓF TELEKI PÁL
főtitkár.

LÓCZY LAJOS
elnök.

†

A BUDAPESTI KIR. MAGYAR TUDOMÁNY-EGYETEM RECTOR MAGNIFICUSA ÉS TANÁCSA mély fájdalommal tudatja, hogy

PONORI TÖRÖK AURÉL

m. kir. udvari tanácsos, orvosdoktor, az embertan nyilvános rendes tanára s az embertani muzeum és intézet igazgatója, a vaskorona-rend III. o. lovagja, a török Medzsidje-rend II. osztályának birtokosa, a kolozsvári Tud.-Egyetem orvostudományi karának volt dékánja, előbb (1872—78-ig) az élettan és szövettan nyilvános rendes tanára, 1878—81-ig a leíró- és tájbonctan nyilvános rendes tanára a kolozsvári Tudomány-Egyetemen, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, a müncheni Anthropologische Gesellschaft tiszteletbeli, a párisi Société d'Anthropologie, a washingtoni Anthropological Society levelező-, a brüsseli Société d'Anthropologie tiszteletbeli, a havannai Sociedad Antropologica de la Isla de Cuba levelező-, a londoni Japan Society tiszteletbeli tagja, a moszkvai Imp. Obsesesztvo lubitelej jesztjesztvoznanija antropologij i jethnographij örökös, az Országos Régészeti és Embertani Társulat igazgató-választmányi tagja, a Tiszazúgi Régészeti Társulat, a tiszafüredi, valamint a mosonmegyei Történelmi és Régészeti Társulat tiszteletbeli, a németországi s a berlini anthropologiai társulat rendes, a bécsi embertani társulat levelező-, a bölcsészethallgatók segélyegyletének tiszteletbeli tagja, a Zeitschrift für Morphologie und Anthropologie, valamint az Internationales Centralblatt für Anthropologie und verwandte Wissenschaften szerkesztőségének állandó munkatársa, a konstantinápolyi magyar egylet tiszteletbeli tagja és a kolozsvári Militärischwissenschaftlicher Verein tiszteletbeli tagja, Budapest székesfőváros volt bizottsági tagja, a Tudomány-Egyetem volt rektora és prorektora

f. évi szeptember hó 2-án, életének 71-ik és budapesti egyetemi tanárságának 31-ik évében elhunyt.

A megboldogult földi maradványai f. évi szeptember hó 11-én (szerdán) d. u. 3 órakor fognak az egyetem központi épületének előcsarnokából az ág. hitv. ev. egyház szertartásai szerint a farkasréti temetőben a Székesfőváros Tanácsa által felajánlott diszsirhelyen nyugalomra helyeztetni.

Budapest, 1912 szeptember hó 9-én.

ÁLDÁS HAMVAIRA!

Franklin-Társulat nyomdája

1912.

417

A Magyar Tud. Akadémia

ter. Titkárságának

Budapesten.

BUDAPEST
12 SEP 9 K 9
4

†

Dr. Török Aurélné szül. **Dahms Márta** a saját, mint gyermekei **Horváthné Thewrewk Elza** és **Dr. Thewrewk Aurél**, valamint az összes rokonok nevében fájdalomtól megtört szivvel jelenti, hogy forrón szeretett férje és páratlan jóságu atyjuk, illetve fivér, nagyatya, sógor, nagybátya és rokon

dr. Ponori Török (Thewrewk) Aurél

A Kir. Magy. Tudomány Egyetem rendes tanára, magy. kir. udv. tanácsos, a vaskorona rend lovagja, a Medsidse rend csillagának tulajdonosa, a Magyar Tudományos Akadémia, a Természettudományi Társulat és számos bel- és külföldi tudományos egyesület tagja, stb.

f. é. szeptember hó 2-án este 8 órakor, életének 71. évében Genfben váratlan elhunyt.

A boldogult földi maradványai Budapestre átszállitatván, azok f. hó 11-én d. u 3 órakor az ágostai evangelikus hitvallás szerint fognak a Magy. Kir. Tudomány Egyetem aulájában megáldatni és onnét a farkasréti temetőben nyugalomra helyeztetni.

Budapest, 1912. szeptember hó 10-én.

Dr. Ponori Thewrewk Emil
özv. Streiling Gyuláné, szül. **Thewrewk Paulin**
testvérei.

Harasztosi Horváth Nadine
Harasztosi Horváth István
unokái.

Várbeli Entreprise des pompes funébres (Fischer István) I., Vár, Tárnok-u. 14. Telefon 41—49.

Magyar Tudományos

Akademia

Budapest

Akademia utca

MAGYAR
FÖLDRAJZI TÁRSASÁG

Budapest, 1912. szept. 1.

Nagyméltóságu

Berzeviczy Albert

v. b. t. tanácsos Urnak,

a Magyar Tudományos Akadémia Elnökének,

Budapest.

A Magyar Földrajzi Társaság ezidén, szeptember hó 21.-23.-án VI. vándorgyülését tartja, Debreczenben. A vándorgyülés programmját magában foglaló meghivónkat azzal a tisztelettel teszem Excellenciád hozzám intézett kérelmének megfelelően, hogy Társaságunkat ez alkalommal méltóztassék.

személyesen vagy képviseletében kiküldött

Kivalló tisztelettel:

Lóczy Lajos

a Magyar Földrajzi Társaság elnöke.

Budapest, 1912. Sept. 18.

Méltóságos Elnök úr!

F. hó jén kelt megtiszteló megkiválára szerencsém van értesíteni, hogy a M. Tud. Akadémiát a Földrajzi Társulágnak Debreczenben tartandó VI. vándorgyűlésén dr. Kövesligethy Radó r. tag fogja képviselni.

Fogadja Méltóságod kitűnő tiszteletem kijelentését.

főtitkár

Méltos Dr. Lóczy Lajos úrnak a Magyar Földrajzi Társulág elnökének

Budapest.

Érk. 1912. Sept. 9.

418
1912.

Méltóságos dr. Heinrich Gusztáv urnak,

mint a Magyar Tudományos Akadémia

Tőkiskárának

Budapesten.

A Heleny Janos-féle emlékoszlopo irakeink
a Magyar Földhitelintézet által megkül
dött 625 koronát megkaptam, tegnapo
Eklen felállitott állapotban átvettem az
emlékoszlopot s a kőfaragót kifizettem.
A nyugtatványt van szerencsém mellékel
ni. Ha méltóztatik parancsolni a minta
követ. bármikor bekűldöm. A kő szép.

Kiváló tiszteelettel maradtam

Pozsonyban 1912 év, szeptember 9-én.

Dalotti Ödön

Eul. 1912. September 11.

1 m.

H.Q 1.02

1912.

Nyugta.

625 kor. azaz Hatszázhuszonöt korona összegről, mennyit
én alolírott Polhammer Ferenc kőfaragó mester Homérvárosi 65 lakos,
jelenleg mai györi lakos, a Magyar Tudományos Akademia részéről
néhai tudós Fleischer Jakor akademiai rendes tag emlékezetének,
Ekel községben emeltetett emlékoszlopnak diszitő (: harevati) fehér
mészkőből készitéséért, kifaragásáért, felirati vésetéért, szállitól (: hareva-
ti) helyre elszállitásáért és ott a kijelölt helyen felállitásáért, szóval össze
anyagszolgáltatásom és munkaeljárásomért fizetésül előleg fejében
alol tizen helyen és mai napon nagyvégen Dalnoki Ödön urtol készpénz-
ben előlegével feloaron — ezennel elismerem, és egyuttesmind kijelentem,
hogy ez ügyben minden szolgáltatásomért és munkaeljárásomért teljes
en kielégitve vagyok. —

Fielt Ekelen, 1912 évi Szeptember hó 8-ik napjan.

Polhammer Ferenc

Előttünk:

Dalnoki Ödön
mint tanu.

Farkas Dénes
mint tanu.

Kel 394/1912 K.

Méltóságos Uram!

A Kétinyi - emlékoszlop és vele kapcsolatos kegyeleti emlékművek létesítése ügyében tisztelettel megjelentem: az összes emlékművek elkészültek, helyükön felállítva lettek és a végrehajtóbizottság azokat az illető vállalkozóktól a tegnapi napon átvette, kialkudot árukat és pedig az emlékoszlopot /625 kor./ Dalotti Ödön úr, a többieket /978 kor./ a bizottság pénztárnoka nekik nyugta mellett kifizette.

A felavatás ünnepélyességét illetőleg a végrehajtóbizottságot az a nézet és óhajtás vezérli, hogy annak külsőleg is oly keretek közt kell lefolyni, amelyek egyrészről a tudomány magasabb művelésének megbecsüléséhez illetően méltók, másrészről pedig alkalmasaknak mutatkoznak arra, hogy a helyi és környékbeli közönségre, különösen ifjabb nemzedékre állandó, nemesítőleg hati befolyást gyakorolyon.

A bizottság tagjai ellátkezte azonban, midőn az idevágyuló előkészületi intézkedésen részletei vitatta, egyhangulag ebben a nézetben állapodott meg, hogy az ünnepélyes megtartása, az előrehaladott idő, a terhatalmi téli, fárd időjárás miatt és arra körülmény nél fogva, hogy a vasuti menetrend miatt a leg nagyobb részében szabad ég a-

Lak lefolyandó ünnepség délutáni 2 óra előtt meg nem kezdődhetvén, az a legnagyobb időtakarékosság mellett is az egyre rövidülő őszi napnak alkonyába nyúlna be, amit pedig az ünnepségben részt venni sok tekintetben kívánatosnak nyújtson, a kitűzött cél elérése ellenére, valóban kockázatos vállalat lenne.

Ehez képest a Bizottság a felavatási ünnepélyét a jövő 1913-iki esztendő májusi havának utolsó vasárnapjára halasztandónak mondotta ki és kéri mély tisztelettel a Magyar Tudományos Akadémiát, hogy ez elhalasztáshoz a maga részéről is kegyesen hozzájárulni méltóztassék.

Az ünnepélyre szóló meghívó, illetve program tervezetét, ezúttal hozzájárulás, esetleg módosítási végett, annak idejében, de minden esetre még April havában bemutatni fogjuk

Megkülönböztetett tiszteletem nyilvánításával

Méltóságos Uramnak

Kolozsvárott, 1912 évi Szept 9.

kész kötelessége és alázatos szolgája

Pogrányi József

biztos, megbízott.

Méltóságos

Heinrich Gusztáv Úrnak, a Magy. Tud. Akadémia főtitkárának

Budapesten.

Ev. K. 1912. September 11

422.07.

1912.

Vőlels rend. 14.

422.
1912.

Nagyságos Uram!

T. Hí ezen kelt nagybecsü soraira felelve, ezennel veszi tudomásul a Hetényi-emlékek elrejtésének és találásának történetét.

Fogadja ezért a tettes tudomány-barátok, kiknek buzgalma ezt a szép eredményre, ezáltal nemes Akadémiánk nagy előnyére vezette, őszinte elismerését és köszönetét.

A mi az ásatások folytatását 1913-dik évi május végére javasolt elhalasztását illeti, az Akadémia ebben azért kétségtelenül jóval korszerübben járna el, mennél tudományosabban oldaná meg a tudomány és közönségünk barátainak minél tömegesebb vetélkedésével megásni végre.

Miután Nagyságodat kérem, hogy erről a végrehajtó bizottságnak ezen tettes tagjait értesíteni méltóztassék,

Kiválóan tisztelettel vagyok

Budapest 1912. December 14.

alázatos szolgája

Pósta.

Nagyságos Dr. Pogrányi József tőkerészvénytársasági

Komáromban.

422.

1912.

A tek.
Magy. Tud. Akadémiának

Budapesth

A XLI. tc. 15. a értelmében van szerencsém Magyar-Olasz jogi szótáromnak egy példányát tisztelettel felterjeszteni.

Mély tisztelettel
Farkelig alajos
tűz. irodalmi
a Jézusi tűz. társ. könyvtári
iroda vezetője

Érk. 1912. szept. 12.

424

1912.

Egy könyvvel a
Könyvtárnak.

Heinrich fk.

átvettem

1912. szept. 12.

Dr. Tröstl Zsigmond

420
1912.

MEGHIVÓ

A M. KIR. JÓZSEF-MŰEGYETEM 1912/13-IK TANÉVÉNEK

1912 SZEPTEMBER HÓ 18-IKÁN, SZERDÁN
DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR A MŰEGYETEM
DÍSZTERMÉBEN TARTANDÓ

MEGNYITÓ KŐZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGY:

DR. RADOS GUSZTÁV E. I. REKTOR BESZÁMOLÓ ÉS MEGNYITÓ BESZEDE.

Magyar Tudományos Akadémia.

To

Mr.Edgar Odell Lovett

President of the

Rice Institute

Houston

Texas U.S.A.

Sir,

While unable, owing to the enormous distance separating Budapest from Texas,to send a delegate to represent our Academy at the opening festivities of your Institute,may I be allowed, in the name of the Magyar Tudományos Akadémia,to herewith express our unbounded admiration for the generosity displayed by your founder,and for the great work which you,Sir,have accomplished in the interests of scienie and scholarship.

America may well be proud of the magnanimity which her foremost sons have displayed and are still displaying in furthering the progress of human science and human knowledge: and the example given by the late Mr. William Marsh Rice cannot fail to be a further encouragement to his enlightened compatriots to continue the splendid work done by America to promote the advancement and welfare of humanity.

We beg to offer you,Sir,our most sincere congratulations on the achievement of your arduous task and to express our heartfelt wish that the Rice Institute may long continue, in prosperity and under favourable auspices,to take a prominent part in the promotion of scientific research and in the advancement of culture.

I am, Sir, your obedient Servant,

President of the Magyar

Tudományos Akadémia.

Ap 428
1912.

A tervezett épületek közül többen már elkészültek és czél-
jaiknak megfelelő, használható állapotban vannak, úgy, hogy
az akadémiai (egyetemi) év már folyó hó 23. ik napján
vehető kezdetét.

Az egész intézetnek megnyitása a f. évi október hó 10., 11. és
12. ik napjain tartandó ünnepségek mellett fog megtör-
ténni; ezekre az ünnepségekre szól a M. T. Akadémiához ér-
kezett meghívó.

A fentkörvonalozott ténykörülmények mintegy maguk
szolgáltatják a M. T. Akadémiának az alkalmas jeleletet.

1. Boldognak mondandó Amerika, melynek oly számos gazdag
polgára oly nagy és maradandó hatású áldozatot hoz nemzete
közművelődése és tudománya felvirágzásáért.

2. Az Akademia a Rice Institute-nak, illetve Edgar Odell
Lovett elnökének legmelegebb üdvözletét és legőszintébb
szerencse-kívánatait fejezi ki létesülése és működésének
megkezdése alkalmából és óhajtja, hogy az intézmény a tudo-
mány tanítása, terjesztése és kutatása valamint az általános
művelteség fejlesztése által úgy az észak-amerikai államoknak, vala-
mint egy közvetve az egész emberiség haladásának is minél
nagyobb szolgálatokat tehessen. —

Budapesten, 1912. II. 20.

Fröhlich Izidor, v. t.

AS 428

1912.

Mellőzéses Főtitkár Úr!

Folyó évi szeptember hó 14-ik napján méltóztatott hozzám
átlenni Edgar Odell Lovett úrnek, a Texas-i Houston város
ban lévő „Rice Institute" elnökének nyomtatott körözvényét,
a melyben a nevezett intézményt ismerteti és arra kéri a M. T.
Akadémiát, közölje annak a tagjának nevét és hivatalos ezí-
mét, a ki jelenlétével fogja megtisztelni a nevezett új intézményt
a folyó évi október hó 10, 11. és 12. ik napjain megtartandó
megnyitó ünnepélyén. —

A nyomtatott ismertetésből kitetszik, hogy a Rice Institute
létesítője William Marsh Rice-nek, egy Massachussets-i szárma-
zású, de sok esztendőn át Houston városi lakos, igen gazdag ameri-
kai polgár áldozatkészségének, a ki eredetileg egyszázezer dollárt F Köszönhető,
tett félre közművelődési célokra és ezt az alapot folytonos ado-
mányokkal mindig szaporította, úgy hogy halála után, 1900.-ban
ezek az adományok tíz millió dollár összeget tettek ki.

Rice ezt az alapot egy nagyobbszabású főiskola létesítésére
kívánta fordíttatni; kívánsága teljesítése céljából halála után
hétfagú igazgató tanács alakult, melynek élén a fentnevezett
Edgar Odell Lovett elnök áll, ki az 1909-évben bejutotta a
világot, hogy az ily féle intézeteket mindenütt a hely színén ta-
nulmányozhassa. Ezenkívül igen jelentékeny amerikai ter-
mészettudósok, tudományos laboratoriumok vezetőinek tanácsát
kérte ki az igazgató tanács a felállítandó természettudományi és
technikai intézetek építkezése és berendezése tárgyában.

„Ily elő"

Ily előmunkálatok után 1910-ben elkészültek a létesítendő
Rice Institute tervei, melyek későbbitett rajzai a megküldött
nyomtatvány mellékletét képezik.
Az egész főiskola egy körülbelül 300 acre (121·5 hektár, v.
vagy közelitőleg 200 (kataszträlis hold) területü telken épül,
mely Houston városa középpontjától három angol mértföld
(körülbelül 5/4 (öt negyed) órajárás) távolságában van. Az épületek terv.
szerü elrendezésben, rendeltetésük természetének megfelelő,
leg stilszerü) építkezéssel e nagy parkban diszlenek, melynek nagy
területei kerti, olympiai és egyéb játékok czéljaira vannak
alakitva, befásitva, illetve beépitve.
Az intézmény először is egy exact tudományos és egy humanis-
tikus irányzatu tudományos karból s a hozzátartozó nagyobb,
mü, jelentékeny terjedelmü egyes épületekből fog állani; ha
teljesen elkészült: administrativ, tanitási, laboratoriumi, internatusi czéllal.
Az igazgató-tanács szándékozik az exact tudományok karában
úgy a tiszta, mint az alkalmazott tudományok legmagasabb fo.
kú iskoláit létesiteni; a humanistikus irányzatu karban pedig úgy
a liberális, általános humanistikus müveltségét nyujtó, valamint
más felől a részletes és hivatásszerü tanitásra előkészitő iskolá-
kat szervezni.
A tanitás folyamai férfi- és nő-tanulóknak egyaránt nyitva
állanak; tandij vagy egyéb oktatási dijmentesen; az internatu-
sokban a tartásdij egyenlő lesz az intézet önköltségeivel; továbbá
meghatározott számu tehetséges és érdemes tanulók részére ingyenes
első fokú scholarship-ek és graduált fellowship-ek fognak
szervezteteni.

Fillétbe fognek dísz-
leni,

*/. A tervezett

Av 428
1912.

To

Mr Edgar Odell Lovett.
President of the
Rice Institute
Houston
Texas. U.S.A.

Sir,

While unable, owing to the enormous distance separating Budapest from Texas, to send a delegate to represent our Academy at the opening festivities of your Institute, may I be allowed, in the name of the Magyar Tudományos Akadémia, to herewith express our unbounded admiration for the generosity displayed by your founder, and for the great work which you, Sir, have accomplished in the interests of science and scholarship.

America may well be proud of the magnanimity which her foremost sons have displayed and are still ~~displaying~~ displaying in furthering the progress of human science and human knowledge: and the example given by the late Mr. William Marsh Rice cannot fail to be a further encouragement to his enlightened compatriots to continue the splendid work done by America to promote the advancement and welfare of humanity.

(welfare)

We beg to offer you, Sir, our most sincere congratulations on the achievement of your arduous task and to express our heartfelt wish that the Rice Institute may long continue in prosperity and under favourable auspices, to take a prominent part in the promotion of scientific research and in the advancement of culture.

I am, Sir,

your obedient servant,

.....

President of the Magyar
Tudományos Akadémia

428.12

1912

Dunaörs, 1912 szept. hó 13.

Nagytekintetü Főtitkári Hivatal!

Klaparède Sándor úr, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, mint örömmel észleltem, nyelvünket annyira elsajátította, hogy majdnem mindent ért és keveset beszél is.

Ennélfogva indokoltnak tartanám, hogy azon nyomtatványok, melyek a történeti osztály belföldi tagjainak megküldetni szoktak, szívességiből neki is megküldessenek (Genève, Crêts de Florissants).

Az esetre, ha ezen kollegiális figyelmeztetésemet helyén valónak tartják, akkor kérem ez irányban való szives intézkedésüket.

Kiváló tisztelettel vagyok

igaz hívok

Paraménytisz

Érk. 1912. szept. 15.

Kapva 1912. szept. 16.

429.
1912.

Kegyelmes Uram!

F. hó 13-án kelt határozatá-
ra vonatkozólag van szerencsém
azzal tudomására adni, hogy ohaj-
tala értelmében elnökünk Lázár
K-t. ügyében readeler meg bocsá-
tását a II. osztály előtt kiadvá-
nyozni.

Fogadja Magyar Tudós Társa-
ság főtitkárának kitűnő tiszteletem kijelentését.

Hunfalvy
főtitkár.

A II. osztály kiadványai
és az Akadémiai Értesítő meg-
küldandók.

Hunfalvy

E.-N. 2763

Erlangen, den 19 Aug. 1912

Königl.
Universitäts-Bibliothek
ERLANGEN.

In Gemässheit der bestehenden Uebereinkunft beehrt sich der Unterzeichnete die seit 15. August 1911 an hiesiger Universität erschienenen akademischen Schriften zu übersenden. Den Empfang Ihrer letzten Sendung bescheinigen wir dankend.

Gegensendungen bitten wir
stets an die Universitätsbibliothek
adressieren zu wollen.

Der k. Oberbibliothekar.

296 **Stück.**

Wir lassen unsere Sendungen stets franko abgehen und bitten deshalb die für uns bestimmten Pakete ebenfalls zu frankieren.

An Magyar Tudományos
Akadémia Könyvtára Budapest.

Erk. 1912. Szeptember 16.

430. 17/V

1912.

MEGHIVÓ

A BUDAPESTI KIRÁLYI MAGYAR TUDOMÁNYEGYETEM

1912/1913. TANÉVI

RECTOR MAGNIFICUSA ÉS TANÁCSÁNAK BEIKTATÁSA S EGYÚTTAL A TANÉV MEGNYITÁSA

ALKALMÁBÓL

1912. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 17-ÉN DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR

AZ EGYETEM DÍSZTERMÉBEN TARTANDÓ

ÜNNEPÉLYES KÖZÜLÉSRE,

MELYET

D. E. 10 ÓRAKOR AZ EGYETEMI TEMPLOMBAN **ÜNNEPÉLYES „VENI SANCTE“** ELŐZ MEG.

TÁRGYAK:

Rectori beszámoló. Előadja: Dr. Fröhlich Izidor, lelépő Rector Magnificus.

Székfoglaló beszéd. Mondja: Dr. Kiss János, a tudományegyetemnek 1912—13. tanévi Rector Magnificusa.

Tanévmegnyitó beszéd. Mondja: Dr. Lukcsics József, hittudománykari dékán.

Egyetemi nyomda. 1912

Ein. 1912. Sept. 16.

4311. Gr.

1912.

Vallás- és Közoktatásügyi
m. kir.
Miniszter

5689/2. sz.
VI. B. 1912

A Magyar Tudományos Akadémia
Elnökségének.

2/

Az igazoktatási az 1909-1911
években c. cimü általunk kiadott mü-
nek 2-ik pótlékának példányait kérjük
részére ideszámlán megküldeni.

Budapest, 1912 január hó 16-án

A Miniszter helyett:

államtitkár

4/32
1912.

Eg. 1912. Mar. 12

AZ ELSŐ CS. K. SZAB.
DUNA-GŐZHAJÓZÁSI TÁRSASÁG
FORGALMI IGAZGATOSÁGA
BUDAPESTEN

I. 712/ sz.

N A G Y M É L T Ó S Á G U E L N Ö K U R,

K E G Y E L M E S U R U N K !

A Dunának a folytonos esőzések folytán beállott rohamos áradása, amely az alsó rakpartoknak elöntésével fenyeget és a legközelebbi órákban mederéből kilép, arra kényszerit bennünket, hogy az ott tároló árukat a rakpartfeljáró magasabb helyén és a Magyar Tudományos Akadémia épülete elött elterülő szabad helyen biztonságba helyezzük.

Tisztelettel kérjük ennélfogva Nagyméltóságod kegyes engedélyét, hogy a veszélyeztett áruinkat a Magyar Tudományos Akadémia elött elhelyezhessük.

Köszönetet mondva előre is Nagyméltóságod kegyes engedélyeért, fogadja Kegyelmes Urunk kiváló tiszteletem őszinte kifejezését

készséges szolgája

AZ ELSŐ CS. KIR. SZAB. DUNA-GŐZHAJÓZÁSI TÁRSASÁG
MAGYARORSZÁGI KÉPVISELŐJE

minisztert tanácsos

Nagyméltóságu

Dr. B E R Z E V I C Z Y A L B E R T

v. b. t. t. urnak a Magyar Tudományos Akadémia elnökének,

BUDAPESTEN.

Érk. 1912. szeptember 18.

433. sz.

1912.

436
1912

Gróf,
Nagyméltóságod! (Miniszter Úr!

Nagyméltóságod a M. T. Akadémiának 1911. március hó 1-én, 124 sz. a. kelt előterjesztésére, 1911. július hó 7-n, 56171 sz. a. K. rendeletével Putnoky Imre pancsovai főgimnáziumi tanárt az 1911-12-i tanév idejére szabadságolni kegyeskedett, azzal a kötelezettséggel, hogy teljes munkaerejét a M. T. Akadémia Szótári Bizottságának rendelkezésére bocsátva, a Nagy Szótár munkálataiban részt vegyen.

A nevezett tanár mint Nagyméltóságod rendelkezésének, mind a Szótári Bizottság várakozásának a legteljesebb mértékben megfelelt és az 1911-12-i tanév egész folyamán szótári gyüjtő- és rendező munkát folytatván, kitünő szorgalommal, ritka pontossággal és nagy szeretettel végezte a reája bízott munkát, o nemcsak tetemesen gyarapította a Nagy Szótár anyagát, hanem a szótári munkával járó egyéb teendőket is kifogástalanul és nagy tapasztalattal végezte.

~~T. é. március hó 15-n, 173 sz. a. K. föltérjesztésünkben emlékeztünk~~

Tanulmányi előterjesztésünk alkalmával illedelmes helyen ugyan értesítésünk szerint rendelkezni volt, hogy ez az egy évi szabadságolás, ha a Nagy Szótár munkálatai kívánják, a következő évre nagy évekre is kiterjeszthető legyen, de T. é. március hó 15-én, 173 sz. a. K. föltérjesztésünkben nagyméltóságodhoz ujra kérjük kegyeskedjék Putnoky Imre tanárt folytatólagosan szabadságolni, mert pedig enélkül, hogy ő bármiképen előmenetelét, nagy anyagi kárt szenvedne.

A fennálló rendelkezések szerint ez nem volt lehetséges, s így a nevezett tanár ő szeptember elejével ismét elfoglalta volna helyét a Pancsovai főgimnáziumban, folytatja tanári működését. De épen a törvény alapján ennek előállott az a lehetőség, hogy ujra a szabadságot kaphasson, anélkül hogy ez nyugdíjjogosultságát bármiképen is érintené.

Ezért kérjük kegyes Nagyméltóságodat, kegyeskedjék Putnoky Imre tanár urat a mostani 1912-13-i tanév hátralévő részére ujra szabadságolni, mert pedig azzal a megtagadással, hogy munkálatait ismét a Szótári Bizottság rendelkezésére bocsássa.

Hogy épen Dutkolcy Nusse tanárt kérjék, annak az az oka, hogy ő évek során
akkora
át olyan (szakadásra, járatlanságra tett szert a nóták minutálatokban, amelyet
nem egyhamar találni s épen a fővárosi dalgyüjtésnek nincs még
az egy Sági István tanárnál kívül, akit Nyemlétsájot épp az én kérésemre
kegyeskedett Budapestre áttelepíteni, de aki a teljes óraszámmal való
tanítás mellett munkásságának csak igen kis töredékét szentelheti
sóták nótái munkálatoknak.

Nyemlétsájot Livia Liebeli elője, klassics Gyula, volt e nagy
nemzeti, sőt tudományos szempontból nemzetközi műnek megindítója;
s emlékezem arról jogosan reméljük, hogy Nyemlétsájot is
hathatósan közre fog működni létesülésében.

[illegible] Nyemlétsájot kitűnő tisztelettel ajánlom

Budapesten, 1912. szeptember hó 30-án.

A bizottság intézi Kik működni
kívánnak a dal dolgában

Nyemlétsáji Gróf Zichy Jenő vallás- és
közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak

Kívánom
tudni

436

1912.

EDITOR'S OFFICE

HUNGARY

TELEPHONE 89-52.
TELEGRAPHIC ADDRESS "HUNGARY BUDAPEST"

VIII. CSEPREGHY-UTCA 2.
BUDAPEST. 19.....

K E G Y E L M E S U R A M !

Tisztelettel teljesen kérem bocsánatát, hogy egyenesen Kegyelmes Uramhoz fordulok alábbi kérésemmel, de a sulyos és tűrhetetlen körülmények teszik indokoltá ezen szokatlan lépésemet.

A " Hungary " nevében az év elején azzal a tisztelettel teljes kéréssel fordultam volt az Akadémia mélyen tisztelt elnökségéhez, hogy alapom részére évenkint kiutalványozott 400 koronát 800 koronára felemelni kegyes legyen. A kérésem indokolásául azt voltam bátor felemliteni, hogy lapom folyton fokozódó példányszámokban megy Angliába és mert a Hungary díjmentesen küldődik, természetesen az adminisztrációs költségek is fokozódnak. Hogy pedig a minden anyagi haszon nélkül dolgozó lapom anyagi kiadásai fedezetet nyerjenek, /mert hiszem másképp nem képes hivatását teljesiteni !/ kénytelen vagyok oda fordulni segedelemért, ahol méltányolják a Hungary becsületes és közhasznu munkáját. Mirthogy pedig lapom tiz év óta becsületesen szolgálja azt a feladatot, melynek vezérlője és istápolója a Magyar Tudományos Akadémia, indokoltnak véltem kérésemet.

és most azért fordulok Nagyméltóságodhoz, hogy vegye
- legjobbnak szemben sokszor tapasztalt - jóindulatába kérésemet és rendelje el, kérésem teljesítését.

Abban a reményben, hogy kérésemet jóindulattal méltányolni fogja Nagyméltóságod jóságát előre is hálás köszönettel vagyok

előtisztelettel maradok

Golowyaffeno

A HUNGARY
szerkesztője

u.i.

Mint a Daily Mail
Budapesti levelezője
Magyarországról a következő
cikkeim jelentek meg:
Augusztus 1, 2, 6, 19, 25, 28. án.
Szeptember 3, 6 és 9-én.

É. K. 1912. Szept. 21.

4837. 12.
1912.

600 korona
Folemalhető.

Vecsey

Mihók

A. Magyar Tudományos Akadémia .....

. .Nagyságos Titkári hivatalának .....

. . Budapest .....

A nagyenyedi Bethlen-kollégium főgimnáziumi tanárkara és ifjusága f.év szeptember hó 29-én,vasárnap délelőtt 11 órakor a Bod Péter születésének 200-ik évfordulója emlékére ünnepélyt rendez Magyar-Igenben.Ugyanazon alkalomra már meg fog történni a Bod Péter és családja hamvainak méltó helyére,a ref.templom elébe való átszállitása is, azon elhatározással,hogy rövid idő alatt közadakozás utján a nagy pap és iró emlékéhez méltó sirkő állittassék föl.

Kérem a. Nagyságos Titkár. urat. . . . .
méltóztassék intézkedni,hogy az ünnepélyen .a. Magyar.
. Tudományos Akadémia. is. . . . . .
képviselve legyen s hogy a Bod Péter hamvaira egy koszoru helyeztessék a hála és kegyelet kifejezéseképen.

Amennyiben esetleg koszoru postán,vagy vonaton küldetnék,kérem azt "Csuka Domokos főszolgabiró,Magyar-Igen" cimre intézni.Tisztelettel jelzem,hogy Magyar-Igennek postája van,az utólsó vasuti állomás pedig Sárd-Magyar-Igen a gyulafehérvár-zalatnai vonal mentén.

Kiváló tisztelettel

Nagyenyed,1912.szept.20.

Buzogi János
főgimn.tanár,bizottság elnöke.

Ér. 1912. Szept. 24

Uyelv 1912. szept. 24.

Kedves barátom!

Ha a legtbr. 29-iki Bot Péter-ünnepre, melyre csak ma kaptam meghivót, esetleg elmennél, lépj közé ők az Akadémiát képviselnék. Ha más akadémiai tag menne, kérd meg nevemben, hogy az Akadémia koszorúját, melyet más ok ~~[illegible]~~ letenni kivánok sírjára.

Szivedből

régi híved
Hegedüs Lajos

Nyug. Dr. Márki Sándor urnak
a M. Tud. Akadémia v. tagjának
Kolozsvár.

439
1912.

TÁVIRAT.

[redacted] szám: 56

Vezeték száma: 231

foetitkar bpest akademia =

A kézbesítőnek kiadat [redacted]

A kézbesítő-osztály bélyeg[redacted]k lenyomata:

ORKERT ANTAL

Felvette: 31 - SZEP. 26

hivatal tól	hó és nap	óra, percz	napszaka

Távirdahivatal: BUDAPEST 42.

Hivatalos megjegyzések:

Továbbította:

vezetéken	hó és nap	óra, percz	napszaka

A távirat [illegible]	feladó hivatal	pénztári szám	szó	jegy	díjszó	hó és nap	óra	percz	napszaka
kolozswar 1.+ 395 26 26 2/10 =									

= hueles rosz idoe miat nem mehetek masok vonakodnak taviratilag erdelyi laszlot kerem megbizni vagy az uennepi szonokot bodrogi janos nagyenyedi kolegiumi tanart = marki

1912. I. megr. 500 r. = 20.000 tömb, 1 íven 4 db., b) [illegible] — Pesti Könyvnyomda-Részvénytársaság.

A czím előtt lévő rövidítések magyarázata:

= **D** = Sürgős.
= **RPx** = Válasz fizetve x szóért.
= **RPDx** = Sürgős válasz fizetve x szóért.
= **RPxRXP** = Válasz fizetve x szóért fizetett küldönczczel
= **TC** = Összeolvasandó.
= **PC** = Távirati vételjelentés.
= **PCD** = Sürgős távirati vételjelentés.
= **PCP** = Vételjelentés postán.
= **FS** = Utánküldendő.
= **PR** = Postán ajánlva.
= **XP** = Küldöncz fizetve.
= **XPT** = Küldöncz fizetve távirati értesítéssel.
= **XPP** = Küldöncz fizetve postai értesítéssel.
= **RO** = Nyitva kézbesítendő.
= **MP** = Saját kézhez kézbesítendő.
= **J** = Nappal kézbesítendő.
= **TR** = Távirdan átveendő.
= **GP** = Postán átveendő.
= **GPR** = Postán átveendő ajánlva.
= **TMx** = x czím.

AP439 12

1912

MUZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK
ORSZÁGOS TANÁCSA
BUDAPEST, VIII., SZENTKIRÁLYI-UTCA 7.

602. sz.

A Muzeumok és Könyvtárak Országos Szövetsége folyó évi október hó 20. napján, d. e. 10 órakor Budapesten, a Magyar Nemzeti Muzeum dísztermében tartja meg rendes évi közgyülését a következő napirenddel:

1. Wlassics Gyula elnöki megnyitó-beszéde.

2. A Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa és Főfelügyelősége évi jelentéseinek bemutatása.

3. Az Országos Főfelügyelőség válasza Csallány Gábornak az Orsz. Szövetség 1911. évi közgyüléséhez beadott inditványára.

4. Egy uj tanácstag megválasztása.

5. Tudományos előadás.

Fölkérem az Országos Szövetség igen tisztelt tagjait és az ügy iránt érdeklődőket, hogy a közgyülést megjelenésükkel megtisztelni méltóztassanak.

Budapesten, 1912. szeptember hó 11-én.

Kiváló tisztelettel

Wlassics Gyula
elnök.

Ferenczi Zoltán
alelnök.

Gróf Teleki Sándor
alelnök.

Mihalik József
szövetségi titkár.

19590. Budapest, Athenaeum.

440

1912.

TÁJÉKOZTATÓ

A MÚZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE 1912. OKTÓBER 20-ÁN TARTANDÓ KÖZGYÜLÉSÉN VALÓ RÉSZVÉTEL TÁRGYÁBAN

1. A Szövetség szervezeti szabályzatának 2. §-a értelmében az ahhoz tartozó egyesületek és intézetek a közgyülésben 2 tag által képviseltethetik magukat, még pedig az egyesületek lehetőleg az elnökség által, az önálló gyüjtemények pedig vezetőik (igazgatók, örök, könyvtárnokok) által.

2. A kiküldetésre vonatkozó határozat a kiküldöttek nevének, állásának és lakásának feltüntetése mellett lehetőleg *október hó 1-éig* közlendő az Országos Tanácscsal.

3. A kiküldöttek a M. Á. V. és a kezelése alatt álló helyiérdekü vasutak megfelelő vonalain kedvezményre tarthatnak igényt, melynek alapján ugy a személy-, mint a gyorsvonatokon az I. osztályban II. osztályu egész jegygyel, a II. osztályban III. osztályu egész jegygyel és a III. osztályban II. osztályu féljegygyel utazhatnak. A jegyek kieszközlésére vonatkozó óhajok a mellékelt szelvény utján közlendők az Orsz. Tanács irodájával, hová azok a megfelelő adatokkal kitöltve, *október hó 1-éig* küldendők be.

4. A kiküldöttek kéretnek október hó 20. napján d. e. 9—10 óra közt a Múzeumok és Könyvtárak Országos Szövetsége titkáránál jelentkezni és megbizóleveleiket neki átnyujtani.

5. A közgyülésen tárgyalandó minden érdemleges indítvány és javaslat a szabályzat 5. §-a értelmében a közgyülés előtt 15 nappal, tehát legkésőbb *október 5-éig* nyujtandó be a Tanács elnökségéhez.

6. A netalán még szükséges felvilágosításokat az Orsz. Tanács hivatala adja meg a kérdezösködőknek.

Szelvény.

Alulirott mint a .....

kiküldötte, kér ..... *osztályra jogosító*

kedvezményes igazolványt a ..... *vasutak* ..... *vonalára.*

Név .....

Állás .....

Lakczim .....

19589. — Budapest, Athenaeum.

AD 440

1912.

MUZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK
ORSZÁGOS TANÁCSA
BUDAPEST, VIII., SZENTKIRÁLYI-UTCA 7.

602. sz.

A Muzeumok és Könyvtárak Országos Szövetsége folyó évi október hó 20. napján, d. e. 10 órakor Budapesten, a Magyar Nemzeti Muzeum dísztermében tartja meg rendes évi közgyülését a következő napirenddel:

1. Wlassics Gyula elnöki megnyitó-beszéde.

2. A Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa és Főfelügyelősége évi jelentéseinek bemutatása.

3. Az Országos Főfelügyelőség válasza Csallány Gábornak az Orsz. Szövetség 1911. évi közgyüléséhez beadott inditványára.

4. Egy uj tanácstag megválasztása.

5. Tudományos előadás.

Fölkérem az Országos Szövetség igen tisztelt tagjait és az ügy iránt érdeklődőket, hogy a közgyülést megjelenésükkel megtisztelni méltóztassanak.

Budapesten, 1912. szeptember hó 11-én.

Kiváló tisztelettel

Wlassics Gyula
elnök.

Ferenczi Zoltán
alelnök.

Gróf Teleki Sándor
alelnök.

Mihalik József
szövetségi titkár.

19590. Budapest, Athenaeum.

TÁJÉKOZTATÓ

A MÚZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE 1912. OKTÓBER 20-ÁN TARTANDÓ KÖZGYŰLÉSÉN VALÓ RÉSZVÉTEL TÁRGYÁBAN

1. A Szövetség szervezeti szabályzatának 2. §-a értelmében az ahhoz tartozó egyesületek és intézetek a közgyülésben 2 tag által képviseltethetik magukat, még pedig az egyesületek lehetőleg az elnökség által, az önálló gyüjtemények pedig vezetőik (igazgatók, örök, könyvtárnokok) által.

2. A kiküldetésre vonatkozó határozat a kiküldöttek nevének, állásának és lakásának feltüntetése mellett lehetőleg *október hó 1-éig* közlendő az Országos Tanácscsal.

3. A kiküldöttek a M. Á. V. és a kezelése alatt álló helyiérdekü vasutak megfelelő vonalain kedvezményre tarthatnak igényt, melynek alapján ugy a személy-, mint a gyorsvonatokon az I. osztályban II. osztályu egész jegygyel, a II. osztályban III. osztályu egész jegygyel és a III. osztályban II. osztályu féljegygyel utazhatnak. A jegyek kieszközlésére vonatkozó óhajok a mellékelt szelvény utján közlendők az Orsz. Tanács irodájával, hová azok a megfelelő adatokkal kitöltve, *október hó 1-éig* küldendők be.

4. A kiküldöttek kéretnek október hó 20. napján d. e. 9—10 óra közt a Múzeumok és Könyvtárak Országos Szövetsége titkáránál jelentkezni és megbizóleveleiket neki átnyujtani.

5. A közgyülésen tárgyalandó minden érdemleges indítvány és javaslat a szabályzat 5. §-a értelmében a közgyülés előtt 15 nappal, tehát legkésőbb *október 5-éig* nyujtandó be a Tanács elnökségéhez.

6. A netalán még szükséges felvilágosításokat az Orsz. Tanács hivatala adja meg a kérdezősködőknek.

Szelvény.

Alulirott mint a .....

..... *kiküldötte, kér* ..... *osztályra jogosító*

kedvezményes igazolványt a ..... *vasutak* ..... *vonalára.*

Név .....

Állás .....

Lakezim .....

19589. — Budapest, Athenaeum.

AZ ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET

1912 OKTÓBER 12—13 NAPJÁN

GYULAFEHÉRVÁR VÁROSÁBAN

TARTJA

VII. VÁNDORGYŰLÉSÉT.

ERRE AZ EGYESÜLET MINDEN TAGJÁT,

ALSÓ FEHÉR VÁRMEGYE S GYULAFEHÉRVÁR VÁROS KÖZÖNSÉGÉT ÉS MINDEN ÉRDEKLŐDŐT MEGHIV

AZ ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET
ÉS
GYULAFEHÉRVÁR VÁROS TANÁCSA.

A résztvevőket kérjük, hogy szándékukról **1912 szeptember hó 30-ig** értesitsék az E. M. E. titkári hivatalát. (Kolozsvár, Egyetemi Könyvtár.)

Mivel az elszállásolás részben magánházaknál, részben — mérsékelt dijszabás mellett — vendéglőben lesz s mivel a helyi bizottságot idején és pontosan kell értesitenünk, szükséges ezért tudnunk, hogy résztvevőink Gyulafehérvárra szombaton, október 12-én, vagy vasárnap, október 13-án érkeznek-e. Kérjük tehát a résztvevőket, hogy érkezésök idejét megjelölni és a zalatnai kirándulásra előre jelentkezni szivesek legyenek.

Gyulafehérváron a vasúti állomásnál október 12-én d. e. 9 óra 33 perczkor dijtalanul állanak kocsik a vendégek rendelkezésére.

Kérjük jelezni, hogy kik óhajtanak **kedvezményes útazásra jogositó igazolványt** igénybe venni. Az igazolványokat a titkári iroda (csak tagoknak) október hó 5-től kezdve küldi szét.

Gyulafehérvár város közebédjére a vendégek tiszteletjegyeit Gyulafehérvárt kézbesitik.

A kolozsvári E. M. E. tagok együttesen indulnak **október 12-én reggel 6 óra 46 perczkor**, a gyorsvonattal.

STIEF, KOLOZSVÁR

A VÁNDORGYŰLÉS ELNÖKSÉGE

Gróf ESTERHÁZY KÁLMÁN,
főispán, az E. M. E. elnöke.

Dr. LECHNER KÁROLY,
udv. tan. egyetemi tanár, az E. M. E. alelnöke.

Báró WESSELÉNYI MIKLÓS,
v. b. t. t. koronaőr, az E. M. E. alelnöke.

Dr. BERNÁDY GYÖRGY,
Marosvásárhely sz. kir. város polgármestere.

Gr. MIKES ZSIGMOND,
Brassó vármegye főispánja.

Báró DIÓSZEGHY ZSIGMOND,
Zilah város polgármestere.

ILOSVAY JENŐ,
Dés város polgármestere.

MARA LÁSZLÓ
Hunyad vármegye főispánja.

SORREND:

Első nap, szombat, október 12.

Érkezés Gyulafehérvárra d. e. 9 óra 33 perczkor. Fogadtatás. Bevonulás.
D. e. 1/2 11 órakor megnyitó ülés a városi Vigadó nagytermében.

1. Gr. ESTERHÁZY KÁLMÁN, az E. M. E. elnöke megnyitja a vándorgyülést.
2. Üdvözlések.
3. Dr. BODROGI JÁNOS főgimn. tanár: **Alsó-Fehér vármegyei honfoglaláskori leletek.**
4. CSUTAK VILMOS főgimn. tanár: **Az utolsó gyulafehérvári országgyűlés.**

Déli 12 órától 1 óráig a múzeum megtekintése. Kalauzoló magyarázatot tart Dr. CSERNI BÉLA tanár.
Déli 1 órakor ebéd, étlap szerint.
D. u. 1/4 3-ra gyülekezés a Városházánál. 1/4 3-kor indulás a várba.
D. u. 1/2 3-kor a római katholikus főgimnázium tornatermében:

5. MÖLLER ISTVÁN kir. tanácsos, műépitész előadása: **A gyulafehérvári székesegyházról.**

Előadás után a székesegyház megtekintése.
Este 1/2 7-től 8-ig előadások a városi Vigadóban:

6. Dr. SZÁDECZKY BÉLA könyvtárőr: **Az erdélyi fejedelmi udvartartás Apaffy Mihály korában.**
7. Dr. KENÉZ BÉLA egyetemi tanár: **Földbirtokpolitika külföldön és itthon.**
8. Dr. KENYERES BALÁZS egyetemi tanár: **A törvényszéki orvostan köréből.**

Este 8 órakor rövid ismerkedő összejövetel, a Hungária szálló téli kertjében.

Második nap, vasárnap, október 13.

D. e. 10 órakor: A Batthyány-könyvtár és könyvtári kiállítás megtekintése. Kalauzoló magyarázatot tart Dr. SZENTIVÁNYI RÓBERT theol. tanár, a Batthyány-könyvtár igazgatója.
12-től 1-ig: A róm. katholikus püspöki palota műgyűjteményének megtekintése.
1 órakor Gyulafehérvár város közebédje a Hungária szállóban.
D. u. 3—1/2 5-ig a város megtekintése.
Este 6 órakor előadások a városi Vigadó nagytermében.

1. Dr. ZLAMÁL ÁGOSTON főgimn. tanár: **Dr. Ötvös Ágoston írói működése.**
2. SEPRŐDI JÁNOS főgimn. tanár: **A Batthyány-kódex jelentősége.**
3. RASS KÁROLY „ „ : **Nehány lap a keresztyén középkor irodalmából.**
4. Dr. SZILÁDY ZOLTÁN egyetemi m. tanár: **Veszedelmes háziállatok.**

Harmadik nap, hétfő, október 14.

Kirándulás Zalatnára. Indulás reggel a gyulafehérvári vár állomástól 4 óra 37 perczkor. Érkezés Zalatnára 7 óra 33 perczkor. Reggelizés.
D. e. 9 órakor az állami aranyolvasztó kohó és szénkéneggyár megtekintése.
1/2 11 órakor előadások az állami kőfaragó és csiszoló szakipari iskola dísztermében:

1. Dr. BUDAY ÁRPÁD egyetemi m. tanár: **Ampelumi vonatkozások.**
2. GRÉB GÉZA szakiskolai igazgató: **A zalatnai ipari szakiskola.**

Előadás után a kőfaragó és csiszoló szakipari iskola megtekintése.
12 órakor ebéd. D. u. 3 óra 8 perczkor visszaindulás. Érkezés Gyulafehérvárra este 5 óra 39 perczkor. Indulás Kolozsvárra gyorsvonattal este 6 óra 25 perczkor, érkezés 9 óra 59 perczkor.

É. K. 1912. szeptember 25.

4411. Sz.

1912.

Magyar Tudós Akademia!

Alábbi Bérésem támogatására, van szeren-
csém mondani, „Két nyelv" első Kötetét, nagy-
érdemü szine elé vinni.

A munka hat teljesen egymás terjedelmü
Kötetben, az ezen Kötet elészavában megirtakat
fejezi Ki. Itt csak annyi jegyzem, hogy a kiragadt
csak azért maradtak Kitöltetlenül, mert az önerőm-
mel szerkesztett Könyvben nem akartam tévedéseket
elkövetni; tehát a sajtó alá Kerülés előtt, Külön
Külön szakember segélyét szándékoztam igénybe
venni, nemcsak a kiámyzó Két négyes szerve-
tének, de az egész munka átnézegálásánál is.
Mielőtt tehát azt tudnám a Könyvet, mint
benyujtottat és azután azon Kérésemet Nagyszer-
tegyeztetni, hogy a nagyérdemü Akademia meg-
értésében munkámat, annak Kinyomatásához
hozzájárulljon, illetőleg tudnivalóját szerezzen
javaslatja a hozzájárulás első sorban a Keresk.
Ministeriumnak, amelynek munka Körében irom
„A szövő"-ipar és müvészetének" IV Kötetes
Könyvét, azután a többi ministeriumokhoz is,-
mert mindenikinek érdeke az, hogy ez a nagyon

kezdeményezési napvilágot látson, – hogy a szénon-
ra nyujtandó anyagi támogatással tegyék lehe-
tővé a könyvnek egy éven belül való megje-
lenését.

A magyar Akademia

Nevében

Cziráky-Lajosvai Lázár Elemér

Ér. 1912. évi szept. 25

A Magyar Tudományos Akadémia
Elnökségének

Budapest

442
1912

Nemes Csíktaploczai
Lázár Demeternek, czímz.
Rémi ozálló Budapest

a Hét nyelv" czímű
Könyvének támoga-
tási tárgyában

1 pld ered.

Kiadatik a I. osztálynak.
Lipest. 1912. szept. 25.
Hegedüs
titkár.

É. K. 1912. szeptember 26.

443.

1912.

AZ EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR

:: :: tiszteleti tagjának :: ::

CSENGEY GUSZTÁVNAK

:: 50-éves írói jubileuma alkalmából ::

1912. október 20-án, vasárnap d. e. 11 órakor

Eperjesen, a városi Vigadó nagytermében

DÍSZKÖZGYŰLÉST

tart, melyre t. Címedet tisztelettel meghívjuk. :: ::

Eperjesen, 1912. szeptember 20-ikán.

BÁRÓ GHILLÁNY IMRE,
a Széchenyi-kör elnöke.

SEMSEY BOLDIZSÁR,
a Széchenyi-kör ügyvezető elnöke.

DR. WALLENTÍNYI SAMU,
a Széchenyi-kör titkára.

A díszközgyűlés programmját a túlsó lapon közöljük.

KOCH ADAM KÖNYVNYOMDÁJÁBÓL, EPERJES. [illegible]

A DÍSZKÖZGYŰLÉS PROGRAMMJA

1. Huber Károly: „ÜNNEPI DAL". Énekli a helybeli *ev. coll. tanítóképző-intézet énekkara, Kapy Gyula* tanár vezetésével.
2. MEGNYITÓ-BESZÉD. Tartja dr. *Berzeviczy Albert* v. b. t. t., a Széchenyi-kör védnöke.
3. TITKÁRI JELENTÉS A SZÉCHENYI-KÖR 1911. ÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL. Irta s felolvassa: dr. *Wallentínyi Samu*, a Széchenyi-kör titkára.
4. CSENGEY GUSZTÁV ÜDVÖZLÉSE.
5. Moyzes Miklós: „ESTI DAL". Énekli a helybeli *áll. tanítónőképző-intézet énekkara, Moyzes Miklós* tanár vezetésével.
6. Csengey Gusztáv: „AZ ELSŐ IBOLYA". Szavalja: *Holénia Béláné.*
7. ZÁRÓ-BESZÉD. Tartja: báró *Ghillány Imre*, a Széchenyi-kör elnöke.
8. Br. Eötvös: „VÉGRENDELET". Sztára Józseftől. Énekli a helybeli *gör. szert. kath. kántortanítóképző-intézet énekkara, Petrik Miklós* tanár vezetésével.

A díszközgyűlés után 2 órakor **közebéd** a városi Vigadó nagytermében. Egy terítők ára 5 kor.

Vidéki vendégeinket kérjük, hogy ha az ünnepélyen részt-venni és Csengey Gusztávot üdvözölni óhajtják, sziveskedjenek elhatározásukról a Kör titkárát: dr. Wallentínyi Samut *október 13-ikáig* értesíteni.

95327. szám.

A fiumei kormányzó f. évi julius hó 6-án 4091. sz.a. kelt felterjesztésében aziránt fordult hozzám, hogy a báró Wodianer féle alapitvány alapito levelének másolatát részére meg küldjem.

Mivel azonban én a báró Wodiáner féle alapitvány ügy kezelési szabályzatával /nem rendelkezem, felkérem a tek. Elnökséget, hogy annak egy példányát a fiumei kormányzó kezéhez juttatni szíveskedjék.

Budapest, 1912. szeptember 19.

A miniszter rendeletéből:

Jankovich

osztálytanácsos.

A Magyar Tudományos Akadémia tek. Elnökségének,

Budapest.

ÈE. 1912-szept-27

Kellő tárgyban
Kegyelmes Uram!

A vallás- és közoktatási Miniszter úrnak f. évi szept. 19-én 95.327. sz.a. kelt átiratában értesítette Vezetőségünket a M. Tud. Akadémia Alapszabályait és közrendű közalapi tevékenység megtartása végett. Ez utóbbiban megtalálja Nagyméltóságod a 125. tárgyban (145. ü.) a Worlicsek-alapítvány szabályzatát, melyet a vallás- és közoktatási miniszter úrnak kérem jóváhagyás végett felterjeszteni.

Fogadja Nagyméltóságod közalapi tevékenységem kifejezését.

Budapest 1912. szept. 30.

444.

1912.

elnök.

Kellő tárgyban
Dr. Groó Wickenburg Istvánt
Kormányzó úrnak,

Sümeg.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

444

1912.

~~Méltóságos Uram!~~
Nagyméltóságú Kormányzó Úr!

A vallás- és közoktatási Miniszter urnak f.évi szept. 19-én, 95327 sz.a. kelt átirata értelmében szerencsém van a M.Tud.Akadémia Alapszabályait és Ügyrendjét kiváló tisztelettel megküldeni. Ez utóbbiban megtalálja Nagyod ~~Méltóságod~~ a 125.lapon /145§/ a Wodianer-alapitvány szabályzatát, melyet a vallás- és közoktatási miniszteriumnál keresni méltóztatott.

Fogadja ~~Méltóságod~~ Nagyméltóságod kiváló tiszteletem kijelentését.

Budapest, 1912. szeptember 30.

elnök.

Szóló tárgyban rendelkezés

Nagyméltóságú
~~Méltóságos~~

Dr. Gróf Wickenburg István v.b.t.t.

kormányzó urnak

Fiume

4444.12

1912.

Méltóságos Igazgatóság!

Mély tisztelettel alulirt szegény nyomorgó özvegy azon legalázatosabb esedezéssel járulok a Méltóságos Igazgatóság elé, méltóztatnék engem megszánni és a mar jelentkező tél minden fele szükségleteinek a legszükségesebbjeire nemi nagyobb könyöradományával a majdan megfagyhatás és tulságos ehesés elöl megmenteni, mintan tenyeg keresö munkára képtelen agg vagyok és máshonnan semmi segélyt nem remélhetek.
Nyomorult helyzetemet kegyes tekintetbe vételre és könyörgésemet kegyes jóindulatába ajánlva maradok a

Méltóságos Igazgatóság

legalázatosabb szolgaja
Emödy Mihályné
a Rad. Kézbesitő özvegye

Ujvidék September
26/9. 1912.
Samac utca 19 sz.

Ekk. 1912. szeptember 27.

445. 12.
1912.

1912. január 27-tôl
kapott 25 koronát.

Most bátorkodom 30 koronát
javasolni.

Budapest 1912. szeptember 27.

Kleinberger

25 kor. adható.

912 szept. 30.

Kleinberger

Ar 445

1912.

Méltóságos Igazgatóság!

Mély tisztelettel alulirott hálás köszönetet mondok az irantam tanusitok könyvrü letért a küldött 25 kor segélyért

További kegyes indulatba ajánlva nyomoruságos helyzetemet maradok a

Méltóságos Igazgatóság

alasatos szolgája
Emöly Mihályné
akad. kerbesitö öszvegye

Dukovar 12/10. Oktober 1912
Samac utca 19

Magyar Tudomány-Akadémiai
Főtitkárságának

Budapesten

Alul nem irott névtelen leiró nem levén hiztában azzal, hogy az ország-ban divatos cim-rangfokozatok közül melyiket is kellene használnia jelen esetben, annyi angolosan jelzők nélkül való megszólitással irja a szükséges kisérő leve-lét:

1). „Paizsi Vas" jeligés szerző pályáz a Dóra-dijas „Csatornák jelentőségé a hazai közle-kedés szempontjából" tételen kivül a Farkas-Rakó dijra is azzal a „Gracia-tempo" cimü tanköltemányével, melyet a Tudományok magyar akadémiájának mathematikai és természettudományi bizottsága által f. evi deczember végére hirdetett geologiai pályázatra küldött be, de azzal valószinüleg nem nyert dijat vagy nem nyer, mert a tárgynak csakis a szóértelem kisé baskunul erőszakos elsederése alapján felel-het meg. A tanköltemény, melynek 9-ik strófája tartalmazza a fenti jeligét, beküldetett március végetáján express dr. Semayer Béla egyetemi tanár (VIII. Museum körut 10) hoz. A szerző nevét tartalmazó levél akkor csatolva nem lett, hanem a továbbiakra nézve a leiró neve kön megadva mint megbizotté, melyből a pályá-zó neve nem is sejthető — de különben is azt a kisérő levelet egyelőre nem szükséges olvasni sem. Amennyiben nem késő vagy lehetséges az ily pályázat-áttétel, ón ki-vánom azt közérdekből, mert ón mint a hozzáértő közönség egyik tagja meg véleke-dem, hogy kár lenne a tárgyban és verselésben ritkán tanköltemény elvesztéséért, mejet a lusta szerző meg nem ir vagy másodszor még közre sem!

2) „Vasi Paizs" jeligés szerző pályáz a Marczibányi dijas „Valamely fejezet a ma-gyar összehasonlitó mondattanából" tételre; amennyiben azonban annak mondatul erőszakos felfogásával, hogy mondat = mondás = mond-ás", a tárgy nem felelne meg a feltételnek, ezt is versenyre destinálván a Farkas-Rakó dijért „költői elbeszélés" töredék cimén — mely csak azért töredék, mert ón mint hozzáértő leiró nem akartam oly paszkó lenni mint a szerző, mivel is a 250 versszaku világ nép-eposzból (mely magyar szempontból regézi a történetelőtti időket) csak 83 strófát má-soltam le, hogy meg nem értés esetén az egész ne vonassék gyanuságát. — Ha előre látható, hogy az töredékül nem versenyképes vagy a Cim birtokába akarja venni az egész eposzt, a jeligés levél fel nem bontható, mert abból esetleg kitalálha-tók lennének a többi szerzők vagy legalább az „paizsi vas", ámbár az az „vasi paizs"-tól különböző jellem — ám valaki mégis feltételezné, hogy ugyanaz, kinek utóbbi neve ugyanaz, előbbi tárgyával keletlen él; ámde lehet tőlem bekövet-kezni a egész eposz másolatát a levélfeladás tuli helyére posterestante az ajánlás számán intézett levélben olyanformán, hogy: „A — ön 1912. sept. 27-én feladott számu ajánlott levél versénybirtokosának". — Mivel de lehetséges, hogy ón nem felelhetek arra, mert e hó végével innét eltávozom és életveszélyes fog-alkozásommal fogva nem biztos, hogy meglesz: felszólitható arról a szerző

sodott jeligén a „Tolnai világlapjá"-ban, melyet tudtommal olvasnak — itt-ott, a hol megfordul és éppen kezébe akad: lehet, hogy egyner csak nemébe ütlik.

A pályázatok stílusára nézve még megjegyzem, hogy, ha azoknak valamelyes humorisztikája van, csupán azért, mert én másoltam le mindhárom kéz-kiadást — és bizonyos akárhányszor a magam tudós apparatusa norint kellett egyet-mást kisütnöm vagy kibővítenem — oly olvon, hogy amit szükségessége okán én nehezen ítéltek, azt az Akademia nem adhatja a közönség kezébe, melynek némely tagjai valamivel is kevesebbet tudnak a lexikonból. No de csak így van az: az ember olyan mint a tégla, melyet a kőművesnek némelykor el kell egy kicsit vongálni a sarkán, hogy jobban „passoljon" vagy bele ne ütközzék valamibe!

Vagyok

igaz tisztelettel

Károly-Erdőd 1912. IX. 26

Èr. 1912. Sept. 28.

446

1912

2

27 98 szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

K

Méltóságos dr. Heinrich Gusztáv urnak

Budapest. Akadémia palota.

*Budapest, 19*12 október 1.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Méltóságod

~~*megbizásából*~~ *mai napon* ~~*elismer-*~~

~~*vény ellenében*~~ *készpénzben* K. 601.68 ft azaz

Hatszázegy *kor.* 68 *fill' fizet*ett *pénztárunknál, mely összeget*

a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára *könyveztük.*

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET,

Sima Aladár

Nyomtatvány-minta 221. 1912. III/16. 2000. — Franklin-Társulat nyomdája

447.17

1912.

Kazinczy Ferencz sirjánál.

Szül. 1759. † 1831.

A mohácsi nagy nemzeti szerencsétlenség után, amidőn Magyarország négy határa a szomszédos Erdéllyel is, Szapolyai Jànos és a pártoskodó nagy urak kapzsisága, irigykedése következtében I. Ferdinánd németbirodalmi és ausztriai császár, valamint a hatalmas török szultán Szulejmán járma alatt nyögött s már végvonaglásában szenvedett; de meg élet halál harcát vivta a betolakodó elemek ellen is. A nemzet minden erőlködése hasztalan volt a tulerővel szemben s a nemzeti ügy elveszettnek látszott.

Az osztrák hadvezérek és török pasák óriási pénz és emberi áldozatok árán arra törekedtek, hogy az országot minél előbb teljesen hatalmukba keritsék. Ámde a Bethlen Gábor, Bocskay István és Tököli Imre fejedelmeink által meginditott nemzeti felkelés és a bécsi uralkodó házzal megkötött szerződés az idegen vezérek tervét meghiusitotta és a magyar eszme diadalát ha részben is, de biztositotta.

E béke feltételek azonban nem hozták meg az ezer sebektől vérzett honra a kellő sikert, mert a bécsi udvar mindig azon iparkodott, hogy Magyarországot osztrák provinciává tegye, hogy igy kénye kedve szerint uralkodjon felette.

A vész napjaiban is voltak honfiak, mint Nádasdi és Frangepán, kik a nemzet ügye és szabadsága felett őrködtek és közbe akartak lépni a bécsi udvarnál a magyar alkotmány érdekében. A dicső hazafiak terve azonban elárultatott s ők maguk pedig elfogattattak, javaik elkoboztattak és a bécsujhelyi börtönbe vettettek, majd pedig hóhér bárd alatt végezték be jobb sorsra érdemes életüket a magyar nemzet kitörő nagy fájdalmára.

A helyzet ezzel alig változott. Majd megjelenik a börtönéből kiszabaditott II. Rákóczi Ferencz a haza határán dicsőségteljes tábornokai élén s kezébe ragadja a győzelmi zászlót és oly eredménnyel harcolt a labancok ellen, hogy a bécsi udvar belátta azt, hogy erőszakkal nem lehet kormányozni a magyar nemzetet, csak bölcs, igazságos szentesitett törvényekkel.

Mindeme nemzeti küzdelmeink mellett a magyar nemzeti irodalom Tinódi Sebestyén halhatatlan költőnk által meginditott mozgalommal hatalmas lendületet vett, ugy, hogy a korszikai hős Bonaparte Napoleon francia császár is igyekezett azt előmozditani.

A Martinovics-féle összeesküvés sem gyászfátyolt boritott a nemzeti ügyre, hanem az irodalom hatalmas előre haladását eredményezte oly mértékben, hogy Bécsben is kezdték belátni azt, hogy a tudományt a haladást eltiporni, elnyomni Magyarországon többé nem áll módjukban.

Kazinczy Ferencz, a magyar irodalom fejlődésének korszakot alkotò s istenitett apostola, aki bezavartatott a Martinovics-féle összeesküvésbe, Alsóregmecz községben levő lakásán katonaság segélyével elfogatott és Budára hurcoltatott. A hadi törvényszék őt halálra itélte, de később kegyelem folytán börtön büntetésre lett megváltoztatva a halálos itélet.

Történelmileg is elismert irodalmi munkálkodását vasszorgalommal folytatta börtöneiben a kufsteini, josefstadti és munkácsi várak dohos celláiban. Majd

pedig, amikor a börtönből kiszabadittatott, lelkének minden melegével látott hozzá korszakot alkotó, hatalmas munkájához.

Széphalomra vonult vissza, hogy a magyar irodalom javát munkálja. Maga köré gyüjtötte a magyar iró-gárda jeleseit s megindult a magyar irodalom diadalmas utjára. Onnan ajándékozta meg a nemzetet azon irodalmi termékeivel és levelezéseivel, amely örök időkre gyöngye lesz a magyar irodalomnak.

Ám de magasztos munkáját be nem fejezhette, mert az 1831. évi nagy kolera járvány áldozata lett. Sirjába szállt vele az a hatalmas eszme, melyet ha életben marad, diadalra vezetett volna. Hogy kit vesztett benne a magyar nemzeti irodalom, azt mindenki tudja.

Születésének 100 éves fordulóját nagy fénnyel ünnepelte meg a Magyar Tudományos Akadémia védnöksége alatt a magyar nemzet 1859-ben.

Ugyanilyen képen ünnepelték meg 150 éves születésének fordulóját 1907. évi szeptember hó 21-én Érsemjénben, 1909. évi május hò 24-én Széphalmon és ugyanazon év októbér 24-én a kassai Kazinczy irodalmi kör Berzeviczy Albert a Magyar Tudományos Akadémia védnöksége alatt.

Emlékeit őrzi a széphalmi mauzoleum és sirhantja felett ott virraszt a nemzet hálája. Emléke örök időkre élni fog a magyar nemzet lelkében s elfeledni őt nem fogja soha.

A nagy irodalmi reformátor emlékét semmi sem örökitette meg fényesebben, mint nemzetünk büszkeségeinek Petőfi Sándor, Arany János, Vörösmarty Mihály, Kölcsey Ferencz, Tompa Mihály és Jókai Mórnak azon elismerése, hogy irodalmi munkájukkal mindannyian azon az uton haladtak, amelyet a nagy Kazinczy megjelölt.

Megállok széphalmi sirjánál, nézem a mauzoleumon ezen ragyogó feliratot: „Kazinczy Ferenc emlékének a hálás utókor.“ Fenséges szavak. Megtekintem a mauzoleumban levő arcképét, majd elmélázva tekintem végig irodalmi munkáit, emléktárgyait. Itt minden fa, föld, a halom, az előttem elterülő gyönyörü park, mind, mind az ő nagyságát, az ő halhatatlanságát dicsőitik.

Megállok a nagy Kazinczy fiának Kazinczy Lajos aradi vértanu honvédtábornoknak szobránál, elnézem majd Klapka Györgynek hozzá intézett levelét, amely a Magyar Tudományos Akadémia jóvoltából a mauzoleumban van elhelyezve. Elnézek Érsemjén felé, ahol a nagy Kazinczy először látta a napvilágot, el Alsóregmecz község felé, ahol uttörő munkáját megkezdte s a lelkem telve van gyönyörrel, a multak magasztos emlékeivel.

Ott állok ismét a sirnál s mintha a sirját befutó borostyán levelek, a zörgő tölgyek lombjai mind azt suttognák:

„Szép nap virradt fel Széphalomra
A honra szép és nagy nap virul!“

Kazinczy Ferencz.

Ekk. 1912. október 3.

448. I.

1912.

le tapage qui doit favoriser son élection /. R Cly

Érk. 1912. oktober 3.

449. 12.

1912.

30, Rue d'Auteuil, PARIS-16e

30/9 1912

Monsieur le Secrétaire général

Ayant été en rapport avec v. honorable compagnie, à l'époque de mes premiers ouvrages, j'ai l'honneur de vous transmettre une brochure où je fixe le point de vue français dans la question hongroise en conformité avec les milieux autorisés en france et qui ne sont pas des milieux appartenant à la presse

Je vous prie de vouloir bien verser l'opuscule à vos collections

Veuillez agréer, Monsieur le secrétaire général l'assurance de mes sentiments les plus distingués

Raoul Chélard

J'ai choisi exprès l'exemplaire à v. transmettre dans un tirage à part où figure, à la fin, une annonce en manière de plaisanterie et que j'ai fait encarter afin de me débarasser d'un importun personnage qui je crois, a posé sa candidature auprès de v. compagnie. Ce monsieur Larcète tous les publicités de ses réclames personnelles et de ses sollicitations en vue de créer

Dr. FELLNER FRIGYES

BUDAPEST.
I. ORÓM-UTCA 8.

1912 X. 6

Meteorológ
Dr Heinrich Gusztáv Ur
főreáltanári tag, a Magyar Tudományos Akadémia
főtitkára stb.
Budapest

F. évi október hó 3-án 451/912 sz. a. kelt nagybecsü levele tapasztán tehez vettem a Magy. Tud. Akadémia jutalmi ügyét, mint a titkossággal albizottsuk oda ítélt Fáy-(1910. évi) pályadij emlékjelét.

A midőn ezért mély köszönetemet van szerencsém kifejezni, kérem Méltóságodat fogadja mély tiszteletem kifejezését:

Fellner Frigyes

457 17

1912

K. U. K. DIREKTION DER K. K. HOF-BIBLIOTHEK.

Ju 65 J. Z. 728.

Wien, den 14 OCT 1912

1 Bde.

Entsprechend der Zuschrift vom 3/X. 1912 Z. 450 über-

sende ich in der Anlage ~~des~~unten*) verzeichnete Druckwerk zur Benützung

durch Hrn. Prof. Heinrich ~~in den Räumen der~~

~~Bibliothek~~ auf die Dauer von 1 Monat ~~gegen Rückstellung d zu~~

~~unterfertigenden Empfangsbestätigung~~ .

Die Versendungs- und Verpackungskosten betragen .

Für Der k. u. k. Direktor der k. k. Hof-Bibliothek:

J. Egger-Müllner

*) Graf, G. v.: Ghaselen. Pressburg 1812.

An das General-Secretariat der k. ungar. Akademie der Wissenschaften in Budapest.

J. W. 1. 11.

450

1912

(0)
450
1912

Georg von Gaal

Gedichte, 2. aufl.

Zerbst 1825

Elnöki megn

Kautz Gyula akadé

(Előadatott az 1905. évi máju

Tisztelt Gyülekezet!

A nemzet kegyelete- és magyar tudományosság cultusa-, el tott Akadémiánk e díszes csar szerint a feladat, az évi ünnepie demet ugyancsak „*a tudomány és állapotáról*“ való rövid elmélked az óhajtással, hogy az e részbe sához némikép hozzájárulhassak.

S tényleg, mindjárt eleve, kérdést vetem fel: „*van-e mai-e tudományosság hazánkban?*“ s hogy a tndomány helyes fogalm lagossággal szólva, a felelet *n* hogy azok a honfitársaink, a kik ják, hogy „a tudományban mi r hogy tudományi kulturánk nem hanem inkább csak utánzatból él Magyarország nem az elméletek ha a tudományos szellem s a ne becsüli meg: keményen ítélnek

E kérdés megvitatása (habá ban is) kétségtelenül érdekkel b nemzetünk ethikai szempontból

K. U. K. HOF-BIBLIOTHEK

I, Josefspatz Nr. 1.

WIEN, den 7 OCT 1912

J. Zl. 728.

In Erwiderung der Zuschrift vom 3/X 1912 Z. 450

beehrt sich die unterzeichnete Direktion mitzuteilen, daß ~~das~~

gewünschte

Druckwerk

S. Beleleg. Entl.-Schein

sich nun in der 1. Aufl. Dresden 1812 im Besitze

der k. k. Hof-Bibliothek befindet, welche gegen Einsendung

desselben Entl.-Scheines zur Verfügung steht.

Die k. u. k. Direktion
der k. k. Hof-Bibliothek:

An das General-Sekretariat der
ung. Akademie der Wissenschaften
Budapest.

Druck J. Weiner, k. k. Hoflieferant, Wien

Méltóságos Uram!

Közművelődésünk Közjoga című törvénytanulmányom anyagának összegyüjtése közben a Magyar Tudományos Akadémia különféle dolgairól Törvénytárunkban a következő rendelkezéseket találtam:

1790:67.tc.7.pontól1808:8.tc.1827:11.tc.1.-2.§.1827:12.tc.1827:19.tc.1830:4.tc.1840:VI.tc.11.§.1840:XLII.tc.1848:V.tc.2.§.d/ pont.1848:XXIII.tc.6.§.c/ pont.1848:XXIV.tc.1.§.1848:XXV.tc.1.§.1848:XXVI.tc.1.§.1848:XXVII.tc.6.§.1868:XXII.tc.2.§.h/ pont.1870:XLII.tc.23.§.1871:XVIII.tc.35.§.1872:XXXVI.tc.37,ls 38,§.1874:XXXIII.tc.1.és 9.§.1886:XXI.tc.26.§.1886:XXII.tc.33.és 40.§.1897:XXXIII.tc.4.§.2.pont.1897:XLI.tc.1.,4.,5.,10.,12.és 16.§.1909:VI.tc.27.§.5.pont.

Ha parancsolnia méltóztatik,szivesen szolgálok e törvényszakaszok szövegeivel és reájok vonatkozó megvilágositó jegyzeteimmel,alkalmas helyütt közlésök végett.

Kitünő tisztelettemmel maradok

Lőcsén,1912.évi október hó 3.-án,

Méltóságodnak

készséges szolgája:

Dr.Hajnóczi Rózsa
kir.tanácsos,tanfelügyelő.

Méltóságos Dr.Heinrich Gusztáv miniszteri tanácsos Urnak,a MTA főtitkárának Budapesten.

Érk. 1912. október 4.

452. sz.

1912.

Tisztelt barátom!

F. hó 3án kelt, és most vett szíves soraira vissza térve értesítem, hogy a folyó évi október hónapra kötendő szerződésnek aláírása végett a Magyar Általános Biztosító Részvénytársaság Igazgatósága

Budapesten, 1912. okt. 4-én

tart ülést.

Tekintetes Akadémia!

Meghülésem miatt személyesen nem jelenhettem
azzal a megbízatásommal, hogy a tek. Akadémia
nevében koszorút tegyek Bod Péter magyar-
igeni sírjára; a közös koszorút tehát —
más tagtársaink sem vehetvén részt a fél-
százados emlékünnepen — a távirdailag kikért
engedelem alapján Dobrezi János nagyemedi
kollégiumi tanár, az ünnep szónoka, tette le
a sírra. Tisztelettel mellékelem az ünnep-
ségről szóló hírlapi tudósítást.

Kolozsvár, 1912. okt. 2.

Mély tisztelettel
Dr Márki Sándor
r. tag.

Tekintetes Akadémia!

Meghívásom miatt személyesen nem jelenhetvén meg azt a megbízatásomnak, hogy a tek. Akadémia nevében koszorúját helyezzek Bod Péter magyarországi síriára; a küldött koszorút tehát — más tagtársaink sem vehetvén részt a két-százados emlékünnepen — a távirdailag kikért engedelem alapján Dobrai János nagyenyedi kollégiumi tanár, az ünnep szónoka, tette le a sírra. Tisztelettel mellékelem az ünnepségről szóló hírlapi tudósítást.

Kolozsvár, 1912. okt. 2.

Mély tisztelettel
Dr. Márki Sándor
r. tag.

Érk. 1912. október 4.

453. K.
1912

IRODALOM ÉS MÜVÉSZET.

Bod Péter emlékünnepe.

Magyarigen, szept. 29.

A magyar irodalomtörténet s egyháztörténet müvelöinek egyik legkiválóbbját, a *Magyar Athénas* érdemes szerzöjét ünepelte egykori eklézsiájának szinhelyén a nagyenyedi főgimnázium s az Erdélyből odagyültek. Azoknak, a kik tegnap a magyarigeni ünnepen részt vettünk, hogy áldozzunk a kiváló irodalomtörténetiró és tudós emlékének, a fájdalomtól elzsibbadt a szivünk, mikor a Bod Péter egykori temploma helyére épült gyönyörü nagy 18-ik századbeli templomban, a Bod Péter egykori szószékén *Ravasz* László kolozsvári teológiai tanár magasan szárnyaló szép imájában sóhajtva panaszolta az egek Urának, hogy e templom hivei menynyire fogynak, egyre fogynak. Egész sereg falu azon a környéken egy-egy oláh tó, benne egy-egy parányi, egyre kisebbedő sziget a magyarság.

Az ünnepre Kolozsvárról eljött az egyetem képviseletében, mint hivatalos kiküldött: *Szádeczky* Gyula dr. prorektor. Az erdélyi református egyházkerület képviseletében *Péter* Károly egyházkerületi titkár jelent meg. Eljött *Erdélyi* Pál dr. egyetemi tanár, az egyet. és erdélyi muzeum könyvtárigazgatója, továbbá *Ravasz* László és *Révész* Imre kolozsvári teológiai tanárok. Nagyobb számban jelent meg a Bethlen-kollégium *Nagyenyedről*. A kollégium növendékei testületileg jöttek el lobogójuk alatt, tanár-karukkal, *Molnár* Károly főgimnáziumi igazgató vezetésével. Öttagu küldöttséggel képviseltette magát a kolozsvári teológiai akadémia ifjusága is.

Magyarigen község vasuti állomásánál, Sárd-Magyarigennél (hova keskenyvágányu vasuttal jut föl az ember nagy lassusággal Gyulafehérvárról), *Gábos* Sándor sárdi lelkész üdvözölte a vendégeket. Alsó-Fehér vármegye főispánja, *Szász* József, a ki egész közigazgatási pályáját a megyében futotta meg s egyuttal magyarigeni földbirtokos, Magyarigenben várta a vendégeket, fogatját rendelkezésükre bocsátotta.

Jelen volt az ünnepen *Dobozi* dr. Alsó-Fehérmegye főorvosa, továbbá *Csuka* Domokos főszolgabiró, a ki az ünnep érdekében sokat fáradozott.

Bod Péter egyenes leszármazói közül két vendég volt jelen: az ő *dédunokája, Bod* Gyula dési törvénybiró, a ki elhozta *szépapjának* ünnepére kis fiát, Eleket.

Az ünnep a templomban kezdődött, mely az ország legszebb falusi református temploma. Valóságos erősség volt egykor a református templom, de védőfala ma már átalakitva s a templom a XVIII. század végén Bod Péter halála után épült fel annak stilusában. Hófehér belseje oszlopaival, szép menyezet-diszitményeivel gyönyörködteti a nézőt, de smétlem, *legszebb ékessége*, magyar hivei fogyóban. A templom főbejárata előtt két kőkoporsó alaku régi sirkő (tumba), mindkettő a Bod-család s közte Bod Péter sirját fedte. A család halottait, Bod Péter hamvaival együtt előzetesen, egyházi ünnepies szertartással közös sirba tették, temploma elé s a sirt kétfelől a két régi siremlék szegélyezi; most gyüjtenek Bod Péter részére létesitendő uj emlékmüre. Az ünneplésre tulajdonképpen Bod születésének százados évfordulója (1712 febr.) adta meg az alkalmat és aktualitást.

Az ünnep délben kezdődött. A kollégiumi kántus, az ifjuság dalkara *Bod Péter ünnepén* cimü éneket adott elő, melynek szövegét *Novák* Lajos sárospataki teológiai tanár irta, zenéjét pedig *Fövenyessy* Béla nagyenyedi zenetanár szerzette. Erre *Ravasz* László dr. kolozsvári teológiai tanár lépett a szószékre és Bod Péter emlékezetét is dicsőitve, imát mondott. Megható beszédét átlengte a fájdalmas megemlékezés arról, hogy a magyarság e vidéken egyre fogyóban van. Most a kóruson *Kovács* Károly szászsebesi református lelkész énekelte el *Térj magadhoz drága Sion* cimü egyházi éneket, mire *Bodrogi* János nagyenyedi főgimnáziumi tanár, a ki szintén sokat fáradozott az ünnep sikerén, tetszéssel fogadott emlékbeszédet mondott. Ismét egy kardal következett, *Pósának Ima a házáért* cimü költeményéhez irt zenét Fövenyessy tanár s a kollégiumi kántus elénekelte. Majd *Szabó* Jenő kézdivásárhelyi református lelkésznek *Bod Péterhez* irott ódáját szavalta *Kovács* Sándor tanuló s végül a közönség elénekelte a Himnuszt.

*

Az ünnep második része Bod Péternek és családjának a templom följárata előtt lévő közös uj sirjánál folyt le. Az ifjuság éneke után, mely alatt megnyitották tiszteletük jeléül a kollégium lobogóját, Bod Péter és családja hamvait megáldotta egyik hivatali utódja, *Bartók* Dénes magyarigeni református lelkész. Következett most a koszoruk elhelyezése.

Koszorut helyeztek el a következő magánosok és testületek: Bod Péter családja nevében, valamint a rokon *Ajtay*-család nevében *Bod* Gyula dési törvénybiró; a magyarigeni ref. egyházközség nevében *Bartók* Dénes ref. pap; az erdélyi református egyházkerület nevében *Péter* Károly egyházkerületi titkár; a gyulafehérvári ref. egyházmegye nevében *Kovács* Károly szászsebesi ref. lelkész; a nagyenyedi ref. egyházmegye nevében *Molnár* Károly főgimnáziumi igazgató-tanár; a kolozsvári egyetem nevében *Szádeczky* Gyula dr. prorektor; a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Irodalomtörténeti Társulat nevében *Bodrogi* János nagyenyedi főgimnáziumi tanár; a Magyar Történelmi Társulat, az Erdélyi Muzeum Egyesület, az E. M. K. E. és az Alsófehérvármegyei Történelmi Társulat nevében *Török* Bertalan volt országgyülési képviselő; a Petőfi Társaság nevében *Molnár* Károly igazgató; az Erdélyi Irodalmi Társaság nevében *Farnos* Dezső dr.; a kolozsvári ref. teológiai fakultás nevében *Révész* Imre teológiai tanár; a kolozsvári református teológiai ifjuság nevében *Havadjói* Sándor; a kolozsvári Bethlen Gábor-Kör nevében *Csulak* Samu; a marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Társaság nevében *Erdélyi* Pál dr. egyetemi könyvtárigazgató; Magyarigen község közönsége nevében a község körjegyzője; a nagyenyedi Bethlen-kollégium nevében *Molnár* Károly igazgató; a kollégium tanitóképző ifjusága nevében *Elekes* Dezső tanitójelölt, végül a kollégium ifjusága nevében, mely maga is eleven koszoru az ünnepen, koszorut helyezett a sirra *Kovács* Sándor tanuló. Valamennyien a kegyelet, a hála s az elismerés meleg szavával tették, de koszorujokat Bod Péter sirjára.

Az ünnep után a vendégeket a község magyar birtokosai hivták meg asztalukhoz ebédre. Fölemlitem még, hogy egy-két jóindulatu oláh uriember is résztvett jelenlétével a templom előtt tartott ünnepen. Az egyszerü, szerény, munkás tudós sirját teljesen elboritották a koszoruk. Fölemelő látvány s egyben dicsőitése a komoly, tisztes tudományos munkának.

*** (Az Operaház bérlői ellen.)** Az Operaház nézőtere több tekintetben átalakitva várja a megnyitás estéjét, a melynek terminusával egyelőre még játszadozik az igazgatóság: hol 4-ére, hol 10-ére, hol 14-ére teszi. De még mielőtt a szinház megnyilt volna, a földszinti bérlőknek már megvan a maguk külön boszusága. Az Opera az 1912. év végéig kötött bérletet megsemmisitette és uj szezónjára uj bérletet hirdet. A ki már most 1912 január elsején kibérelte helyét az első sorban, az most barátságos fölszólitást kapott, hogy nyilatkozzék: megtartja-e ezt a helyet ugyancsak az első sorban, vagy nem? Ha nem tartja meg, a dolog rendben van. Ha meg akarja tartani, fizessen rá: az eddigi 1630 korona évi bér helyett 2200 koronát. Mert az átalakitott házban *uj első sor* van, egészen eltérő az eddigitől, szélesebb, kényelmesebb, közelebb is van a szinpadhoz. Még a neve is uj: zsöllye, nem támlásszék. Van egy harmadik expediens is: a bérlő tartsa meg a régi helyét a régi áron. Igaz, hogy ez már most nem az első sor, mert előtte van a zsöllye, de hivatalosan a neve mégis: *támlásszék első sor*. És magyar királyi intézetben a hivatalos elnevezésnek megvan a maga sulya és tekintélye. Mi azt gondoljuk, a méltányosságnak jobban megfelelt volna, ha a régi bérlőket a naptári év végéig nem háborgatják helyükön, a melyhez egy egész évre váltották meg a jogot, és a bérlet lejártával alkusznak meg velük az uj, fölemelt tarifában. Sem a három hónapi különbség a fiskust, sem a régi, naptári esztendő szerint igazodó bérletrendszer a szinházi vezetőség eredetiségét, ujitásokon munkálkodó leleményét nem csorbitotta volna meg valami lényegesen. És békén hagyták volna a bérlőket, a kikre az átalakitott szinházban is szüksége lesz az Operának.

*** (A szinházak hirei.)** A *Nemzeti Szinház* pénteken mutatja be *Pinero* Artur *Ne váljunk el!* cimü vigjátékát *Hevesi* Sándor és *Odry* Árpád forditásában. Az ujdonság szereposztása a következő: Mrs. Emptage, özvegy *Csillag* Teréz, Claude *Náday* Béla, Justina *Vízváry* Mariska, Theophila *Ligeti* Juliska, Sir Fletcher Portwood, képviselő, Mrs. Emptage bátyja *Gál* Gyula, Mrs. Cloys, a testvére *Rákosi* Szidi, Anthony Cloys, st.-olphersti püspök *Sugár* Károly, Alexander Fraser, Theophila férje *Pethes* Imre; John Allingham *Odry* Árpád, Olive Allingham barátja *Kürthy* György, Elpick, Allingham barátja *Mészáros* Alajos, Mrs. Quinton Twelwes *Molnár* Bözsi, Anaite, Mr. Allingham inasa *Szőke* Lajos, Horton, Mrs. Emptage inasa *Faludi* Antal. Szombaton és hétfőn megismétlik a darabot. Vasárnap este *Az ember tragédiája*-t adják. Holnap *Szigligeti* Ede vigjátékát, *A mamá*-t adják, csütörtökön pedig *Dóczy* Lajos báró vigjátéka, *Széchy* Mária kerül szinre.

A *Vigszinház*-ban holnap és pénteken az *Erős láncok*-at ismétlik, csütörtökön és vasárnap délután pedig a *Piktorok*-at adják. Szombaton kerül bemutatóra *Flers* és *Caillaret* uj vigjátéka, a *Primerose kisasszony*, melynek szereposztása a következő: Sermaisené asszony *Haraszthy* Hermin, Primerose *Góthné-Kertész* Ella, a biboros *Hegedüs* Gyula, Plelan gróf *Fenyvesi* Emil, Donatienne *Mészáros* Giza, De Lancrey *Góth* Sándor, Fardin dr. *Balassa* Jenő, Samuel David *Tihanyi* Miklós, Plelan Hubert *Zátony* Kálmán, Champvernierné asszony *Varga* Anna, Champvernier *Kerekes* Gyula, Starininc asszony *Kürthy* Sári, Montpreux báróné *Molnár* Aranka, Plelan grófnő *Makay* Margit, Denis *Vendrey* Ferenc, De Layrac *Kemenes* Lajos, Edmond *Lakos* Edit.

A *Népoperá*-ban szerdán a *Traviata* kerül szinre *Hempel* Frida vendégfellépésével. A többi szerepet *Pogány, Bazilidesz* Mária, *Mátrai, Hajagos, Rónai, Bihar* és *Hiekisch* Kató éneklik. Csütörtökön és pénteken a *Tengerész Kató* van a müsoron.

A *Magyar Szinház* kedden, október 8-án mutatja be *Vojnovich* Ivo *Napraforgós hölgy* cimü darabját, melyet *Márkus* László rendez. Főbb szerepeit *Gombaszögi* Frida és *Csortos* Gyula játszák.

A *Király Szinház* igazgatósága *Lehár* Ferenc *Éva* cimü operettjének szerdára kitüzött bemutatóelőadását szombatra halasztotta. A szerdára váltott jegyet a szinház pénztára szerdán este hét óráig beczeréli a szombati előadásra szóló jeggyel. A bemutatóig minden este a *Limonádé ezredes* kerül szinre.

A *Budapesti Szinház*-ban minden este *A régi Pest* cimü operett van a müsoron. Vasárnap délután *Az asszonyfaló* kerül előadásra.

*** (Külföldi tudósok Budapesten.)** Már megirtuk, hogy a muzeumi tisztviselőknek Bécsben megtartott kongresszusáról mintegy tizen Szombathelyre utaztak a mütörténelmi kiállitás megtekintésére. Közülök négyen, és pedig *Migeon*, a párisi *Louvre* egyik igazgatója, *Stegmann* dr., a münkheni *National-Museum* igazgatója, *Gans* dr., a baseli képtár igazgatója és *Habicht* dr., a düsszeldorfi éremgyüjtemény igazgatója tegnap Budapestre érkeztek müvészeti intézeteink megtekintésére. Két napot töltöttek a fővárosban; különösen megnyerte tetszésüket a *Szépmüvészeti Muzeum* gazdag és nagybecsü anyaga, valamint az *Iparmüvészeti-Muzeumnak* magyar terme. Megtekintették azonfelül *Herzog* Lipót Mór báró gyüjteményét. *Habicht* dr. pedig még külön tanulmány tárgyává tette a *Ráth-Muzeum* érem- és puszpángfa-kollekcióját.

*** (Szinészegyesület.)** Ma délután tartotta meg az Országos Szinészegyesület rendes hónapi tanácsülését, a melyen *Ditrói* Mór betegsége folytán *Komjáthy* János elnökölt. A napirend előtt szóba került, hogy az Országos Zenészszövetség a legutóbbi közgyülésen tiltakozott az ellen, hogy a szinigazgatók katonai zenekarokat alkalmaznak. Tekintve, hogy a szinigazgatók állandóan azzal a panasszal fordulnak az egyesület tanácsához, hogy polgári zenészek egyáltalán nem kaphatók, tehát a zenészszövetségnek az a fölterjesztése, hogy kellő zenészekkel tudják ellátni a szinigazgatókat, nem áll meg; a szinészegyesület tanácsa fölterjesztést intéz e tárgyban a hadügyminisztériumhoz, összegyüjtve benne az igazgatóknak a zenészszövetség ellen való panaszait. Az iskolai bizottság jelentésével kapcsolatban az igazgató bejelentette, hogy e hónap folyamán pótvizsgálatot fog tartani az iskola helyiségében. Ezután *Roboz* Elek tette meg havi jelentését a jegypótdijak forgalmáról. Bejelentette, hogy ez évben közel százezer korona folyt be, a mit a tanács örömmel vett tudomásul. A tanács ezután a kötelező szünet kérdését tárgyalta, a mely egyik legfontosabb tárgya lesz az idei közgyülésnek. *Faludi* Jenő, *Komjáthy* János, *Almássy* Endre, *Bérczy* Gyula és *Faragó* Ödön fölszólalása után a tanács *Remete* Géza inditványát fogadta el, a melyet pártolóan terjeszt a közgyülés elé azzal, hogy a szinészeknek ez a kérése méltányos. A határozatot egyhanguan hozták. A tanács ezután megszavazta az alapszabályok 84. szakasza értelmében az ujpesti részvénytársaság koncesszióját. A szinigazgatói engedelmet a részvénytársaság elnökének, *Kálmán* Ödön dr.-nak állitják ki, müvezetőnek pedig *Peterdi* Sándort jelentették be. A részvénytársaság kötelezően kijelenti, hogy elismeri az Országos Szinészegyesület alapszabályait és törvényeit. Ezt feltételül

RÓZSA SZŰCS ÁRUHÁZA ANDRÁSSY-ÚT 33. KÉRJEN DIVATLAPOT!

Miskolcz 1912. október 7.

Tisztelt Választmány!

Szerencsém van értesíteni, hogy a f. szeptember 30-án lefolyt pályázatokra, melyek a t. választmány körébe esnek, beérkezett:

1) a Telekri-pályázatra 23 (22) tervezet jeligével,
2) a Farkas-Rákó-pályázatra 44 kéziratos kötetecske,
3) a Mezőkövesdi-pályázatra 3 egyéni és 1 csoport és
4) a Lehr Albert-pályázatra 12 érdeklődés.

Midőn szerencsém van ezeket a pályázatokat átvenni, kötelességemnek tartom a t. választmányt, hogy bíráló-kat kérni és ezeknek nevét velem mielőbb közölni szíveskedjék.

Kiváló tisztelettel

Az I. alelnök.

4554

1912.

Budapest, 912. október 7.

Tisztelt Osztály!

Szerencsém van értesíteni, hogy a t. osztály körébe
elő Vicinális-pályatárra (botanikai nomenclatura) f. évi
szeptember 30-ig egy két közelebbi és egy öt közelebbi pálya-
mester érkezett be.

Miután ezt a két pályamunkát a t. osztályhoz átteszem,
egyúttal tudtomra, hogy Bernátsky Károly és mester-
két velem közölni szíveskedjék.

Kiváló tisztelettel

Fötitkár

A III. osztály nak.

4537

1912

Budapest 1912. okt. 7.

Tisztelt Osztály!

Szerencsém van értesíteni, hogy a f. 18ephr. 30-án lejárt pályázatokra, melyek a t. osztály körébe esnek, beérkeztek:

1) a Keszeréti-jutalomra (Keszeréti Károly élet- és jellemrajza) 2,
2) a Kondor Károly jutalmára (Állandó határozat) 2,
3) a Szalay-pályázatra (Történet, XIX. század elmélet) 4,
4) a Dora-pályázatra (Statisztika elméleti) 2,
5) az I. Pesti Kasai Tak. pénztár pályázatára (Városi politika) 3 é
6) a Fővárosi Tak. pénztár pályázatára (Magy. államadósság) 1

pályamunka, melyeket bemutatom s ide csatolok átvevény.

Egyúttal megjegyzem, hogy a Szalay-jutalom ez 1910. és 1911. évi megjelent legjelesebb ily államtudományi munkának jutalmazására lesz fordítandó.

Fentebbiek a t. osztálynak, hogy a bíráltak kitűzése és nevezett pályamunkák bírálói megbízása végett.

Kiváló tisztelettel

főtitkár.

A II-osztályhoz.

4537/1912

DIE KÖNIGLICH BÖHMISCHE GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN GIBT HIEMIT DIE TRAUERKUNDE VON DEM HINSCHEIDEN IHRES ORDENTLICHEN MITGLIEDS, HERRN

K. K. HOFRATS

INGEN. JOSEF ŠOLÍN,

PROFESSORS AN DER BÖHMISCHEN TECHNISCHEN HOCHSCHULE IN PRAG, ORDENTLICHEN MITGLIEDS DER BÖHMISCHEN KAISER FRANZ JOSEF AKADEMIE FÜR WISSENSCHAFTEN, LITTERATUR UND KUNST, EHRENMITGLIEDS DER JEDNOTA ČESKÝCH MATHEMATIKŮ, SPOLEK ARCHITEKTŮ A INŽENÝRŮ V KRÁLOVSTVÍ ČESKÉM ETC. ETC.

DERSELBE VERSCHIED AM 19. SEPTEMBER D. J. IM 71. JAHRE SEINES UNERMÜDLICH TÄTIGEN LEBENS.

DER LEICHENZUG FINDET MONTAG DEN 23. SEPTEMBER UM 3 UHR NACHMITTAGS AUS DER KIRCHE DER HEIL. DREIFALTIGKEIT IN DER SPÁLENÁ ULICE AUF DEN VYŠEHRADER FRIEDHOF STATT.

PRAG, DEN 20. SEPTEMBER 1912.

Érk. 1912. október 7.

457 sz.

1912.

DIE KÖNIGLICH-BÖHMISCHE GESELL-
SCHAFT DER WISSENSCHAFTEN IN
PRAG DANKT INNIGST FÜR DAS ZUM AUSDRUCK
GEBRACHTE BEILEID.

ERESKEDELMI

ANK ·

GATÓSÁG

.....SZ.

Magyar Tudományos Akadémia

Budapest.

Jelen sorainkkal tisztelettel érte

Pesti magyar kereskedelmi bank ösztöndij-alapjának felszar

ból a Magyar földhitelintézetnél mai napon részükre

K.2000.--

tünk s vagyunk

kiváló tisztelettel:

PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BA

PESTI

MAGYAR KERESKEDELMI

SZ. • BANK •

IGAZGATÓSÁG

.....SZ.

Budapest, 1912. október 8.

Magyar Tudományos Akadémia

Budapest.

Jelen sorainkkal tisztelettel értesitjük, hogy a Pesti magyar kereskedelmi bank ösztöndij-alapjának felszaporodott kamataiból a Magyar földhitelintézetnél mai napon részükre

K.2000.--

lefizettünk s vagyunk

kiváló tisztelettel:
PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK

Érk. 1912. október 9.

458. Kt.

1912.

5.

ORSZÁGOS ISMERETTERJESZTŐ TÁRSULAT

BUDAPEST, 1912. okt. 9.
IV., Központi városháza III. em. 362. sz.

Tekintetes Siklósi Hivatal!

A napilapokban megjelent felszólításra vonatkozólag mély tisztelettel bátorkodom közölni, hogy a Berecdi-pályázatra: „Önérzés, te vagy a diadalmas béke, nem a díj" (Vörösmarty) jeligével benyújtott munka szerzője én vagyok s készséggel hozzájárulok, hogy a jeligés levél a tek. Siklósi hivatal által felbontassék.

Kiváló tisztelettel

Dr. Szabó Mózes
székesfővárosi tanár
V. Pozsonyi út 4/c.

1

Érk. 1912. okt. 9.

459

1912.

Dr. SZABÓ MÓZES
székesfővárosi tanár

(Budapest)
I. Pozsonyi ut. 4. c.

Felige: Önérzés, te vagy a di[illegible] bére, nem [illegible] (kölcsönt.)

ÉrE. 1912. IX. 30. és X. 9.

459.
~~460~~
Ad
1912

Bezerédj István
élet- és jellemrajza.

1. 4.

KGL. PREUSSISCHE AKADEMIE
DER
WISSENSCHAFTEN

Berlin 7 Oktober 1912
W 35, Potsdamer Strasse 120

Der Königlich Ungarischen Akademie
der Wissenschaften

habe ich Ehre anzuzeigen, dass das neugegründete „Hirnhistologische Institut der Königlich Ungarischen Universität Budapest" von der akademischen Hirnforschungs-Kommission — Br. C. — als interakademisches Hirnforschungs-Institut anerkannt worden ist.
Die gleiche Anzeige habe ich der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften zu St. Petersburg, welche zur Zeit den Vorsitz bei der Association der Akademien führt, erstattet.
Es ist mit Freuden zu begrüssen, dass auch in Ungarn ein Hirnforschungs-Institut errichtet ist und die „Brain-Commission" (Br. C.) wünscht

der

der jungen Anstalt besten Erfolg!

Zugleich teile ich mit, dass der Direktor des Budapester Hirnhistologischen Institutes, Professor Dr. Schaffer Károly zum Mitgliede der Pr. C. gewählt worden ist. Ungarn wird also in Zukunft in dieser Kommission durch zwei Mitglieder, die Herren Lenhossék Mihály und Schaffer Károly, vertreten sein.

In vorzüglicher Hochachtung

Waldeyer

Präsident der Pr. C.

Εἰς. 1912. Οἰκτόβ. 9.

460
1912.

Az I. osztály 1912. október 7-i zárt ülésének
jegyzőkönyvéből.

53. Fölolvastatik Fejes István ref. püspök levele, a melyben a tiszáninneni ref. egyházkerület nevében és megbízásából fölkéri az Akadémia elnökségét Dompa Mihály Budapesten fölállítandó szobrának létesítése érdekében a mozgalom megindítására.

Az osztály örömmel üdvözli a szoborállítás tervét, de úgy véli, hogy a mozgalom megindítására alkalmasabb volna a Kisfaludy-Társaság elnöksége, azért a fölhívás meleg pártolásával akkor volna áttegendő.

A kivonat hitelétül:

Budapest, 1912. október 9.

Szinnyei József
osztálytitkár.

Žilk. 1912. október 10.

461. IX.

1912.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

.....szám.

1912.

Ad. 4. 07.

ID. WEINWURM ANTAL
BUDAPEST, IV., Károly-utca 3.

Budapest, 191 2 11/11

szám. Akademia

Átvételi elismervény.

T. M. Szolomájos Akademia *részére*

Darab	Elismerem alant jegyzett küldemény átvételét:	□ cm	Ár	Kor.	fill.
1.	*Autotypia klisé*	140.	-12.	16.	92
	» » *minimalis*				
	Phototypia klisé				
1.	» » *minimalis*			2.	40.
	Fénykép-felvétel				
	» *levonat*				

Eredeti - vissza!

Aláírás: Lipplfinger

LEVÉLTÁRI PÉLDÁNY

E. Dykes

Hohes Präsidium!

Ich erlaube mir ergebenst meine untenstehende Arbeit vorzulegen und um eine Substantion von fünfzig Kronen zur Drucklegung meiner nächstfolgenden Arbeit zu ersuchen.

In einer größeren Arbeit, die sich derzeit noch in Manuskripta befindet, wird das hier vorgebrachte Material nächstens verwendet werden.

Alle weiteren Nachfragen werden in Zukunft den technischen Hochschulen zufallen, und es wird durch dieselben sicher ein Standpunkt in der vorliegenden Ostitis wissenschaftlich werden.

Die Untersuchung der Patienten wird durch die beiliegende Arbeit nicht tangiert, sondern nur eine technische Vorprüfung der vorgenommenen Patienten bezweckt Patientenmaterial.

Das Präsidium das K.K. Patentamt hat mit Schreiben vom 5. September 1912 Z. 847 mitgeteilt, dass diese interessierte und

wertvolle Broschüre der Bibliothek des K. K. Patent-
amtes einverleibt würde.

Der Inhalt der Untersuchungen besteht übri-
gens in der Gebrauchsanweisung vor der Verwendung.

Ich habe einige Ergänzungen in der Literatur
gefunden, doch scheinen sie mir unwesentlich
(Matzdorf, — (natürlich ohne Rücksicht auf
die Arbeiten der Linsen), — angeordnet
sind, und damit wurde das Merkmal, welches
diesen Objektiven noch anhaftet, vollständig
beseitigt werden. (Vergl. Schleiermacher, Lehr-
buch der geometrischen Optik. Berlin 1902,
Februar S. 314).

Mit vorzüglichster Hochachtung

Franz Karl Lukas, K. K. Rechnungsoffizial
der statistischen Zentralkommission in Pension.

Mödling, bei Wien, Mandorfgasse 24.
10. Oktober 1912.

Ggk. 1912. október 11.
2 m.

Geehrter Herr!

Auf Ihre gefällige Zuschrift vom 10. Oktober d. J. beehre ich mich Ihnen zu verständigen, daß die mathematisch-naturwissenschaftliche Klasse der Ungarischen Akademie der Wissenschaften nicht in der Lage ist, Ihrem Gesuche zu berücksichtigen.

Mit vorzüglicher Achtung

Budapest, 15. Dezember 1912.

Generalsekretär.

Herrn Karl Lukas k.-k. Rechnungsoffizial i. P.

Mödling bei Wien.

Neusorgerstraße 24.

466. IX.

1912.

Kiadatik a III. osztálynak.

Budapest, 1912. okt. 11.

Tárgyalásra nem alkalmas

I III. oszt. ülésében 1912. nov. 18

Tekintetes Elnökség!

Hubay Jenőnek, a nagy magyar hegedüsnek kettős jubileumát ünnepeljük: művészi pályafutásának negyvenedik, tanári működésének harmincadik évfordulóját. Két egyaránt értékes és diadalmas pálya érdemeit koszoruzzuk meg: babérral övezzük a nagyhirü, fényes tehetségü művészt és a hálás elismerés pálmáját nyujtjuk át a fáradhatatlan tanitómesternek. Csodálatosan gazdag, változatos és sokoldalu Hubay Jenő munkássága. Virtuozitása hangszerének legnagyobb élő mesterei sorába emelte, teremtő ereje maradandó becsü alkotásokat adott zeneirodalmunknak, tanitványai közül pedig nem egy mint világszerte hirneves művész, dicsőséget szerzett Hubay iskolájának és a magyar zenének. Bármelyik ága e munkásságnak eredményében oly kulturális és nemzeti értéket jelent, mely egymagában is érdemes volna mindnyájunk ünnepies megemlékezésére.

Tisztelettel meghivjuk tek. Elnökséget Hubay Jenő jubiláris ünnepére, mely vasárnap, f. é. november 3-ikán d. e. tizenegy órakor lesz a Magyar Királyi Zeneakadémia dísztermében. (Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 12.)

Reméljük, tek. Elnökség csatlakozik azoknak a sorához, kik e napon a kiváló magyar mestert üdvözölni fogják. Ez esetben kérjük, hogy ebbeli szándékát s a kijelölt küldöttség névsorát f. é. október 25-ig a M. Kir. Zeneakadémia titkári hivatalával közölni szíveskedjék.

Apponyi Albert gróf Berzeviczy Albert

Mihalovich Ödön

a Hubay-jubileum nagybizottságának elnökei.

BUDAPESTI HIRLAP NYOMDÁJA

É. K. 1912. október 15.

467. Ik.

1912.

Érk. 1912. október 15.

468. sz.

1912.

A M. Tud. akadémia

tek. Főtitkárságához

Helyben

Bátorkodom felkérni, szíveskednék számomra rövid ideiglenes használatra a berlini kir. könyvtárból a következő könyvet kölcsönkérni.

al-Qummī (esetleg Kummī): Tafsīr al-Qurān (lithogr. Teheran 1311-13)

Kitűnő tisztelettel

Goldziher Ignácz

a m. tud. akad. r. tagja.

Budapest

1912. október 14.

(Zürcher Landsmannsch.)

1. Konjystaben - / Alexander - ç' Laute - melódie
jötszakaszokkal. / Bírálók: Oláh Sándor l. ç László
Lajos l., Erdélyi Sándor, Kassakovics Endre és Ille-
Weeny Béla Chy
2. Szabolcsy - jutalom (Dr. Szöllősy J. a XIX formai
elemzési —) Bírálók: Vikár István Zenéje, Erdélyi Sándor
és Zsoldos
3. Szabolcsy - jutalom. - Az 648 - 1703 évben anya-
jelenet józ - és Rákóczi - emlék. Szabolcsy jutalom-
ára. Bírálók: Pollacsek Károly, Csengeri Kálmán dr.

4. Szabolcsy - jutalom: A J. J. által ön jelentkezés
(Nyílt jutalom.) Bírálók: Erdélyi Sándor, Kassakovics
Endre és Vikár István

5. Szabolcsy jutalom (Szöllősy jutalma, Szabolcs
hatóság 200.) Bírálók: Bónis Ferenc, Vikár
István l. tag, Szendrei János l. tag

6. Szabolcsy jutalom: Ruzitska jutalmazás.
Bírálók: Vargha Gyula dr. - Bónis
Ferenc l. tag

469 - 473.

1912

A Történelmi Bizottság f. évi október hó 11-én tartott ülésének azt a javaslatot terjeszti a T. Akadémia elé, hogy az Akadémia magát a Londonban 1913. ápr. 3-8 között tartandó nemzetközi történelmi Kongresszusra képviseltesse és a Képviseletre Dr. Angyal Dávid lev. tagot véli felkérendőnek.

Budapest, 1912. okt. 14.

Jegyző az okt. hó 14-i bizottsági ülésből.

Az Akadémia a Bizottság javaslatához hozzájárult.

Budapest
okt. 22-én.

475/1912 Ft.

From
PROFESSOR I. GOLLANCZ, SEC. BRIT. ACAD.,
SEC. INTERNATIONAL HISTORICAL CONGRESS,
THE BRITISH ACADEMY, BURLINGTON HOUSE,
LONDON, W.

INTERNATIONAL CONGRESS OF HISTORICAL STUDIES

1913

PATRON: HIS MAJESTY THE KING

PRESIDENT: HIS EXCELLENCY THE RT. HON. JAMES BRYCE, O.M.
VICE-PRESIDENTS: THE RT. HON. THE EARL OF ROSEBERY, K.G., K.T.
THE RT. HON. LORD MORLEY OF BLACKBURN, O.M.
THE RT. HON. SIR GEORGE O. TREVELYAN, Bart., O.M.
SIR ARCHIBALD GEIKIE, K.C.B., President of the Royal Society.
DR. A. W. WARD, Master of Peterhouse, Cambridge, President of the British Academy; Chairman of the Executive Committee.
THE VENERABLE ARCHDEACON CUNNINGHAM, President of the Royal Historical Society.
SIR CHARLES H. READ, President of the Society of Antiquaries.
SECRETARY OF THE CONGRESS: PROFESSOR I. GOLLANCZ, Litt.D., Secretary of the British Academy, Burlington House, London, W.
SECRETARY FOR PAPERS: REV. PROFESSOR J. P. WHITNEY.

THE BRITISH ACADEMY

BURLINGTON HOUSE, PICCADILLY, W.
September 10th, 1912

Sir,

In accordance with the Resolution passed at the last Meeting of the International Historical Congress held in Berlin in 1908, *the British Academy in co-operation with British Universities, Learned Societies, and Institutions, have made arrangements for holding the next Congress in London, from Thursday, April* 3rd, *to Tuesday or Wednesday, April* 8th *or* 9th, 1913.

I have the honour, at the request of the Committee of Organization, to invite The Hungarian Academy, Budapest, *to nominate a Delegate or Delegates to attend the Congress.*

I enclose herewith a brief statement of the preliminary arrangements.

The favour of an early reply will oblige.

Yours faithfully,

I. Gollancz.

Sec. Brit. Acad.,
Secretary of the Congress.

The President,
The Hungarian Academy,
Budapest.

INTERNATIONAL HISTORICAL CONGRESS

PROFESSOR I. GOLLANCZ

SECRETARY OF THE INTERNATIONAL HISTORICAL CONGRESS

THE BRITISH ACADEMY

BURLINGTON HOUSE, W.

LONDON

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

.....szám.

Szám.	1907	db.	hiányzik	elleőrzés
Harátsonyi	"	-9.	2. 6. 8. sz.	Pénzbírságok
Bocsán	"	-9.	-2. és 5. "	"
Teleki	"	19.	14. és 16. "	"
Ormódy	"	-7.		
Liray	"	-1.		
Lukács Kristóf	"	-1.	1. sö. sz.	"
Ullmann	"	-1.		
Gorove	"	-1.	1. sö. "	"
Semsey	"	-1.	1. 2. 3. 5. 6. 7.	"
Kaggjutalom	"	-7.		
Farkas-Rasko	"	41.		
	1908.			
Teleki	"	20.	5. 7. 10. 18.	"
Farkas-Rasko.	"	~~24~~ 23.	— 11. sz. —	Csak 23 db volt; hiányzott a 11. sz. a fentiek szerint
Nádasdy	"	~~24~~ 4.	6. és 12. [redacted]	
Bulyovszky	"	14.		
Pèczely	"	-8.		
Kaggjutalom	"	-8.		
Wahrmann	"	-5.	1. és 5. sz.	"
Pesti H. Első fokú fogy.	"	-8.		
Liray II. osztály	"	-1.	2. és 3. "	"
" I. "	"	-1.	1. sö. "	"
Első m. áll. bizt	"	-1.	2. sz.	"
Forster	"	10.		
Semsey	1902.	-1.		
Forster	1905.	-1.		

262/912

Át fenti pályamunkával átvettem

Budapest, 1912. augustus 22-én Hellbrun

Méltóságos Uram!

Főtisztelője a Magyar Tudományos Akadémiának mai napon tartott ülése egyhangúlag kimondotta, hogy Holló Barnabás próbáját Kossuth Ottokár vándordíj czéljára előterjesztett képeinek bírálatára kiküldötte. Az ülés ez alkalomból kedves kötelességének érzi, hogy Méltóságodnak, kinek nemes áldozatkészsége a művészetet, intézetünk iránt tanúsított (áldozatkészsége) jóakaratáért az Akadémia meleg köszönetét nyilvánítani, valamint tagjai iránt mély tiszteletemet is kifejezni.

Fogadja Méltóságod ismételt magas-

rendű kitüntetésem.

Budapest, 1912. október 7.

K. Ereky

a M. T. Akadémia elnöke.

Méltóságos Kúria Jószef udvari tanácsos úrnak

Budapesten.

1912.

Nagyságos Uram!

Szily Kálmán akadémiai főtitkár úr (helyettese) a mai napon tartott ülésében, hova Nagyságod ~~is~~ Kassáról érkezett, a M. Tud. Akadémiának abbamaradt ülésében közölte, hogy Nagyságodnak ezen kellemetlen körülmény tudomására hozatott, hogy az ülés tovább tartson.

Az ülés ekkor tehát a Magy. Tudományos Akadémia legmelegebb részvétét tolmácsolván, mellyel coat ~~Kollegium~~ olvan-

Nagyságod özvegye iránt

kifejezését.

Budapest, 1912. október 7.

Kiváló tisztelettel

a M. Tud. Akadémia elnöke.

Báró Eötvös Géza

Budapest.

478. 2.

1912.

NEMZETI SZINHÁZ.

1466 szám.
1912

Méltóságos Uram !

F. évi október 10-ikén 463 szám alatt kelt megkeresésére van szerencsém értesiteni Méltóságodat , hogy a Teleki-pályázat biráló bizottságába a Nemzeti Szinház részéről Pethes Imre /lakik: VIII Csokonay-utca 10/ és Mihályfy Károly /lakik: Mester -utca 1/ urakat kértem fel, akik a megbizást elvállalták.

Fogadja Méltóságod mély tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1912 október 17

Pjótt

igazgató.

Méltóságos

Dr Heinrich Gusztáv urnak, a M. T. Akadémai főtitkárának

Helyben.

Érk. 1912. október 19.

479. tk.

1912.

A budapesti m. kir. államrendőrség főkapitánya.

11437 eln sz.
tk. 191 2.

Ekk. 1912. október 21.

(A válaszban e megkeresés számát és a benne előforduló neveket kérjük megemliteni.)

(Szerződés.)

Tekintetes

JÓNÁS KÁROLY urnak,

mint a magy. tudományos akadémia gondnoka

481.
1912.

BUDAPEST

V. Arany János utca 1.

Van szerencsém értesiteni, hogy a székesfővárosi m.kir. államrendőrség egyes hivatalainak elhelyezése czéljából az V.ker. Arany János utcza 1. szám alatti házban a III.emelet 17. és 20 valamint a IV.emelet 22.szám alatti helyiségek bérle tére nézve gondnok urral az első és harmadik helyen megnevezett két helyiségre nézve 1912.évi november hó 1-től-1915. október 31-ig, a második helyen megnevezett harmadik lakásra nézve pedig 1913. évi május hó 1-től -1916. április 30-ig vagy is mindháromnál 3-3 évre terjedő időre évi 2550 kor. 3468 K. és 3060 korona bér és feltételek mellett kötött bérleti szerződéseket a nagyméltóságu k.kir. belügyminister ur, f. évi szeptember hó 24-én 124.410/V-a. 1912.bm. szám alatt kelt magas rendeletével jóváhagyta.

Ehhez képest a r. pénztárt egyidejüleg utasitottam, hogy a III.emelet 17. szám alatti helyiségek után előleges 1/4 évi részletekben esedékes 2550 kor. azaz: Kettőezerötszázötven korona,- továbbá a IV. emelet 22. szám alatti helyiségek után előleges 1/2 évi részletekben esedékes 3060 kor. azaz: Három

ezerhatvan korona bérösszeget gondnok urnak a II. fokozat sze
rint esedékes bélyegekkel ellátott nyugtáira a fenti időtar-
tam alatt jelen értesitvény mindenkori felmutatása mellett
fizesse ki.

A III. emelet 20. szám alatti helyiségek után megállapi
tott bérösszeg csak később fog kiutalványoztatni, mivel ezen
helyiségekre nézve jelenleg még fennálló szerződés csakis
1913. évi április hó 30-án jár le. Az uj bérösszeg kiutalvá-
nyozásáról gondnok ur annak idején külön fog értesittetni.

A jóváhagyási záradékkal ellátott szerződések eredeti má
sodpéldányait ./. alatt kiadom gondnok ur részére azzal, hogy
miután a III. emelet 17. szám alatti uj helyiségekre főka
pitányság csak f. évi november hó 1-én költözhetik, a jelzett
helyiségek után f. évi november hó 1-én esedékes bérösszeg
csakis akkor fizettetik ki, ha a kiállitott nyugtán a rendőr-
ségi gondnok hivatalosan igazolja ezt, hogy ezen uj helyisé-
gek kifogástalan állapotban átvétettek.

Budapest, 1912. október hó 13-án.

Számfejtetett 1912 évi XI 637.50

Számfejtetett 1914 évi II. 15. 637.50

főkapitány helyettes

A budapesti m. kir. államrendőrség főkapitánya.

3782 eln. sz.

fk. 191 2.

Tekintetes

JÓNÁS KÁROLY urnak,

mint a m. tud. akadémia gondnokának

HELYBEN

V. Arany János u. 1.

Értesitem, hogy a r. pénztárt egyidejüleg utasi tottam, miszerint a a magyar tudományos akadémia épületében, a m.kir. államrendőrség által bérelt IV. em. 23. sz. lakás szerződéses 2700 koronát kitevő bérösszege után, a lakbérleti szabályzat 39.§.-a szerinti 2 % házmesteri pénzt, vagyis évi 54 kor. azaz: Ötvennégy koronának, az 1911. évi augusztus hó 1-től 1912. évi julius hó 31-ig terjedő időre esedékes részletét Czimnek a II-ik fokozat szerint bélyegezett nyugtájára jelen rendeletem vétele után azonnal, az 1912. évi augusztus hó 1-től a szerződés tartamára esedékes összegeket pedig, az 1911. évi 10676/ fk.eln. sz. rendeletemmel kiutalványozott bérösszegekkel egyidejüleg fizesse ki.

A ./. alatt ide csatolt értesitést további hivatalos használatra tisztelettel megküldöm.

Budapest, 1912. április hó 30-án.

főkapitány

B (53. r. sz.)

Számfejtetett 19 12. évi

Számfejtetett 19 12 évi

Számfejtetett 19 12 évi

Számtételtetett 19 12. évi VIII 13.660.

Számtételtetett 19 évi

A budapesti m. kir. államrendőrség főkapitánya.

Kelt 1911. november 3.

1 m.

10676 eln. sz.

fk. eln. 1911.

5743. 11.

1911.

Tekintetes

JÓNÁS KÁROLY urnak

mint a m. tud. akadémia gondnokának

HELYBEN

V. Arany János u. 1. sz.

Folyó évi julius hó 31-én kelt ad 7028/911. sz. értesité sem kapcsán megküldöm ./. alatt az V.ker. Arany János u.1.sz. IV.em.23. sz. alatt a főkapitányság egyes osztályai részére kibérelt helyiségek iránt kötött és a m.kir. belügyminister ur által f. é. október hó 14-én 114.266/911.V-a. sz. rendelet tel jóváhagyott szerződés egyik eredeti, bélyegtelen példá - nyát.

Értesitem továbbá a tekintetes Czimet, hogy miután a fent emlitett helyiségek után megállapitott és előleges 1/2 éves részletekben esedékes évi 2700 koronának az 1911.évi augusztus hó 1-től 1912.január hó 31-ig terjedő időre kijáró 1/2 évi részlete vagyis 1350 kor. terhére a f. évi ad 7028/fk.eln. sz. rendeletemmel 675 koronát előlegképen már kiutalványoztam, a r. pénztárt egyidejüleg utasitottam, hogy a fennmaradt 675 kor. azaz: Hatszázhetvenöt koronát Czimnek a II-ik foko-

1 m

1911 évi 3782 fk. eln. sz.

B (53. r. sz.)

3 Lebo 810 1/2 405
1 - 2700.- 1/4 675
4.725.—

zat szerint bélyegezett nyugtájára, jelen rendeletem vétele után azonnal, az 1912.évi február hó 1-től a szerződés tartamára esedékes összegeket pedig előleges félévi részletekben jelen értesitvény mindenkori felmutatása mellett fizesse ki.

Budapest, 1911. október hó 27-én.

főkapitány helyettes

Számfejtetett 1911 évi XII. 3 / 675
Számfejtetett 19 12 évi II / 1 4350
Számfejtetett 19 12 évi III. 1 675.—
Számfejtetett 19 12 évi XI 1500
Számfejtetett 19 1' évi 1

A budapesti m. kir. államrendőrség főkapitánya.

1555 eln. sz.

fk. 19 11.

1911. február 22

Im.

(Szerződés:)

120/1911

Tekintetes

JÓNÁS KÁROLY urnak

mint a magyar tud. akadémia gondnoka

BUDAPEST

V. Arany János u. 1.sz.

Van szerencsém értesiteni, hogy a nagyméltóságu m.kir. belügyminister ur f. évi február hó 6-án kelt 6620/V-a.1911. sz. rendeletével jóváhagyta az V.ker. Arany János u. 1. sz.II. em.18. és 19.sz. a. helyiségnek a főkapitányság céljaira való bérbevonása iránt 1911 évi május hó 1-től 1914. évi április hó 30-ig terjedő időre évi 4794 kor. bér mellett kötött szerződést s a rend.pénztárt egyidejüleg utasitottam, hogy a kikötött s most számjelzett Négyezerhétszázkilenczvennégy korona bérösszeget a fenti időre Gondnok urnak a II. fokozat szerint bélyegezett nyugtájára, előleges félévi részletekben, a jelen értesitvény mindenkori felmutatása mellett fizesse ki.

Mivel azonban a főkapitányság az uj helyiségekbe csak 1911.évi május hóban költözhetik át, a fenti bérösszegből esedékes első részlet csak akkor fizethető, ha a felveendő bérösszegről kiállitott nyugtán a rendőrségi gondnok által hivatalosan igazoltatik az, hogy a szóban forgó helyiségek kifogástalan állapotban átvétettek.

A jóváhagyott szerződés egy eredeti bélyegtelen példányát ./. alatt megküldöm.

Budapest, 1911. február hó 18-án.

Im.

B (53. r. sz.)

Bokányi

főkapitány helyettes

Számfejtetett 1911 évi V 19 2397

Számfejtetett 1911 évi XI 3 2397

Számfejtetett 1912 évi V 18 2397

Számfejtetett 1912 évi XI 52 2397

Számfejtetett 1913 évi XI 14 6936-

A budapesti m. kir. államrendőrség főkapitánya.

ad 5080 eln. sz.

fk. 191 2.

Nagyságos

JÓNÁS KÁROLY urnak,

a M. tudományos Akadémia gondnoka

HELYBEN

7 gond.1912 szám alatt kelt beadványára van szerencsém értesiteni, hogy az V.ker. Arany János utcza 1. szám alatti bérház III. emeletén eddig bérelt helyiségeket változatlan - 3468 /:Háromezernégyszázhatvannyolcz :/ korona - évi bér mellett, a IV-dik emeleten eddigelé bérelt helyiségeket 3060 /:Háromezerhatvan :/ korona bér mellett -, végül a most ajánlott III. emeleti 17. számu lakás évi 2550 /:Kettőezerötszázötven :/ korona bér mellett, a jelenleg is bérelteknél a szerződések lejárta napjától, az ujonnan bérelteknél pedig 1912.évi november hó 1-től számitott három évi időtartamra kibérelem, illetve a megállapodásnak megfelelő bérleti szerződés köthetése ügyében a magyar királyi belügyministeriumhoz egyidejüleg felterjesztést intéztem.

Megjegyzem,hogy a fentszámjelzett évi bérösszegekben a házmesternek a lakbérleti szabályok 39.§-a értelmében járó, 2 %-ot kitevő illetéke is bennfoglaltatik.

Budapest, 1912. május hó 13-án.

Havas
főkapitány

B (53. r. sz.)

Vellem 1912, mense Junio 13

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

484. 1912

Gróf

Nagyméltóságú ~~Vallás és Közoktatásügyi~~ Miniszter Úr!

A párisi „Bibliothèque nationale" csakis diplomatiai úton kölcsönözvén ki könyveket külföldre, tisztelettel kérem, méltóztassék a csász. és kir. Külügyminiszterium közbenjárásával a franczia kormányt megkérni, hogy a következő munkát:

Ambrosii Calepini Dictionarium. Lutetiae 1578.
(a Bibl. nationalebeli jelzése X. 259)

kizárólag a Magyar Tudományos Akadémia könyvtárában leendő használatra, a Magyar Tudományos Akadémiának két hónapi határidő mellett kikölcsönözni, magától értetvén, hogy az Akadémia teljes felelősséget vállal e munka sértetlen állapotban leendő visszaszolgáltatásáért, valamint a küldési és visszaküldési költségek megtérítéséért.

Fogadja Excellentiád ez alkalommal is kiváló tiszteletem nyilvánítását.

Budapest, 1912. október 21-én.

Gróf

Nagyméltóságú
Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi
M. kir. udvari és
Budapest

484. Fz
1912

Budapest 1912. okt. 22.

Méltóságos Államtitkár úr!

A M. Tud. Akadémia tegnapelőtti ülése (f. hó 28-án d. e. 6 órakor) Tolnai Vilmos tagtársunk, a magyar nyelv Nagy Szótárának szerkesztője, jelentést fog tenni az Akadémiának ezen nagyon vállalatáról. Az elnök ohajtására szükségesnek van Méltóságodat ezen ügyre külön is felkérni, mert az ügy érdekében rendkívül ohajtandó, hogy vele és Méltóságával, mint annak valódi és tisztességes vállalkozójával közös tárgyalás lehetővé legyen.

Fogadja Méltóságod kitűnő tiszteletem nyilvánítását.

Budapest.

Méltóságos Dr. Wlassics Gyula m. kir. államtitkár úrnak

Budapesten.

485

1912

Budapest 1912. okt. 22.

Tisztelt Titkári Hivatal!

A Hutyra-jubileum rendezőbizottságának megbízásából van szerencsém azt értesíteni, hogy ez ünnepélyen a Magy. Tudományos Akadémiát elnöki, Berzeviczy Albert és Beöthy Zsolt, főtitkári képviselni.

Kiváló tisztelettel

[illegible]

főtitkár.

A M. Kir. Természettudományi Akadémia t. Titkári Hivatalának

Budapesten.

4860.

1912

Kmva's á'rlaly 1912. okt. 24.

Nagy

Heinrich Gustáv ternak, a ev. lud. akadémiá fötit-

Kárának

BPesten.

Mellékelten van szerencsém küldeni önélekrajzomat, mely-

lyel akadémiai évnak megválasztásom óta adósa

voltam. Kérem méltóztassék azt tekintetbe fogadni, egy-

szersmint pedig értesíteni, hogy csak halálom után

bocsátják fel.

Őszinte tisztelettel vagyok ~

Szeremlei Sámuel

Erk. 1912. október 28.

Orlóchy k.

4844. tk.

1912.

1 példány visszaküldve Gyulai

Az Országos Széchenyi-Könyvtár
t. cz. Igazgatóságának

Budapest.

Méltóságos Uram! Azzal a tisztelettel küldöm
fordítok Méltóságodhoz, hogy szíveskedjék nekem a
Könyv- és Levéltárból Szigligeti Edének „Orvtti"
cz. drámáját a Vörös Kéziratában az Akadémia pótlá-
sául kiadandó kéziratban való használat végett egy
hétre kölcsön küldeni.

A Franklin-Társulat igazgatóságának tudo-
mására, kézjegyének beszerzése végett a Társulat
- Társulat engedélye is.

Budapest, 1912. október 25.

Kiváló tisztelettel

akadémiai főtitkár.

Holnapra (kérem)

487 R.

1912.

133452 szám.

Nagyméltóságu E L N Ö K U R !

Folyó évi 436.számu nagybecsü előterjesztésére van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel értesiteni, hogy a szegedi tankerületi kir. főigazgatóhoz intézett rendelettel Putnoky Imre pancsovai állami főgimnáziumi tanárt az 1912/13.tanévre szabadságoltam azzal a szigoru kötelezettséggel, hogy a Magyar Tudományos Akadémia szótári bizottságának a Nagy Szótár szerkesztésénél teljes munka erejével rendelkezésére álljon.

Fogadja Nagyméltóságod őszinte tiszteletem nyilvánitását.

Budapest, 1912.október hó 22-én.

A miniszter helyett:

Dr Balogh Jenő
államtitkár.

Nagyméltóságu

Dr. B E R Z E V I C Z Y A L B E R T v.b.t.t.urnak,

a Magyar Tudományos Akadémia elnökének,

Budapest.

Érk. 1912. október 29.

490. tv.
1912.

k. k. Franzens:

Dem geehrten Rektor und Senat der Universität Lemberg spricht die unterzeichnete Akademie der Wissenschaften über das Hinscheiden des hochverdienten Dr. Henryk Kadyi ihr aufrichtiges, tiefgefühltes Beileid aus.

Mit vorzüglicher Hochachtung

Budapest, 31. Oktober 1912.

Ungarische Akademie der W.W.

Generalsekretär.

An das löbliche Rektorat der Universität

Lemberg.

Polen.

Nr. 491. A.

1912.

†

HENRYK KADYI

Doktor wszech nauk lekarskich
i doktor weterynaryi honoris causa Akademii
weterynaryjnej we Lwowie

C. k. Radca Dworu, profesor zwyczajny anatomii opisowej, b. profesor szkoły weterynaryi we Lwowie, członek korespondent Akademii Umiejętności w Krakowie, członek honorowy Towarzystw lekarskich w Krakowie i w Wilnie, Towarzystwa weterynarzy w Austryi, galicyjskiego Towarzystwa weterynarskiego i wiedeńskiego Towarzystwa ratunkowego, prezes komisyi egzaminacyjnej dla egzaminów państwowych z gimnastyki, b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, b. dwukrotny Dziekan Wydziału lekarskiego

urodzony w Przemyślu dnia 23. maja 1851 zasnął w Panu dnia 25. października 1912.

Zawiadamiając o tej bolesnej stracie

Rektor i Senat akademicki Uniwersytetu lwowskiego

zapraszają na pogrzeb.

Eksportacya zwłok nastąpi w niedzielę dnia 27. października 1912. o godzinie 11-tej przed południem z domu żałoby przy ulicy Zielonej l. 25.

Magyar Tudomanyos Akademia
Ung königl. Akademie der Wissensz.

Budapest

Ér. 1912. Oktober 29

491. IX
1912

JEDNOTA
ČESKÝCH MATHEMATIKŮ A FYSIKŮ
V PRAZE

KLADE SOBĚ ZA ČEST ZVÁTI

K SLAVNOSTNÍ VALNÉ SCHŮZI,

KTEROUŽ POŘÁDÁ

NA OSLAVU SVÉHO 50-LETÉHO TRVÁNÍ

V NEDĚLI DNE 10. LISTOPADU 1912
O 10. HODINĚ DOPOLEDNE

VE VELKÉ POSLUCHÁRNE
C. K. FYSIKÁLNÍHO ÚSTAVU ČESKÉ
UNIVERSITY KARLO-FERDINANDOVY
V PRAZE-II., U KARLOVA.

LA SOCIÉTÉ DES MATHÉMATICIENS
ET DES PHYSICIENS TCHÈQUES
À PRAGUE

A L'HONNEUR DE VOUS INVITER

À L'ASSEMBLÉE GÉNÉRALE SOLENNELLE

POUR CÉLÉBRER

SON CINQUANTIÈME ANNIVERSAIRE

LE DIMANCHE 10 NOVEMBRE 1912
À 10 HEURES DU MATIN

DANS LA GRANDE SALLE DE L'INSTITUT
DE PHYSIQUE DE L'UNIVERSITÉ TCHÈQUE
CHARLES-FERDINAND
À PRAGUE-II, RUE U KARLOVA.

À l'occasion du cinquantième anniversaire de votre Société l'Académie H. d. Sc. vous envoie ses meilleures félicitations.

B., président.

ÉrN. 1912. október

492. rz.
1912.

König Gyula r. t. és osztálytitkár csak fölkérem, hogy intéskedni szíveskedjék.
Budapest 1912. októb 30.

Hamrichelsky
pótitkár.

Kerem, a Tanulatunk idvözlő távoratot Guldeni Guldeni
Budapest, 1912. okt. 31

König,
osztálytitkár

1912

Tisztelt Osztály!

Foldrérem a t. osztályt, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank alapítványából kiutalandó jutalom ügyében (Jutalomtételek 41. szám, Közl. Értesítő 1912, 318. l.) is mielőbbi döntését bíróilag kikérdeni. Pályatárgy az 1907-1911. évi Nőkér. körül közgazdasági és pénzügyi tudományok köréből megjelent magyar munkák.

Budapest 1912. október 28.

Kiváló tisztelettel

főtitkár.

A II. osztály nevében.

HQB. 12.

1912.

Nagyméltóságú Uram!

Dr. Angyal Dávid egyetemi tanár, a M. Tud. Akadémia tagja, egy Szalay László kiadatlan naplójának egyik részletét akarja még a M. T. Akadémia történelmi bizottsága elbírálása alá bocsátani. Ez a napló Szalay László és Pázmándy Dénes Königswarter a frankfurti nemzetgyűlésre (1848) kiküldésére vonatkozik. Minthogy ezek az iratok csak engedélyek beszerzése mellett használhatók fel, kérem Nagyméltóságodat, kegyeskedjék a kultuszminiszter úr Ő Nagyméltóságának, a Magyar Tud. Akadémia (és levéltára) vezetőségében, ezt az engedélyt minél előbb kieszközölni.

Fogadja Nagyod kitűnő tiszteletem kijelentését.

Budapest, 1912. ~~november~~ október 30.

Kiváló

elnök.

Nagyméltó Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak

Budapesten.

494.12.

1912.

Nagyságos Alsóörsöm!

A M. Tudományos Akadémia mai (napon tartott) ülésében örömmel (nagy örömmel) értesült arról, hogy Nagyságod néhai Fabinyi Sámuel akadémiai tagnak árvaképét Akadémiánk számára adományozni kívánja. Az ülés ezért kegyeletes (örömmel fogadott) elismeréssel tudomásul vette, hogy Nagyságodnak ezen kívánsága teljesíttessék, és Akadémia őszinte köszönetét tolmácsolja.

Fogadja Nagyságod kiváló tiszteletem kijelentését.

Budapest 1912. október 28.

elnök.

Nagyságos Zsigovics Vincének, özv. Fabinyi Mariska
nővérének

Kőrös

Quarte

495, Ok.

1902.

I

Császári tudományos akadémia. Szent Pétervár.

császári
Folyó évi .... sz. átiratunkkal felkértük a tekintetes akadémiai elnökséget, hogy képeskedjék dr. Turson János egyetemi magántanárt, akadémiánk levelező tagját az ő orosországi botanikai tanulmányutjában nagybecsü támogatásában részesíteni.-

dr. Turson J. tanulmányutján, mely az Aral tótól és a Fekete tengertől körötti
terjedő délorosz steppekre terjedt ki, a tekintetes császári akadémiától kapott nyilt levél alapján a hatóságoktól minden ütt a legmesszebb menő könnyitésekben s előzékeny támogatásban részesült, a mi tudományos eredményei kutatását nemcsak lehetővé tette, hanem azokat is sokszorosra
megsokszorozta.

Fogadja ezért a tekintetes császári akadémia legőszintébb köszönetünket, szivességéit bármikor készséggel viszonozzuk.

Egyben tudatjuk, hogy a tekintetes császári akadémia által dr Turson J.-nak adott ajánlattal kapcsolatosan öt különösen D. J. Litwinow ur, az akadémiai múzeum herbáriumának
(Szt.Pétervár) öre, C.D. Glinka geologus professor ur (Szt. Pétervár), J. Pacsoszki
zemstvo-muzeumi igazgató ur (Cherson) és F. E. Falz-Fein nagybirtokos ur (Ascania-Nova) részéről tett Kalauzolták útjában mint is nekik Külön-Külön is kifejezzük
(eppidejüleg)
őszinte köszönetünket.

II

D. J. Litwinow urnak a császári tudományos akadémia herbáriumának öre Szent Pétervár.

Ön szives volt akadémiánk kitüntetését, dr Turson J. egyetemi m. tanárt levelező tagot tanulmányutjában Kalauzolni és tanácsaival támogatni, - ami nevezettnek egy általánosságban mint szakszempontokból nagyon becses volt.-

Fogadja ezért akadémiánk őszinte köszönetét.

III

C.D. Glinka geologus egyetemi tanár urnak Szent-Pétervár (az utcát utólag kérjük)

Folyó év junius havában szives volt tanár ur akade-

miánk Kiküldöttjét Dr Tuzson J. egyetemi m. tanárt akad. levelező tagot az orosz steppeken végzett tanulmányutjában ~~a~~ támogatni s öt nemcsak ön szaktudásával kalauzolta s tanácsokkal látta el, hanem (részére) különösen a voronyezsi és orenburgi Kormányzóságban a Kormányzóság támogatását is szíves volt kieszközölni. – Fogadja ezért akademiánk őszinte köszönet nyilvánítását.

IV.

I. Pacsoszki múzeumi igazgató urnak

Chersonn.
Zemstvo

f. évi julius havában

Igazgató úr szíves volt akademiánk Kiküldöttjét, Dr Tuzson J. egyetemi m. tanárt, levelező tagot ~~f. évi julius~~ a Fekete tenger melletti steppekben végzett tanulmányutjában magbecsü szaktudásával kalauzolni s támogatni. Fogadja szívességéért akademiánk őszinte köszönetét

V.

F. E. Fabr-Fein nagybirtokos Urnak

Askania-Nova.
Tauri Guberninm.

Folyó év julius havában szíves volt ön akademiánk Kiküldöttjét Dr Tuzson J. egyetemi magántanárt, levelező tagot lehetővé tenni, hogy az ön birtokán rezervált steppet ~~is~~ és a Szivas öböl környékén a növényzetet tanulmányozhassa. – Közismert dolog, hogy a nevezett területnek

rezervválása, megvédése által ön a tudományunk
egy igen becses természeti kincset őriz meg. azért, hogy ~~ők~~
~~Kiküldöttjeink~~ kiküldöttjeink nek lehetővé tette e terület
tanulmányozását s általában őt becses tanácsaival
és sűrű vendégszeretetével támogatta, fogadja akademiánk őszinte
köszönetét. —

496.

1912.

Monsieur le Président,

J'ai l'honneur de

Dans notre lettre du 1912 nous avons communiqué à l'Académie Impériale de Saint-Pétersbourg que M. Tuzson, professeur et membre correspondant de l'Académie Hongroise, a l'intention de faire un voyage dans la Russie méridionale pour étudier la flore des steppes entre le lac Aral et la Mer Noire et de prier l'Académie Impériale de vouloir bien le seconder dans l'accomplissement de sa tâche scientifique.

Grâce à la lettre patente que l'Académie Impériale a bien voulue lui donner, M. Tuzson a été reçu par toutes les autorités avec la plus grande bienveillance, et c'est à cette bienveillance qu'il doit une grande partie des résultats scientifiques de son voyage.

Je vous prie, Monsieur le Président, d'en vouloir bien agréer Vous-même et témoigner à l'Académie Impériale nos remerciements les plus chaleureux.

J'ai l'honneur en premier lieu, de Vous communiquer que c'était surtout MM. D. I. Litwinow, directeur de l'herbier de l'Académie (St. Pétersbourg), C. D. Glinka, professeur de géologie (St. Pétersbourg), F. Pacrowski Latchowski, directeur du Zemstvo-Musée régional (Cherson) et F. E. Falz-Fein grand-propriétaire (Ascania-

X és a kiknek expedíció közvetítésével is visszaküldték köszönetünket

et dont nous avons en même temps exprimé aussi immédiatement.

~~nos cette remerciements.~~ nos remerciements

Nova), qui ont prêté à M. Turson leurs assistance précieuse X és a kiknek

Croyez, Monsieur le Président, à l'expression de mes sentiments les plus dévoués.

— —

406.

1912

A Monsieur C. D. Glinka, professeur de géologie à l'Université de Saint-Pétersbourg.

Monsieur le Professeur,

~~Vous avez eu~~, Au mois de juin Vous avez eu la très grande obligeance de prêter votre assistance précieuse à notre envoyé, M. Jean Tuzson, chargé de cours et membre correspondant de l'Académie Hongroise et de lui procurer en outre l'assistence des gouvernements de Voronej et d'Orenbourg.

Recevez-en, Monsieur le Professeur, l'expression de nos remerciements les plus chaleureux.

Paczoski

Monsieur T. ~~Patchovski~~, directeur du ~~Musée régional~~ Zemstvo-Musée

Cherson.
Zemstvo

Monsieur le Directeur,

Au mois de juillet Vous avez eu l'obligeance de guider notre envoyé, M. T. Tuzson, chargé de cours et membre correspondant de l'Académie Hongroise pendant son voyage dans les steppes de la Mer ~~Noire~~ Noire et de le seconder de vos conseils précieux. Je vous prie d'en ~~de~~ vouloir bien agréer ~~Recevez-en~~, Monsieur le Directeur, l'expression de nos sincères remerciements.

Monsieur F.R. Falz-Fein grand-propriétaire

Ascania-Nova.

Gouvernement Tauri.

Monsieur,

Au ~~mois~~ mois de juillet, Vous avez eu l'obligeance de permettre à notre envoyé, M. J. Tuzson, chargé de cours et membre correspondant de l'Académie Hongroise, l'étude de la flore des steppes réservées par lesquelles ~~des steppes réservées dans vos propriétés~~, Vous conservez pour la science un trésor de première importance.

Je vous prie, Monsieur, d'en vouloir bien agréer, en même temps que pour votre hospitalité cordiale, l'expression de nos sincères remerciements.

À Monsieur D. I. Litwinow, directeur de l'herbier
de l'Académie Impériale

Saint-Pétersbourg.

Vous avez eu l'obligeance, Monsieur le Directeur, de guider l'envoyé de notre Académie, M. I. Tuzson, ~~professeur~~ chargé de cours à ~~et~~ l'université de Budapest et membre correspondant de ~~l'Académ~~ l'Académie Hongroise, pendant son voyage et de lui faciliter ~~l'accomplissement de~~, avec vos conseils précieux, l'accomplissement de sa tâche scientifique.

~~Recevez-en~~ Monsieur le Directeur, l'expression nos sincères remerciements. ~~des plus chaleureux~~.

31512 szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Girószámla az Osztrák-Magyar Banknál

Méltóságos Heinrich Gusztáv úrnak

Budapest.
M. tud. akadémia

Budapest, 1912 október 31.

Van szerencsénk értesíteni, hogy Méltóságod

~~megbízásából~~ mai napon ~~elismer-~~
~~vény ellenében~~ készpénzben

1394 kor. 88 fill' fizet ett pénztárunknál, mely összeget

a Magyar tudományos akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1912. III/16. 2000. — Franklin-Társulat nyomdája

497 12

1912

K. k. Öff. und Universitäts-Bibliothek. Prag, am 30.9. 1912.

Z. 1647.

An das Präsidium der kgl.Akademie der Wissenschaften, Budapest.

Der unterzeichnete k.k. Direktor erlaubt sich, an das hochverehrte Präsidium mit der ergebenen Bitte heranzutreten, die fehlenden Jahrgänge der folgenden, von der kgl.Akademie herausgebenen Publikationen unserer Bibliothek gütigst zur Verfügung stellen zu wollen:

I.Diplomataria der Monumenta Hung.Hist. Bd.XXVII und folgende; Bd. V, XIV-XVI.

II. Scriptores " Bd.I, XXXIII und folgende XXXIV. (35.36.37.) XXXVIII

III.Monumenta comitialia Regni Hungariae Bd.X und folgende; fortsetzungen noch nicht erschienen

Magyar diplom.emlékek Matyás kir.korából Bd.IV; nun nicht erschienen

K.K.CEFFENTL.U UNIVERS. BIBLIOTHEK PRAG C.K. VEŘEJNÁ A UNIV. KNIHOVNA V PRAZE

Hofrat Dr Rudolf Kukula

5241.

4980z.

1912.

K. k. Öff. und Universitäts-Bibliothek.

Prag, am 30.10. 1912.

Z. 2004.

An das Präsidium der Magyar Tudományos Akadémia, Budapest.

In der Anlage beehre ich mich das zurückverlangte Verzeichnis der von uns erbetenen und von der Akademie uns so gütig zur Verfügung gestellten Publikationen zu returnieren, und bitte, den Ausdruck meines innigsten Dankes für die so ausserordentliche Liebenswürdigkeit, mit der unsere Wünsche erfüllt worden sind, freundlichst entgegennehmen zu wollen.

Lerch

k.k.Hofrat.

A-498.12
1912

499. sz.
1912

Méltóságos Püspök úr!

F. évi október hó 22. (a bpesti Akadémia) a M. T. Akadémia el
~~akadémiai~~ ~~tiszt~~ intézett beadványára vonatkozólag van szerencsém Méltóságodat
tudósítani, hogy az Akadémia f. é. október 7. tartott ülésében örömmel tudomásul
vette I. oldalig f. é. október 7. tartott ülésében örömmel tudomásul vette
az Akadémia kiküldöttségének jelentését, de nem látja, hogy
az Akadémiának hivatása volna ez ügyben a kegyeletnyilvánítás iránt
való, annál kevésbbé, mert az első sorban érdekelt Kisfaludy Tár-
saság már évekkel ezelőtt, midőn a jeles költőnek Kisfaludyban
való méltó ~~évekkel~~ ezelőtt, midőn a jeles költőnek Kisfaludyban gon-
dolt méltó emléket, megfeledkezett a bpesti Tompa-szobor gon-
dolatáról, melynek ügyében akkor csak azért nem tett a nyilvánosság
elé, mert nem bízott az akkori viszonyok közt a terv sikeres
kivitelében. Hogy most kedvezőbb-e a helyzet, felfogása dolga; de a
Jókai-szobor bizonyára nem igen biztat. A kegyeletnyilvánítás joga és
érdeme azonban minden esetre a Kisfaludy-Társaságé, melynek
az Akadémia nem akarja elébe vágni. Különben most készülőben is
az ujabb költők szobrával, a Kisfaludy-Társaság elnökével, a leg-
most is, mint évekkel ezelőtt, mindenben pártolja a bpesti
Tompa-szobor tervét.

Szerencsém van ezek után Méltóságodat mély tiszteletem
felőli biztositani: maradok Méltóságod igaz ismerőjével a Kisfaludy-Társaság
pártfogóival, midőn ~~tá~~ támogatását a Magy. Tud. Akadémia a leg-
jobb ügyben is határozottan fogja támogatni.
Méltóságod kitünő tiszteletem kijelentésével.

Budapest 1912. novemb. 5.

~~kollégája~~ főtitkára.

Méltóságos Fejes István püspök úrnak
Székesfehérvár

1992.x
1912

XX számu minta a 177. § hoz.

Temes vármegye alispánjától.

Szám: 36229 /1912.

Határidő:

A válaszirat alapjául szolgáló rendelet száma:

Tárgy: Temes Vármegye Monografiája.

Magyar Tudományos Akadémia

Budapest.

Fenti számu értesités kapcsán kérem 16314 aik.1912. szám alatt folyó évi julius hó 5.én intézett kérelmem elintézését.-

Temesvár,1912.évi október hó 31.én

Az alispán helyett:

főjegyző.

Kiirgosen kéri válaszát.

főjegyző

SZ 4

E. P. 1912. november 4.

501. sz.

1912.

Nagyságos Uram!

F. é. október 31-én a M. Tud. Akadémiának
intézett beadványára méltóztam az értesítést,
hogy Temesvármegye Történetének ügye az Aka-
démiai Történeti Bizottságának 8-ik november 8-án
tartandó ülésében fog tárgyaltatni. ~~Mire Nagy~~
A mint a Bizottság jelentését vettem, arról
tisztem Nagyságodat értesíteni.
Kiváló tisztelettel
Budapest 1912. november 4.

főtitkár

Temesvármegye tört. alsó-fáni kiadatására

Temesvár

501. 12.

1912.

Budapest 1912. november 5.

Tisztelt Titkár úr!

Az Akadémia I. osztálya tegnap ülése alkalmával abban kötelességemnek tette, hogy Naptárunkat a régen kívánatos Pótcikkelyek Psalteriumunkhoz mielőbbi kiegészítésére felhívjam: ~~vajon valósul~~ valósul-e azt a nyomtatványt, melyből csak igen kevés példány ~~maradt~~ maradt, mielőtt a hiányosságok, minél előbb helyreigazítnak? Ha erre bármely oldalról nem találnak, az osztály a kötelet megszüntetni és közre bocsátani. A könyvet így is, melyből a Franklin-Társulat is ohajtott megszabadulni, időnként a teljes tűzvészt adja, a történtnek óvás óta csak erre van szüksége.

Ezzel bátor vagyok kérdésemet, tudniillik esetleg jövő héten, csütörtökön, november 14-én d. u. 5 órakor Irodalomtörténeti Bizottsági ülést tartani? Ha ez a nap nem megfelelő, kérem, méltóztassék (Péterfy és Négyesy kivételével) bármely más napot választani.

Kiváló tisztelettel

Főtitkár.

Nagyméltóságú Dr. Szilády Áron v. tag úrnak
Budapest.

502 ✕

1912

packt und mit derselben Wertangabe, mit der sie hingeschickt wurden, portofrei, jedoch ohne Bestellgeld zurückgesandt werden.

Alle von Seiten der Bibliothek an die Entleiher gerichteten Briefe müssen umgehend beantwortet und die für dieselbe bestimmten Briefe und Pakete portofrei »An die Königliche Bibliothek — Leihstelle, Berlin NW 7« gesendet werden.

Die Entleiher, welche gegen die Bestimmungen der Benutzungsordnung verstoßen, haben etwa entstehende Kosten zu ersetzen und für allen erwachsenen Schaden vollen Ersatz in Höhe des von dem Generaldirektor festzusetzenden Geldbetrages zu leisten.

503 n.
1912

Al-Qamūs: Tafsīr
al-Qurʾān [Kommentar]
Kölbchen, 1912. nov 6.
Rb

Zur gefälligen Beachtung!

KÖNIGLICHE BIBLIOTHEK

Berlin NW 7, Dorotheenstraße 81.

Die Königliche Bibliothek soll wissenschaftlichen Zwecken und ernster Berufsarbeit dienen.

Auswärtige bedürfen zum Entleihen von Büchern aus der Königlichen Bibliothek einer Leihkarte, für die eine Gebühr von 5 Mark für das ganze Geschäftsjahr (1. April bis 31. März) oder von 2,50 Mark für ein Halbjahr (1. April bis 30. September oder 1. Oktober bis 31. März) zu zahlen ist*). Außerdem ist ein Bürgschein erforderlich, wenn nicht der Entleiher im Staatsdienst fest angestellt ist oder durch seine sonstige Stellung ausreichende Gewähr bietet. Als Bürgen können festangestellte Beamte und andere Personen, die durch ihre Stellung die erforderliche Gewähr bieten, zugelassen werden. Wenn die Unterschrift des Bürgen hier nicht bekannt ist, kann deren Beglaubigung verlangt werden. Die Bürgscheine gelten bis zum Schluß des laufenden Geschäftsjahrs, wenn der Bürge seine Bürgschaft nicht auf eine kürzere Frist beschränkt. Die dafür zu verwendenden Formulare kosten 10 Pf. An Stelle des Bürgscheines ist auch die Hinterlegung einer Geldsumme von mindestens 50 Mark gestattet.

Auswärtige haben besondere Bestellscheinformulare von grüner Farbe zu benutzen, die auf Verlangen (25 Stück zu 10 Pf.) zugeschickt werden. Jeder Einsendung von Bestellscheinen ist ein kurzes Begleitschreiben beizufügen, in dem die Zahl der Bestell-

*) Auswärtige Benutzer innerhalb Preußens haben die Gebühr an die Universitätsbibliothek derjenigen Provinz zu entrichten, in deren Bereich sie wohnen; die Bewohner Westpreußens an die Universitätsbibliothek in Königsberg, diejenigen Posens an die Universitätsbibliothek in Breslau. Für die Provinz Brandenburg tritt an die Stelle der Universitätsbibliothek die Königliche Bibliothek in Berlin. Es ist daher bei Bücherbestellungen stets der Nachweis über die erfolgte Entrichtung der Leihgebühr beizubringen, am besten durch Einsendung der Leihkarte.

scheine anzugeben ist. Jedes Werk ist auf einen besonderen Bestellschein zu schreiben unter möglichst genauer Angabe des Titels mit Druckort, Druckjahr und, sofern eine besondere Ausgabe gewünscht wird, auch dieser. Der Schein muß eigenhändige Namensunterschrift sowie Stand und Wohnung des Bestellers und außerdem die Namensunterschrift auf dem Abschnitt enthalten und deutlich mit Tinte geschrieben sein.

Die Bestellscheine, auf die der auswärtige Benutzer Bücher zugeschickt erhält, werden bei Absendung der Bücher mit dem Tagesstempel versehen und gelten dann als Empfangsscheine. Nach dem Wiedereingange der Bücher werden sie vernichtet, wenn nicht ausdrücklich ihre Zurücksendung erbeten wurde.

Die Bestellscheine, auf die keine Übersendung erfolgt, werden mit Bescheid versehen zurückgeschickt; solche Scheine dürfen bei einer erneuten Bestellung nicht wieder verwendet werden.

Die Leihfrist beträgt 3 Wochen, jedoch für neuere bibliographische und enzyklopädische Nachschlagewerke und Wörterbücher (vgl. unten) stets, für Zeitschriftenbände aus den letzten zehn Jahren, Sammelbände und andere viel gebrauchte Werke (vgl. unten) in der Regel 1 Woche, wozu jedesmal für Hin- und Rücksendung je 2 Tage hinzutreten. Die Frist wird im Begleitschreiben genau angegeben und ist von den Entleihern genau einzuhalten. Eine Verlängerung der Leihfrist kann nur aus gewichtigen Gründen stattfinden. Anträge hierauf sind einige Tage vor Ablauf der Frist an den Abteilungsdirektor, für eine Verlängerung von mehr als 3 Wochen an den Generaldirektor zu richten. Auf Verlangen muß zu Verwaltungszwecken jedes Buch sofort zurückgegeben werden.

Wer eine entliehene Druckschrift nicht spätestens am letzten Tage der Leihfrist zurückliefert, hat eine Gebühr von 50 Pfennig für jeden fälligen Empfangsschein zu zahlen. Auch ergeht nunmehr an ihn durch eingeschriebenen unfrankierten Brief die Aufforderung, entweder die Druckschrift zurückzuliefern oder die Verlängerung der Leihfrist zu erwirken. Bleibt die Aufforderung erfolglos, so hat der Entleiher eine fernere Gebühr von einer Mark zu entrichten und zu gewärtigen, daß zur Wiedererlangung des Buches nötigenfalls die Hilfe der Polizei oder der Gerichte in Anspruch genommen wird. Die Gebühren sind bei Rücksendung der Bücher beizufügen, anderenfalls werden sie durch Postnachnahme eingezogen.

Nach Orten außerhalb der Provinz Brandenburg werden Bücher nur verschickt, wenn sie in der dem Besteller zunächst erreichbaren öffentlichen Bibliothek derselben Provinz oder desselben Landes nicht vorhanden sind. Hierüber ist jeder Bestellung eine Bescheinigung beizufügen. Bücher, die an der betr. Bibliothek nur »verliehen« sind, können aus der Königlichen Bibliothek nicht entliehen werden. Nach Städten, in denen sich öffentliche Bibliotheken befinden, werden nur an diese und nur auf ihre unmittelbare Bestellung Bücher verschickt. Besteller aus solchen Orten bedürfen keiner Leihkarte; sie haben sich in jedem Falle an ihre Bibliothek zu wenden.

Seltene und kostbare Werke, Zeitungen, Musikalien, Karten und Reisehandbücher, sowie alle noch nicht gebundenen Bücher und Zeitschriften werden, soweit sie überhaupt versandt werden, in der Regel nur an eine öffentliche Bibliothek geschickt, die sich verpflichtet, ihre Benutzung nur unter Aufsicht zu gestatten. Die in den Geschäfts- und Leseräumen aufgestellten Bücher können an Auswärtige überhaupt nicht, neuere bibliographische und enzyklopädische Nachschlagewerke und Wörterbücher, Zeitschriftenbände, die in den letzten zehn Jahren erschienen sind, Dissertationen-, Programm- und andere Sammelbände, sowie die sonst häufig benutzten Werke nur ausnahmsweise verliehen werden, Druckschriften, die wegen ihres Inhalts von der allgemeinen Benutzung ausgeschlossen sind, und Unterhaltungsschriften, die nach 1850 erschienen sind, nur dann, wenn ein wissenschaftlicher Zweck der Benutzung nachgewiesen ist.

Die Entleiher sind verpflichtet, die ihnen anvertrauten Bücher auf das sorgfältigste zu behandeln und vor jeder Beschädigung zu behüten. Alles Einschreiben in die Bücher mit Bleistift oder Tinte, auch die Berichtigung von Druck- und anderen Fehlern, sowie das Umbiegen der Blätter und falsche Brechen der Tafeln ist untersagt. Zum Durchzeichnen und zu mechanischen Aufnahmen bedarf es einer besonderen Erlaubnis. Die Entleiher haben sich von dem Zustande eines jeden Buches bei dem Empfange zu überzeugen und etwa vorhandene Schäden sogleich anzuzeigen. Erfolgt keine Anzeige, so wird angenommen, daß sie das Buch in tadellosem Zustande empfangen haben.

Wohnungsveränderungen sind alsbald der Bibliothek anzuzeigen. Wer verreist, hat dafür zu sorgen, daß die Bücher jederzeit mit Erfolg zurückverlangt werden können. Unter keinen Umständen darf ein Buch auf den Namen eines anderen entliehen oder an einen anderen weitergegeben werden.

Die Hin- und Hersendung geschieht auf Kosten und Gefahr des Entleihers durch die Post. Die Bücher müssen wohlver-

Um gefl. Unterzeichnung und umgehende Rückſendung des anliegenden Empfangſcheines wird ergebenſt erſucht. Bei zukünftigen Beſtellungen ſind nach Maßgabe der anliegenden Beſtimmungen nur die vorgeſchriebenen Formulare zu benutzen.

Beifolgend erhalten Sie auf Ihr Schreiben vom

15. X 1912 das gewünſchte

Buch ~~ſoweit dieſe vorhanden und nicht verliehen ſind~~,

zuſammen 1 Band.

Die portofreie Rückſendung durch die Poſt wird bis zum

13. XI 1912 unter gleicher Wertangabe

und Verpackung erbeten.

Königliche Bibliothek

i. A.

Naetebus.

Wert: 30 Mk

1912. okt. 25

An

die Ungar. Akademie d. Wissenschaften

Budapest

F. 43.

K. U. K. DIREKTION DER K. K. HOF-BIBLIOTHEK.

J2 6. J. z. 826.

Wien, den 6 NOV 1912

Hoff

Entsprechend der Zuschrift vom 28./X. 1912 Z. ohne übersende ich in der Anlage ~~d~~unten*) verzeichnete Druckwerk zur Benützung durch Prof. Dr. ~~Leidlich~~ ~~in den Räumen der Bibliothek~~ auf die Dauer von 1 Monath ~~gegen Rückstellung d zu unterfertigenden Empfangsbestätigung~~.

Die ~~Versendungs- und~~ Verpackungskosten betragen 20 h.

Für Der k. u. k. Direktor der k. k. Hof-Bibliothek:

A Egger-Möllwald

*) Journal asiatique vol 8 – 11. Paris 1826/7.

1 Band-Lücke / über das nicht vorhandene Werk liegt bei /ek

An das General-Secretariat der k. ung. Akademie der Wissenschaften in Budapest.

J. W. 1. 11.

Érk. 1912. november 8.

504. sz.

1912.

Temes vármegye alispáni hivatalának

átiratára válasz.

Temes vármegye tekintetes alispáni

hivatalának

TEMESVÁR.

Méltóztatott 16314/1912.sz.
alatt a Magyar Tudományos Akadémia főtitkári hivatalához azt a megkeresést intézni, hogy Temes vármegye és Temesvár sz.kir. város történelmi monografiája czéljaira a vármegye részéről az 1892-ik év folyamán a Magyar Tudományos Akadémia pénztárába teljesen befizetett 5000 forintból |:10,000 koronából:| 8000 korona a Magyarország Vármegyéi és városai czimű vállalatnak tervezett újabb monografia segélyezésére a Magyar Tudományos Akadémia által kiutaltassék.

Ez ügyben a Magyar Tudományos Akadémia történelmi bizottságának meghallgatásával szerencsém van a Tekintetes alispáni hivatalt a következőkről tájékoztatni.

A szóban forgó megyei monografia, melynek megirásával Ortvay Tivadar akadémiai rendes tag úr bizatott meg, olyképen tervezztetett, hogy annak létrejöttéhez a Tekintetes vármegye, Temesvár szab.kir.városa és a Magyar Tudományos Akadémia fognak anyagilag hozzájárulni, ahogy ez az 1890/91.év folyamán a Tekintetes vármegyével az akadémia részéről közöltetett is. A Magyar Tudományos Akadémia e monografia czéljaira 4500 forintért |:9000 koronáért:| megszerezte néhai Pesty Frigyesnek a vármegye történetéhez egy emberéleten át nagy költséggel és fáradsággal összegyüjtött gazdag adattárát, mely a történelmi monografia megirásához alapúl szolgál. Temesvár szab.kir. városa is befizette a reá eső 2000 forintot |:4000 koronát:|, s igy a monografia czéljaira szükséges anyagi eszközök három helyről szereztettek meg.

Ennek az alapnak segitségével Ortvay Tivadar megirta és közzétette a monografia I. kötetének I. felét, és az oklevéltárat felölelő IV. kötetet, s igy a munka már részben megjelent.

Ortvay Tivadar rendes tagtól nyert tájékoztatás szerint ő az I. kötet befejező része, valamint a hátralévő II. és III. kötetben, melyek a történelmi és topografikus részt ölelik fel, most hogy egyéb irodalmi kötelezettségeinek teljes mértékben megfelelt, már hosszabb idő óta lankadatlan erővel és teljes odaadással dolgozik, úgy hogy a mű befejezése legföllebb 2.3.év múltával bizton várható.

Ezeknek alapján nyilvánvaló, hogy egy munkába vett, folyamatban lévő irodalmi

művel állunk szemben, melynek befejezését és megjelentét lehetetlenné tenné az, ha a Tekintetes vármegye által éppen ezen mű kiadására szánt összegek attól elvonatnának.

Megjegyzem, hogy e monografiának a Magyar Tudományos Akadémia pénztára |:a Magyar Földhitelintézet:| által letétként kezelt alapja ez idő szerint 9253·76 korona egyenleget mutat, mely összegben bent foglaltatik Temesvár szab. kir. város hozzájárulása is.

Mindezeknek előrebocsátásával ~~alapján~~ kérem a Tekintetes alispáni hivatalt, hogy a mondott összegnek a monografia-alapból való kiutalásától eltekinteni méltóztassék, mert ezzel egy együttes megállapodással és hozzájárulással tervezett, és megkezdett mű befejezése lehetetlenné tétetnék.

Kiváló tisztelettel

Budapest hó 12. november 13.

Fötitkár.

É. K. 1912-november 12.

505. sz.

1912.

A Törv. Bizottság kéri a t. Főtitkári Hivatalt, hogy a Temesmegyei monographia adatjainak, mely eddig mint tetét őriztetett, a jövendőben leendő gyűjtésére nézve rendelkezés végett tudomására hozni méltóztassék.

Bp. 1912 XI/11

Jegyző
biz. előadó

Kiadás			Többek számláján Temes megye és Temesvár sz. kir város								
1895	dec.	27	Dr Ondriconek tiszteletdíj kif			Frt	400		1890	aug.	7
"	"	"	Eder prozsonyi könyvnyomdásznak kif.			"	968	12	1891	febr.	16
1896	1	26	" " " "			"	705		"	nov	21
"	"	"	Dr Ondriconek tiszteletdíj "			"	750		1892	"	25
						Frt	2823	12	1893	febr.	7
						K	5.646	24	1894	aug.	29
1911.	dec.	31	Egyenleg			"	9.253	76	1896	jan.	24
									1897	márc	16
									1897	ápr	15
									1900.	dec.	5
							14.900			1912	
										Január	1

Budapest 912. november 12.

A Magyar Földhitelintézet
tek. vezérigazgatói osztályát

Hivatkozással közlöm, hogy a Tisza vármegyei mezőgazdasági
földjára bejegyzett I. számú mint közös adósságnak
erejéig szóló zálogjogot kérem kitörölni.

Az illető alapföldhöz és ő tőle járó 9253·76 korona
összegű tartozás től.

Kiváló tisztelettel

Hoffherr.

A 505. 42.

1912.

• Lipótvárosi áll. főgimnázium igazgatósága.

96/1912 szám.

Tekintetes Titkári Hivatal!

A folyó tanévben megnyílt Lipótvárosi áll. főgimn. részére az Akadémiai Kiadványokat megrendelni, tisztelettel kérem szíves értesítését arra vonatkozólag, hogy a kiadványoknak (füzetes) évi előfizetési díja mennyi?

Egyúttal kérem arra vonatkozólag is értesítést, hogy a gimnázium az Akadémia kiadásában megjelent művek beszerzéséül hány % kedvezményre tarthat igényt, s hogy kedvezményben részesül-e addig is, míg az előfizetők sorába nem lép.? (Ugyanis lehetséges, hogy a füzetes Kiadványokat már csak 1913-tól rendelném meg, ellenben néhány munkára még ebben az évben).

Végül nagyon kérem a Tek. Titkári Hivatalt, méltóztassék az Akadémia kiadásában megjelent művek jegyzékét címemre megküldeni.

Lipótvárosi, 1912. november 4.

LIPÓTVÁROSI ÁLLAMI FŐGIMNÁZIUM * BUDAPEST

Kiváló tisztelettel

Dr. Labán Mihály
id. igazgató.

E. K. 1912. november 12.

Az ~~Lipótvárosi~~ all. főreáliskolai tanárok ügyében.

Lipótvárosi.

F. é. novemb. 4. kelt beadványára tisztelettel van szerencsém jelenteni, hogy

1) az átalánytételéről tájékoztató ív ide csatolt levelemmel;

2) az Akadémia tanításának általában 50% engedménye ad, 2000 K összegű megrendelésre pedig 80% engedményt;

3) kiadásait jegyzékét egy részletes megküldöm.

Tisztelettel

Budapest 1912. novemb. 13.

[illegible]

főtitkár.

Főt. Ü.

1912.

MAGYAR SZAKIRÓK EGYESÜLETE

ELNÖKSÉG: VI. KER., UJ-UTCZA 4. SZÁM.

189/1912.

A Magyar Tudományos Akadémia

tekintetes Elnökségének,

B u d a p e s t e n.

A Magyar Szakirók Országos Egyesülete tiz éves fennállását f.hó 24-én délelőtt 11 órakor az „Otthon" irók és hirlapirók körének helyiségeiben /VII.,Dohány-utca 76/ jubiláris diszülés keretében ünnepli meg. Amidőn ez ülés napirendjét csatoltan átszármaztatjuk, van szerencsénk a tekintetes Elnökséget felkérni, hogy a rohamosan fejlődő magyar szakirodalom iránt való jóindulatának dokumentálása céljából is a jelzett diszülésen magát képviseltetni és ezzel ünnepélyünk fényét emelni méltóztassék.

Budapesten,1912.november 10-én.

Kiváló tisztelettel

a Magyar Szakirók Országos Egyesülete nevében:

Sugárotto
főtitkár.

elnök.

Ek. 1912. november 12.

507.

1912.

A MAGYAR SZAKIRÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK ELŐLJÁRÓSÁGA

TISZTIKAR:

ELNÖK:

GELLÉRI MÓR, az Országos Iparegyesület igazgatója, a *Magyar Ipar* felelős szerkesztője.

ALELNÖKÖK:

RUBINEK GYULA, az O. M. G. E. igazgatója, a *Magyar Szesztermelők* szerkesztője.
KATONA BÉLA, a *Kiviteli Szemle* felelős szerkesztője, a *Pesti Hirlap* közgazdasági rovatának szerkesztője.

FŐTITKÁR:

SUGÁR OTTÓ, a *Honi Ipar* szerkesztője.

TITKÁR:

RÓNA LAJOS, a *Mészárosok és Hentesek Lapja* társszerkesztője.

JEGYZŐ:

RADVÁNYI LÁSZLÓ DR., *Az Üzlet* szerkesztője.

PÉNZTÁROS:

NAGY BÉLA DR., az *Iparegészségügy* szerkesztője.

ELLENŐR:

JUTASSY ÖDÖN, a *Molnárok Lapja* szerkesztője.

SZÁMVIZSGÁLÓK:

BOKOR GUSZTÁV DR., a *Vegyészeti Lapok* szerkesztője.
SÓS IZOR, a *Vállalkozók Lapja*, a *Bauunternehmer und Lieferant* szerkesztője.
VÁGÓ JÓZSEF, a Budapesti kereskedelmi és iparkamara segédtitkára, a *Füszerkereskedők Lapja* felelős szerkesztője.
GOLDFINGER GÁBOR, az *Általános Szeszipari Közlöny* szerkesztője.
KISS ADOLF, a *Munkásügyi Szemle* szerkesztője.

ÜGYÉSZ:

FEKETE IGNÁC DR., ügyvéd, szakiró.

VÁLASZTMÁNY:

1910—1913.

GYÖRGYI KÁLMÁN, a *Magyar Iparművészet* szerkesztője.
KARLOVSZKY GEJZA, a *Gyógyszerészeti Közlöny* szerkesztője.
LAJTA L. PÁL, a *Magyar Bőripar* főszerkesztője.
MENDE BÓDOG, a *Magyar Nemzetgazda* főszerkesztője.
NEY BÉLA, az *Épitő Ipar* főszerkesztője.
SZÁVAY GYULA, kereskedelmi és iparkamarai titkár, szakiró.
IFJ. SZÉKELY IGNÁC, a *Magyar Fakereskedő* szerkesztője.
SZILASSY ZOLTÁN, orsz. képviselő, a *Köztelek* szerkesztője.
SZILÁGYI GYULA DR., a *Magyar Szesztermelő* szerkesztője.
VARSÁGH ZOLTÁN DR., a *Gyógyszerészi Hetilap* szerkesztője.

1911—1914.

BARTHOS ANDOR DR., min. tanácsos, cs. és kir. kamarás, szakiró.
BERNÁT ISTVÁN DR., a *Magyar Gazdák Szemléje* felelős szerkesztője.
BUDAY BARNA, a *Köztelek* felelős szerkesztője.
DRUCKER JENŐ DR., a *Borászati Lapok* szerkesztője.
HOFFMANN M. MIHÁLY, kir. tan., az *Adóügyi Szaklap* és a *Füszerkereskedők Lapja* szerkesztője.
PECHÁR GUSZTÁV, m. kir. ipari főfelügyelő, a *Magyar Ipar* munkatársa.
PFEIFFER IGNÁC, műegyet. tanár, a *Kazán- és Gépujság* szerkesztője.
SOLTÉSZ ADOLF DR., a *Közlekedés* szerkesztője és a *Magyar Ipar* főmunkatársa.
SZABOLCSI ANTAL DR., a *Vasuti és Hajózási Közlöny* szerkesztője.
VARSÁNYI EMIL DR., mérnök, szakiró.
ZERKOVITZ EMIL, a *Magyar Hirlap* igazgatója és közgazdasági rovatának vezetője.

1912—1915.

BIRÓ ÁRMIN, a *Magyar Vaskereskedő* felelős szerkesztője.
BUND KÁROLY, az *Erdészeti Lapok* felelős szerkesztője.
EDVI ILLÉS ALADÁR, miniszteri osztálytanácsos, a *Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönyének* szerkesztője.
JANCSÓ DEZSŐ, a *Posta Közlöny* szerkesztője.
LENDVAY SÁNDOR, a *Pénzügyi Hirlap* felelős szerkesztője.
LITSCHAUER LAJOS, kir. bányatanácsos, a *Bányászati és Kohászati Lapok* szerkesztője.
MARTON SÁNDOR DR., ügyvéd, a *Zenekereskedelmi Közlöny* szerkesztője.
PALIK FERENC, a *Művezetők Lapja* szerkesztője.
RÁTZ ISTVÁN DR., udvari tanácsos, az *Állatorvosi Lapok* szerkesztője.
SASVÁRI ÁRMIN, a Magyar Kereskedelmi Muzeum aligazgatója, szakiró.
SÁGODY GYULA DR., az *Iparfejlesztés* főszerkesztője.
SOMLÓ JENŐ, a *Magyar Ipar* munkatársa.

NAPIREND

1. Elnöki megnyitó, tartja GELLÉRI MÓR, egyesületi elnök.
2. Jelentések, tájékoztató, előadja SUGÁR OTTÓ, főtitkár.
3. Ünnepi beszéd, tartja KATONA BÉLA, alelnök.
4. Tiszteleti tagok választása; az erre vonatkozó indítványokat előterjeszti Dr. RADVÁNYI LÁSZLÓ, jegyző és RÓNA LAJOS, titkár.
5. Bejelentett üdvözlések.
6. Zárszó, elmondja RUBINEK GYULA, alelnök.

Méltóságos Elnök Úr!

A Magyar Tudományos Akadémia évtizedek óta keresztül sejtelme nélkül a Magyar Orvosi Könyvkiadó Társulat. Ezen segély — a mely jelenleg évenként 1000 K.-t tesz — az 1911. évben nem folyt be társulati pénztárába, a mint arról új pénztárnokunk a napokban értesült.

Minthogy volt pénztárnokunk ezen mulasztása nagyon érzékenyen sújtaná társulatunkat, a mely a mostani viszonyok mellett forrásait mélyébe vágással a Magyar Tudományos Akadémia kegyes támogatására: tisztelettel kérjük a t. Akadémiát, kegyeskedjék pártolólag a tekintetes Igazgató Tanács elé terjeszteni azon kérésünket, hogy az 1911. évi 1000 koronás segély pótlólag kiutalványoztassék.

Kitűnő tiszteletünk kifejezésével vagyunk Méltóságodnak

Készséges hívei

Budapesten, 1911 november 11.-én.

Hőke Lajos.
elnök.

Richtsteig
I. titkár.

Érk. 1912. november 12.

508. Sz.

1912.

10.

An die königl. schwedische
Akademie der Wissenschaften
Stockholm.

Zu Händen der Ständigen Akademie der Wissenschaften erlaube ich mir höflichst um gefällige Zustellung des Statuts und eventuell der Berichte der Nobel-Stiftung.

Mit vorzüglicher Hochachtung
Wien, 13. November 1912.

ergebenst
H
Generalsekretär.

Folio

509.

1912.

Az "OMIKE" deák mensája

IX.Ráday u.11.

Mélyen tisztelt Igazgatóság!

Az Orsz.Magy.Izr.Közművelődési Egyesület elnöksége szerény kéréssel bátorkodik megkeresni.

Egyesületünk 450 egyetemi hallgató számára tart fön mensát könyvtárral és olvasó teremmel kapcsolatban.Bizva a mélyén tisztelt Igazgatóság humánus fölfogásában azon kérelmet vagyunk bátrak előterjeszteni:

méltóztassanak a kiadásukban megjelent és megjelenő tudományos szakmunkák,jogi,orvosi,bölcseleti,természettudományi könyvek egy-egy példányát könyvtárunknak adományozni és ezáltal az egyetemi ifjuságot tanulmányaiban elősegiteni,valamint kultursociális intézményeinket működésében támogatni.

Fogadja a mélyen tisztelt Igazgatóság remélt kegyességéért az Omike elnökségének hálás elismerését és köszönetét.

Budapest,1912.november hó 10.én

Az "OMIKE" Mensa elnöksége:

Dr Heves Simon Báró Deisztay Béla

A magyar tudományos akadémia könyvkiadó vállalat

Nagytekintetü Igazgatóságának

Budapesten

É. K. 1912. november 14.

Tisztelt Elnökség!

F. hó 10-én kelt leiratára van szerencsém értesíteni, hogy a M. Tud. Akadémia költségével kiadja kéziratait mentségül kívánom, de ezt, szabályszerű értekezésben, csak úgy tehetem, hogy azokat előbb közölhessem. Folyóiratainkat azonban rendelkezésemre bocsátják, ha értesítenek, hogy melyeket óhajtják.

Tisztelettel
Budapest 1912. november 15.

Fröhlich

Az MTA. Magyar Tudós Társaság Könyvtárosi Irodájának Igazgatója.
Budapest.

512. sz.
1912.
IX. Rákóczi u. 11.

a II. Schreiben f. kais. Hof. Kriegs Rath Ritter v. Gebler

d. d. m. Karlsruh. Bank Präsidenten

Freiherrn Carl Rast d.

Maschinenmässig Summen anzuzeigen;

2, h. kommandir. d. Corps Lager Kehl

be: Fehlen Stäbs Pferd Etatsmässig.

Ú. R. 1912. November 14.

513. B.
1912.

o žádosti
Steinbachs.

Az I. o. Kt. 1912. november 4-i ülésének

jegyzőkönyvéből.

64. Az o. ktársytitkár jelenti, hogy Herczeg Ferenc r. és Voinovich Géza l. t. a Vojnits-pályázat bírálóbizottsági tagságáról lemondott, az utóbbi betegsége miatt, az előbbi pedig azért, mert neki is van olyan kéziratja, amelyről a bizottság ítéletet fog mondani.

Tudomásul vétetik, s a helyükbe Heinrich Gusztáv r. és Ferenczi Zoltán l. t. küldetik ki.

A kivonat hitelül:

Budapest, 1912. november 13.

Csinszki József
o. ktársytitkár.

E. K. 1912. november 15.

5148.

1912.

516. sz.
1912.

Az „Athenaeum" r. társaság
tek. Igazgatóságát

Folyóiratunk előfizetőinek kimutatása szerint következő számokban kívánjuk a folyóiratot szétküldeni:

1) mennyiben kell 500 példány,
2) mennyiben utóda további 100 példány,
3) mennyiben borítékot is fűzzen.

~~Megjegyzem, hogy~~
Kérjük továbbá közölni, hogy a különböző számú példányok helyes kézbesítése végett. Megjegyzem, hogy egyes tudósok esetleg több utóda is kívánja megkapni.

Szíves válaszát kérve
Budapest 1912. november 16.

Kiváló tisztelettel
H
főtitkár.

2

Hornyánszky Viktor cégnek könyvkereskedését
tek. Igazgatóságát

576/12
1912.

Államilag segélyezett unitárius gimnázium

Székelykeresztúr.

569-912. sz.
igazg.

Igen tisztelt Főtitkár Úr!

Hivatkozással 517-912. sz. vagy becsü megkeresésére szerencsés vagyok mély tisztelettel értesíteni, hogy egyhári főhatóságunkhoz folyamodtunk a Pósy Simon-fél Zsoltár-fordítás kiadása engedélyezéséért, amihez erre az engedélyt megkapjuk, a neverett könyvet azonnal küldjük.

Kiváló tisztelettel

912. XI/23.

IGAZGATÓSÁG

Papp Károly
igazgató

AP 517

1912

517. sz.
1912

Igen tisztelt Igazgató Úr!

A Bérely-Kereskényi fényképészeti czégtulajdonában levő Péchy Emánuéle Zoltán-tanárról készített képeinek Nagyságod kívánatára elküldöm, — az illetéket Egyházi Képviselő Társaink segélyére akarván, már 1885-ben volt szerencsém a M. Tudom. Akadémiának tudományos tárgyakban készült megrendelései. A fontos képivadat fájó adá vendegzése, illetve kinyomatása már kis időzéssel egybekötött, de fájdalom sokszorosításnál fogva mindig még is időig ki van adva. Most végre, közvetlenül a kinyomatás előtt, a kötet szerkesztője, Szily Ármin tanár úr, az Előjáró megírását végett a szóban forgó képeket kérte, hogy a képiratba még egyben-másban kiegészítse. Ezek a M. Tudom. Akadémia nevében és utasításából arra a tiszteletteljes kérvéssel fordultak Nagyságodhoz: méltóztatnék a Péchy Emánuéle Zoltán könyv képiratai közül a M. Tudom. Akadémiának (nyitbol) megrendelt, másodi ékezetűek, hogy a nagybecsű képiratot egy hónap leforgása alatt szerkesztőnk és legmelegebb köszönetünk kifejezésével visszaküldhessük.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1912. november 16.

Pottlik

Az Akadémia főtitkárának ter. Igazgatósága

Szentkereszten.

577/11

1912

M. KIR. KÖZPONTI
STATISZTIKAI HIVATAL.

12.529 szám
1912 ikt.

Magyar Tudományos Akadémia

Budapest

Hosszú idő óta tűnik mindinkább az a körülmény, hogy a Magyarországon és a külföldi államokban működő tudományos egyesületok, valamint tudományos és irodalmi társulatok kiadványai csere útján oly állapotba jutottak, hogy az államok hatóságainak és társulatainak kiadványai közkönyvtárainkban megfelelő számban nem találhatók. A könyvcsere virágzó intézményes szervezésének előnyei, mint pl. a szellemi érintkezés könnyítése, a külföldi kiadványokban felhalmozódó kulturkincs közvetlenebbé és gyorsabb megismerhetése stb. már régebben is kívánatossá tették hazánk és a külföld között olyan megállapodás létesítését, mely szellemi közeledést megkönnyítse. Megesketik ugyanis, hogy az egyes hatóságokban vagy egyesületekben meglenne a hajlandóság arra, hogy egymás kiadványai iránt érdeklődjenek, sőt hogy a tényleges érintkezés akadályául szolgál, hogy nincsenek tisztában egymás kiadványaival vagy pedig alkalmas módot nem találnak a közeledésre.

A külföld legtöbb államában ezért már évtizedek óta a nemzetközi könyvcsere céljait külön hivatal szolgálja, mely a hatóságok és társulatok cseréjének közvetítését ellátja, a hazai kiadványokat külföldre szállítja, a más országokból érkezett kiadványokat pedig a rendeltetésnek átadja. A hozzá jövőben

tárgyalásokban is külön szolgálatot szervezetnek a könyvcsere céljaira, még pedig a m. kir. központi statisztikai hivatal keretében.

A könyvcsereszolgálat bennünket nem fog arannal az összes idegen államokkal összekapcsolni, egyelőre – kivételképen csak Belgiummal szervezetnek a cserevizsgálatok, valószínű arányban, hogy az első lépés nyomán kanarvosan kifog épülni nálunk is a nemzetközi könyvcsere egész rendszere.

Belgiummal most folynak az előkészítő tárgyalások a könyvcsereszerződés megkötése ügyében s a tárgyalások mai állása szerint a szerződés már a jövő év közepén vagy végén életbe is fog lépni. A kultúrkapcsolatok kiválasztott körében való részvétele, nem tekintve a tágabb államközi nagyobb kiadványok egész sorát – már arról is ajánlatos volna tárgyalni, most a belga tudományos stb. társulatokkal való kapcsolatokban mindenesetre kifejezésre fognak jutni azok az előnyök, melyeket a könyvcsereszolgálat általában nyújt, s az is ki fog tűnni, hogy a cserevizsgálatok okozta olyan anyagi megterhelést, mely a nyert előnyökkel szemben számba jöhetne.

A belga és magyar tudományos stb. társulatok kiadványcseréje két részből áll. Első része lenne a társulatok egymás közötti tárgyalása és megegyezése arra nézve, hogy kívánják-e egymás kiadványait cserélni. Ez csere kérdésének elbírálása végett egyes társulatokból kell kiindulnia olyan formán, hogy a m. kir. központi statisztikai hivatal rendelkezésre bocsátják a magyar társulatoknak a belga csere szolgálat részvevőinek jegyzékét, melyből a magyar társulatok kiválaszthatják azokat a belga

egyesületeket, melyekkel cserére óhajtanak lépni és a végből kérelmük egyenesen a közvetlen érintkezést. Tagjaim tudomásukra hozza a m. kir. központi statisztikai hivatallal a magyar részvények jegyzékét és össze kell állítaniuk a belga részvénytulajdonosok megfelelő jegyzékét a belga tulajdonosok stb. egyesületeknek is mód nyíltban legyen a magyar ajánlkozók névsorát ismerni.

A két ország társaságainak írásbeli érintkezése legyen a francia nyelven történik.

Mielőtt a cserre való előkészületeket megtennék, szükséges, hogy az érintkezés mielőbb kezdetét vegye, hogy így a szerző Dé érvényre juthasson utáni halasztalanul a cserekötelezettség is megkezdődhessék.

Nyilvánvaló, hogy csupán a részvények jegyzékéből még nem derülhet ki az – bár kétségtelen nemű utalás mindenesetre foglaltatik benne, – hogy a belga és magyar társaságoknak körülbelül milyen kiadványai kerülnek cserére. Ezért a magyar részről kiinduló cserejavaslatnak magában kell foglalnia azoknak a kiadványoknak (könyv, jelentés, folyóirat, időszaki stb.) jegyzékét, melyeket a magyar társulat cserére ajánl, s egyúttal a belga egyesülettől is kérnie kell kiadványainak címeit. Kívánatos továbbá, hogy már az 1910 óta megjelent kiadványok címei közöltessenek minden részről, az esetleg már elfogyott kiadványok megjelölésével is, részben arról, mert a szerző Dé, – természetesen csak a hivatalos kiadványokra nézve kötelező erővel, – amúgy is 1910 uj viszonyokra hatható erővel fog megkötetni, másrészt pedig azért, mert így a felek világosabb képet nyerhetnek egymás kiadványainak igazi értékéről.

Ha a magyar egyesület egy vagy több belga társasággal megegyezett a cserére vonatkozólag, – s mennyiben a csere közvetítés előnyeit élvezni akarja – ezt a körülményt a m. kir. központi statisztikai hivatalnak bejelenti, s tájékozásul egyúttal azt is, hogy minőnemű kiadványokat ajánlt cserére a belga társulatoknak.

Megjegyzem, hogy a magyar társulatoknak kiadványaikat a szükségesnél egy példánnyal magasabb számban (tehát ha öt társulattal cserél, hat példányban) kell rendelkezésre bocsátaniok, a melyik fölös példány arra szolgál, hogy a belgiumi könyvcserehivatalnak is maradjon belőle gyűjteménye a cserélt kiadványokból, mintegy kárpótlásul azért, hogy a kiadvány-csere költségmentesen intéz.

Amennyiben a társaság bejelenti a hivatalos könyvcserével való csatlakozását, - a szolgálat tényleges megkezdése után - az ügyáig a cserészolgálat tekintetében a következő lesz. A társaság a belga címek szerint külön csomagolva beküldi a statisztikai hivatalnak a cserére szánt kiadványokat, míg a Belgiumba való irányítást a statisztikai hivatal fogja intézni oly képp hogy a beérkezett kiadványokat kívánsága egy részben a belga cserehivatalnak továbbítja s a küldeményekkel a belga címekre ez osztja szét. A Belgiumból érkezett kiadványok szétosztása viszont úgy történik, hogy a belga hatóságok által a belga cserehivatal útján - a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz küldött s az egyes magyar társulatok címére külön csomagolt kiadványokat a statisztikai hivatal az egyes címzettnek továbbítja. A magyar kiadványoknak a statisztikai hivatalhoz való beküldési s a belga kiadványoknak a statisztikai hivatalból való elszállítási költsége a feladó, illetőleg a címzett magyar társulatokat terheli. A statisztikai hivatalból Belgiumig felmerülő postai szállítási költséget azonban a statisztikai hivatal fogja fedezni; a Belgiumból Budapestig felmerülő portóköltséget pedig a belga cserehivatal. A társulati kiadványok cseréjének hatósági közvetítése tehát anyagi áldozatok megtakarításával is jár, mert az a költség, mely a kiadványoknak a határon belül való szállításával jár, elenyésző ahhoz a határon kilépő postai szállítási költségekhez képest. Egy kilogram nyomtatvány szállítási költsége ugyanis Magyarországon csak 30 fillér, Belgiumba azonban már 1 Korona, sőt a külföldi nyomtatványok

subyának emelkedésével csak fokozódik. Sőt a budapesti tudományos és irodalmi stb. társulatok és egyletek még azt az igen alacsony portókölcsönt is elkerülhetik, ha Belgiumnak kiadványaikat küldönczczel küldik a statisztikai hivatalhoz és a Belgiumból érkezett kiadványokat szintén küldönczczel szállítatják el a hivatalból, a mint ez a Brüszelben székelő társulatok kiadványainál is történik.

Arra nézve, hogy a kiadványokat mikor legcélszerűbb a statisztikai hivatalhoz bekűldeni, közölhetem, hogy évkönyvet, jelentést, vagy időhöz nem kötött kiadványokat legmegfelelőbb azonnal megjelenésük után a statisztikai hivatalhoz bekűldeni, míg folyóiratokat, pontosságukhoz mérten, talán elég lenne havonta, vagy negyedévente Belgiumba szállíttatni. Mindenesetre legjobb volna, ha a magyar társulatok erre a kérdésre nézve szintén megegyeznének a belga egyesületekkel megállapodásaikat alkalmi hivatallal is közölnék. A kiadmányok csomagolására nézve megjegyzem, hogy minden különálló s pontosan megcsinzett csomaghoz jegyzék is csatolandó, mely a csomagban levő kiadványok számát s a feladó és czimzett nevét s lakhelyet tartalmazza. Ennek a jegyzéknek franczia nyelvűnek kell lennie valamint kívánatos volna az is, hogy a Belgiumba küldött kiadványoknak legalább is a czímlapja v. esetleg a tartalomjegyzéke is lefordittatnék franczia nyelvre, hogy a olasz társulatok által könnyebben megérthetők és áttekinthetők legyenek.

Lehetséges az is, hogy bizonyos a csatolt jegyzékben felsorolt belga társulatok és egyesületek egyikével vagy másikával már van cserösszeköttetése. Ez esetben természetesen ezen elhatározásától függ, hogy a cserevizsgát, a m. kir. központi statisztikai hivatal közvetitői működésének megkerülésével-e közvetlenül is saját maga akarja-e intézni, vagy pedig a statisztikai hivatal közvetitését kívánja igénybe venni. Véleményem szerint abban az esetben, ha egy társaság már rendelkezik cserekapcsolattal, s ujakat is óhajt létesiteni, már az egyöntetü kezelés czéljából is inkább czélravezetőbb volna, ha egész cserenyét a statisztikai hivatal intézné, ha annakon a meglevő összeköttetéseit a társaság nem kívánja

/.

szaporításáról, kiktől a külső ország közlésétől függ, hogy kiküldeményeit maga, vagy pedig alulírt hivatal útján óhajtja Belgiumba expedíálni.-

Midőn még egyszer hangsúlyozom a hivatalos magyar-belga könyvcserekapcsolat akként ellenjeit, hogy ez a szolgálat a közvetítést gyorsan és alacsón végzi, s hogy a mindenkori belga ajánlkozók felől pontosan tájékoztat s így hasznos relációk kifejtését mindig alkalmat nyujt kérem: tisztelt, hogy a mellékelten visszakéróleg megküldött jegyzék áttanulmányozása után szíveskedjék alulírt hivatalt mielőbb tájékoztatni az iránt, hogy

a.) kívánandó-e a társaság a magyar-belga könyvcserekapcsolatba belépni s a m. kir. központi statisztikai hivatal közvetítését igénybe venni,

b.) ez esetben milyen kiadványaival szándékozik részt venni a cserében (lehetőleg 1910-ig visszamenőleg)

c.) vannak-e már belga tudományos stb. társulatokkal cserekötelezettségei, ha igen milyekkel s kívánja-e ezekre vonatkozólag is a statisztikai hivatal közreműködését igénybe venni;-

d.) hozzájárul-e a társaság ahhoz, hogy kiadványait a fentebb kifejtett célra a szokásosnál egy példánnyal magasabb számban kell rendelkezésre bocsátanunk,

e.) van-e észrevétele a szállítási módozatokra nézve, ha igen mire vonatkozik az.-

Végül tisztelt, hogy a mennyiben a cserekapcsolathoz való csatlakozásra szánná el magát, szíveskedjék egyúttal a belga társulatoknál is, mielőbb kezdeményező lépéseket megtenni, s megegyezésének eredményéről alulírt hivatalt is értesíteni. Fínes kizárva annak a lehetőségét sem, hogy a m. kir. központi statisztikai hivatal által összeállítandó s a belga cserchivatalnak megküldendő magyar jegyzék alapján belga részről is fognak érkezni cserebajánlatok a magyar társasághoz, erre természetesen annak okát meg kell várni, hogy részesülhessünk, mint a többiek

kiinduló ajánlatok, s ha megegyezést eredményeznek, a statisztikai kiadatnak szíves bejelentendők, egyébként pedig a magyar-bolgár könyvcsere szerző dús tárgyában tett felvilágosítást kérő megkeresésekre szívesen kiadatnak kiadatnak készséggel rendelkezésére áll.

Budapest 1912 október hó 26án

[illegible]

miniszteri tanácsos
igazgató.

Érk. 1912. november 16.

Ikt.

208

518. Ek.

1912.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS TANÁCSA.

1 3 1 6 3 6 / 1912. -III.

T.

A tüzjelző állomások után a tulajdonosok által a székesfővárosnak megtéritendő és fizetendő átalányösszegnek megállapitása.

H.

A tanács a számvevőség javaslata alapján a tüzjelző állomások használati díját az 1912. 1913. és 1914. naptári esztendőkre az előző évekhez hasonlóan egy-egy tüzjelző állomás után egy évre 45. kor. azaz: negyvenöt koronában állapitja meg azzal, hogy az évközben bekapcsolt tüzjelzőállomások után ezen időponttól kezdődőleg a 45. koronányi évi átalányösszegnek megfelelő hányada fizetendő.

Utasitja ehez képest a tanács a számvevőséget, hogy az átalány összegek befizetésének biztositása iránt intézkedjék.

A tüzoltó főparancsnokságot pedig utasitja a tanács, hogy a változási kimutatásokat az eddigi gyakorlathoz képest ezentul is pontosan mutassa be és hogy uj tüzjelző állomások felállitása esetén vegyen az illetőtől nyilatkozatot annak tudomásul vételéről, hogy a vállalkozónak fizetendő berendezési dijon kivül a fentiekben megállapitott átalányösszeg fizetendőfentartás cimén a székesfővárosnak és ezen nyilatkozatokat szükség esetén leendő felhasználás végett irattárában őrizze meg.

Központi nyomtatványok XXIX. csoport 9/a sz.

Székesfővárosi házinyomda 1912.

Erk. 1912. november 19.

Erről a tanács a tan. III. ügyosztályt, a tüzoltófőparancsnokságot és a számvevőséget felzeten értesiti.

Kelt Budapesten, a székesfőváros tanácsának 1912. évi október hó 26-ik napján tartott üléséből.

1 3 1 6 3 6 / 1912. -III. C.

h. polgármester.

g. Kl.

o. Kom.

520. ö.

1912.

133946.szám.

Határidő:1912. december hó 15.

Tisztelettel felkérem a tekintetes Akadémiát, hogy Dr. Zemplén Győző müegyet. nyilv. rendes tanárnak hozzám intézett s visszavárólag idecsatolt kérvénye tárgyában véleményezőleg mielőbb nyilatkozni szíveskedjék.-

Budapest, 1919.november hó 12.

A miniszter rendeletéből:

miniszteri tanácsos.

É. E. 1912. nov. 20.

Ism.

521. Ft.

1912.

Kiadatik a III. oltárlyal.
Lipcsi 1912. nov. 20.
Heinrichsen
főtitkár.

Zempléni beadványa
visszaküldésével a pénz
tárnoknak.

3

Főméltóságú Herceg Úr!

~~Kegyelmes Uram!~~

A Magyar Tudományos Akadémia megbízta dr. Eckhart Ferenc és dr. Szekfü Gyula történetbúvárokat, hogy a Habsburg-család titkos levéltárában található török leveleket összegyüjtsék és sajtó alá rendezzék, mert köztudomású, hogy e levelek Magyarország történetének egy nagy korszakára döntő erejü, igen fontos források. Mivelhogy ily levelek nagy számmal vannak Főherceg Úr Fensége kismartoni levéltárában, annak a kitűnő jeles kezelése mellett ~~Fensége~~ Főméltóságodhoz: kegyeskedjék megengedni és intézkedni, hogy a Magyar Tudományos Akadémia nevében megbízottjai a kismartoni levéltárat ~~tanulmányozhassák~~ tanulmányozhassák és onnan igen becses török anyagát a tudomány ~~a~~ javára feldolgozhassák.

Főméltóságod Főherceg Úrnak kitünő tisztelettel kézcsókolója

Budapest 1912. november 22.

R. 18/11

elintézés

Wenzel

Főméltóságú Herceg Esterházy Miklós ~~Fensége~~ Úrnak, a Magyar Tudományos Akadémia tagjának stb.

Kismarton.

522. F.

1912.

Nr 522 ut
1912

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Vettem Nagyméltóságodnak f. é. november 22-ről 522/1912 számmal hozzám intézett nagybecsű sorait az iránt: engedném meg hogy a M. T. Akademia megbizottjai kismartoni levéltáramat felkereshessék s annak törökvonatkozású anyagát feldolgozhassák.

Szerencsém van értesíteni Excellentiádat hogy, dr. Szekfű Gyula és társamint a M. T. Akademia megbizottjai ez iránti kérelméhez képest, előttük kismartoni főlevéltáram megnyitását a jelzett célból már előbb engedélyezvén intézkedtem hogy ők ott tudományos

buvárkodásukat zavartalanul végezhes-
sék. Hazafias örömömre szolgál hogy
ezzel egyben Nagyméltóságod óhajút
is teljesíthettem; s szívből kívánva, hogy
a böles vezetése alatt álló Tudományos
Akadémia vállalkozását ez úttal is a leg-
nyebb siker koronázza, kérem fogadja
Excellentiád kiváló tisztelettem őszinte
kifejezését.

Kismarton 1912 december 12.

Kp Eltenbérgyi Kimár

folio

Tekintetes Igazgatóság!

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület (Fáy
András nevére a M. Tudom. Akadémiánál ~~létt~~ létesített alapítványa
~~létt~~ kezelésének elmúlt (lejárt) évről:

„A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület az
alapítvány kamataiból minden három évben (1907. 1910.
1913. 1916. stb.) pályázatot ír ki 6000 K jutalmat tűz
ki magyar nyelven írt oly szakmunkára, mely a közép
vagy legalább polgári népoktatás európai hírnevének emelé-
sére legalább közvetve is a hazai tudományosságnak hasznos
szolgálatot tesz.

A pályamunka, melyből a pályadíjat kitűzendő, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület jelöli ki, abonban az ekkép kijelölt szakmunkának körében a pályatételt az Akadémia állapítja meg, formulázza és közzéteszi."

Miután a pontiak szerint a kérdéses alapítványból (1913.
évben) az Akadémiai nagygyűlésen kell pályázatot kiírnunk, ~~kérem~~ kérjük tehát
kérem a mélyen tisztelt Igazgatóságot, hogy kegyesek 1913. évi
január végéig arra a szakmunkára vonatkozó pályatételt megjelölni, melyből
~~az~~ említett pályadíjat kitűzendő legyen.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1912. november 23.

főtitkár

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület
tek. Igazgatóságának

Budapest.

5234

1912

Sürgönyczim „ATHENAEUM"

TELEFON 64-01-64-04

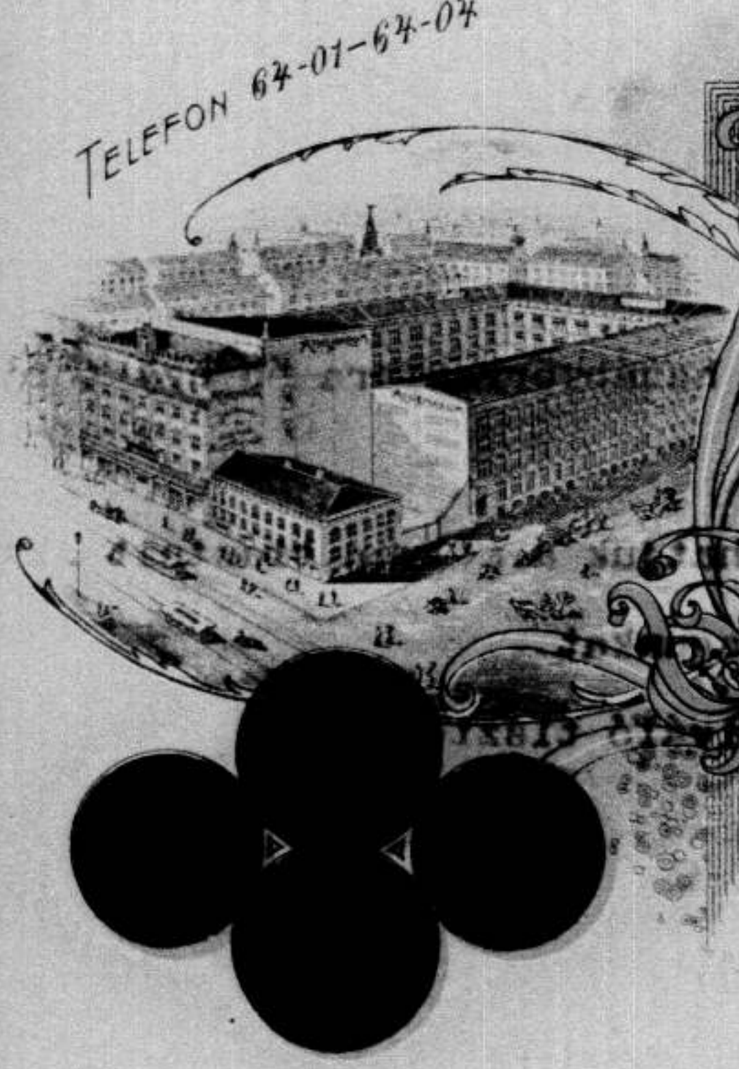

ATHENÆVM

IRODALMI ÉS NYOMDAI R. TÁRSULAT

EZREDÉVES ORSZ. KIÁLLITÁS 1896. ÁLLAMI NAGY ARANYEREM
PÁRISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900. ARANYEREM
MILÁNOI NEMZETKÖZI KIÁLLITÁS
DIPLOME D' HONNEUR

ALAPITTATOTT 1868.

FOLYÓSZÁMLA A PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANKNÁL

Budapest VII Rákóczi út 54.

1912 nov.20

Hg.

T.

Magyar Tudományos Akadémia

Budapest

Köszönettel vett 516/1912. számu nagybecsü felszólitásra van szerencsénk tisztelettel tudatni, hogy a Régi Magyar Könyvtár nyomását a következő árakért ajánlkozunk foganatositani és pedig :

Szöveg : 1 iv = 16 oldal ritka garmond szedést az eddigi szedéstükörrel és a beküldött mintához hasonló papirra nyomva :

500 példányban K.88.15
minden további 100 példányt .....K. 1.80

Boritékot hozzá, mind a 4 oldalán nyomással és hasonló papiron ---- 500 példányban K.29.80
minden további 100 boritók ára .....K. 1.25

füzés .....1000 ivenként .....K. 3.--

tömör garmond szedésért oldalanként K. 0.35
" petit " " K. 2.--
ritka borgisz " " K. 0.85
" petit " " K. 1.30

Ék. 1912. november 21.

koronát számitunk külön a tuloldali árakhoz.

Ez árakba a kézirattól el nem térő egy hasábkorrektura és egy tördelt ivrevizió ólomjavitása is bele van foglalva.

A gondos nyomásról ezuttal is biztosithatjuk a mélyen tisztelt Akadémiát és nagybecsü megbizását remélve, ajánljuk magunkat

kiváló tisztelettel

ATHENAEUM
IRODALMI ÉS NYOMDAI
RÉSZVÉNYTÁRSULAT.

525. sz.

Hornyánszky Viktor·Budapest
császári és királyi udvari könyvnyomda

Budapest 1912.november 20.

A M a g y a r T u d o m á n y o s A k a d é m i a

tekintetes főtitkári hivatalának

B u d a p e s t .

F. hó 16-iki 516/1912számu becses átiratára válaszolva, tisztelettel van szerencsém a kivánt alábbi költségelőirányzattal szolgálni.

500 példány R é g i m a g y a r K ö n y t á r 12·5 x 20 cm. alakban

garmond kevert szedéssel ivenként á 16 oldal .....Kor. 88.- ✓

és további 100 példány ivenként á 16 oldal ....." 2.75 ✓

petit szedésért kárpótlás 100 soronként....." 5.- ✓

500 példány fedőboriték....." 30.- ✓

további 100 példány ....." 2.- ✓

Füzés : 1000 ivenként ....." 5.- ✓

Ajánlatunk elfogadását kérve és remélve, maradunk

teljes tisztelettel

Hornyánszky Viktor

2

1

E. R. 1912. november 21.

526. 2

1912.

2

Franklin-Társulat

Magyar Irodalmi Intézet és Könyvnyomda Budapesten.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla: 130. sz.

Telefon 72-41, 72-42, 72-43.

Budapest, 191 2 deczember 18.

Méltóságos Heinrich Gusztáv úrnak

a Magyar tudományos Akadémia főtitkárának

B u d a p e s t.

F. hó 15-én kelt nagybecsű levelére válaszolva, van szerencsénk méltóságoddal tisztelettel közölni, hogy a "Régi Magyar Könyvtár" cz. kiadvány nyomtatását

500 példány rendelése esetén ivenként à 16 oldal..... 84.-- koronáért
minden további 100 példányt " " ..... 2.-- "
500 boritékot ..... 28.-- "
minden további 100 példányt ..... 2.-- "
fűzést ezer ivenként vagy ivrészenként ..... 4.-- "

vállalnók el. Korrekturákért és kisebb betűs szedésért még megfelelő pótlékot számitunk.

Szolgálatunkat készséggel ajánlva, vagyunk

kiváló tisztelettel

FRANKLIN-TÁRSULAT
MAGYAR IRODALMI INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA

Kmety Arky

3892

Franklin-Társulat

Magyar Irodalmi Intézet és Könyvnyomda Budapesten.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla: 130. sz.

Telefon 72-41, 72-42, 72-43.

Budapest, 191 3 január 8.

Méltóságos Dr. HEINRICH GUSZTÁV úrnak

a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának

B u d a p e s t.

Hivatkozással a Dr. Gáldzár Elemér úrral folytatott szóbeli megbeszélésre, van szerencsénk tisztelettel közölni, hogy a "Régi Magyar Könyvtár" czimű kiadvány nyomtatását készséggel vállaljuk a jövőben is az eddigi árakon és pedig 500 példány után garmond szedéssel 53.--, borgis szedéssel 63.--, petit szedéssel pedig 73.-- koronáért ivenként, feltéve, hogy a sűrű szedése egyszerű, mai helyesirású lesz. Idegen szavakkal és betűkkel vagy számokkal kevert szedések után azonban megfelelő pótlékot számitunk. A mult évi dcca. 19-én kelt levelünkben közölt árban e pótlék már bele van értve. Kérjük Méltóságodat, kegyeskedjék velünk közölni, melyik módon kivánja jövőben a kiadványt elszámoltatni.

Kiváló tisztelettel

FRANKLIN-TÁRSULAT
MAGYAR IRODALMI INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA

Feb. 1913 pm. 10

A Tekintetes Magyar Tudományos
Akadémiának!

A Tekintetes Magyar Tudományos Akadémia a Jubileumi Bizottság meghívására kegyes volt a részemre rendezett jubileumon szíves jósággal részt venni. Ez a jóság engemet mélyen meghatott s méltóztassék megengedni, hogy ezért a Tekinteles Magyar Tudományos Akadémiának kifejezzem mély köszönetemet és meleg hálámat.

Maradok a Tekintetes Magyar Tudományos Akadémiának mély tisztelettel

Ubrányi Aurél

Budapest, 1912. november hó 21.

G" R. 1912. November 22

527. ex

1912

MAGYAR ELEKTROTECHNIKAI EGYESÜLET · BUDAPEST ·

Budapest, 1912. december 9.

VII., Erzsébet-körut 49.

M. kir. postatakarékpénztári csekk-számla 11272.

Sz......

A

Magyar Kir. Tudományoa Akadémia

tekintetes Elnökségének

Budapest.

Jubiláris közgyülésünk alkalmából képviseletükben dr. Entz Géza egyetemi tanár ur utján tolmácsolt üdvözlésükért hálás köszönetet mondunk. - Rendkivüli megtiszteltetésnek vettük, hogy képviseltetésükkel dr. Entz Gézát, az egyetemi tanári kar egyik kiválóságát méltóztattak megbizni. -

Kiváló tisztelettel:

MAGYAR ELEKTROTECHNIKAI EGYESÜLET.

elnök. titkár.

AL 528.12

1912.

Kedves Barátom! A m. elektrotechnikai egyesületnek bejelentettem, hogy az Akadémiát az elnökség megbízásából in tagom kiszolni s az egyesületet üdvözölni.

Tisztelettel üdvözöl

Öreg barátod

Brassen, 1912. XI. 22.

Dr Entz Józ

MAGYAR KIRÁLYI POSTA

LEVELEZŐ-LAP

1912

528 17

BUDAPEST 912-NOV 22

Czim Mélsóságos

Dr Heinrich Gustáv úrnak,

a M. tud. Akadémia főtiskárának

Budapest.

Lánslister.

M. tud Akadémia palotája.

Oly külföldi államokkal való forgalomra, hova a levelezőlap díja 10 fillér, külön 10 filléres levelezőlapok szolgálnak.

NAGYVÁRAD VÁROS
NYILVÁNOS KÖNYVTÁRA.

308/1912

Tekintetes Igazgatóság!

Ujonnan alakult nyilvános könyvtárunk a tekintetes Társulat tagjai közé lépni óhajtván, a tekintetes Társulat kiadásában megjelenő "tagilletményekre, évkönyvekre és folyóiratokra igényt tart. Mely tiszteletteljes kérem azért a tekintetes Igazgatóságot, hogy könyvtárunk, mint a kezdet nehézségeivel küzdő intézmény részére kívánatos mennyiségű nyugtát nyugtatni és az összes évi kiadványok jegyzékét megküldeni szíveskedjék.—

Abban a reményben, hogy édes ajándékukat hozzánkba elfogadásra előterjesztettem, t. értesítésüket kérve, maradtam

Nagyváradon 1912. november 19-én.

tiszteletteljes

Igazgató-főnök

Ü. K. 1912. november 23.

Tekintetes Igazgatóság!

F. nov. 19. a Magy. Tudományos Akadémia Elnökségének címének be-adványára van szerencsém ezennel kitanyáim jegyzékét megküldeni.

A könyvek beszerzési illetőleg megjegyzem,

1) szállítási Cég, ha a városi könyvtár belső átalánytiszetainak rovatába, amiből az ide vonatkozó tételek jékozhek;

2) az Akadémia legalább 2000 (kettőezer) Kor. vételárnál 60% ár elengedés engedélyez.

Kiváló tisztelettel

Ü. K. 1912. nov. 26.

Főtitkár.

A városi egyetemes könyvtár
ker. Igazgatóságának
Nagyvárad.

530. 17.
1912

Méltóságos Uram,
Tisztelt Igazgató Uram!

Az Osterr. Kunstschau titkosától Dr Graf Jan tanulmányaihoz intézett levelének arról értesítettem, hogy Dr Görgennek, a döblingi elmegyógyintézet igazgatójának Dr Szécheny Istvánnak örökösei 50 darab saját kézirású levelének, ill. [illegible] levelezőlapjának közlésére, valamint egy [illegible] levelének ábrákban bővebb ismertetésére szerződést kötöttek.

Miután az Akadémia velük ellentétben áll, kötelességemnek tartom, hogy ez iratok közlésére nézve véleményemet a következőkben magának tisztelettel felterjesszem.

Egy részről kifejtettem, engedje meg hogy Graf Jan" tanulmányainak az Osterr. Kunstschau élvezésére alapítása, az iratok átvizsgálása, hitelességük és becsük megállapítása végett

A mint megtörténte után, kérem, szíveskedjék magyarországi véleményét velem közölni.

Kiváló tisztelettel

Budapest 1912 március 22.

elnök

Méltóságos Károlyi Árpád v. t. ornak
Bécs.

531.4

1912.

Ablnagra! folio.

Nagyméltóságú Gróf úr!

Nafilian Gusztáv úr idemellékelt kérelmét az legmelegebben pártolva, bíztatom Excjádat, hogy a kért okmányok kizárólag a Magyar Tudományos Akadémia könyvtári helyiségeiben fognak használtatni s még ez év végéig sértetlen állapotban vissza fognak küldetni Vörösvárra.

Ha Excjád a kérelmet teljesíteni méltóztatik, tisztelettel arra vagyok egyenest a M. Tud Akadémia könyvtárába címezzetni.

Fogadja Excjád kiváló tiszteletem nyilvánítását

Budapest, 1912. november 23. elején.

Nagyméltóságú
Gróf Erdődy Gyula úrnak,
Ő cs. és kir. Felsége valóságos belső titkos tanácsosának stb

Lelső titkos
Vörösvár
(Vasvármegye)

532.2

1912

Székesfehérvár, 1912 évi november 20-án.

Méltóságos Főlitkár úr!

A székesfehérvári írók, hírlapírók és tollforgatók f. évi december hó 22-én ünnepelik

Prohászka Ottokár dr, megyés püspök írói munkálkodásának harmincadik évfordulóját.

Hogy ezt az ünnepünket minél méltóbbá tegyük a magyar próza nagymesteréhez, ezennel tisztelettel meghívjuk a tekintetes Magyar Tudományos Akadémiát is.

Azzal a tiszteletteljes kérelemmel fordulunk tehát Méltóságodhoz, kegyeskednék módját ejteni, hogy ünnepünk a tekintetes Akadémia képviselőjének jelenléte által fényesebbé s melegebbé váljék s hogy a tekintetes Akadémia képviselője beszéddel üdvözölje az ő nagy laggját: az író-püspököt.

Amikor Méltóságod jóakaratáért előre is igaz köszönetet mondunk,

maradtunk készséges tisztelettel

A rendező bizottság nevében

Dr Wimmer Fehér

Kiss József

Méltóságos Heinrich Gusztáv úrnak Budapest.

Székesfehérvár, 1912 évi november 20-án

Méltóságos Főlitkár úr!

A székesfehérvári írók, hírlapírók és tollforgatók f. évi december hó 22-én ünnepelik

Prohászka Ottokár dr, megyés püspök írói munkálkodásának harmincadik évfordulóját.

Hogy ezt az ünnepünket minél méltóbbá tegyük a magyar próza nagymesteréhez, ezennel tisztelettel meghívjuk a tekintetes Magyar Tudományos Akadémiát is.

Azzal a tiszteletteljes kérelemmel fordulunk tehát Méltóságodhoz, kegyeskednék módját ejteni, hogy ünnepünk a tekintetes Akadémia képviselőjének jelenléte által fényesebbé s melegebbé váljék s hogy a tekintetes Akadémia képviselője beszéddel üdvözölje az ő nagy laggját az író-püspököt.

Amikor Méltóságod jóakaratáért előre is igaz köszönetet mondunk,

maradtunk készséges tisztelettel

A rendező bizottság nevében

Dr Vitéz Csuprinek s.k.

Kerlek József

Méltóságos Heinrich Gusztáv úrnak Budapest.

É. K. 1912. november 25.

533/1912

Méltóságos Tanácsos Úr!

Alulírott méltóságodhoz azzal a kéréssel fordulni, hogy kegyeskedjék engem ez évben is egy ríktúri segélyben részesíteni. – Ő, elhunyt Dr. Karvasy István egyetemi tanár, kir. tanácsos és a m. tudományos Akadémia tagja, mennyi vagyok. Ő egy teljesen egyedülálló 74 éves, szemeim gyengesége miatt munkaképtelen özvegy vagyok. Boldogult férjem Karvasy Adolf ezelőtt 7 évvel elhunyt. Tizenöt éves házasságban szenvedett. Ez idő alatt kis magányunknak teljesen tönkre ment. Mintán férjem után, ki magánytisztviselő volt, semmi féle nyugdíjat nem élvezek és magánynyugdíjunk nincs, csak a legnagyobb nélkülözésekkel és nyomorral tengetem életemet. Ilyen körülmények között, kénytelen vagyok a segélyhez fordulni. Oh kedves, jó Méltóságos Úr kétségbeejtő helyzetben vagyok, mintán betegeskedem is egy hosszabb

/.

1

idő ita. Tán Istenünket már elvesztettem. Dr. Kanta
Gyula át, most Dr. Samassa József Biborunkat, mint
Kettő kegyes Istenünk volt.-

Alázattal kérem Méltóságodat kegyeskedjék
engem egy röktön segélyhez juttatni!- Kérem az
Istent, hogy Méltóságod kegyeskedjen esdő kére-
semet meghallgatni!-

Vagyok hívdolattelges mély tisztelettel
a sirig hálás

özv. Karvasy Adolfné.

Budapest, 1912. November 24-én.

II. Bathyány-utca 61 sz.
II. emelet, ajtó 23.

Gük. 1912. november 26.

Méltóságos

Dr. Heinrich Gusztáv

miniszt. Tanácsos Urnak

a tudományos Akadémia

Főtitkára

Budapest

alázatos kérvénye

ügy: Karvasy Adolfnénak,

lakik Budapesten, II.

Batthyány-utca 61 sz.

II. emelet, ajtó 23.

534. Gk.

1912

Mint tanúk:

25/11. Vereség

mellyben röktöni szerzéshjért

esedezik.

Főtitkár úr utasítására az

Irodai Kiebb Kiadások-ból

összesen: 50 f Koronát postán

Küldöttem. 1912. nov. 26.

Ibrán

gk.

Méltóságos, mélyen tisztelt

Tanácsos Úr!

Alázatos és forró kívánságomat
az ötven karmnáért! Ők édes jó
Tanácsos Úr, nem vagyok képes
szavak által, hálámat és
örömemet kellően kifejezni.
Az isteni gondviselés vörösse
és vezérelje el Méltóságos Urat
minden lépésén!

Áldja tartós erővel és egészséggel.

Megegyszer ezer és ezer köszönetet kegyességéért! Át mindenható Isten kalmozza el nemes szivét a legnagyobb földi boldogsággal! —

vagyok

hódolatteljes mély tisztelettel

a sirig hálás

özv. Karvasy Adolfné.

Budapest,
1912 XI/27

II. Batthyány-utca 61. sz.
II. emelet, ajtó 23.

5075/eln.szám.

Nagyméltóságu Elnök Ur!

Figyelemreméltó helyről ajánlották nekem, hogy Herz Miksa bey a Cairoban levő Arab Muzeum igazgatója, a III.osztályu vaskorona-rend lovagja, akit a Magyar Tudományos Akadémia 1896. május hó 15-én tartott ülésében kültagjának választott meg, a magyar tudományosság körül szerzett érdemei elismeréséül a magyar nemesség adományozása által ujabb kitüntetésben részesüljön.

Van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel felkérni, hogy e kérdésben nagybecsü véleményét velem közölni szíveskedjék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

Budapest.1912 évi november hó 18.

A miniszter helyett:

Dr Balogh Jenő
államtitkár.

Nagyméltóságu

dr. P e r z e v i c z y A l b e r t v.h.t.t.urnak,

a Magyar Tudományos Akadémia elnökének,

Budapest.

Ekk. 1912. november 26.

536. K.

1912.

folio. le ne fracs!

Nagymélt. ügyi Miniszter Úr!

Van szerencsém Nagymélt. Miniszter Úr 8. é. november 18án 5075. sz. a. kelt magas rendeletére mély tisztelettel jelentem:

hogy Hevesmegye Gasa anyagát az Ujfalu a Kunfalvi

Szikla sóját Tarcsán a Sós Lápfürdő szabályozási munkálatok végzésében és drágaságuk,

valamint az adandó, annak új a Tudományos,

valamint a szükséges által mutatja tárgyában

részletes tanulmányokat.

1856: ban készült Ofenben, tudomá-

nyos és budapesti műegyetemi épületek

szobrászati szükségletei ügyében, valamint

Dalmatiának a déli és pyrenaeusi

partjain s 1881: ben az egyetemi Palast

(egyetemi [illegible]) épületek szükségletei

Education. Tudományos és művészi Ér-

zetünk alapján valamint a Palast Ere-

deti tervének Comité az conservation

des monuments de l'art arabe szabá-

lyában szerkesztett, majd Wien császárnak

1887: ben történt ugyancsak vonás ez

által fejlett, az egyetemi oltárnak

valamint [illegible] művészetének

Et. E művészetben művészet ma is.

Igaz: hogy mester az által gyűrű és ha

valaki, annak minden igazságtalan tet-

tének Mester a saját ügyét abban

a részben, hol a Rípai: mind gyűrűt,

az által az által a művészet szabályai

egyéni alapján [illegible] művészet,

Ez a Kopt: szerzetes művészet-

szerint is

[illegible]

[illegible] a Karák-nemzetségből származott.

Mint azt a családban [illegible]
hagyomány [illegible] a Karák-nemzetségből,
amelyet a Ganem és Bakláwak = nemzetségekkel együtt az Árpád-
korban [illegible] az ősök
[illegible] a Kárpát-medencébe. A nemzetség
[illegible] a Kárpát-medencében
[illegible] a [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible]

Focadze Nagyméltóságod kitünő tiszteletem kijelentését.

Kelt Segesd 912. ~~dec~~ novemb. 30.

elnöke.

5-326 R

1912

536. sz.
1912.

Nagymélóságos Gróf,
Miniszter Úr.

Vonatkozással Nagymóltóságodnak
f. évi november 18-án 5075 elsz. a kelt
nagybecsü átiratára módjában van
tisztelettel jelentem, hogy Herz Bélát hasa arok közé
a konpitársaink közé tartozik, a kik
Külföldre jutásukra nemcsak magyar
nyelvben és érzésben magyarokká lettek,
hanem úgy a tudományos, mint a gyakorlati
élet mezején tisztelet szereztek nemzetünknek.

1836-ban született Ofenben, a hol egyes-
ben a természeti műegyetem építészeti szak-
osztályát kitünő eredménnyel elvégezvén,
tanulmányait a bécsi polytechnikumon
folytatta s 1861-ben az egyetemi Vakuf
(vallási) javak építészeti osztályában
alkalmazást nyert. Tudományos és művészi
képzettsége alapján csakhamar a Vakuf
Kebelében létesített Comité de Conservation
des monuments de l'art arabe szak-
osztályába szervezték, mely 1887-ben történt megszüntetése után az
Alj fejévé s az egyptomi iszlám műemlé-
keinek, utóbb a Kopt-Keresztyén műemlé-
nek is, felügyelőjévé neveztetett ki. E
minőségében működik ma is.

1901-ben az állata épített és berende-
zett Kairói arab muzeum igazgatója lett.
Mint ilyen kapta a baza czímet, abból
az alkalomból, hogy Rifai-mecset épületét

Nagymeltóságu Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi mi-
niszter úrnak Budapest.

az iszlámnak az utóbbi században legkabal
masabb monumentalis alkotását, saját
szervei alapján megmentette és jónyos tiko-
del befejezte. Építészeti nagy műnkái közül
még csak azt említem, ~~hogy~~ mely vízi fölvám
világszerte ismertté tette nevét: a Hasszán=
mecset restaurálását.

Mint író is szakában kiváló bizonyságot
fejtett ki. A Hasszán=mecsetről, azután a Janem
el Bachlaoun=mecsetről írt nagy
monográfiái, az iszlám-mémlékek bibliográ-
fiájának évi jelentései, az utóbb említett
nagy magyarázó katalogusa és számos
értekezése alapvető fontosságú dolgozatok
az iszlám művészetének ismeretére. Épí-
tészetünk, különösen építészetének törté-
netében ma Herz Mikszbasa a legkiválóbb
tekintély. A magyar tudományos irodalomnak
is folytonos öregbítésével dolgozik. Nagy műve-
szettörténetünkben írta meg az iszlámról
szóló fejezetet s a Budapesti Szemlének
állandó dolgozótársa. Akadémiánk 1896-ban
választotta külső tagjává, miután az angol
Society of Antiquaries-nek s más tudományos
intézeteknek már régebben tagjává lett.

Talán érdemes megemlékezni arról
a fáradhatatlan buzgóságról, melylyel
Herz basa az ottani magyar kolonica érdekét,
de minden néven nevezendő magyar ügyet
szívén viseli és tanácsával, munkával,
áldozattal támogat.

A kitüntetést, melyről szó van,
remélem ez indokolja. Az, hogy a magyar

Kerr barca)

nemes[illegible] adományozásával (megerősítő
dokumentálták, az egész birodalmon
világ körében tisztelt nevénél fogva
reménylem jó körének ismét szolgálatot
tenni fogja.

Fogadja kiválóragú kitüntetésem ajánlatában

Budapest, 1912. november 30.

Mihók.

Vezérigazgató

Gróf Zichy [illegible]

B37. 12. 1912.

Pályamű a Kóczán-díjra.
Érk. 1912. május 29.

Mátyás után.

Történeti színmű.

12.

Jelige: Mohács előtt.

Balázs Sándor
főreáliskolai tanár
Székelyudvarhely.

Balázs László

főreáliskolai tanár

Székelyudvarhely.

407/912

A M. Tud. Akadémia könyvtári bizottságának 1912. nov. 25-én tartott üléseinek jegyzőkönyve.

Jelen vannak Berzeviczy Albert akad elnök elnöklete mellett Beöthy Zsolt alelnök, Heinrich Gusztáv főtitkár, Entz Géza, Fejérpataky László, Goldziher Ignácz, Rados Gusztáv, ifj. Szinnyei József, bizottsági tagok és Szily Kálmán főkönyvtárnok mint előadó.

1. Elnök úr megnyitván az ülést, előadó előterjeszti javaslatát a könyvtári szabályok 179-182 §§ megváltoztatására nézve.

A javaslat némely változtatással elfogadtatik és a decemberi összes ülés elé fog terjesztetni jóváhagyás végett.

2. Előadó bemutatja a m. kir. statisztikai hivatal átiratát a

1/.

/

Belgiummal kötendő könyvcsere-szerződés ügyében és javasolja, hogy a szerződés létrejötte után az Akadémia intézzen kérdést a vele cserekapcsolatban levő belga tudományos társulatokhoz, óhajtanak-e a szerződésben megállapított módozatokhoz hozzájárulni, vagy pedig az eddigi közvetlen érintkezést akarják-e fönntartani.

A javaslat elfogadtatik s erről a m. kir. statisztikai hivatal értesittetni fog.

3.) Előadó bemutatja a Société d'Histoire de l'Amerique Latine aláírási felhivását, az általa kiadandó nagy műre, melynek ára 1250 franc, négy részletben az I., V., X. és XV-ik kötet megjelenése után lesz fizetendő.

A főkönyvtárnok föl-

/

hatalmaztatik az a
láirásra.

4.) Előadó kérést intéz
a bizottsághoz, hogy
az 1913-iki költségvetés-
be, mint már tavaly is
kérte, 18000 korona vi-
tetnék fel a könyvtár
dologi kiadásai czi-
mén.

A kérelemhez a bizott-
ság hozzájárul, és ma-
ga részéről is szükséges-
nek tartja ez összeg fel-
vételét.

Egyéb tárgy nem lévén, az elnök ür kijelenti,
hogy a kérelem a lehetőséghez képest teljesit-
tetni fog s ezzel az ülést bereketeszti

Jegyzette
Szily Kálmán
főlügyelő

ata-
r sta-
rte-

föl-

Ek. 1912. november 26.

5 ℔ 38 kr.

1912.

Akadémiai ügy. Urgens!

T. cs. és kir. 26éz. 12.529 elnöki ügyben alatt kelt
rendeleti átiratára tiszteletteljes van szerencsém a
Tek. T. Akadémia ne-
vében és megbízásából tiszteletteljesen válaszolni, hogy a Bel.
Értesítő kozendő könyvcsere-viszonyba lépésükről az Akadémia
kedvelt tag tájékoztatása a következőkben levő belga tudományos
társulatokkal, ~~[illegible]~~ már ezelőtt óta ~~[illegible]~~ — ezek:

Académie des Sciences
Société des Bollandistes
Société entomologique de Belgique
Société Royale de Numismatique
Société Royale de Zoologique
Observatoire royale de Belgique (uránt Brüsszel)
Institut Archéologique Liégeois —

Tájékoztatásul közlöm is a Kitűnő tisztelettel vagyok
régi ügyben eszközlendő megküldés mellett
maradnak.

Kiváló tisztelettel
Budapest 1912. november 26.

---

főtitkár.

Méltgos Vargha Gyula miniszter úrnak, tárgyalás végett
Budapest.

5740 12

1912

Országos magyar izraelita közművelődési egyesület „diák-étkezője"
Telefon 47--60. Budapest, IX., Ráday-utca 11—13 Telefon 47--60.

Nagytekintetű Elnökség!

Egyesületünk elnöksége és igazgató-tanácsa azon tiszteletteljes kérést intézi a Nagytekintetű Elnökséghez:

Méltóztassék a Magyar Tudományos Akadémia egészi összes kiadványait „diák-menzánk" könyvtára részére juttatni.

Egyben tiszteletteljes kérjük, hogy lehetőség szerint az elmúlt évek kiadványait is az összes folyóiratokat rendelkezésünkre bocsátani Méltóztassék.

Köszönetünk kifejezése mellett

Kiváló tisztelettel

Orsz. magy. izr. közművelődési egyesület.

Báró Sutnan Nitsnon
elnök

Bárd Mernagyor
elnök

Báró Hirschler Béla
diák-étkezői elnöke

Dr. Reuman Ferenc
társelnök

Dr. Revesi Simon
társelnök

Dr. Weiller Ernő
titkár

Érk. 1912. november 29.

Magyar Tudományos Akadémia Nagytekintetű
Elnökségéhez

Budapesten

Kérvénye

541. sz.

1912. ...

Orsz. magy. izr. közművelődési egyesület. – nek

Képv.

Báró Herzog Mór elnök
l: Budapest, V. Vécsi körút 32. :l

Tisztelt Elnökség!

F. hó 29-én kelet alatt érkezett átiratára bátorkodom van szerencsém tisztelettel közölni, hogy a M. T. Akadémia tekintetes közönségével folyóhatja meszejüknek ott közlendő határozatait és kéziratait ezentúl is szíveskedjék az egyes kiadványokban.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1912. november 30.

főtitkár.

Az Orsz. Magy. Izraelita Közművelődési Egyesület
tek. elnökségének

Budapest.
IX. Ráday utcza 11–13.

Bemérték tárgyában

512/1912-számhoz.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

Érk. 1912. november 30.

szám.

574. Fr.

1912.

Nagyméltóságú Elnök úr!

Vegyes Ügyek!

Excellenciádnak nagybecsű sorait, melyek hr. Siebenpi Istvánnak a N. Győrben őrzött levelei tárgyában kért nyilatkozatra vonatkoznak, a mai napon vettem. De már a tegnapi napon is máskor írt Carl Junker, az "Oesterr. Rundschau" szerkesztője előben említett ügyben, előzőleg magával az érdekelt úrral folytatott.

Mivel

Mivel tegnap hivatalos dolgaim miatt nem tudtam
hogy időmet kizárólag a gyűjteménynek
átnézésére fordítsam, mint hogyan
pedig Dürer-ről vonatkozott: csak futó-
lagosan vizsgálhattam meg a collectiót.
E futólagos vizsgálat után is mondhatok
azonban annyit, hogy tartalmuk a leg-
jobbnak tulajdonképpi történelmi érték-
kel nem bír; inkább csak szöveg-
illetőleg állapotára nézve bir jó tűzrőli vélemény, mely mindkét
vonatkozásban egy és ugyanaz marad.
Ezek közül a collectióban egy részét-
vagy vázlat-féle szerkezetileg

/.

kitörésben egy D. György becsületével való kérkedésének
következtek.

De ha valami nagy értékkel nem bír
is a gyűjtemény, sőt minőségi szempontból is
sok érdemes volna azt az Akadémia Szé-
chenyi-múzeumának számára megszerezni.
Ebből indokolni is, az ügy iránti érdeklődés
szempontjából is, hogy a gyűjtemény
hely pótlólagos kiegészítésről is gondoskod-
junk a Széchenyi-múzeum ügyében
ismét le fogjak kötelezni. Remélem,
hogy fogja Tantusi Gyula ezt a
pontot igérni! Az Akadémiában
aztán könnyebben megbeszélhet-
jük.

magát megóvni minden egyes alkalommal.

Fogadja, Kérem, Kegyelmes Uram,
legmélyebb tiszteletem kifejezését,
a midőn vagyok

Excellenciádnak

Bécs 1912 november 27.

alázatos szolgája,

Horváth Árpád

Horváth

35293. szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

K

Méltóságos dr. Heinrich Gusztáv urnak

Budapest. Magy. Tudományos Akadémia.

Budapest, 19 12 november 3o.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Méltóságod

~~*megbizásából*~~ *mai napon* ~~*elismervény ellenében*~~ *készpénzben* K. 1,71o.17 ft azaz

Egyezerhétszáztiz korona 17 ft
~~*kor.*~~ ~~*fillér*~~ *fizetett* *pénztárunknál, mely összeget*

a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára *könyveztük.*

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1912. III/16. 2000. — Franklin-Társulat nyomdája

5715.12

1912

GYERMEKTANULMÁNYI MÚZEUM
BUDAPEST, VIII.
MÁRIA TERÉZIA-TÉR 8–9.

Budapest, 1912. december 2.

Tisztelem tisztelt Elnökség!

1910. április hó végén tett bejelentésünk alapján múzeumunk kiadványainak első füzetét, mely „A Gyermektanulmányi Múzeum Gyűjteményeinek leírását" tartalmazza tanulmányozás végett a Tisztelt Elnökség rendelkezésére bocsátjuk.

Kiváló tisztelettel

Balassa Sándor
titkár.

Nagy Lajos
elnök

É. K. 1912. december 4.

1 füzet.

5746 Ált.

1912.

A füzet a könyvtárba adatott.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.

165230./912. szám.

Nagyméltóságu Elnök Ur !

Nagyméltóságodnak a Magy. Tudományos Akadémia folyó évi február hó 28-án tartott összes ülésének határozatából f. évi március hó 9-én 158/912. szám alatt tett előterjesztésére, a vezetésem alatt álló miniszterium 1913. évi költségvetésében 20,000 koronát irányoztam elő a Rómában felállitandó "Magyar Történelmi Intézet" céljaira.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ezt a tételt /állami költségvetés, VI. füzet, XXI. fejezet, 45 cim, 9. rovat/ már megszavazta és remélhető, hogy az 1913. évi költségvetés szentesitése után az Intézet mielőbb szervezhető lesz.

Nehogy az Intézet felállitása késedelmet szenvedjen, van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel felkérni, szíveskedjék a szervezés részleteire nézve a bölcs vezetése alatt álló Magy. Tudományos Akadémia II. osztályának és történettudományi bizottságának meghallgatása után nagybecsü véleményét nyilvánitani.

Fogadja, Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

Budapest, 1912. november hó 28-án.

A miniszter h e l y e t t:

Dr Balogh Jenő
államtitkár.

Nagyméltóságu

B E R Z E V I C Z Y A L B E R T b.t.t. urnak,

a Magy. Tud. Akadémia elnökének,

Budapest.

E. K. 1912. december 4.

547. sz.
1912.

4

Nagyméltóságú Elnökség!

Hét évvel ezelőtt, mikor Laonikos Chalkondyles bizánczi történetíró kiadásának terve bennem megfogamzott, azzal a kéréssel fordultam a Magyar Tudományos Akadémia classica-philologiai bizottságához, hogy engem ez író külföldi könyvtáraiban levő kéziratainak tanulmányozása, illetve összehasonlítása czéljából anyagi segélyzel támogatni szíveskedjék. E kérésemet a bizottság készségesen teljesítette ismételten is, úgy szintén a történelmi bizottság is, melyhez tanulmányaimnak későbbi stadiumában folyamodtam. Ennek az engem nagy mértékben elkötelező, szíves támogatásnak köszönhetem, hogy a hely szinén tanulmányozhattam s a mennyiben szükséges volt, összehasonlíthattam a három münchenit, nyolcz párisit, két oxfordi és egy firenzei kéziratot, továbbá próba-fényképmásolatok segítségével az Escurial-beli kéziratot. Az így összegyűjtött kéziratai anyag alapján elvégeztem a szükséges előmunkálatokat, melyek eredményeit három tanulmányban letettem közzé: 1., Kéziratai tanulmányok Laonikos Chalkondyles történeti művéhez (EPhK. 1907. évf. 106. sk. ll.) 2., Adalékok L. Ch. történetírói egyéniségének jellemzéséhez (Budapest, Hornyánszky, 1907. Progr. ért.) 3. L. Ch. nyelvéről (EPhK. 1912. 785 skl.)

Ezek után már- már azt hittem, hogy mindent megtettem, a mit az új kiadás előkészítése céljától meg kellett kívánnom s végre hozzákezdhetek a szöveg megállapításához, a midőn a nyári szünetben, külföldi utam alkalmával olyan kéziratokban, melyek eddigelé egy, vagy más okból rám nézve hozzáférhetetlenek voltak, nem kevesebb, mint 11 új Chalkondyles- kéziratnak jöttem a nyomára. Ezek közül nyolcz a Vaticánban, egy a nápolyi, egy a párizsi és egy a tübingai könyvtárban van. Az illető könyvtárak őreinek a szívességéből sikerült azóta e kéziratok tudományos leírását és a szöveg egy bizonyos részletének fényképmásolatát valamennyi kéziratból beszereznem, mely adatok alapján teljesen kielégítő képet alkothattam magamnak e kéziratoknak egymáshoz és a mai ismeretekhez való viszonyáról, nem különben értékéről is. E kéziratoknak vonatkozó észrevételeimről legközelebb részletes jelentésben fogok beszámolni a Magyar Tudományos Akadémia I. osztályának.

Lényegesen új dolgot nem tartalmaznak ezek a kéziratok; közeli rokonai, vagy éppen egyenes leszármazottjai az általam már ismerteknek. Van azonban közöttük egy, mely- úgy látszik- az archetypushoz legközelebb állók közül való s annyira figyelemreméltó helyet foglal el a hagyományban, hogy teljes egészében való felhasználása az új kiadás javára nagyon kívánatos és fontos lesz.

Ez a vatikáni Könyvtárban levő Palatinus gr. N° 266. chart. in 4°, saec. XV. exeut. fol. 348.

A legegyszerűbb és legkönnyebb mód, mely engem e kéziratnak szövegének teljes birtokába juttatna, az lenne, ha az egész kódexet lefényképeztetném. A fényképezési költsége mindössze 180 frtomat tenné ki, a mi jelentékenyen olcsóbb annál, mint ha a Rómába való odautazás és visszautazás s kb. 3 heti ott tartózkodás költségeit kellene fedeznem. Akörül a fac-similek használatának tudományos tekintetben is többféle előnye van a collatio felett.

Azzal az alázatos kéréssel fordulok tehát a Nagyméltóságú Elnökséghez, hogy részemre az említett kéziratot teljes egészében lefényképeztetni, illetve erre a czélra a szükséges 180 frtomat kiutalványozni szíveskedjék. A fac-similek tulajdonjoga természetesen az Akadémiát maradna s az Akadémia könyvtárának bizonyára értékes gyarapodásául szolgálna Laonikos Chalkondyles egyik legbecsesebb codexének teljes fényképmásolata.

Megjegyzem, hogy ezek után birtokába fogok jutni az utolsó, még hiányzó emlőnek is, mely Chalkondyles kiadásához szükséges s végre hozzáfoghatok a szöveg megállapításához.

Kérésem a Nagyméltóságú Elnök Ur iránt mély tisztelettel ajánlva, maradok

alázatos szolgája:

Dr. Darkó Jenő

Ért. 1912. december 5.

A Magyar Tudományos Akadémia
Nagyméltóságú Elnökségének

Budapest.

548. Ü.
1912.

Mátyás Kérése
Dr. Darkó Jenő"
debreceni főiskolai tanárnak
(Péterfia u. 69.)

a vatikáni Palatinus
lgr. 266. kéziratkép-
pé történő fényképezéséhez szükséges
180 Korona összeget
utalványozott.

16.

4905/ eln.szám.

Nagyméltóságu Elnök Ur !

Folyó évi október hó 30-án, 494 szám alatt kelt nagybecsü előterjesztésére, van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel értesiteni, miszerint egyidejüleg megkerestem a cs.és kir. külügyminiszter urat, adja meg az engedélyt dr.Angyal Dávid budapesti egyetemi tanárnak aziránt, hogy a külügyminisztérium levéltárában Szalay László és Pázmándy Dénes követeknek a frankfurti nemzetgyülésre kiküldésére vonatkozó irományokat megtekinthesse.

A külügyminiszter ur válaszáról Nagyméltóságodat értesiteni fogom.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

Budapest,1912.évi november hó 29.

A miniszter helyett:

Dr Balogh Jenő
államtitkár.

Nagyméltóságu

Dr. B e r z e v i c z y A l b e r t

b.t.t.urnak, a Magyar Tudományos Akadémia e l n ö k é n e k ,

Budapest.

Ekl. 1912 december 5.

549.

1912.

Éd R. 1912. december 5.

550. sz.

1912.

Tekintettel b. Eötvös Loránd egen meleghangú jelentésére, valamint tekintettel arra is, hogy a ministerium decz. 15.-ig kívánja a jelentést, javaslom, hogy az úgy b. Eötvös véleménye alapján elsőbbiig utóstessék el

Brest, 1912. decz. 4

König
Osztálytiszt

Méltóságos Dr. König Gyula úrnak a m. t. akademia III osztályos titkárának.

Méltóságos uram!

„Dr. Zemplén Győző műegyetemi r. tanár úr vállalkozását a fizika kézikönyvének megírására, tudományos irodalmunk érdekében, örvendetes eseménynek tartom. Ismerve a vállalkozónak tudományos és irói értékét tudjuk mindenegyian, hogy tőle érezhető hiányt pótló, a kézikönyvek rendes átlagán felülemelkedő munkát várhatunk. Magyar nyelven író tudósaink között aligha van más ki e feladat teljesítésére annyira hivatott volna mint épen ő. Tudományos gondolkozásának önállósága, jártassága a fizikának úgy elméleti mint kísérleti részeiben, érdeklődése annak technikai alkalmazásai iránt, gazdag ismeretei a legujabb haladások terén és már eddig is

tanusított irói ügyessége mind képesítik őt a feladat teljesítésére, a melyre most vállalkozik. Elismert szorgalma és lelkiismeretessége arról is biztosítanak, hogy azt a mit tervez meg is fogja valósítani.

Mindezek alapján javaslom kérjük a legmelegebben a Vallás és Közoktatásügyi minisztér úr ő Nagyméltóságát arra, hogy Dr. Zemplén Győzőnek a megírandó munkájának kiadására szükséges anyagi segélyt megadni kegyeskedjék".

Kiváló tisztelettel

Eötvös Loránd

a m. t. akadémia r. tagja

Báró Eötvös Loránd r. tagnak e szak véleményét az osztály ~~[illegible]~~ egyhangúlag magáévá tette, minek

~~Ha~~ a bolyamodvány és mellékletének villfa csatolása

bolytán, ~~[illegible]~~ mellett az Akadémia nevében és határozatából mély tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, hogy Zemplén Győző kérelmét teljesítve, lehetővé tenni méltóztatók, hogy tudományos vidalmünk egy kiváló értékű és ~~nag~~ fájdalmasan érzek nagy hézagot betöltő munkával gazdagodjék.

Fogadja Nagyméltóságod kitűnő tisztelettem kijelentését.

Budapest, 1912. December 7.

Eötvös

552/1912.

Folio

Nagyméltóságú Gróf, Miniszter Úr!

Vonatkozással Nagyméltóságodnak f. évi
november 12., 133946. sz. a. kelt átiratára
bátorkodom van szerencsém tisztelettel jelenteni,
hogy a M. Tud. Akadémia részéről III. osz-
tálya kiadta Zemplén Győző megbízatá-
sából és akadémiai l. tag kéziratát Bárá-
ny Károly r. tagnak, a ki ez ügyben
a következő véleményt adta be:

Ide a mellékelt

Nagyméltóságú gróf Zichy János vallás- és közok-
tatási miniszter úrnak

Budapest

5321/1913

Méltóságos Főtisztelettel!

Tisztelettel értesítem, hogy a m. kir. Akademia arch. bizottsága f. évi november 13-ki ülésében, úgy mint az előző években, az ő Képes dicsőségének a Kerepesi temetőjében a bizottsági javadalom mara-dékának terhére 120 Korona külön jutalmat utalványozni méltóztatott.

Ugyanazon ülésen a bizottsági szolgálatában levő Kiss alk. szolgálatát ugyancsak maradékból terhére egyenként 16—20 Korona karácsony-újévi jutalmat szánt.

Kitűnő tisztelettel

Budapest 917. decz. 6.

Stampecz József
arch. bizottsági titkár.

E. K. 1912. december 6.

557. K.

1912.

Az I. osztály 1912. évi december h-ának tartott

zárt ülésének jegyzőkönyvéből.

70. Az osztálygyűlés fölkéri az osztályt, hogy jelölje ki a jövő évi Vojnits-pályázat bírálóit.

Az osztály bírálókul Heinrich Gusztáv r., Ferenczi Zoltán és Pósvár Elemér l. tagot ajánlja.

A kivonat hiteléül:
Budapest, 1912. december 6.

Schmidt József
osztálytitkár.

E. K. 1912. december 7.

553 sz.

1912.

Nagyméltóságu Elnök Ur !

Az engem férjem, dr Török Aurél egyetemi tanár, a Tud. Akadémia tagjának váratlan elhunyta által ért sulyos csapás alkalmából a Nagyméltóságod által képviselt nagyérdemü és tudós testület meleg részvétének kifejezésével sietett nagy fájdalmam és családom szomoruságának enyhitésére.

Midőn ezért Nagyméltóságodnak és a bölcs vezetése alatti tudós intézetnek hálás köszönetemet nyilvánitom, egyben tisztelettel kérem, kegyeskedjék e köszönetemet a Tudományos Akadémia összes, érdemes és tudós Tagjaival közölni.

Budapesten, 1912. november 29-én.

Nagyméltóságu Elnök Urnak

legmélyebb tisztelettel

Török Aurélné

Nagyméltoságu

Dr. B e r z e v i c z y A l b e r t ur,

a Magy. Tud. Akadémia Elnökének

B u d a p e s t e n .

É
1912. december 7.

554. ök
1912.

Kir. Magy. Tud. Egyetem
Természetrajzi Szövetsége
VIII. Muzeum körút 4.

Budapest 1912 dec. 6.

A M. Tud. Akadémia Nagyságos Igazgatóságának

Budapest.

A Tud. Egyetem Természetrajzi Szövetsége nevében azon tisztelet teljes kérelmet bátorkodom a Nagyságos Igazgatóság elé járulni, hogy a Szövetség tagjai számára, miként más ifjúsági egyesületek tagjai számára, kiadványainak megszerzésére 50% kedvezményt engedélyezzen.

Bátorkodom továbbá azon kérelmet a Nagyságos Igazgatóság elé juttatni, hogy kiadványainak jegyzéket, amelyekre a kedvezményt kiterjeszteni kegyeskedik, nekünk megküldeni szíveskedjék.

Kérelmünket meglátva maradtam a Szövetség nevében a Nagyságos Igazgatóság alázatos szolgája.

Riedl Jusztáv
a Szövetség l. i. elnöke.

1912. XII. 7. Kedvező elbírálás a kiadványok jegyzékével.

Él. 1912. december 7.

555. Nr.

1912.

556. B.
1912.

Ngs Dr Heder Adolf
kir. körjegyző úrnak,
Budapest.

Tisztelettel.

Alólirott a M. Tud. Akadémia nevében értesítem tisztelettel, hogy a mai napon Dr Heder Adolf kir. körjegyző úrtól, mint néh. Görgei Artúr végrendelete végrehajtó, jától, a végrendeletben Körüllért czélra, kiutalvány kiadmányára a következő két iratot átvettem.

Ezeknek tartalma a fel nem bontott csomagolt czímzésükben leirtak szerint a következő:

„I. Görgey Arthur ifjúsága és fejlődése a forradalomig. Első irótól Görgey Artúr.

Belső czímlap a jelzéssel. Előszó, 6 lap gépirás (3 félio aláirva. Tartalommutató. Kezem irása. rubrikázott 7 lap. A munka: 32 fejezet = 720 félio (a kétlapok üresek.)

Záras: a 721 és 722 lapok aláirásommal. Hozzá borítékban: Görgey Arthur

összepecsételt Öf eredeti
levele és Vatray Károly
barátom összepecsételt
Öf eredeti levele.

Végleg revideálva
1909. június 9. G. —

II. Görgey Arthur a
szám. háborúban. 1849-1867.
Eredeti levelek felhasz-
nálásával. Irta: Dr. Gör-
gey István. Harminc-
nyolcz fejezet és a füg-
lék két fejezet. "

Megjegyzem, hogy
ezen két csomaghoz
tartozó forrásokat
(: szintén két csomag :)
és a "Havasi gyopár"
ex. lepecsételt csomagot,
~~nem~~ melyről a veg-
testület megemlé-
kezik, nem kaptuk meg.

Kiváló tisztelettel
Budapest, 1912. december 19

556 12

1912

557/.2/1912.

NEWNHAM GRANGE,

CAMBRIDGE.

LADY DARWIN wishes to inform her husband's colleagues and friends, of whose sympathy she is assured, that SIR GEORGE DARWIN died on December 7th, 1912, after an illness of three months.

Tekintetes történelmi Osztály.

A m. tud. Akadémia archaeologiai bizottsága folyó novemberhó 13-ikán tartott ülésében értesülvén arról, hogy a m. tud. Akadémia ifj. levelező tagja Dr. Láng Nándor, archaeologus, megtartotta legutóbb az ó Vízkeresztalóját, arra kéri a Tekintetes Osztály révén a m. tud. Akadémia ölpres ülését, hogy az archaeologiai bizottság rendes tagjai közé választásra ajánlhassa meg.

Kitűnő tisztelettel

Budapest 1912. decemberhó 6-án

Hampel József
az arch. bizottság
előadója.

É. 1912. december 10.

558. Z.

1912.

Ajánlatra küldi
el az Országház.

Kiirt czikk

a M.Tud.Akadémia Történelmi Bizottsága 1912.deczember 6-ikán tartott ülésének jegyzőkönyvéből.

6. Előadó bemutatja a Vallás-és Közoktatásügyi Ministernek a M.Tud.Akadémia elnökéhez intézett átiratát,melyben tudatja, hogy a Rómában felállitandó magyar történelmi intézet czéljaira az 1913-ik évi költségvetésben 20.000 kor.irányoztatott elő; hogy az Akadémia kezdeményezésére felállitandó intézet mielőbb szervezhető legyen,kéri a II.osztály és a történelmi bizottság meghallgatása után az Akadémia véleményét.

A bizottság javasolja,hogy e tárgyban az összes ülés által ugyanaz a bizottság küldessék ki,mely annak idején a római magyar történeti intézet ügyét előkészitette.E bizottság véleménye azután hozzászólás végett a történelmi bizottsággal és a II.osztálylyal is közöltetnék.

K. m. f.

Fejérpataky László
titk. előadó

A M. Tud. Akadémia II. osztályának

É. K. 1912. december 10.

559. Kr.

1912.

A [illegible]
[illegible]
[illegible].

[illegible]
[illegible]

A M. Tud. Akadémia
Történelmi Bizottságának Költségvetése
az 1913. évre.

1.	Csánki, Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában IV. köt.	4500 K.
2.	Berkevicay, Beatrix Királyné" oklevelei	2000 "
3.	Thallóczy, Tajcei oklevéltár	2000 "
4.	Veress, Básta György levelezése II. köt.	4500 "
5.	Závodszky, A Héderváry-család oklevéltára II. köt.	1400 "
6.	Hodinka, Orosz krónikák magyar vonatkozásai	1500 "
7.	Magyar császárok emlékek III. köt. segélye	600 "
8.	Hunyadiak korához levéltári kutatásokra	400 "
9.	A Történelmi Tár kiadására	1500 "
10.	Másolásokra	1600 "
11.	A Történelmi Életrajzok 1913. évi segélye	1000 "
12.	Előadó tiszteletdija	800 "
13.	Bizottsági apróbb kiadásokra	200 "
	Összesen	22.000 "

A Ferenczy-bejféle alapból az 1913. év folyamán történeti célokra 7948.08 kor. áll rendelkezésre. A Történelmi Bizottság javasolja, hogy ez összegből 2000 kor. a Teleki Mihály levelezésének kiadására eredetileg tervedik részlet fejében utalványoztassék ki, mert a kiadásra kerülő" kötet tele van török-magyar vonatkozásokkal, s így annak ez alap segítségével tervedő kiadása megfelel az alapítvány intentióinak.

Kelt a Történelmi Bizottság 1912. dec. 6-án tartott üléséből.

Fejérpataky László
biz. előadó

E.

1912. december 10.

360. Fr.

1912.

Az ak. arch. bizottság költségjavaslata az
1913 évre.

Az archaeologiai bizottság 4. évi november hó 13-iki
tartott ülésében 1913 M. évi költségével foglalkozva
ezen, a Tanácskozmányban terjeszti elő javaslatát.

		Kor.
1. Az Archaeologiai Értesítő		
a) Könyv és ábrák		4400.—
b.) nyomdai költség		4800.—
2. Magyar Műemlékek és Arch. Közlemények (Mihalik József és régi Kassai dóm monographiája,		1360.—
3. Előadói és vegyes Alkalmi díj		1200.—
4. A Képes Album kezelőjének		240.—
5.) Folyamatban levő munkálatok ra és pedig a) Mihalik József a Kassai dóm monographiája *) valamint b.) Dr Pósta Béla mű, mire Torma Zsófia őskori gyűjte, ménye[illegible] **)		....
	összesen	2.

*) Nyomás alatt van az I. rész **) A vezető ügyeket
bírják, hogy 1913-ban megindulhatott a kiadás.

Az 5. tétel csak a folyó év fog megállapíttatni, a midőn kitünik hogy a jelen évi tételekből mekkora maradvány fordítható a folyamatos, már levő kiadványos művekre.

Költségvetésünket az eddigi 12000 Koronás keretben állítottuk fel, de az archaeologiai bizottság kéri a tek. intézőségtől pártolja a M. Tud. Akadémiánál azt az óhajt, hogy a javadalom emeltessék 1000 Koronával azaz 13000 Koronára.

Az arch. bizottság nagyon indokoltnak tartaná az irói díjazások javítását, melyek mintegy három évtized óta változatlanok, amely pl. a vezetők javadalma nyomán, kon idő alatt mintegy 50-60 %-al emelkedett. Nem véljük, hogy a honoráriumok javítása dolgán, kon csupán az archaeologikus irók vennék le, Kútfőkbe, egyformán kivánatos e javitási a többi szakbeli irókra is.

Kitünő tisztelettel

Budapesten 12. decz. 6.

Hampel József
az arch. bizottság
elnöke.

E. K. 1912. desember 10.

561/12.

1912.

Kivonat

a nemesgaerdeji Egyesületnek

1912 dec. 5. tartott rendes közgyülésének jegyzőkönyvéből.

1. Elnöki előterjesztés az 1913 évi költségvetés tárgyában.

Nemesgaerdei Kaszinó	4400.–
Magyar Monografia	480.–
Nemesgaerdi Takarékpénztár és Betétkönyvtár	3260.–
Elnöki Díj	300.–
Apróbb kiadások	60.–
Összesen:	9000.–

Ehhez képest javaslom felvenni a Schomberger alapítványból.

Kéri a bizottság az 1912 évi pénzkezelésről szóló számadás felülvizsgálata és az I. r. bizottsági tárgyalás alapjául kijelölése.

Schuller Károly

R. m. f.

Ed. R. 1912. december 10.

562. A

1912.

Ér. 1912. december 10.

563. sz.

1912.

Méltóságos Uram!

A budai basák leveleinek első kötete majdnem teljesen egybe van már gyüjtve. Most rendezni kell a leveleket. Kérem szépen tehát Méltóságodat, legyen kegyes az egész ottlévő anyagot dr. Szekfü Gyula nevére fölküldetni (Wien, Minoritenplatz 1. K. u. K. Staatsarchiv). Ha a sajtó alá rendezés elkészült, a kéziratot azonnal visszaküldjük. Szivélyes üdvözlettel Méltóságod kész szolgája

Takáts

Wien, dec. 9

Mélyen tisztelt Uram

Kegyes volt Melich János úrnak értésére adni,
hogy a budai Casak levelezése összegyűjtése
érdekében Kívánsági előlegünk igazán szives lesz
elintézetni. Mellékelten Csatakodom az eddig
leirt leveleket a Mélyen tisztelt Uramhoz intézett
Kérvénnyel együtt Cekküldeni. A mennyiben Mélyed Kegyeskednék az összegyűjtés
Salvánnyozását, Kérném az egészet az én
címemre Küldetni, mivel Dr. Cekhart tol.
nap elutazik innen, s ezután csak napok
multva fogja valami Közölhetni.

Sz.

Egyúttal bátorkodom jelenteni, hogy „Servienek és familiárisok" cz. akad. értekezésem német kivonatát, – a mirnek közlését Méltóságod szíves volt kilátásba helyezni, – szept. végén szerkesztőm Méltóságod elé terjeszteni.

Méltóságodnak mély tisztelettel
alázatos szolgája

Bécs 912 VIII 19

Dr. Szekfű Gyula
cs. k. Kir. levt. fogalmazó;
Wien I. Minoritenplatz 1. Staatsarchiv

MAGYAR TUD. AKADÉMIA
HADTÖRTÉNELMI BIZOTTSÁGA

A Magyar Tudományos Akadémia

Hadtörténelmi Bizottságának

zárszámadása

1912-röl.

Bevétel:

	K.	f.
1./ A m.k.honvédelmi miniszter által 1909-re utalványozott 5.000 K-ból fenmaradt.....	3.053	80
2./A m.k.honvédelmi miniszter támogatása 1912-re.....	7.000	-
3./Az Akadémia Festetich-féle alapitványának kamatai czimén 1912-re.....	1.200	-
4./A m.k.honvédelmi miniszterium elöfizetése 120 példányra á 10 K.1912-re.....	1.200	-
Összesen:	12.453	80

Kiadás:

	K.	f.
1./A Hadtörténelmi Közlemények nyomdaköltsége,évfolyamonként 40 ivvel és ivenként 95 K-t számitva.....	3.800	-
2./ Irói tiszteletdijak.....	3.050	-
3./ Klisék.....	550	-
4./Kisebb kiadások, irnok,póstai portók,szolgák dija.....	680	-
5./Kisebb nyomtatványok.....	150	-
6./Szerkesztö-elöadó dija.....	800	-
7./Elöre nem látott kiadások/túlszedés,több klisé,melléklet stb./.....	370	-
Összesen:	9.400	-

Maradvány 1912.év végén: 3.053 K.80 f.

Budapest,1912..évi...Decemberhó..10-én.

Dr. Zsedrec Dániel
előadó.

É. K. 1912. december 11.

565. ü.

1912.

Kiadatik a II. osztálynak.

Budapest, 1912. december 11.

Heinrich
főreáltk.

t. cs. kir. tanárképző Intézet
Nálunk rendkívüli

Tdk.

Bauch
Ed. igazgató

MAGYAR TUD. AKADÉMIA
HADTÖRTÉNELMI BIZOTTSÁGA

A Magyar Tudományos Akadémia

Hadtörténelmi Bizottságának

költségvetése

az 1913.évre.

Bevétel:	K.	f.
1./ A m.k.honvédelmi miniszter által 1909-re utalványozott 5.000 K-ból fenmaradt.....	3.053.	80
2./A m.k.honvédelmi miniszter támogatása 1913-ra.....	7.000.	-
3./Az Akadémia Festetich-féle alapitványának kamatai czimén 1913-ra.....	1.200.	-
4./A m.k.honvédelmi miniszterium előfizetése 120 példányra á 10 K. 1913-ra.....	1.200.	-
Összesen:	12.453.	80

Kiadás:	K.	f.
1./A Hadtörténelmi Közlemények nyomdaköltsége,évfolyamonként 40 ivvel és ivenként 95 K-t számitva.....	3.800.	-
2./Irói tiszteletdijak.....	3.050.	-
3./ Klisék.....	550.	-
4./Kisebb kiadások, irnok,póstai portók,szolgák dija.....	680.	-
5./Kisebb nyomtatványok.....	150.	-
6./ Szerkesztő-előadó dija.....	800.	-
7./Előre nem látott kiadások/túlszedés,több klisé,melléklet stb./.....	370.	-
Összesen:	9.400.	-

Maradvány 1914.évre: 3.053 K. 80 f.

Budapest,1912.évi. December hó 10-én.

Zemplei János
előadó.

565½

1912.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

.....szám.

566/1912.

ID. WEINWURM ANTAL
BUDAPEST, IV., Károly-utca 3.

Budapest, 191 2 XI 21.

_____ *szám.*

Átvételi elismervény.

T. *Polonnáryos Akadémia* *részére*

Darab	Elismerem alant jegyzett küldemény átvételét:	□ cm	Ár	Kor.	fill.
2,	*Autotypia klisé*	1188	–10.	118	80
	» minimalis				
	Phototypia klisé				
	» » minimalis				
	Fénykép-felvétel				
	» levonat				

Eredeti vissza!

Aláírás: Jónás

ID. WEINWURM ANTAL BUDAPEST

ID. WEINWURM ANTAL
BUDAPEST, IV., Károly-utca 3.

Budapest, 191 7/7 '

szám.

Átvételi elismervény.

T. Sudományos Akad. részére

Darab	Elismerem alant jegyzett küldemény átvételét	□ cm	Ár	Kor.	fill.
4	Autotypia klisé 240.		-10	14.	—
	» » minimalis				
	Phototypia klisé			2	
1.	» » minimalis			2.	—
	Fénykép-felvétel				
	» levonat				

Eredeti vissza!

Aláírás: Weinwurm

WEINWURM ANTAL BUDAPEST IV. KÁROLY-UTCA 3. TELEFON 1-1

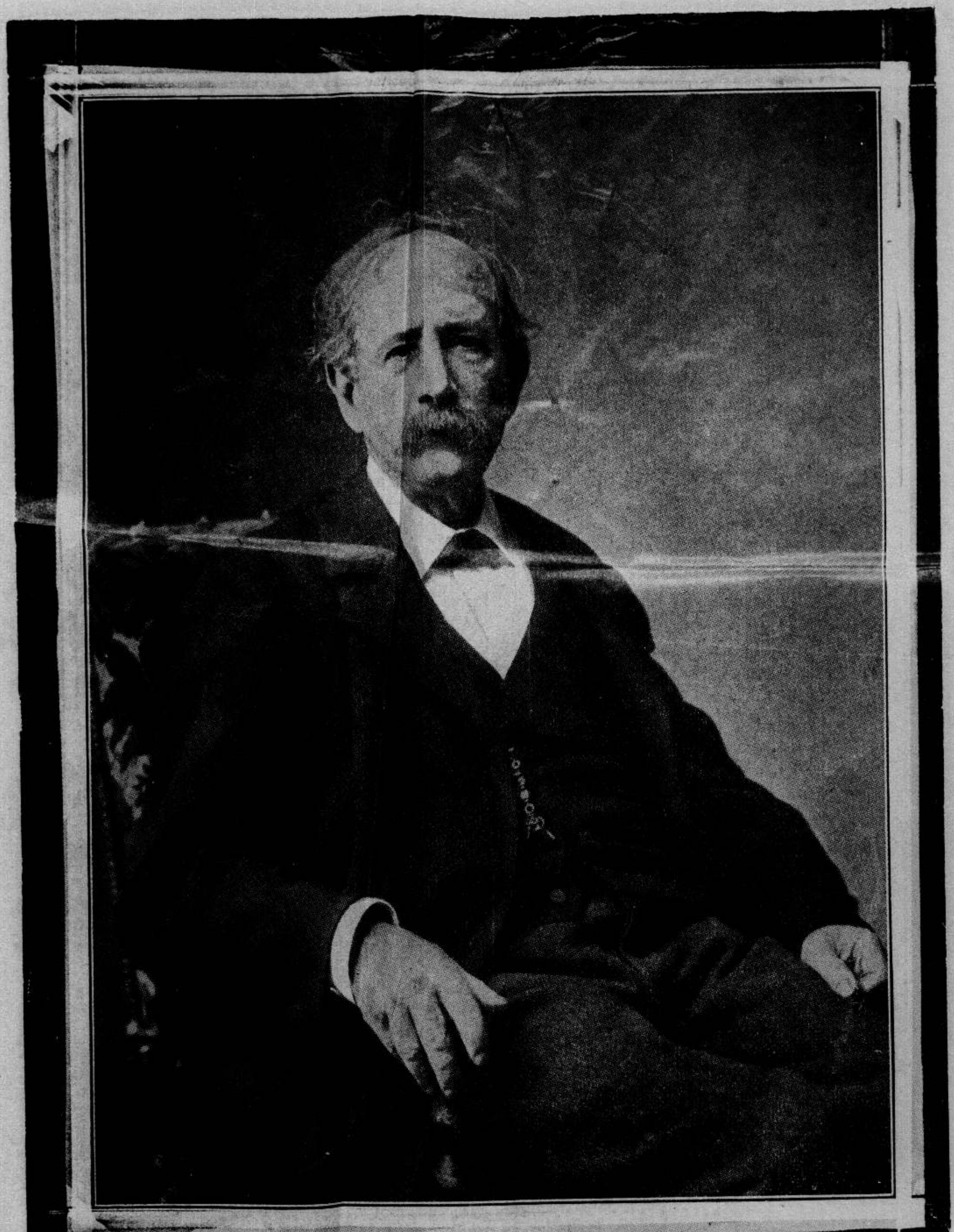

M Berthelot

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

.....szám.

5 66. Pz
1912

Kivonat

a M. Tud. Akadémia
Igazgató tanácsának
1912. dec-9-iki jegy-
zőkönyvéből.

Az Akadémia kiadásában levő épületek rendben és karbantartására megkívántató évi fentartási költségek tekintetében arányszámból elő. A mennyiben pedig rendkívüli költségek rendkívüli ~~költségek~~ fűtőanyag, erek iránt külön javaslat és részletes költségvetési mutatandó be.

Javaslat a költségvetésnek és a számadásoknak világosabbá és érthetőbbé tételére vonatkozik.

Ebből a célból elrendeltetnek a következő változások:

1) azok, melyek az alapítványok czímén a tőkésítendők, mint bizonyos ömleget el nem érnek.

2) azok, melyek az alapítóleveleknek megfelelőleg a tőkésítendők, míg

3) azok, melyek jövedelmei az Akadémia szabad rendelkezésére állanak.

A költségelőirányzatban bizonyos tételek természetüknek megfelelőleg csoportosítandók vagy elkülönítendők.

Előre nem látható fölmerülések tekintetében az igazgatóság gondoskodik. Ebből fedezhetők utalványozások akár a megállapított tételek felett, akár olyan esetek, melyek előre nem irányoztattak elő, vagy a rovat javadalmát meghaladó kiadások az elnök utalványozásának fogganatosítandók és az igazgató tanács legelső ülésében bejelentendők tudomás, illetőleg jóváhagyás végett.

/.

Az 1912 évre a [illegible]

Mérleg

a nyereség- és veszteségszámla,
még az 1912-ki költségvetési
előirányzat figyelembevételével
keresztülvitt" azonban az
alapítványi (ingó) vagyonnál a
felmerült nemzetek értékelé-
ben a megkülönböztetés
keresztülvitelnél

5768

1912

I.

A II. osztály költségvetése 1913-ra

I. Az osztály munkálataira:

1. Értekezésekre	6.000 K	— f
2. Az Athenaeum kiadására	5.000 „	— „
3. A M. Jogász-Egylet Jogt. Könyvkiadó Vállalatának segélye	1.000 „	— „
4. Jelesebb jogi monographiák kiadására	2.000 „	— „
5. A Philos. Írók Tára segélye	[illegible] „	— „
6. A Nagy Szótárra	400 „	— „

7. A M. Paedagógia részére 600 „

16000 Korona

II.

A II. osztály dec. 9-én tartott ülésében a nagy-jerseyi bizottságba a következő jogtudós tagok választattak meg:

Nyertes adagot összeszedtek.

E. R. 1912. december 12.

569.

570

M.

1912.

folio

573./1912

Nagyméltóságú gróf, Miniszter úr!

A M. Tudom. Akadémia megbízást kapott a dunagőzhajózási tudósítói congressusra, mely 1913. április 3-9. napjain Londonban fog ülésezni. Mindhogy Ő. Nagyságod is helyesli az Akadémiának azon ~~óhajtását~~ kívánságát, hogy ezen a congressuson az európai és amerikai államok tudósaitól a magyar állam és nemzet történetének és az Akadémia tagjai kiválóbb, a ki azután a M. Tud. Akadémiát és a hazai tudományt képviselnék. Az ily nemzetközi tudományos összejövetelek, ~~a legmelyekre~~ melyekre nézve világ államai ugyancsak kíváncsiak, a legkedvezőbb alkalom arra, hogy tagjaik államukat és más államokról való függetlenségét tiszteire juttassák. Nagyságodnak ezért is mindig ~~volna~~ van módjában a közlemények iránt, hogy ezen kiválóbb magyar tudósainkat nyilvánosságával tehetővé tenni fogja szíves utalványozásával tehetővé tenni fogja.

Fogadja Nagyod kitűnő tiszteletem kijelentését.

Budapest. 1912. december 10.

K. 12/9

Nagyméltóságú gróf Zichy János (v.b.t.t.) vallás- és közoktatásügyi

m. kir.

elnök

Budapest.

573 "

1912

574. sz.

1912.

Főmagasságú és főtiszteletű

Báró Hornig Károly

bíboros-érsek úrnak

Veszprém.

Főmagasságú és főtiszteletű

Bíboros-érsek úr!

Királó érőnőnre szolgál Eminentiádnak mély tiszteletével tudomására hozni, hogy a Kath. Tud. Akadémia Igazgató-Tanácsa nácta mai napon tartott ülésében Főmagasságodat tag, jává egyhangúlag megválasztotta.

Igazgató-Tanácsunk ebben az elhatározásában melylyel tagjainak sorát a Főmagasságod nevével gazdagítani kívánta, nemcsak Eminentiádnak a haza és egyház körül évtizedeken át szerzett kiváló érdemei mellett különösen az a tisztelet és vezette, hogy Eminentiád a hazai tudomány és közművelődés ügyét mindenkoron főúri bőkezűséggel pártfogolta, hogy nemzeti intézményeink vezetőjében és irányításában bölcs tanácsát és lelkes közreműködését örvendetesen nélkülözni fogja.

Kegyes válaszát, mely tiszteletteljes főkérem Főmagasságodat, hogy e választást elfogadni méltóztassék, egyszersmind szerencsém van az Alapszabályainkat és Ügyrendünket tartalmazó kötetet

V. 12/12

1 főkép a magyar egyházi történeti kútforrások feldolgozása és közlése

ide csatoltan megküldeni.

Fogarja, Kérem, Eminentiád kitünő tiszteletem őszinte nyilvanítását.

Budapest, 1912. december 9.

elnök.

574. IX

1912

575.
1912.

Berlin, 15 Dezemb. 1912.

Sehr geehrter Herr!

Beiliegend sende ich einen grossen Artikel von Prof. Ilberg, mit der Bitte, ihn recht bald an die Druckerei gelangen zu lassen. Er soll ein II- u. III. Heft einnehmen.

Der Artikel wird grosses Aufsehen machen, denn er enthält durchweg ganz neues, bisher vollständig unbekanntes Material und handelt von Friedrich Schlegel, der bekanntlich derzeit im Vordergrunde des literarischen und historischen Interesses steht. Der Verfasser will deshalb auch den Artikel (etwa 10–12 Bogen) als Buch separat erscheinen lassen, denn er hofft, dass er, besonders in Süddeutschland und Oesterreich, Lag nehmen und vertreiben möchten. (schon jetzt)

Sollten Sie geneigt sein, das Opus in Verlag zu nehmen, so bin ich bereit, auf sein Erscheinen in der Hagen-Lundalau zu verzichten.

Jedenfalls bitte ich mich mit einigen Zeilen über den Empfang des Manuskriptes und Ihre weite Meinung zu verständigen.

Mit vorzüglicher Hochachtung

ergebenst

Herren Bruckner und Heumbloss Verlag
München.

575 z

1912

576. sz.
1912.

A Franklin Társulat
tek. Igazgatóságának
Budapest.

Budapest 1912. dec. 15.

A M. Tud. Akadémia Irodalomtörténeti Bizottsága határozatából elhatározta a „Régi Magyar Könyvtár" cz. vállalatot, melyből eddig 31 darab jelent meg. A Bizottság megbízásából kérvén, mily feltételek alatt hajlandó a t. Társulat e vállalatot 500 példányban nyomatni és mennyibe kerülne minden további 100 példány.

Megjegyzem, hogy a Bizottság semmi esetre sem állhatna rá az utóbbi időben követett eljárásba, mely által a t. Társulat e maga számára is nyomatott 200 példányonkat; minden kifizetéssel hajlandó, a t. Társulat, a mennyiben akarja, az eddigi megjelenendő füzeteket, vagy pedig kifizetésüktől eltekintve, kedvezményes áron rendelkezésére bocsátani.

Kiváló tisztelettel

Horváth.

E/Q. 1912. deczember 13.

5716. z.

1912.

9 K1

Nagyságos Dr. Korb Ignácz tanár ezennek

Páris.

9 rue Maquésia.

F. évi január 4. kelt leiratának vett-
tesitem, hogy a M. Tudom. Akadémia Igazgató Tanácsa
mai napon tartott ülésében megszavazta a „Magyar-Francia
Bibliographia" kiadási költségeire kért 2500 (kettő ezer
ötszáz) koronát, oly feltétellel, hogy ez összeget 1913.
január 1-től (évi három) részletben fogja kapni. E tekintet
tekintet az Akadémia a megadandó segélyt
tart igényt.

Budapest 1912. September 9.

Tisztelettel

főtitkár.

577.

1912.

folio

A Magyar Numizmatikai Társaság
tek. Elnökségének

Budapest.

Még múlt évi november 25-én értesek beadványára vonatkozólag van értesítem, hogy a Igazgató Tanácsa mai napon tartott ülésében (a M. Tud. Akadémia) a Corpus Nummorum IV. Kötetének előmunkálataira három évre évi 600 (hatszáz) koronát engedélyezett. Az első részlet 1913. január 2. folyó utalványozni.

Budapest VI/12. Nagycsuk u. 9.

Tisztelettel

dr. Fitz Jenő.

578.4.

1912.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.
Budapest, V., Bilvány-utcza 7. sz.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Girószámla az Osztrák-Magyar Banknál.

K. 36670 sz.

A Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

Budapest, 1912 december 13.

Vettük tegnap következő átiratukat:

"Kivonat a M.Tud.Akadémia Igazgató-Tanácsának 1912.deczember 9-iki jegyzőkönyvéből.

A javaslat a költségvetésnek és a zárszámadásoknak világosabbá és érthetőbbé tételére vonatkozik.

Ebből a célból első sorban felsorolandók az ingatlanok, azután az ingó vagyon, melynek legnagyobb részét az alapitványok alkotják. Az alapitványok között megkülönböztetndők és szétválasztandók 1/ azok, melyek pályadijakra, jutalmakra, segélyekre le vannak kötve, 2/ azok, melyek az alapitó levelek értelmében addig tőkésitendők mig bizonyos összeget el nem értek, 3/ azok, melyek jövedelmei az Akadémia szabad rendelkezésére állanak.

A költségelőirányzatban bizonyos tételek természetüknek megfelelőleg csoportositandók vagy elkülönitendők.

Az Akadémia tulajdonában levő épületek rendben és karban tartására megkivántató évi fentartási költségek lehetőleg pontosan irányzandók elő. A mennyiben pedig rendkivüli körülmények rendkivüli költségeket tennének szükségesekké, ezek iránt külön javaslat és részleges költségvetés mutatandó be.

Előre nem látott szükségletek fedezéséről az Igazgató-Tanács gondoskodik. Ebből folyólag utalványozások csakis a megjelölt rovat terhére teljesithetők, minélfogva elő nem irányzott vagy a rovat javadalmát meghaladó kiadások az elnök utalványozására foganatositandók és az Igazgató-Tanács legelső ülésében bejelentendők tudomás, illetőleg jóváhagyás végett.

Az 1912.évre a mérleg, a nyereség és a veszteségszámla még az 1912.évi költségvetési előirányzat figyelembevételével szerkesztendő, azonban az alapitványi

ingó vagyonnál a fentebb mondottak értelmében a megkülönböztetés keresztülviendő."

A fenti átirat tartalmát tudomásul vettük s vagyunk

teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Kelt. 1912. december 14.

579. 2/1912.

PETŐFI-TÁRSASÁG

Igen tisztelt Tagtársunk úr!

A Petőfi Társaság határozatából kifolyólag van szerencsém tisztelettel tudomására hozni, hogy a Társaság az 1913-ik évben felolvasói ülései az Akadémián minden hónap második vasárnapjára tervezi, kivéve a nyári hónapokat, amelyek alatt ülés nem tartatik. Ezen ülések napjai ezek lesznek:

1913 — január 6.—
" február 9.—
" március 9.—
" április 13.—
" május 11.—
" június 8.—
" szeptember 14.—
" október 12.—
" november 9.—
" december 14.—

E bejelentésem mivel tudomásvételét kérem a vagyok

kiválló tisztelettel

Budapest, 1912 XII/13

a Petőfi Társaság titkára.

TÁRSASÁG * PETŐFI- 1876

Ó

Eulk. 1912. deczember 1

580. Pz

1912.

Államilag segélyezett unitárius gimnázium

Székelykeresztúr.

626-912 sz.

igazg.

A Magyar Tudományos Akadémia
nagyrágos Főtitkári Hivatalának
Budapest

Nagyérdemű Főtitkár Úr!

Hivatkozással a mult hó 16-án
kelt 917-ik nagy becsű megkeresésére
tisztelettel vagyok nagy tisztelettel megírni,
hogy Pécsy Simon Zsoltárait a főtit-
kári Hivatal címére a mai napon
tértivevénnyel voltunk elküldeni.

Kiváló tisztelettel

912. VII/12.

Pap Mózes
igazgató

Ezeli két lépre kuldve, mélóságtok abél
nincl elibb vegefni.

1912. XII. 14.

Tiszteletel
Heinrich

1912

A Psalterium 5000 Kor.
értékbevallásával visszaküldetett, 1913. január 9.

Bónis

A Vigyázó-pályázatra beküldött bírálok

Szily Kálmán (elnök) r. t.
Magyary-Dick János r. t.
Turzon M. l. t.

Kamy

A pályamunkákat Szily Kálmannak

hivatalból átküldeni

Kamy

Kúk. 1912. decz. 15.

582. Sz.

1912.

†

Özvegy körösszegi és adorjáni gróf Csáky Albinné Bolza Anna grófnő cs. és kir. csillagkeresztes hölgy és boldogult Erzsébet császárné és királyné Ő Felsége palotahölgye, az I. oszt. Erzsébetrend tulajdonosa úgy a maga mint gyermekei: báró Harkányi Andorné Csáky Mária grófnő, özv. dr. Hertelendy Lászlóné Csáky Lóra grófnő, Csáky Károly gróf vezérkari őrnagy, báró Benz-Albcron Ottóné Csáky Ilona grófnő és Csáky Imre gróf cs. és kir. kamarás és követségi titkár, továbbá unokái: gróf Csáky Erzsébet, László, Mihály, Andor és Miklós, báró Harkányi Anna Hertelendy Andor, Márta, Lilly, László, Gábor és Albina, báró Benz-Albcron Ninon, Mariette, Éva és Albin, menyei: özvegy gróf Csáky Lászlóné Degenfeld-Schomburg Auguszta grófnő és gróf Csáky Károlyné Ordódy Erzsébet, vejei: takta-harkányi báró Harkányi Andor és Benz-Albcron Ottó báró vezérkari alezredes, úgyszintén sógorai: gróf Csáky Félix és gróf Csáky Vidor v. b. t. t., illetve sógornői: özvegy gróf Csáky Kálmánné Csáky Natália grófnő, özvegy gróf Csáky Zenóné Esterházy Leontine grófnő, gróf Csáky Félixné Du Plan Erzsébet és gróf Csáky Vidorné Normann-Ehrenfels Anna grófnő nevében is megtört szivvel jelenti hőn szeretett, felejthetetlen férje, illetve a legjobb apa, nagyapa, ipa, testvér és sógor

Nagyméltóságu

körösszegi és adorjáni CSÁKY ALBIN gróf

Szepesföld örökös ura és Szepesvármegye örökös főispánja, valóságos belső titkos tanácsos, az aranygyapjas rend lovagja, a cs. osztr. Lipót rend középkeresztese stb., a magyar országgyűlés főrendiházának örökös jogu tagja és volt elnöke, m. kir. tárnokmester úrnak

folyó hó 15-én, életének 72-ik, boldog házasságának 47-ik évében, hosszú, nehéz szenvedés és a halotti szentségek felvétele után boldogan az Úrban történt gyászos elhunytát.

A drága halott földi maradványai folyó hó 16-án délután 3 órakor fognak a gyászházban: **VI. ker. Andrássy-út 114. szám alatt** a római katholikus Anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni és folyó hó 17-én **a szepesmindszenti kastélyban** délelőtt 11 órakor történendő ujolagos beszentelés után a szepesmindszenti családi temetőben nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent miseáldozatok folyó hó 19-én délelőtt 11 órakor fognak a fővárosi egyetemi templomban, valamint ugyanaznap a lőcsei székesegyházban és az összes kegyuri templomokban az elköltözött lelki üdveért az egek Urának bemutattatni.

Budapesten, 1912. deczember 15-én.

Áldás és béke drága poraira!

Entreprise des pompes funèbres VII., Dohány-utcza 102., Szegényház-tér és Rózsa-utcza sarkán.
A kígyó-utczai czég fiókja. (Telefon: József 16—54). Buschmann F. Utódai.

É.

E. K. 1912. december 15.

583. Kz.

1912.

Másolat.

Dr. Hornyánszky Gyula akad. l. tagnak, a classica-philologiai bizottság r. tagjának jelentése a Jósa Péter féle Seneca-fordítás tárgyában. (Előterjesztette az 1912. dec. 9-i bizottsági ülésen).

A mélhai nagybányai Jósa Péter szépteméri hagyatékában levő" Seneca-fordítás két részből áll. Az egyik a dialogusok gyüjteményéből a „de ira" feliratú értekezést tartalmazza, a másik a Luciliushoz intézett levelekét. Mindkét rész töredékes. Az értekezés fordítása a második könyv folyamán megszakad, tehát a hasonlóan már nem öleli fel; a 124 cikkből körül meg csak 65-öt, tehát az egész gyüjteménynek csak mintegy a felét foglalja magában Jósa fordítása. Egy mellékelt jegyzék pontosan tájékoztat a hiányzó részletről.

Minthogy a hagyaték töredékes voltát megállapítva, a kiadás kérdését máris eldöntöttnek volna. A Bizottság alig vehetné határozatba, hogy ennyire hiányos fordítással lépjen elő. Vajon Jósa mondája ezzel egyenlő, hogysem az ő stílusában és nyelvén történő kiegészítésére, pótlására gondolni lehetne.

Bár ekkép gyakorlati okál már eleve nem vettem Jósa fordításának részletesebb átnézésénél, ez utóbbit mégis megtettem, s azt gondolom: nem minden tanulság nélkül. Egybevetve a kézirat régi, elsárgult leveleit a Bizottság kiadásában megjelent Barcza József-féle fordítással (l. A. Seneca, Erkölcsi Levelek I és II. köt. 1906), kitűnik, hogy Jósa fordítása még kifejezetten elavult, sőt latinul „szagos" nyelvezetével is több bosszúságot hozott volna Classica-philologiai Bizottságunkra, mint a mennyit Barcza vaskos félreértései hoztak. Jósa nem fordítja a sardus-t mérnök, a sagittarius-t ijjas-ászok, az in gestatione-t séta körben-nek (a mi által peripatetikusok tűnik meg Barcza Arisztót, kiről a

tréfa épp arra állítja szóbanforgó élekszakára alapját, hogy nem peripatetikus), a quidni-t nicsit-nek (tehát az állítás ellentétébe fordítva a tagadást) stb. stb. I Egyetlen levélnek, a 29.-nek magyar szövegéből szedegettem össze ezt a kis anthologiát.]. Természetesen kifogásolni való azért Jósa fordításában is található. Úgy látszik, hogy főképp az elmélyültebb részekben támadtak nehézségei. A 102. levél egyik vezető fogalmát, a distanst, legalább is félreérti és félrevezetően fordítja távoli-nak, holott különbözőt jelent (egészen rossz Bacra fordítása: ellentétes I.!)).—

De nem folytatom. Jósa munkájának töredékes jellege és a Bizottságnak időközben megjelent Scholecta-kiadása egyaránt útját állja annak, hogy a Kezünk közt lévő kéziratot publikációjára vállalkozhassunk. Félre kell tennünk; de a magam részéről nem a nélkül tettem ezt, hogy a beavatkozás munkának kijáró tiszteletet érzése ne fogna el.

Budapesten 1912. nov. 30.

Hornyánszky Gyula s.k.

A másolat hitelére:

Dr Gyomlay Gyula
Bizottsági előadó.

584. B

1912.

584. k
1912.

Méltóságos
Akadémia!

1910. február 25-én és augusztus 17-én a M. Tud. Akadémia elnöksége intézett beadványaira szerencsém van a bekülde tett Seneca-fordítás Kéziratát, mint visszacsatolása mellett, az Akadémia illetékes Classica-Philol.-Bizottságának véleményét kiváló tisztelettel megküldeni.

A mennyiben kérjük a Kéziratot az Akadémiánál főhelyi őrizetbe helyezni, irattárunk e becses ereklyét képpel ~~helyesen~~ ellátva, hol a tudományos kutatóknak mindig rendelkezésére lesz.

Fogadja Méltóságos Uram kitünő tiszteletemet.

Budapest, 1912. Decz. 18.

Méltóságos
Báró Babarczy Dósa Zoltán
~~főispán~~ főhelyettes
Pécs

Tovább őrizetbe,

Lippa.

főtitkár

584 rz

1912

166757. szám.

Az Éremkedvelők Egyesületének 1911.és 1912.évi tagsági illetményeiül Fémes Beck Vilmos, illetőleg Berán Lajos által készitett két emlékérem egy-egy példányát ezüst-ben t.Elnökségnek idemellékelten megfelelő elhelyezés vé-gett megküldöm.

Budapest, 1912. deczember hó 2.

A miniszter rendeletéből:

dr Majovszky Pál
osztálytanácsos.

A

Magyar Tudományos Akadémia t.Elnökségének

Budapest.

Ikt. 1912. december 18.

585./1912.

Ezt a kék ívet írnok állítsa.

Budapest, 1912. december 18.

Szily
főtörzsfőnök.

2 példányban.

586. sz.

1912.

Tiszteli Ofner!

A M. Tud. Akadémia f. évi hó 16-án tartott ülésében elhatározta, hogy Ofner Szécheni Zsigmond naplóit és leveleit a tudomány igényeinek minden tekintetben megfelelő alakban kiadja. E nagy vállalat előkészítésére bizottságot küldött ki, melyben a t. Ofner is két tagval van képviselve.

Feltérem azért, hogy ezt a két tagot megválasztani és nevüket velem minél előbb közölni méltóztassék.

Budapest, hó 12. September 17.

Tisztelettel

főtitkár

5 8 6. VE

1912.

A Révai-Testvérek r.-t.
tek. Igazgatóságának

Budapest.

~~Budapest 1912. Nov. 18.~~

Tisztelt Igazgatóság!

A M. Tud. Akadémiának f.-é. Nov. 16-tartott ülésén közölte Négyesy László (Négyesy László) Carlyle-fordítása, melyet Önök új kiadásban terjesztenek közre. Az ülésen megállapították, hogy ez a kiadás jogtalan, mert a fordítási az Akadémia tulajdona, melyről a fordító sem rendelkezhetett, a midőn azt annak idején a Társaság alkalmával elismerte.

Minthogy azonban ez ellenére ~~kétségtelen, hogy~~ az Önök eljárása jóhiszemű volt, a mennyiben a ~~tény~~ jogi szempont nem ismeretes és abban a véleményben voltak, hogy a fordítási a fordító tulajdona, a ki vele, a közgyűlésnek példányok elhelyezése árán korlátlan rendelkezhetik: az Akadémia (elnöke) minden további lépéstől, de kívánja, hogy a tényállást ismertté tegyék el és az új kiadás bejelentése kapcsán közöljék az Akadémia utólagos jóváhagyását.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1912. Nov. 18.

főtitkár.

5 90. 17.

1912.

591. sz. 1912.

Tanács

Julgás István állatkert
a Görgey István-féle
kéri kérvatát.

1912 XII/19 Tanácselnök

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, V., Bálvány-utcza 7. sz.

Chéque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

37226 szám. K

Méltóságos dr. Heinrich Gusztáv urnak

Budapest. Akadémia palota.

Budapest, 1912 december 2o.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Méltóságod

főpénztárunk egyszeri ~~kettős~~ el-

ismervénye ellenében — mely ~~eknek~~ nek érvénye jelen értesitő leve-

lünk által megszünik —

megb~~izásából~~ mai napon

8,91o kor. - fillért fizet~~ett~~ pénztárunknál, mely

összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyószámadása

javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-szám 339. 911. IV/29. 1000

Franklin Irodalmi Intézet nyomdája

592 1/2

1912

593 sz.

1912.

Nagyméltóságu Grófnő !

A M.Tud. Akadémia folyó hó 16-án tartott összes ülésén bejelentettem a sulyos veszteséget,melyet Akadémiánk Nagyméltóságod boldog emlékü Férje,feledhetetlen igazgató-tagtársunk elhalálozása által szenvedett.

Az Akadémia tagjai egyesültek velem abban a mély fájdalomban,melylyel e veszteség mindnyájunkat eltölt,mert átérezték,mily díszt és hathatós támaszt nyujtott nemzeti intézetünknek az elköltözött nagy férfiu hozzánk tartozása,és mert megemlékeztek arról a szeretetről és buzgalomról,melyet a boldogult Akadémiánk ügyei iránt mindenkor tanusitott.

Fájdalmunk,hálánk,kegyeletünk osztályosokat keres s bár tudjuk,hogy az egész nemzet velünk gyászol,szavunkat mégis ahhoz akarjuk intézni, a ki legközelebb állott a nagy elköltözött szivéhez s a kinek mérhetetlen bánata mindnyájunkéval fölér.

Kérjük a Nagyméltóságu Grófnét,engedje e mély bánatához közeledni az Akadémia szózatát: részvétét a gyászolónak,elismerését,háláját,szeretetét,hódolatát az elköltözött emlékének. Ugy érezzük,mintha ez

Nagyméltóságu

özv.Kirösszegi és Adorjáni

Gróf Csáky Albinné-Bolza Anna grófnénak

Budapest

Üdvözletünkben az Akadémia munkásságának az emberi élet szük korlátait tullépő halhatatlansága, az elödök és az utódok közössége nyilatkoznék meg. Mert az Akadémia nem csak azon élök társasága, kik ma a kegyelet könnyeit hullatják tiszteletök és szeretetök kötelékeiből kiszakitott társuk sirjára, hanem áldozathely ama halhatatlanok emlékének is, kik e nemzet szellemi nagyságának a multban bajnokai voltak, kiknek tisztelete a nemzet élö erejének ki nem apadó forrása s a kiknek fényes sora most a mi veszteségünkkel gazdagodik.

Fogadja a Nagyméltóságu Grófné mély hódolatom kifejezését, melylyel vagyok

Budapest, 1912. deczember hó

alázatos szolgája

elnök.

593 ny

1912

Nagyméltóságu

B e r z e v i c z y A l b e r t Úrnak,

mint a Magyar Tud. Akadémia elnökének

B u d a p e s t .

Kegyelmes Uram!

A Magyar Tud. Akadémiának nálam levő, 1911. szept. 26.-án kelt "Elismervénye" szerint a Pollák-pályázatra beadtam "Pusztulunk, veszünk" jeligéjü munkám. A dijat nem nyertem el. A birálatokban megnyugszom. Csupán azt szeretném, hogy a munkába belefektetett körülbelül háromnegyed évi fáradozásomat, a sok utánjárással összegyüjtött temérdek anyagot és megrajzolt grafikonokat kisebb dolgozatok keretében értékesithessem. Hogy ezt megtehessem, alázattal kérem Excellentiádat: méltóztassók kegyesen elrendelni, hogy az Akadémia főtitkári hivatala a szóban levő munkámat nekem visszaadja. Kérésem támogatására legyen szabad felemlitenem a halandósági statisztika magyar irodalmának szegénységét, amelynélfogva nemzeti érdekünk kivánja, hogy kötelességét ezen a téren is teljesitse minden magyar, aki erre képes.

A kötelességteljesitésnek ez a gondolata késztet, hogy kérésem teljesitését Excellentiádtól ismételve alázattal kérjem.

Mély tisztelettel

Budapest X.Füzér-u.7., 1912. december 18.

Dr. Zsiharovszky

állami siketnéma-intézeti tanár.

E. K. 1912. december 22

595. ad 1/
1912.

Kildedelt.
1912. decr. 23.
Jónas

Nagyméltóságú Elnök Úr!
Kegyelmes Uraink!

A M. T. Akadémia Szótári Bizottsága 1912. december hó 16-án tartott üléséből a következő kéréssel fordúl Nagyméltóságodhoz:

A Nagy Szótár költségeinek fedezésére ez idő szerint évi 8400 korona áll rendelkezésre, abból 4000 kor. az állami támogatás, 2000 koronát ád az Akadémia egésze, 2400 koronát az egyes osztályok összevéve. Ez az összeg olyan csekély, hogy a Szótári Bizottság rendes dolgozótársait sem foglalkoztathatja az egész év folyamán s az adatgyűjtő munka az év második felében szünetelni kénytelen. Az államtól több anyagi segélyt nem várhatunk, mivel a pénzbeli segélyen fölül egy íven át két, az idén egy munkaerőt bocsátott rendelkezésünkre a Nagy Szótár számára dolgozó középiskolai tanárai közül, de kétséges, vajon a jövőben ezt az egyet is megadja-e nekünk. Az Akadémia a maga költségvetése keretén belül szintén aligha járulhat hozzá többel s ezért a gyűjtés a tudomány nagy kárára végtelenül lassan halad.

Van azonban az Akadémia alapítványai közt olyan, melynek jövedelme ez idő szerint semmiféle tudományos czélra nem fordíttatik:

Semsey Andor 100.000 forintos alapítványa. Minthogy ez alapítvány eredeti rendeltetése szerint kívánt tudományos munkák csak igen kis részben készültek s a hozzá kötött remények majdnem teljesen meddők maradtak: „e pályázatok többé ki nem hirdettetnek, az alapítványi tőke kamatai pedig az adományozónak 1902. ápr. 26-iki intézkedése értelmében ezentúl nagyobb és költségesebb feladatok megoldására a M. T. Akadémia rendelkezésére állanak. E feladatokat az Elnökök és Titkárok értekezlete állapítja meg." (A M. T. Akadémia Ügyrendjének 133. §-a.)

A Semsey-alapítvány kamatai hathatósan elősegítenék a Nagy Szótár gyűjtőmunkálatainak ügyét.

A kamatok évi összege kerek 8000 Koronát tévén, a Szótári Bizottság rendes évi költségével együtt így körülbelül 16000 Korona állna a Nagy Szótár rendelkezésére, tehát épen a kétszeres összeg, mely elég volna arra, hogy a gyűjtőmunkákat nyolcz év folyamán, tehát 1920 végéig be lehetne fejezni s azután a rendezés és szerkesztés munkájába fogni.

Nem kell talán külön említeni, hogy a Nagy Szótárnál nagyobb, minden tudományszakot egyaránt inkább érdeklő és általánosabb, valamint nemzeti szempontból is fontosabb feladat ez idő szerint alig képzelhető; hozzátehetjük azt is, hogy az alapítványtevő ezt a gondolatot igen szívesen fogadta.

A Szótári Bizottság emélfogva avval a kéréssel fordúl Nagyméltóságodhoz, kegyeskedjék folyamodásunkat az Ügyrend 133. §-a értelmében az Elnökök és Titkárok értekezlete elé terjeszteni és hathatós pártfogásával támogatni.

Kelt Budapesten, a Szőtári Bizottságnak
1912. évi december hó 16-án tartott üléséből.

Tolnai Vilmos
előadó.

Szilyssáry
elnök.

E. J. 1912. december 23.

5960/1912.

MAGYAR JOGÁSZEGYLET
BUDAPEST
V., SZEMERE-UTCZA 10.

Tekintetes AKADÉMIA !

Az alapítása óta álló magyar Jogászegylet által az 1907. évben alapított könyvkiadó vállalatot a Tekintetes AKADÉMIA támogatja évi 1000 koronával.

A folyó 1913. évben a vállalat V. sorozatában a következő könyvet adtuk ki:

Szászy-Schwarz Gusztáv: Paerga.

Pauler Ákos: A törvényhozás a magyar közigazgatási eljárásban.

Degré Miklós: Tőkeegyesülés az egyenlőségről előtt.

Ezen kiadványok egy példányának tanulmányozás végett tisztelettel kérem a tekintetes AKADÉMIÁT, hogy egyesületünk és könyvkiadó-vállalatunk kulturális jelentőségének elismerésével és működésünk támogatására a folyó évre ugyanily értékű segítséget megszavazni kegyeskedjék.

Vegadja a tekintetes AKADÉMIA kiváló tiszteletem kifejezését.

Magyary

v.f.t.t., egyetemi tanár,
a magyar Jogászegylet elnöke.

Gép. 1912. december 23.

Nagyméltóságú Elnök Úr!

Kelet mélyén ma érkezett rossz-
hiszemű beadványára kívánó tisz-
telettel értesítem, hogy a Magyar
Fajáruczikket f. é. 1000 K tételi-
ben már f. évi Szeptemb. 16-án
utalványoztam. Constatálom, hogy
még nem kapták meg.

Kitűnő tisztelettel

Budapest, 1912. Dec. 23.

főkönyvtár.

5997. ex
1912.

MAGYAR VÉDŐ EGYESÜLET
BUDAPEST, VIII., SZENTKIRÁLYI-UTCZA 3., II. EM. 16.
TELEFON: „JÓZSEF 5—31"

Kérjük a választ hazai papírra irni.

Budapest, 1912 XII/22

Méltóságos uram!

Berzeviczy Albert úr Ő Excellenciája a nagymeltóságodhoz 1910 ápr. 6-iki méltóságod által ellenjegyzett leiratában közölte, hogy „A magyar-török baráti gazdasági összeköttetések" c. tanulmányomat 1913-ra nyújtsam be akadémiai pályázatra, valamelyik díjat „kétségen kívül megkaphatom."

A 1909-ben megjelent tanulmányomat be is akartam most pályázatra. De, mivel a tanulmány végén a turáni népek gazdasági közösségéről is említést tettem, mivel ez az ügy baráti eseményeket és a nagy közönség öntudatrajzában mindig előrendkívüli állami érdekké vált, tanulmányomat ki kell bővítenem.

Ez nagyjából február végéig és ennek a Turáni Társaság-ban januárban erről szóló előadásomnak olvasása és T. T. új lapjában a lényeget ismertetni fogom. Minden és az egész baráti eseményeket és tanulságokat okvetetlenül mellőzvén, egy főúri tanulmányomat kibővítem.

Ez ügyben kérdéseket intézni:

1. Be tud-e adnom a tanulmányt dec. 31-ig?
2. Jóakarna-e közölni 10-20 oldalas utóközlését?
3. Esetleg az egész kibővített tanulmányt be adhatnám-e jan. első felében úgy, hogy ez, mint decemberi beadás, nevezhető?
4. Kíváncsi a közlésről a beválás.

Küldött tegnap elősző-
val drágám elmondani,
de méltóságod a főrendi
házban volt. A tanul-
mányt rovatunk a rö-
videt alatt fogjuk.
Rozsnyai, jöjjön siettség rög-
tön cikkünk kijavítására.

Kelt. rd al. roj

Sárkány Tajos
hogy idő. kanal

Cím: S. N. L.
Lejegyző
Kecskeméti u. 5
Korái Zsámbok
ügyv. tanácsnak

Győr, 1912. december 23.

598. sz./1912.

Tisztelt Uram!

F. hó 22-ről kelt becses levelére értesítem, hogy műve a versenyből kizárva van, mivel a pályázati határidőre, ha nem előbb be. Az abból kifolyólag lépett be határidőre, hogy a pályázat ebből a jövő évben is. Utólagosan pedig pályázhat, ha akarja.

A bíráló Pásztor, Varga, Csorba, Mezőkeresztes, Magyary.

Budapest, 1912. dec. 23.

Tisztelettel

Főtitkár.

U. i. Ha műnkéjan 1905 évszám áll, nem pályázhat, mert csak az 1906-1912-ben megjelent művek pályázhatnak.

A Szólári Bizottság számadása

1912-re.

Bevétel		Kiadás	
Képpénzmaradék 1911-ről	21 40.	Adatgyűjtés	6988 00
Állami hozzájárulás	4000 00	Adatrendezés	300 00
A Akadémiától	2000 00	Könyvkötő, papírok	223 20
I ort.	1600 00	Ügyviteli apróbb kiadások	100 00
II ort.	400 00	Előadói tiszteletdíj	800 00
III ort.	400 00		8411 20
		Képpénzmaradék.	10 20
	8421 40		8421 40

Költségvetés 1913-ra.

Bevétel		Kiadás	
Képpénzmaradék 1912-ről	10 20	Adatgyűjtés	7010 20
Állami hozzájárulás	4000 00	Adatrendezés	300 00
A Akadémiától	2000 00	Könyvkötő, papírok	200 00
I ort.	1600 00	Ügyviteli apróbb kiadások	100 00
II ort.	400 00	Előadói tiszteletdíj	800 00
III. ort.	400 00		8410 20
	8410 20		

Kolumbán V. s.k.

elnök

Érk. 1912. december 23.

599. sz.

1912.

TÁVIRAT.

Szám: 83

Vezeték száma:

heinrich academie hongroise bpest

A kézbesítő-osztály bélyegzőjének lenyomata:

Felvette:

Dec.	hó és nap	óra, perc	napszaka
12			

Távirdahivatal: BUDAPEST 42.

Hivatalos megjegyzések:

Továbbította:

vezetéken	hó és nap	óra, perc	napszaka

Szám	feladó hivatal	pénztári szám	szó	jegy	díjszó	hó és nap	óra	percz	napszaka
	paris 32314 10 23 14,5=								

= pere mort cette nuit madeleine kont +

A czím előtt lévő rövidítések magyarázata:

= **D** = Sürgős.
= **RPx** = Válasz fizetve x szóért.
= **RPDx** = Sürgős válasz fizetve x szóért.
= **RPxRXP** = Válasz fizetve x szóért fizetett küldönczczel
= **TC** = Összeolvasandó.
= **PC** = Táviratí vételjelentés.
= **PCD** = Sürgős táviratí vételjelentés.
= **PCP** = Vételjelentés postán.
= **FS** = Utánküldendo.
= **PR** = Postán ajánlva.
= **XP** = Küldöncz fizetve.
= **XPT** = Küldöncz fizetve táviratí értesítéssel.
= **XPP** = Küldöncz fizetve postai értesítéssel.
= **RO** = Nyitva kézbesítendo.
= **MP** = Saját kézhez kézbesítendő.
= **J** = Nappal kézbesítendő.
= **TR** = Távirdán átveendő.
= **GP** = Postán átveendő.
= **GPR** = Postán átveendő ajánlva.
= **TMx** = x czim.

1912. I. negy. 600 r. = 20.000 füzet, 1 ívnagyság, 6 ív = pap. — Paul Könyvnyomda-Részvénytársaság.

Ecl. 1912 - december 24.

600./1912.

A Franklin-társulat
nyomdai igazgatóságának

Budapesten.

Értesítem a t. Igazgatóságot, hogy az Akadalmaink
Értesítőnek jövőre teljes egyezer példányszáma a M. Tud.
Akadémiának beszállítandó. Sajnálnék sokszor látni a
példányok egy részének lefoglalására vagy más okból abá
utalására. Az Akadémia csak abban az esetben fogja
a nyomdai számlát kifizetni, ha a teljes egyezer pél-
lett
dány az Akadémia kiadóhivatalának be ~~fogja~~ kézbesítve.

Budapest, 1912. szeptemb. 28.

Tisztelettel

Főtitkár.

602. 1/4

1912.

Tisztelt Bizottság!

Az ülés ülés f-évi december 16-án elfogadta a t. Bizottságnak a román „Magyar Történelmi Társulat“ ügyében f-é. évi dec. 12. napról kelt átiratából tudomást szerzett (szám) határozatát, hogy a tárgyban az ülési által megbízott bizottság kiküldését is, mely annak idejét a román magyar történeti tanácsi ülését előkészítse (Hajdú - Horváthy, b. Forster, Fraknói, Wlassics, Csánki, Fejérpataky). E bizottság a vélemény ügyében közös ülés a történelmi bizottsággal és a II. osztálylyal is közösülés“. Mindhogy a vallás- és közoktatási miniszter ur f-é. november 25-én kelt átiratában, melyben az Akadémiát az államsegély 50.000 K összegéről értesíti, hangsúlyozza, hogy „az intézet felállítása késedelmet ne szenvedjen“, felkéri a t. Bizottságot, hogy munkálatával minél előbb előállani szíveskedjék.

Kiváló tisztelettel

Budapest 1912. december 24.

Pékár

Mellyen Fejérpataky László biz. előadó ünnepi

Budapest.

603.

1912.

PALLAS IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST, V. KER. HONVÉD-UTCZA 10. SZ.

KÖNYVNYOMDA
KÖNYVKIADÓ-ÜZLET
BETÜÖNTŐDE

KÖNYVKÖTÉSZET
GALVANOPLASZTIKA
TÖMÖNTŐDE

KITÜNTETVE: VILÁGKIÁLL. PÁRIS 1900. HORS CONCOURS
MILLENNIUMI KIÁLL. BUDAPEST 1896. ÁLL. ARANYÉREM
CHEQUE-SZÁMLA A M. KIR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁRNÁL 3254. SZÁM ÉS

KITÜNTETVE: ORSZÁGOS IPAREGYESÜLET EZÜST ÉREM
NEMZETKÖZI KIÁLL. MILANO 1906. DIPLOME D'HONNEUR
AZ OSZTRÁK POSTATAKARÉKPÉNZTÁRNÁL 34223. SZÁM

SÜRGÖNYCZIM:
PALLASNYOMDA
BUDAPEST

TELEFON: IGAZGATÓSÁG ÉS
KÖNYVKIADÓHIVATAL ... 35-31
NYOMDAVEZETŐSÉG ... 30-30

BUDAPEST, 1912. december 28.

Méltóságos Heinrich Gusztáv főtitkár urnak

Budapest

Válaszolva f.hó 18.-án kelt nagybecsü levelére van szerencsénk tisztelettel értesiteni, hogy a Méltóságod szerkesztésében megjelenő "Régi Magyar Könyvtár" czimü munkát a nekünk beküldött minta szerinti kivitelben a következő egységárakon vagyunk hajlandók szállitani:

500 példány 16 oldalas ivenként.....K. 88.-
minden további 100 példány 16 oldalas ivenként...." 2.20
500 példány boritók....." 25.-
minden további 100 példány boritók....." 3.-
füzés 1000 ivenként....." 3.80

Kérjük becses megrendelését és előre is biztositjuk Méltóságodat, hogy legfőbb igyekezetünk lesz munkánkkal szives megelégedését a legteljesebb mértékben kiérdemelni.-

Kiváló tisztelettel

PALLAS IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Jaumann

Cs. K. 1912. december 29.

1004. sz.

1912.

:: A „KELETI SZEMLE“ SZERKESZTŐSÉGE ::
REDACTION DU JOURNAL REVUE ORIENTALE
BUDAPEST, VI., SZONDY-UTCA 9. SZÁM.

A Magyar Tudományos Akadémia tekintetes Igazgató Tanácsának

B u d a p e s t .

Alulirottak mély tisztelettel terjesztjük eléje azt az alázatos kérelmünket, hogy Keleti Szemle folyóiratunknak ez ideig engedélyezett 1000 kor. segélyét az 1913. évtől fogva 500 koronával emelni méltóztassék.

E kérésre legfőkép a nyomdai árak ismeretes nagy emelkedése kényszerit bennünket. Mellékeljük erre vonatkozólag a Franklin-Társulat hozzánk intézett levelét, mely igazolja, hogy a nyomda, miután már folyóiratunk tavalyi évfolyamának számlájában tetemes összeggel fokozta a különben is nagy előállitási költséget, a folyó évtől fogva 50 kor. pótlékot állandósit évenként a kevert szedésü nyelvészeti közleményekért, aminők jóformán egész tartalmát alkotják folyóiratunknak. Csupán ez az ujabb pótlék mintegy 1100 koronával drágitja meg 24 ives folyóiratunk előállitásának költségét, de ezenkivül is aránytalan terhet ró reánk anyagi forrásainkhoz képest az a körülmény, hogy már évek óta összes bel- és külföldi munkatársainknak megfelelő tiszteletdijat kell szolgáltatnunk.-

Az ekkép megnehezült viszonyok válságba juttatták folyóiratunkat, melyet csak segélyének emelkedésével van módunkban leküzdeni. Tizenkét év óta jelenik meg folyóiratunk, címlapján a Magyar Tudományos Akadémia támogatásának jelzésével: nem válnék dicsőségére legfőbb tudományos intézetünknek, ha folyóiratunknak most kellő támogatás hijján megszünnie kellene. A

./.

Keleti Szemle egy magyar érdekü tudományágnak, az ural-altáji nyelv és néptudománynak nemzetközi szakközlönye, melynek sikerült méltányló érdeklődést kelteni feladatai iránt nemcsak itthon, hanem egyszersmind a külföld tudós közönségében, oly mértékben, hogy munkatársainak köre, mint ezt az idecsatolt jegyzék tanusitja, kiterjed távoli világrészekre is. Szerénytelenség nélkül utalhatunk arra, hogy midőn igy folyóiratunkkal kapcsolatot teremtettünk a magyar s vele rokon népek nyelvének, ethnologiájának és őstörténetének bel- és külföldi kutatói között, ezzel egyszersmind a magyar kultura lobogóját emeltük magasra a müvelt népek előtt.

Kérésünket a Tekintetes Igazgató Tanács kegyes indulatába ajánlva,

mély tisztelettel vagyunk

alázatos szolgái

Budapesten, 1912. december 27-én

a Keleti Szemle szerkesztői és

kiadói:

Munkácsi Bernát

a M. T. Akadémia r. tagja.

Kúnos Ignácz

a M. T. Akadémia ~~l~~. tagja.

E. M. 1912. december 30

2 m.

605. a.

1912.

Kiadatik az I. osztálynak
Budapesten 1912. dec. 30.

Klemm s. k.
főtitkár.

K I M U T A T Á S.

A Keleti Szemle I-XIII.évfolyamának munkatársairól és közleményeiről országok szerint rendezve.

A. Külföld.

1. Algiria.

René Basset, Alger-Mustapha,akadémiai igazgató : Contribution a l'histoire du sottisier de Nasreddin hodja. I.*) - L'origine orientale de Shylock.II.

2. Ausztria.

S. Krausz,rabbiképzői tanár,Bécs : Zur Geschichte der Chasaren I.

Fr.Kühnert, egyetemi tanár,Bécs : Bestehen Beziehungen zwischen chinesischer und ungarischer Musik ? II.

K.Schriefl,Grácz : Der Lokativ im Jakutischen X.- Der Genetiv im Jakutischen u.Verwandtes XIII.

3. Belgium.

W. Bang , egyetemi tanár,Löwen : Über die Mandschu-Version der viersprachigen Inschrift in der Moschee zu Peking.III.-Mitteilungen des Seminars für oriental.Sprachen a.d.Universität zu Berlin III.Über die Konjugation des Khalkha-Mongolischen.IV.- Eransahr. III.

4. Bulgária.

I. Sišmanov,egyetemi tanár, oktatásügyi minister,Sophia : L'étymologie du nom "Bulgare" IV.V.

5. Dánia.

V.Grönbech egyetemi tanár, /?/Kopenhága : Forstudier til tyrkisk lydhistorie IV.

V.Thomsen,egyetemi tanár,Kopenhága : Sur le système des consonnes dans la langue ouïgoure II.

6.Északamerikai Egyesült Államok.

Fr.Hirth,egyetemi tanár,New-York :Hunnenforschungen II.(Zu den hünnisch-

*) A munkák cimei után tett római számok az évfolyamokat jelzik,melyekben az illető munka megjelent.

chinesischen Beziehungen II. Stammbaum des Hunnenkönigs Attila I.-

Berth.Laufer, egyetemi tanár, Chicago : Zum Märchen von der Tiersprache II.-

Zur Entstehung des Genitivs der altaischen Sprachen II.-Skizze der mongolischen Literatur VIII. Skizze der mandschurischen Literatur IX.

7. Finnország.

H.Paasonen : Beiträge zur Kenntnis der Religion und des Cultus der Tscheremissen. II.-Zur tatarischen Dialektenkunde. III.-Ungarisch-türkische Etymologien. III. Ungar. kígyó "Schlange" V.

8. Franciaország.

L. Bouvat : Les emprunts arabes et persans en turc osmanli IV.

A.Gennep, Paris : Origine et fortune du nom de peuple "Ostiak" III.

J.Halévy, főiskolai tanár, Páris : L'étroite parenté des noms de nombre turco-ougriens. II.

Cl. Huart keleti akad.tanár, Páris: Quelques observations sur le judéo-persan de Bokhara III. Notes d'épigraphie turque I.

9. Hollandia-

M.Th.Houtsma, egyetemi tanár, Utrecht : La dynastie des Benu Menguček V.

F.Marquart, muzeumi őr, Leyden /most egyetemi tanár Berlinben/: Karpaluk, der "skythische" Name der Maiotis XI.

10.Japán.

Kurakichi Shiratori, főiskolai tanár, Tokio : Über den Wu-sun Stamm in Centralasien III.-Über die alt-koreanischen Königstitel IV.

11. Németország.

Karl Foy, a keleti főiskola tanára, Berlin : Das Aidinisch-Türkische I.

M.Hartmann " " " " " : Zur türkischen Dialektkunde I. Zur metrischen Form des Kudatku Bilik III.-Ein türkischer Text aus Kasgar V. VI.-Durch Asien VIII.

Hoffmann-Kutschke, egyetemi m.tanár, Berlin : Sakisches VII.

P.Horn, egyetemi tanár, Strassburg : Zu Hodza Nasreddin's Schwänken I.

G.Hüsing " m. " Berlin : Die Urbevölkerung Irans II.-Sakisches IV.

J. Jakob, " " Erlangen-Kiel-: Zur Geschichte des Schattenspieles I.-Quellen und Parallelen zu einigen Stoffen der türkischen

Volksliteratur I.-Drei arabische Schattenspiele, aus den XIII.Jh.II. Traditionen über Bekri Mustafa Aga V.-Türkische Bibliothek VI.

E.Littmann : Ein türkisches Märchen aus Nordsyrien II.

E.Lewy,egyetemi m.tanár,Berlin : J. Szinnyei,Finnisch-ugrische Sprachwissenschaft XII.

A.Marmorstein : Vom Volke "Kumani" der Keilinschriften V.

H.Winkler,gymn.tanár,Boroszló : Die uralischen Sprachen I.-Die Zugehörigkeit der finnischen Sprachen zu uralischen Sprachstamm XII.

12. Olaszország.

Luigi Bonelli,keleti főiskolai tanár,Nápoly : Locuzioni proverbiali del turco volgare I. Voci del dialetto turco di Trebisonda III.

13. Oroszország.

A. Gleye,egyetemi tanár,Tomsk : Ugrofinnischer Einfluß im Armenischen II

N.Th.Katanoff : egyetemi tanár,Kazán : Über die Bestattungsgebräuche bei den Türkstämmen Central- u.Ostasiens. I.- Kleinere ethnographische Mitteilungen I.-Türkische Sagen über Besitznahme von Ländern nach Art der Dido III.

Pl.Melioranskij,egyetemi m.tanár,Sz.Pétervár : Kunos,Jenua linguae ottomanicae VI.

Th.Menzel,orientalista,Odessa : Bekri Mustafa bei Mehmed Tevfiq.VII.-Mehmed Tevfiq's " Istambolda bir sene" X-Hacki Tevfiq's türkisch-deutsches Wörterbuch XI. Aus Achmed Hikmet's "Charistan u.Gülistan" XII.

L.Mseriantz,főiskolai tanár,Moszkva : Gordlewsky,Übersicht der türkischen Märchen II.

S.Patkanov,az orsz.statitisztikai hivatal főtisztviselője,Sz.Pétervár : Über das Volk der Sabiren I. Geographie u.Statistik der Tungusenstämme Sibiriens IV.V.VI.-Über die Zunahme der Urbevölkerung Sibiriens IX.-Patkanow-Fuchs : Laut-u.Formenlehre der süd-ostjakischen Dialekte X. XI. XII.

S.Poznański,orientalista,Varsó : Karaisch-tetarische Literatur XIII.

I.Smirnov,egyetemi tanár,Kazán : Uralo-altaiskij mir. I.

A.Snessareff : Religion u.Gebräuche der Bergvölker des westlichen Pamir IX.

14. Törökország.

Bálkanoglu Konstantinápoly. Dialekte turc de Kilis III.-Dialekt de Behesni IV.

Balhassanoglu : Dialekte turc d'Erzerum,V.-Une inscription turque á Kütahja VI.-Un texte ouïgour du XII-ième siècle VII.

A.Danon, Konstantinópoly : Essai sur les vocables turcs dans le judéo-espagnol IV. V.

B. Magyarország.

Ágner Lajos : Europäische Elemente im Japanischem X.

Almásy György : A kara-kirgizek nyelvéről.II.-Centralasien, die Urheimat der Turkvölker III.-Der Abschied des Helden Manas von seinem Sohne XII.

Asbóth Oszkár : Ungar. "csésze" Schale zum Trinken II.

Bacher Vilmos : Osttürkisches aus einem hebräisch-persischen Wörterbuche I.Türkische Lehnwörter u.unbekannte Vokabeln im persichen Dialekte der Juden Buchara's.-III.-Aus einem jüdisch-persischen Lehrgedichte XII.

Bálint Gábor : A hun kérdéshez.III.

Beke Ödön : Nordostjakisches Wörterverzeichnis.VIII.IX.-Über das Lokativsuffix im Wotjakischen.XII.-Egy finn-magyar névszóképzőről XII.-Übereinstimmende Zusammensetzungen in den finnisch-ugr.Sprachen XIII.

Fabó Bertalan : Rhythmus u.Melodie der türkischen Volkslieder.VII.

Fuchs R.: Die Lokativbestimmungen im Wotjakischen.VII.-Über die ungarischen Verbalpräfixe meg und el. X.- Eine Studienreise zu der Syrjänen XII.-Egy zürjén-votják képzőről.XIII.stb.

Germanus Gyula : Evlija Celebi a XVII.sz.török céheiről VIII.IX.-Osmanische Puristen.XI.XI. stb.

Gombocz Zoltán : J.Krohn, Kantelettaren tutkimuksia II.-Zur Lautgeschichte der altaischen Sprachen XIII.

Hóman Bálint : Zeitalter der orientalischen Quellen zur Urgeschichte der Ungarn XI.

Karácsonyi János : A láp szó magyarázatához VIII,

Katona Lajos : Die Literatur der ungarischen Volksmärchen.II.

Kégl Sándor: Ein türkisches Lehrgedicht aus Persien VI.

Kuun Géza gróf : Gardézi a törökökről II.III.IV.V.-A "Körtikin" név a Toghuzguzoknál V.

Kunos Ignácz, szerkesztő : Számos közlemény.

Máder Béla : Bonelli, Elementi di grammatica turca osmanli.

Mészáros Gyula : Osmanisch-türkischer Volksglaube VII.-Materialen zum

osmanischen Volksglauben.VII. VIII.

Munkácsi Bernát, szerkesztő : Számos közlemény.

Nagy Géza : A magyar ethnologia problémái I.

Németh Gyula : Kumük és balkár szójegyzék. XI.-Proben der kumükischen Volksdichtung XII. XIII.

Pröhle Vilmos : Baskir nyelvtanulmányok IV.-Baskir szójegyzék V.-Baskirische Volkslieder VI.-Karatschaisches Wörterverzeichnis X.-Karatschaische Studien X.- Zur Frage des Wortakzentes im Osmanisch-türkischen XII.

Thury József : A kazar isa méltóságnévről IV.-Az "Abuška Lugatī" csagataj szógyüjtemény V.

Vámbéry Ármin : Der Wortschatz des Alt-Osmanischen I.-Der orientalische Ursprung von Shylock II.-Reisewerke Evlija Tschelebi's III.-Jusuf und Ahmed, ein ösbegisches Heldengedicht. XI.-Turfaner türkische Sprachmonumente.XII.

Vikár Béla : Kallas, Die Wiederholungslieder der estnischen Volkspoesie II.

Vincze Frigyes : Beiträge zur Kenntnis des Anatolischen Türkisch IX.

A 5605

1912

Franklin-Társulat

Magyar Irodalmi Intézet és Könyvnyomda Budapesten.

M. kir. postatakarékpénztári
cheque-számla: 130. 62.
Telefon 72-41. 72-42. 72-43.

Budapest, 191 2 junius 20.

Nagyságos Dr. Munkácsi Bernát úrnak

B u d a p e s t.

Folyó hó 18-án kelt nagybecsű levele vételét igazolva, van szerencsénk a Keleti Szemle kifogásolt számlájára vonatkozólag fölvilágositásképpen közölni, hogy a szedők árszabályzata újabban a hasonló kevert szedések előállitását oly nagy mérvben drágitotta meg, hogy kénytelenek vagyunk ennek megfelelőleg a munkabértöbblet egy részét a megrendelőkre átháritani. Hogy ezt előbb nem tettük, ez csak a Nagyságoddal szemben mindenkor tanusitott kiváló előzékenységünket bizonyitja, mert eddig a füzetek kevert szedését a saját költségünkben számláztuk.

Minthogy azonban ilyen kevert szedésű nyelvészeti czikkek mindinkább nagyobb terjedelemben jelennek meg a folyóiratban, éppen nem mondható méltánytalannak, ha ezekért a nehezebb szedésü ivekért 50.-- korona pótlékot kérünk, - mert ennyit számitunk a kifogásolt számlában is; ugyanis a XII. évfolyam 3. füzetében mintegy 6 ivnyi a kevert nyelvészeti szedés - és köszönettel vennők, ha e felől meggyőződést szerzendő, Nagyságod a folyóirat előállitására más nyomdától is kérne költségvetést. 24 iv = 1200 lev.

Ismételjük, hogy e pótlékot csak az erősen kevert szedések után fogjuk felszámitani.

Kiváló tisztelettel

FRANKLIN-TÁRSULAT
MAGYAR IRODALMI INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA

AT 605

1912

37971 szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Girószámla az Osztrák-Magyar Banknál K

Méltóságos dr. Heinrich Gusztáv urnak

Budapest. Magy. Tudományos Akadémia.

*Budapest, 19*12 december 3o.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Méltóságod

~~megbizásából~~ *mai napon elismer=*

vény ellenében készpénzben K. 1923.57 ft azaz
Egyezerkilencszázhuszonhárom korona 57 ft
kor. ~~frt~~ fizetett ——— *pénztárunknál, mely összeget*

a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása **javára** *könyveztük.*

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1912. III/16. 2000. — Franklin-Társulat nyomdája

6006 12

1912

A Meltosságos

Dr. Heinrich Gusztáv

urnak

a Magyar Tud. Akadémia Főtitkárának

a Budapesten

kiváló tisztelete és nagyrabecsülése jeléül

1912. XII/29.

Tillám Arnold

ny. m. k. hon. szt.

Ek. 1912. december 31.

m. 1 Kerint.

607. sz.

1912.

Kivonatok az I. osztálynak

Budapest 1912. december 31.

Hollósi
Főszámvevő

Ér. 1912. deczember 31.

608. sz.

1912.

Szombathely 1912 deczember 31.

Méltóságos Titkár Úr!

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy Wolf Hedvig, szül. Rawengel, a ki a néhai barátom, Fabriczy Kornél által részemre biztosított évjáradékot élvezni, újból férjhez ment dr. Schlager a müncheni egyetem rendkívüli tanárához. Ennélfogva tisztelettel kérem, méltoztassék az ő most esedékes járadék-

részletét a következő
címre elküldeni: Frau
Hedwig Schlager geb. Rawengel
München, Haydnstrasse 9 p.

Van szerencsém egyuttal
a folyósításhoz kívántató élet-
benleti bizonylatot is mellékelni.

Kiváló tisztelettel

Fletzer Ignáz

PEST·IX
UT·33-37

5/1912.

MÉLTÓSÁGOS FŐTITKÁR UR !

Hivatkozással a Magyar Tudományos Akadémia Igazgató T
csának 1887 évi január hó 30-án tartott ülése jegyzőkönyvéne
10.pontjára,tisztelettel kérjük,hogy a Szécsényi Molnár Istvá
dijnak az 1913 évre esedékessé vált részletét,azaz 200.- /ket
száz / koronát kiutalványozni,illetőleg az Orsz. Magyar Iparmű
szeti Társulat vagyonát kezelő Magyar földhitel Intézetet a je
zett összegnek a M. T. Akadémia számlájáról az Orsz. M. Iparmű
szeti Társulat folyó számlája javára való átirásra utasitani r
tóztassék.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1912 év december hó 31.

Györgyi Kálmán

igazgató.

Méltóságos

H E I N R I C H G U S Z T Á V urnak

ministeri tanácsos, a Magy. Tud. Akadémia főtitkára.

B U D A P E S T .

MAGYAR·IPARMŰVÉSZETI·TÁRSULAT
BUDAPEST·IX
ÜLLŐI·ÚT·33-37

1165/1912.

MÉLTÓSÁGOS FŐTITKÁR UR !

Hivatkozással a Magyar Tudományos Akadémia Igazgató Tanácsának 1887 évi január hó 30-án tartott ülése jegyzőkönyvének 10.pontjára,tisztelettel kérjük,hogy a Szécsényi Molnár István dijnak az 1913 évre esedékessé vált részletét,azaz 200.- /kettőszáz / koronát kiutalványozni,illetőleg az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat vagyonát kezelő Magyar földhitel Intézetet a jelzett összegnek a M. T. Akadémia számlájáról az Orsz. M. Iparművészeti Társulat folyó számlája javára való átirásra utasitani méltóztassék.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1912 év december hó 31.

Györgyi Kálmán

igazgató.

Méltóságos

H E I N R I C H G U S Z T Á V urnak

ministeri tanácsos, a Magy. Tud. Akadémia főtitkára.

B U D A P E S T .

G. K. 1912. december 31.

609. 17.
1912.

Ft. Vadvaczki Lajos ref. középiskolai tanár urnak

Vácott.

Tisztelt tanár úr!

Gyűlési tárgyalásunk alapján folyó hó 19-én tartott, hogy 1913. január 2-tól az Akadémia főtéri házunkban ~~segédi~~ segédi minőségben álljon be, a következő feltételek mellett:

1) Ön minden hétköznap d. e. 1/2 11-től 1 óráig a hivatalban tartózkodni és minden egyes elmulasztott napért 1 K-t fizetni fog, melyből megfizetem.

2) Ezért Ön évi 200 (kettőszáz korona-és 4-6 heti szabadságidő, melynek ideje nekem is a szabadnak mindenkor állapítandó meg.

3) E fix fizetésen kívül Önnek semmi egyéb járandósága (tandíj, portéz, fizetési-emelési stb.) nem jár és ilyenre soha igényt nem tarthat.

4) Megthagy Ön ez utóbbiakban nem lévő Akadémiai tisztviselő, bármikor elbocsáthatja a hivatalból és ő is bármikor elhagyhatja, ezen a két pont változtatása nélkül is.

Megjegyzem, hogy ezen megállapodásunkat az Akadémiai választmányi elnök jóváhagyó tudomásul vette.

Szíveskedjék ezen ajánlatomról értesíteni, hogy e megállapodásunkat majd részletében elfogadja, mely esetben 1913. január 2. ez új állását elfoglalhatja.

Budapest, 1912. december 30.

Tisztelettel

Főtitkár.

Láttam
30/12

I. Postformen p. ät 2.

1010.21

1982.

Tizenhetedik cikk

az Irodalomtörténeti Bizottság 1912. évi január 5-én tartott üléséről jegyzőkönyvéből.

32. sz. Elnöki az 1911. évi költségvetés tételeinek felhasználásáról a következőket jelenti:

1. Az Irodalomtörténeti Közlemények XX. évfolyamának 3. és 4. s a XXI. évf. 1. füzetének, nyomdai költségeire fizettetett . . . . . 1923 k. 26 f.

A XX. évf. 4. és a XXI évf 1.2.3. füzete írói tiszteletdíjára . . 2400 ..

összesen 4323 .. 26, mely összeg a költségvetésbe felvett . . . 4115 .. 85 fillér

207 .. 41 fillérrel haladja.

2. A Régi Magyar Könyvtár czímén

a) Szenczi Sz. László költeményei szerkesztői díjaba . . . . 300 k.

b) Ugyanannak nyomdai költségeire . . . . . 1166 .. 17

c) Föhdi János költeményei nyomdai költségére . . . . . 1015 . 30

d) Földi I. Grammatikája javításáért . . . . 100 . —

e) Földi I. versfaragása másolásáért . . . . 120 . —

f) Magyari István művei szerkesztői díjaba . . . . 400 . —

összesen 3101 . 47 ..

mely összeg a költségvetésbe e czímen felvett . . 400 .

korosnál . . . . . 2,701 . 47

fillérrel haladja túl.

Az 1. és 2. alatti túlkiadás összege 2,908 . 88

3. Múlt évi munkálatok czimén a Sermoney Dominicales
nyomdai költségeire az e czimen felvett . . . 4,184.15
fölöslegből fordíttatott . . . . . 2,380.81 f.
melynek kifizetése után a fennmaradt . . 1,803.34 f.
a Régi magyar Könyvtár költségeire fordít-
tatott, melynek számlák a múlt évről
fedezet nélkül maradt tételei. Ennek fel-
használásával az 1. és 2. czimen mutat-
kozó túlkiadás összege, mely együtt 2,908.88
1,803.34
1.105.54-re csökken.

4. A előadói díj 800 kor. kifizettetett.

A bizottság, annak megjegyzésével,
hogy jövőre túlkiadások nem fognak
történni, az elszámolást tudomásul vette.

Kiadta
Schlágly Ármin
bizottsági előadó.

162A

Az Irodalomtörténeti Bizottság

elszámolása az 1911. évi

költségvetés tételeiről.

621.
1912

25 Bizt.

Jelentés az Első M. Ált. Biztosító Társaság alapítványa kamatainak felhasználásáról.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság díja az Ügyrendje ide vonatkozó szabályai értelmében a Kereskedelmi bíróság saját munkálatainak tárgyát fogja képezni. Ekkor az osztály hozzájárult.

Az osztály javaslata elfogadtatott.

Jelentés a Rökk Szilárd-féle alapítvány kamatainak felhasználásáról

2. A Rökk Szilárd-féle alapitvány ez évi 1000 koronájára nézve a bizottság azt javasolja,hogy ez összeg Dr.Döry Ferencz „A XVIII. századi nemességi vizsgálatokról" irt műve kiadására fordittassék.

Jelentés a Flór alap kamatainak felhasználásáról.

3. A Flór-alap ez évi 800 kor.kamatját,mely a bizottság rendelkezésére áll,a vármegyei levéltárak folytatólagos átkutatására kivánja a bizottság forditani,és e czélból a mondott összeget Dr.Komáromy András biz.tagnak,ki e kutatásokkal már hosszabb idő óta foglalkozik,kiutalványozza.

Jelentés az egyetemi hallgatói ápolásról

Jelentés az akadémiai választásról.

622
1912

~~Alsó-Eötvös 1910. okt. 6.~~

~~[illegible]~~

Levegőre menő gazdasági

pályafut.

A szalmaérő kitolóajtó ter-
melési módjainak bevolgása
bor. tatarom ány elleree. Ha ofrdály
~~[illegible]~~
dr. Weiler István kir. tan. ellőtt
és dr. Zaitzeda Artur kir. vegyész
nyilt pályázat alapján, 9
(nagyobb
Ψ ékes megoldandó
Z (l. Urad. Értesítő 1909.
290. l. 1910. 284. l.)

Ψ akik munkaképességüket
vesztették, úgy hogy nem-
zeti nélkül az előírás
szerint alapján a járadékra
kötött határozta.

623

1912

Borsi Jenő

Jelentés a Sámuel-díjról.

(Abafi Oszkár, Simonyi Zsigmond, id. Szinnyei József r. t., Acsády Ignác, Petz Gedeon l. t.)

A kiküldött bizottság szemlét tartva az 1911-ben megjelent kisebb nyelvtudományi értekezések közül az idei Sámuel-díjjal való kitüntetésre Kertész Manó dr. fővárosi tanárnak „Maga" c. dolgozatát ajánlja (megjelent a Magyar Nyelv c. folyóiratban:). Kertész Manó figyelemreméltó eredménnyel foglalkozik a történeti magyar mondattannal, valamint olyan magyar nyelvi kifejezések, szólások eredetével, amelyek forrását a művelődéstörténet segítségével: szociális intézmények felhasználásával lehet megvilágítani. Fentemlített értekezésének tárgya a történeti magyar mondattan köréből van véve s a maga reflexiv névmás eredetével foglalkozik. A dolgozat a következő nyelvtudományi tapasztalati tényeken épült: a). A reflexiv névmás a nyelveknek általában nem ősi tulajdona, hanem hosszú fejlődés után való, meglehetős kései szerzeménye. A finn-ugor nyelvek közül a vogulban és az osztjákban ma sincs visszaható névmás. b). A reflexiv névmás az egyes nyelvekben, nyelvcsoportokban „test", „fej", „lelket", általában emberi attributumot jelentő szóból szokott feilődni. Így a rokon nyelvek közül a mordvinban „fej" jelentő szóból, másokban „lelket", „testet" jelentő szóból alakult. Ez alapon helyesnek tartja a magyar maga azon származtatását, a melyszerint ez a mag szóból ered, melynek első jelentése a rokon nyelvek tanúsága szerint „test", „mid semen" volt. Hogy a maga reflexiv névmás a magyarnak is késői fejlemény-e, s hogy mai használatához csak

a nyelvtörténeti kor folyamán jutott, ennek kimutatása a dolgozat főérdeme. Kimutatja a szerző, hogy a nyelvtörténeti kor elején személynévmásokkal való birtokos összetételben a maga csak tárgyúl és részeshatározóúl szolgál. Más határozói functióban még személyragos határozószókat használ a nyelv. Bőséges adatokkal bizonyítja, hogy miként foglalja el ez utóbbiak functió-szerepét lassan-lassan a maga s jut el mai használatához.

Ez értékes dolgozat mellett dícséretre ajánlja a bizottság Fokos David dr. fővárosi tanárnak „A vogul-osztják tárgyas igeragozásról" |:Nyelvtud. Közlemények XL. ~~füzet~~ k.:| c. értekezését. E dolgozatban a szerző azt bizonyítja, hogy a vogul-osztják tárgyas személyragok azonosak a vogul-osztják birtokos személyragokkal, a tárgyas ragozás tehát eredetileg birtokviszonyt fejezett ki.

Budapest 1912 április 23-án

Simonyi József r. t.
Simonyi Zsigmond r. t.
Asbóth Oszkár r. t.
Melich János
l. tag.

Petz Gedeon
l. t.

Az osztály a bírálók véleményéhez hozzájárult.

A nagygyűlés az osztály javaslatát elfogadta és a Sámuel-díjat Kertész Manónak ítélte oda.

624
1912

II.

~~Jelentés a Rökk Szilárd-pályázatról.~~

A M. Tud. Akadémia 1909-ben a Rökk Szilárd-alapítvány kamataiból a következő nyilt pályázatot hirdette: „A magyar hangutánzó kifejezések nyelvtörténeti és lélektani szempontból. A munka tervrajza egy-két kidolgozott fejezet kíséretében 1911. szeptember 30.-ig küldendő be... A jutalom, a mely csak az egész munka elkészülése és elfogadása után adatik ki, Rökk Szilárd alapítványából 1000 korona" (Ak. Ért. XX, 284).

Az említett határidőig egy pályamunka érkezett be, Kulcsár Gyula zalaegerszegi főgimnáziumi tanártól; czíme: „A magyar hangutánzó kifejezések nyelvtörténeti és lélektani szempontból", 8°, 84 lap.

Munkája tervrajzát a szerző így állapítja meg: 1. A hangutánzó szók jelentősége. 2. A magyar hangutánzó szók fejlődése. 3. A hangutánzó szók átvitele. 4. A nyelv eredete a magyar hangutánzó szóbokrok megvilágításában. 5. Hangutánzó kifejezések a magyar költői

stilusban. Az első két fejezetet végleges kidolgozásban is bemutatja.

Az első fejezet 25 lapon általában helyesen, de a a lélektani műkifejezések használatában nem mindig elég szabatosan és következetesen ismerteti a régiek, valamint Rousseau, Herder, Max Müller, Darwin, Paul és Wundt onomatopoia-elméletét ill. a nyelv eredetére vonatkozó felfogását.

A második érdemleges fejezetben (26–81. l.) a szerző a hangutánzó szókat három csoportba osztja. Az első csoportba sorolja azokat „melyek az ember szájában különféle életnyilvánulások közt keletkezett artikulálatlan hangokat utánozzák" (26. l.). A második csoportba azok a hangutánzó szók tartoznak, a „melyek nem emberi hangokat reproducálnak, hanem olyan idegen hangjait a természetnek, melyekben elevenen föltetszik egy két olyan jellemző hang, mely tiszta mása egy-egy emberi artikulációnak" (!). „A harmadik csoport hangutánzói már olyan hangokat utánoznak, melyekből nem csendül ki oly hang, mely valamely beszédhangra emlékeztetne". (38–39. l.). A szerző maga is elismeri, hogy a második és a harmadik csoport között a

határvonalat nem mindig könnyű megvonni. A fejezetből ki kell még emelnünk azt a kétségkívül helyes általános értékű megfigyelést, a melyre a szerző K. Paultól (l. Prinz.[4] 178. l.) függetlenül jött rá, hogy a hangutánzó szavak egy része hangutánzó jellegét bizonyos nyelvtörténeti változások folytán másodlagosan nyerte.

Ezen helyes vagy legalább elfogadható elméleti keretek közé illesztett magyar nyelvi anyag azonban a legkomolyabb kifogás alá esik. A szerző hiányos fonétikai ismereteiről tanuskodnak az effélе meghatározások: „a két fogsort összeszorítjuk, nyelvünk hegyét az összeszorítás helyére illesztjük s az így kibocsátott levegő okozza az sz beszédhangot" (29. l.); „a levegő erős, akadálytalan áramlásának hang- és mozgásérzetét, a h-t" (62. l.); „a magyar z és a német z rokonságát az egyező betűjelzés is mutatja" (43. l.); „azokra a hangokra, melyek a szájban kiáramló levegőnek elzárása és újra továbberesztése által lesznek: k, g .... n, ny (!)" (54. l.).

Sokat levon a pályamunka értékéből az is, hogy a szerző a fin. nyelvtudományi irodalomból,

a melynek eredményeire egyes szavakkal kapcsolatban minduntalan szüksége lett volna, úgyszólván csak szinnyei-nyelvhasonlítását és a Budenz-féle, ma már jórészt elavult s csak a legnagyobb körültekintéssel használható MUSz.-t ismeri. Így azután lépten-nyomon téved; ime pár példa: „(az) sz meglágyulása akkor következett be, mikor az általános ugor rjŏk-alakból vogb. räsg lett, a lágy g előrehaló befolyása alatt" (a magy. rezg szóról van szó) 46. l.; a csepeg cs-je a sz. szerint „az ősiségben tompább hangzású volt" (47. l.), holott a szó kezdő mássalhangzója az alapmagyarban is č (pontosabban č') volt, s a finn tippa t-je, ha ugyan a finn szó idetartozik, a másodlagos fejlemény. Éppen így a sikál szókezdő s-e nem h-ból, sz-ből változott a kifejezőbb, teltebb š-re, hanem a finn hio- h-ja lett eredetileg š-ből. stb. Az ilyen helytelen etymologiai anyag alapján nem csoda, ha a szerző az 53. lapon arra az általános eredményre jut, hogy „ennek a tökéletesedő irányzatnak az eredménye a hangutánzó szókban néhány hang, melyek az ugor alapnyelvben egyáltalán nem voltak meg: c, h, f; z, zs, cs, s is igen ritka az ősrokonságban"; pedig tudni-

való, hogy épen az alveolaris és dentipalatalis explosiva és affrikata-sor volt a fin. alapnyelvben leggazdagabban képviselve: ś, ś, ź, ź, š́, ś, č́, č́, ž́, ž́.

Nem ismeri a szerző a szorosabban vett magyar szófejtő irodalmat sem kellőképen, különben nem írná, hogy dörzsöl a cser. turž-nak felel meg, hogy a tócsa, pocsolya szavakban a cs hangutánzó eredetű (63. l.), hogy az -orog képző úgy keletkezett, „hogy az -og képző onom. r-rel bővült" (81. l.).

A legfőbb kifogásunk a pályamunka ellen az, hogy a sz. a kérdés nyelvtörténeti oldalát teljesen figyelmen kívül hagyta. Sem a kidolgozott fejezetben, sem a tervezetben nem látjuk nyomát annak, hogy a szerző legalább az idevágó régibb gyűjtéseket (Szikszai 1593. évi kiadása, l. Nyelv. Füz. 46, 57. l., Gyarmathi Nyelvmesteréhez függesztett Szótárka 1794-ből, l. M. Ny. IV, 137, Kassai, Szókönyv passim, stb., stb.) ismerte vagy felhasználta volna. Pedig a szerzőnek a pályatétel szerint is az lett volna a legfontosabb feladata, hogy a hangutánzó szók lélektani fejtegetése mellett (sőt előtt) önálló kutatások alapján összegyűjtse a hangutánzó szavakra vonatkozó nyelvtörténeti anyagot, az egyes szavak keletkezésére, változására és eltűnésére vonatkozó adatokat.

Ez lélektani fejtegetéseinek is biztosabb alapot nyújtott volna, s munkája a magyar nyelvtudományra (pl. a szófejtésre) is értékes lett volna.

Mindezek alapján nem ajánlhatjuk, hogy a t. Akadémia az ismertetett pályamunka szerzőjét a pályatétel végleges kidolgozásával ~~(~~ már most ~~megbízza~~, hanem azt inditványozzuk, hogy a t. Akadémia a „Magyar hangutánzó kifejezések nyelvtörténeti és lélektani tárgyalására" hirdessen még egy évben nyilt pályázatot. ~~1914 szept. 30.-i határidővel~~. Abban a reményben inditványozzuk ezt, hogy a szerző, a ki arravalóságának jelen pályamunkájában több jelét adta, figyelembe vévén megjegyzéseinket, elfogadható munkát vagy mutatványt fog benyújtani.

Gombocz Zoltán
(l. tag.
Melich János
(l. tag.

Az osztály az utóbbi vélemények hozzá.

A nagygyűlés az osztály javaslatát elfogadta és a pályatételi tárgyra kitűzte.

625
1912

bors gürgő

Jelentés a Bolyai Szalay nyílt pályázatról.

A dolgozat címe:
(A magyar hangutánzó kifejezések nyelvtörténeti és lélektani szempontból c. pályamunkáról.
Szerzője Kulcsár Gyula gimn. tanár.

±

A dolgozat 84 4r. írott oldalra terjed. Két fejezete ki van dolgozva: I. A hangutánzó szók jelentősége. II. A magyar hangutánzó szók fejlődése. Három más fejezetnek vázlatát adja: III. A hangutánzó szók átvitele. Mozgási, látási és belső érzeteket kifejező hangutánzók kifejlődése. IV. A nyelv eredete a magyar hangutánzó szóbokrok megvilágításában. V. Hangutánzó kifejezések a magyar költői stílusban.

A dolgozatnak sok hibája van, de van sok jó oldala is, s a szerző nézetem szerint megérdemli, hogy megbízást kapjon az egész munka kidolgozására és hogy — ha ez megfelel — megkapja a jutalmat. A szerző ismeri az általános nyelvtudományi irodalmat s az I. fejezetben jól ismerteti a) (nehéz) problémának történetét. Maga is sokat és komolyan gondolkodott róla s nem egy figyelemreméltó gondolatot ád elő. Kiemeli pl. az olyan hangutánzó szóbokrok fontosságát, minők: körög, zörög, csörög, pörög, dörög; kong, dong, zeng, czeng, peng, reng stb. stb. (69), s ezeknek bővebb tárgyalását is igéri a nyelv eredetéről szóló fejezetben (83). Érdekesen fejtegeti annak a lélektani okát, a hangutánzó igék (nek) nagy része miért gyakorító, kezdő és mozzanatos ige (75). Bőven magyarázza, mint érzületi érzelmi

velejárója van a hangutánzókban a magánhangzóknak s milyen a mássalhangzóknak (65–71). Érdekes gondolat, hogy bizonyos esetekben kimutathatni, miképp bontja föl a nyelv a fölfogott természeti hangot több artikulált hangelemre (30, 65), továbbá hogy a nyelvtörténet folyamán nemmel lehet kideríteni némely hangutánzó szóknak a tökéletesedését (35, 148). Igen értékes megkülönböztetést tesz a szerző a II. fejezetben: a hangutánzó szókat három csoportra osztja. Az elsőbe azokat sorolja, „melyek az ember szájában különféle életnyilvánulások közt keletkezett artikulálatlan hangokat utánozzák", pl. köhög, büfög, liheg (zihál), fú, fütyül stb., ezek nézete szerint a legrégiesebbek. A 2. csoportba az állati s egyéb olyan természeti hangok utánzását sorozza, melyekben „elevenen föltetszik egy- és olyan jellemző hang, mely tiszta mássa egy- egy emberi artikulációnak", pl. károg, kelepel stb., továbbá rezeg, zizeg, perceg, peatul stb. „A 3. csoport hangutánzói már olyan hangokat utánoznak, melyekből nem csendül ki olyan hang, mely valamely beszédhangra emlékeztetne": ropog, durran, paskol, zökken, lobog stb. Emezek inkább a képzelődés termékei, s e nézetét a szerző egy meglepő, csattanós bizonyítékkal támogatja, azzal t. i., hogy e 3. harmadik csoport kifejezései a különböző nyelvekben többnyire merőben különbözők, úgy hogy pl. a megfelelő vogul vagy német szó többnyire „egészen tompa vagy rémes a mi fülünknek" (41), ~~míg pl~~ tehát „a megfelelő érzethangulat csak utólag kapcsolódott hozzájuk." Ellenben a második csoportban sokszor fültünően egyező hangjelenségeket találunk a legkülönbözőbb nyelvekben: nyihog ~ wiehern [~ hinnire], csobog ~ plätschern, csikorog ~ knirschen, nyisál ~ schnitzeln stb. (43).

Nem kerüli el a szerző figyelmét az a körülmény, hogy sok hó csak idővel válik hangutánzóvá (49–51, 56–57). Viszont némely hangutánzó elemekből lettek nézete szerint szóképzési típusok, így különösen a zsibong és dübörög-félék esetében (87, 64). Eredetileg a h hang is csak hangutánzókban szerepelt s csak utólag tágult a szerepköre (62); a szerzőnek e nézetét támogatja az a tény, hogy sem a finnugor, sem az indogermán alapnyelvben nem mutattak ki h-hangú szavakat (vö. 60). – A gyermeknyelv hangtanát is figyelemben részesíti (55, 59). Különösen érdekli a szerzőt a hangutánzó kifejezéseknek stilusbeli szerepe, a magyaros prózában s a költői nyelvben való fontossága, erről már eddig is szépen értekezett A magyaros írásmód két főkérdései című füzetében, melyet a M. T. Akadémia dicsérettel tüntetett ki.

A kidolgozott két fejezet reményt ád arra, hogy a szerző a többit is jól ki fogja dolgozni s hogy különösen a szóba jövő magyar nyelvanyagnak történetét pontosan meg fogja írni, hiszen a meglevő fejezetek is a szótári anyagnak teljes ismeretét bizonyítják.

A munkának az eddigiekben kiemelt érdemei mellett nem hunyhatunk szemet a hibái előtt sem. Ezek közül legszembetűnőbb az, hogy nem ismeri eléggé a finnugor nyelvtudománynak legújabb irodalmát. Innen van, hogy pl. a cs hangot újabb fejlődésű magyar hangnak tartja, mely a finnugor alapnyelvben nem volt meg (47, 50, 53, 60, 63). – A történeti fejlődés előadásában néha a teleologiai irányú magyarázatba téved (49). – Van-

A hangutánzásra vonatkozó irodalmat nem ismerteti teljesen. —

nak aztán apróbb hibák, melyeket róni figyelemmel el lehetett volna kerülni. Így pl. a mocsok szóval szerinte rokon a finn moska (47); ámde ennek 'keverék' a jelentése, a mocsok szó pedig szláv eredetű. Efféle tévedés több is találkozik.

A hangutánzás a nyelvtudománynak egyik legnehezebb kérdése, és nem lehetett remélni, hogy valaki teljesen megoldja ezt a kérdést. A szerző ismerteti a kérdés lényegét s a róla való különféle fölfogásokat, azonfölül értékes eredeti gondolatai is vannak a dologról. Nézetem szerint megérdemelné a megbízást, hogy teljesen kidolgozhassa munkáját s ezzel igen hasznos adalékokat nyújtson a magyar szófejtéshez.

1912. április 21.

Simonyi Zsigmond s.k.

626

1912

A classica-philologiai bizottság
Számadása
az 1911. évről.
(Dotatioja: 7.000 korona).

	Egyenkint Korona	Fill.	Összesen Korona	Fill.
1. A nyomdai tartozás végleges és teljes törlesztésére, és pedig:				
a) Euripides I. kötetének nyomdaköltségére az egész hátralék	905	04		
b) Ciris nyomdaköltségére az egész hátralék	402	08		
c) Sallustius egész nyomdaköltsége	1888	34	3195	46
2. Az Egyetemes Philologiai Közlöny támogatására			2000	
3. Birálati dijakra			300	
4. Az előadó tiszteletdija			800	
5. Valamely kiadvány megindítása czimen:				
a) Az Euripides ford. II. kötetének irói dijára részletül	404	54		
b) Az Archilochos-kommentár egész irói dija	300		704	54
Összesen			7000	

Megjegyzet. Az 5. tétel arára 100 koronával kevesebb az előirányzatnál, mert a 3. tételben birálati dijakra ugyanannyival többet kellett fordítani.

Dr Gyomlay Gyula
előadó

622

1912

1912. március 2.

I. II. III. osztály.

Horvát Cyrill 34 – 7 kül. tagnak
Szeles Eduard 38 – 3 kül. tagnak
Valoch Jenő 38 – 5 r. tagnak
Medveczky Frigyes 33 – 9 r. tagnak
Márki Sándor 36 – 4 r. tagnak
Pastor Lajos 32 – 7 külső tagnak
Rejtő Sándor 36 – 3 kül. tagnak
Freysz Hugó 35 – 4 kül. tagnak
Zsuntz Mátyás 33 – 5 külső tagnak

Segédőrző:
Lévay József
Tanzl Ferenc

II. Kül. tagok:
Horvát Cyrill
Rejtő Sándor
Freysz Hugó

I. Rend. tagok
Valoch Jenő
Medveczky Frigyes
Márki Sándor

III. Külső tagok
Pastor Lajos
Szeles Eduard
Zsuntz Mátyás

Marrakesh

1912 May 2.

629

1912

Elszámolás

az I. osztály 1911. évi javadalmáról

	Előirányzat.	Kiadás.
1. Értekezletekre	3.339 K. 57 f	4.177 K 25 f
2. A Nagy Szótárra	1.600 „ — „	1.600 „ — „
3. Bírálók díjazására	280 „ — „	370 „ — „
4. Földi János nyelvkönyvének lemásolására	1.000 „ — „	—
5. A Néprajzi Társaság támogatására	300 „ — „	300 „ — „
Összesen	6.519 K 57 f	
Levonva a multévi túlkiadást	83 „ 59 „	6.447 K. 25 f.
Végleges összeg	6.435 „ 98 „	

Túlkiadás 11 K. 27 f.

A 4. pont alatti 1000 korona részint az értekezletekre, részint bírálók díjazására volt fordítható, mert Földi nyelvkönyvének költségeit a Nyelvtud. Bizottság viselte.

Az I. osztály 1912. január 8-i üléséből.

Simonyi Zsigmond
osztálytitkár.

628

1912

Nagygyűlés.

1912. május 2.

1.) Az osztályok sorrendjének megállapítása.
2.) Golyózás a „rendes-, levelező- és külső" tagokra.
3.) A választás eredményének kihirdetése.
4.) Jegyzőkönyv hitelesítése.

630
1912

Polonéz

a II oszlop hegyezőszámból

Magyarországon az A) csoportban

Nemzeti bajnokság

1, Budapesti Honvéd Club

55 forduló 54 pontal

2, Magyar Testgyakorlók Klubja

55 forduló 49 pontal

a B) csoportból

3, Máv. Előre Sport Club

55 forduló 49 pontal

4 Diósgyőri Vasas : Postás Egyesület összetartozó

Részletes adatok

57 forduló 51 pontal.

631

1912

1912

Harmadik osztály

A M. Tud. Akad. III. osztálya a megejtett
szavazás alapján ezeket
levelező tagjaul az A) osztályban
Rejtő Sándor műszaki írót
37 szavazattal 4 ellen
levelező tagjaul a B) osztályban
Preisz Hugo orvostudományi írót
37 szavazattal 4 ellen
Külső tagjaul
Luntz Nátán, berlini egyetemi tanárt
36 szavazattal 5 ellen

Kenig
osztálytitkár

632
1912

II.

17. Vigadó (Erdélyi pénzintézetek részére szállodai)
1. B. szükséges. (Fel. Unió).
Dr Lukácsi Imre Dés

18. Kereskedelmi Csarnok (Kereskedő alkalmazottak
helyzete).
Az 1. és 2. b. köt. megszüntendő.
1. B. A kereskedelmi alkalmazottak jogi
és társadalmi helyzetének javítására szolgáló
intézkedések (Summa cúique). Kreutzer Lipót
2. B. Kereskedelmi szociálpolitika (Summum
jus). Kárpáti Lajos Debrecen

III.

33. Lévay-jutalmat Dr. Lechner Jenő
müvészet-tanárt tegyék, meglátás,
egy elektrochemiai kérdés

34. Forsterféle nyílt p.
(Élelmi szerek és hamisításuk).
(növénytermelési
Lévay-jutalmat Wein és
Zaytseb

Jüterbog

633
1912

I.

5. Sámuel-díj. Veszélyes Manó összegyűjtött fg. versei.

6. Vándasdy-díj.
25. B. „Az Anyaföld" (Naplórészletek).
Palágyi Lajos.

7. Vitkovszky.
Uram atyámfia.
Szerelem ügyei?

8. Gorove
1. B. Az aesthetika módszertana. (Kant).
Tanári téma tárgyában

9. Kozz-díjak 1911 p. A magyar kereskedelmi
kifejlődése.
Magyarország kivitele.

6 34
1912

Egyetemi hallgatók.

Nyolcvégzett.

Németh Ernő III. budapesti, Eötvös coll.-tagja.

Kiss Lajos kolozsvári IV.

Tornyelem

Farczády Elek III. budapesti IV.

Mikó Viktor
és Szira Béla } IV.

38

635
1912

3145/1912 szám.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
főtitkári hivatala.

BUDAPEST.

38

635
1912

3145/1912 szám.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
főtitkári hivatala.

BUDAPEST.

Választások.

I.

Levél. tagnak a b) alosztályba

Horváth Capitl — 30 — 9 ellen.

Vissza tagnak:

Silvers Edvárd — 36 — 2 ellen.

II.

Rendes tagok az a) alosztályba:

Balogh Jenő l.t. 54 — 1 ellen.

Medveczky Frigyes l.t. 49 — 5 ellen

b) Mádi Sándor l.t. 49 — 5 ellen.

Vissza tagnak:

Pastor Lajos . 51 — 6 ellen.

III.

Lev. tagnak az A) alosztályba:

Rejtő Sándor műszaki írás 37 — 4 ellen

Lev. tagnak a b) alosztályba:

Preisz Hugó bakteriologus 37 — 4 ellen

Vissza tagnak:

Zuntz Náthan beltni physiologus 36 — 5 ellen

Tagvärlafs-102

6 36

1912

1

MTA KÖNYVTÁRA
KÉZIRATTÁR
AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1912

KÉZIRATOK

FINIS

VEGE